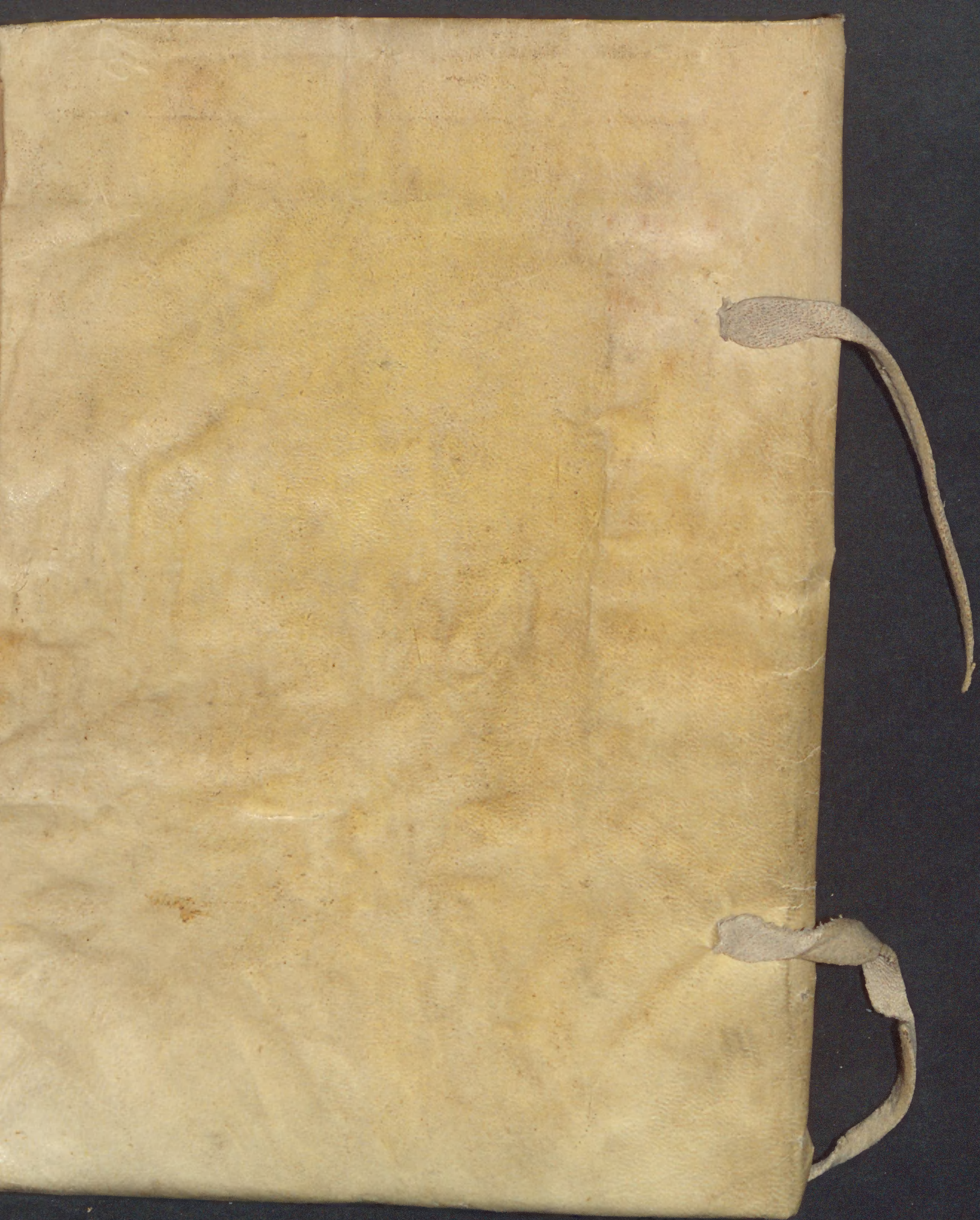

Copia la portada.

Ms. 4 pergaminos, completo, sin foliacion, bien tratado. El indice está al fin.

Rotulata + Blanques de Tunirá

et Tune

De Justitia, et Jure Dissertatio Generalis Ethico-Theologica in 2am 2ae S. Thomae Aquinatis a Quaestione 57 usque ad Quaestionem octogesimam

Opus bipertitum Ad majorem Dei
Gloriam Sub auspiciis Dei Ge
nitricis sine labe Conceptae
Sancto Stanislao Kost
ka Jesuiticae Familiae
Gemmae Nostri
Generis amori,
et deliciis
to tocar
et ap
pen
sus.

Praefatio de Proemio.

Philosophandi Provinciam diu me deserere aegra valetudo coegerit, nova multorumque difficiliorum tempe, et proprio operis Auspicio, tandem integro viribus reparatis. Atque haec est gravissima de Morali disciplina tractatio, quam ut aggrediar, vobisque tradam, optimi Juvenes, non tam apertis sponte distinctus, quam eorum numen, in quorum arbitrio, et potestate studia mea sunt, animum fecit. Nec temere, quibus consulte: quoniam quidem quo non indigeo Judicio, quod Deo jubente, executioni mandandum. Novit verum Poeta no

bilis ausonii, qui eius ficto blandiendi amore detorquentur, magis audaci, quam grate ad scribendum suscipienti Theodosio Augusto in hunc modum confessi.

Nil dubites autore bono. Mortalia quaerimus

Deiliis. Certus jussa capesse Dei.

Sane si obsecundo muneri imparitas mea suspenderet, fas esset eius more tergiversari, onusque injunctum defugiendo, atque inopiam suis, tum eloquentiae praetendendo, cum eodem dicere: Obsecro, Domine, mitte, quem missurus es. Sed forte culpae verteret, a quo praesumitur munus non omnes judaret Moses renitentis. Et quod legitur eodem Exodi loco Cap. 4, quod iratus est Dominus in Moysen. Ergo pro judicis tenuitate, imbecillitate, et sepositis, quo cognoscit declarata Dei voluntas, et in accipiendo munere promptus, utinam et in eo gerendo strenuus, Mosis exemplo, fortissimum et constans. Atque ea re ipsa nata in antecessum dare aestimavi. Verio [illegible] ad conscriptum huius fronte operis argumentum.

Exordium sumo a Justitia; oportet in publicum theologum professorum ad justitiam erudire multos, et sapientiae studiosos a principio in semitis Justitiae, Sapientia duce, ambulare. Neque me fallit quod ardui sit operis, quod moliar. Perdifficile quidem argumentum, rarous inculcatum in his praelectionibus. Cum tamen plano agrediendum est, et fiet facile, quod non in difficilia

est, Judice Seneca, quia non audemus, sed difficilia sunt, quia non audemus. Reus, qui longe, lateque patet, et a Scriptoribus tum Jurisperitis, tum Theologis, et speculativis et practicis, qui hoc omnibus dnes, pro experto habeo. Omnia tamen non polliceor, sed quam brevissime, et cum delectu dabo. Non est animus longis mollibus verbis mentis aures retundere, et quam moderatissime exercitando ingenia non fatigendo. Quaequae illustriora, et selectiora prosequar. Ita, Auditores optimi, nec onerati, nec inanes abibitis, magnam, nisi fallor, ex rerum dictione utilitatem, et ex varietate voluptatem reportantes. Valete.

Dissertatio in duas partes discutienda est, in prima tractabo de Justitia, ad eam spectantibus, in 2a de Jure, et ad ipsum. Ad rem verba defero.

Pars Prima

De Justitia, ad eam spectantibus.

Exacta huius partis methodus postulat, ut exposita Justitiae natura, quae eam proprius intimius concernunt, hic tradantur. 1o ergo disseram de essentia, et divisionibus Justitiae. 2o de eius subjecto. 3o de Injustitia. 4 de Restitutione, seu injuriae compensatione.

Disputatio. 1. De Natura, et divisionibus Justitiae.

Quaestio Prima.
Justitiae Notio.

1 Bifariam sumi Justitiae nomen, ut in Scriptura, et PP usurparunt, late, et stricte, seu generaliter, et particulariter. Late quidem pro collectione omnium virtutum, quae probant cursum operationum, et pro gratia sanctificante. Hac ratione lucet Christus Dominus Math 3 oportet nos implere omnem Justitiam, iuxta illud Evang 5, Beati qui esuriunt, et sitiunt justitiam ejus, et loco ejusdem Cap 6 attendite, ne justitiam vestram faciatis coram hominibus, ubi sermo est de eleemosyna, ut patet per Maldonado. Ejus et Apostolo ad Romanos 3 Justitia Dei per fidem Jesu Christi in omnes, et super omnes, qui credunt in eum. Ratio hujus acceptionis est D Augustino lib 19 de Civitate Cap 15 quoniam sicut per Justitiam jus suum unicuique tribuimus, sic per virtutum opera, Deo obedientiam, ad quam jus habet, exhibemus; et per gratiam sanctificantem ad ejusmodi obedientiam Deo praestandam ordinamur, et promovemur.

2 Justitia autem stricte sumpta separata ... la Sapientia, et Sapientia Dei Sobrietatem, et justitiam docet, prudentiam, et virtutem, est particularis quaedam virtus, una ex 4 or cardinalibus, quam Ulpianus lege Justitia ff de Justitia, et Jure sic definit: est constans, et perpetua voluntas jus suum unicuique

tribuendi. Ipsa re ipsa definitio, non quod aeque omnino convenit, inquit D. Thomas hic q. 58 art. 1, ubi non [illegible] eam recitat. Justitia est habitus secundum quem aliquis constanti et perpetua voluntate jus suum unicuique tribuit. Anglica definitio commitatur Aristotelis 5° Ethicorum, ubi sic habet: habitus secundum quem aliquis dicitur operativus secundum electionem justi. Ex quibus omnibus exacte definitur Justitia: Voluntaria virtus, quae unicuique tribuit jus suum.

3 Virtus est Justitia, quia secundum illam operans bonum facit, bonumque reddit opus eius: laudabile namque est jus suum unicuique tribuere. Virtus est voluntatis, non intellectus, neque [illegible] respicit [illegible] bonum, nimirum honestatis, quod inter reliqua, quod est unicuique justitiam praestare, seu quod laedendo [illegible] alterius, laesumve reparando. Bonitatem habet [illegible] Justitia [illegible] constantia, perpetuaque voluntas, quod satis exprimit non virtus; quia non [illegible] firmus est, [illegible] [illegible] virtutis, [illegible] [illegible] virtutibus [illegible] obiecti [illegible], [illegible] voluntas [illegible] ab honestate virtutis. Definitionis caetera partes [illegible] Justitiae tradunt.

4 Obiectum Justitiae [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] aliud. Jus unicuique tribuendum est obiectum materiale Justitiae: Jus quod [illegible] aequum, commensuratum, quod est legis [illegible],

virtes, qq sit circa passiones, et circa actiones. Si se habeant hoc in ordine ad se, moderand. in passiones appetitus concupiscibilis, et appetitus irascibilis. Si autem se habeant hoc in ordine ad alteros, constitu[un]t in unicuique, quod sibi debitum est. Notio hinc virtutum Cardinalium, quarum est numero Justitiae, Prudentia, nimirum Rectitudo rationis, quae actiones, et passiones moderatur. Temperantia, quae est moderatio passionum appetitus concupiscibilis. Fortitudo, passionum appetitus irascibilis et Justitia, quae circa actiones versatur, ut se bene ordinet ad alteros. Justitia igitur est virtus Cardinalis ad alteros, ad quamque moderationem reddend. eorum, circa actiones virtutes, velut earum partes subjectivas totius eius rationis participantes, vel integrantes unumquemque virtutis in specie virtutes. Legendas etiam partes potentiales ut aliquibus virtutibus Cardinalibus habentes. Distinguitur a ceteris ... aliquis virtus Justitiae ... in pectore, ... fide sit reperitur ... repetitur. Aliis ... quasi ... ne actiones Justitiae ... ordinem ... Itaque certa ... uberiori ... sit tractanda, ... Justitiae notio ... Lande Objecto mali, ... Justitiae ... est.

§. Objectum Justitiae male primum est remotum.

Vulgaris e[st] co[n]clusio obti malis cu[m] votis

d[e] primis, q[uod] mag[is] p[ro]b[atur] [con]tingendi, [con]ting[it] obt[ineri] ma
le Justi[tiae] primis, [con]ting[it] votis: hoc[que] p[er] de [com]muni sentio
Justi[tiae] p[ro]vo doctrina [com]m[un]ior aplanda nunc, et dico, obt[inentes]
male primis e[ss]e opag[?] [com]perat[is] c[um] plurimis eterni[s], in q[ua]
[com]mi[ssa] [con]currit a[nim]us alteri justi[tiae]: obti[ne]t[ur] vo votis ee r[e]s
s[in]g[ula]r[is] a[nim]a q[uae] prime occupat [con]mis Justi[tiae] obt[inen]tis. D[e]
exemplo ep[isto]l[ae]. Vulg[aris] q[uae] certis restituere se obtin[ere] Justi[tiae]
Tria occurunt ~~ad~~ restitut[ion]es: Justitia virtus r[e]m[e]d[i]a obli
one restituendi, q[uo]ta[m] a[nim]us i[n] ~~a[nim]us~~ a[nim]us alterius e[st] [com]prati, p[re]t[i]a no re[s]
tituendi eterna, e[t] [com]perata et res, q[ua]e truit: At eternaq[ue] [com]
perata e[st] obt[inentes] male primis votis res p[er]s[o]n[a]l[i]s[?] stita. Ratio
h[uius] p[ar]tis. Q[uia] obt[inentes] primis male Justi[tiae] e[st] q[ui]d [com]mi[ssa] ob
li[g]a[tio] a[nim]i alteri justi[tiae]; [con]s[equenter] m[anet] a virtutis a[nim]us q[uo]d a[nim]u[s]
obt[inentes], i[n] q[uo] ob[tinen]t[es] primis a[l]t[er]i[u]s; d[e] a[nim]i justi[tiae] obi[n]c[it]
[com]mi[ssa] opag eterna [com]perata q[uo]d p[ro]p[ri]is g[enera]l[iter] opag [com]perata, d[e]c.
Ulterior rao; q[uia] obt[inentes] primis male justi[tiae] e[st] malis l[i]b[e]rao ob
va, cu[m] prima [con]clu[sio]; q[uo]d v[er]o obt[inentes] s[in]g[u]l[a]re primis velit [com]primis.
Talis a[nim]us e[st] opag [com]perata a nob[is] [com]pota. M[anet] g[enera]l[ite]r oportet,
restituere vo[tis] alias q[uo]d huiusmo[d]i tribuo[n]s, q[uae] s[in]t certa s[un]t ex[hibi]tis,
[com]paratio q[uo]d p[ri]m[i]s p[ar]tis malis Justi[tiae] b[eati] obt[inen]tis, a[nim]us p[ro]pa
[?] alterius Juri ac vo [com]mentis, a[nim]us primis obt[inen]tis male Jus
ti[tiae]. Ind[e]: obt[inentes] male primis Justi[tiae], q[ua]e p[ro]p[ter] alterius grati, opus

e, qd fit ex eius operis. ut atq adiqta operao. Sic m=
cibq, et cibi nectarata domestico pximq in obtj male t=
prantiq.

Rao q ptis, qt res, cca. qs prime maod omnysq
tq obtj male e miatq obtq male hus virtis. et n obs
tq votq male: qd Ade paritq, aq rq splad. Sic res ltr
nasenet adjutioq sud aliter ingiles ad temperantiq: sic
iud mis, et pericla ad fortung. Deh voto voto locq
S. Thae 3 in 2ne 66 aro ad hs ud. ait, obtq male
Justiq ei resplas ltiores. Non de pximo, qd xtaqliq
xtrna opao a nobq agiqta: hic in 2ne 58 aro dat
qs aprte dit, opaoes ltiores magis, et ma Justiq qs
alorq virtutq moralq. Et sequti aro 10 compeima
Justiq e ltior opao, sdq qqa dlbq pporq hdad
alq sfong.

Dicu 2a 1. Ex Arle 2 Ethicorq Cap 3o
virtus moralis versad cca voluptes, et dolores: qo non sq
opao xtrna, et eq passoes quilq, sit ad oia Justiq spu
tand. Pb. loco Arlis allegato sermone ei ee de ma
et de qfeibq, qt virtq, aud vitiq dcoqd.. Afirmq m
virtq dsed delectao, vitiq uo dolor. Lare de parci o
mudente dicit Phus: sc cadet q percani e, si doc
ld. ztqperani e ctimardus.— Dicu 3: passoq qrdao

impediunt opera Justitiae. Vis dicere: obiectum proprium debet distingui, et alieno iuri repetuo impedimentum. Quod enim non mortalia pecto ra coquit auri sacra fames. Hinc autem licet constituendum dixerint et dicerent, debere eam spectare ad Justitiam passionum surgentes motus sedare. Sic ad Castitatem spectat aliquo ad lacinam Avaritiae, quae lucro provocante, castitati machinam struit.

§ Obiectum formale Justitiae Remotum et Proximum.

Respondeo: communis ius aequum tradunt, et mensurant operationes externas justitiae. Ratio quia natura non potest esse justitia studendi in justitiam obiecto parte: est enim regula, et mensura operationis justae, quae est specialis obiectum recta ratio, quae dirigit et aequalitatis Juri alieno. Porro Jus aequum est obiectum formale Justitiae. Probatur vero quia Justitia inhaerens operationes faciunt suas passiones obiecti. At non faciunt Jus aequum velut sunt. Accedit quod in eo reddendo non occupatur, cujus obiectum proximum Justitiae est in quo reddendo haec virtus occupatur. Denique Jus aequum tertium est ulterior autem a Justitia operato, quae communi ostenditur autem cultu operantis: non est quod obiectum primum, et minus, et remotum, quod obiectum formale unum potest applicari.

De obiecto proximo fuit dubitare non licet, id est honestas relucens in operatione aequi Juris alterius. Sed enim ratio boni est obiectum formale autem, et hic tunc voluntatis, ita ratio boni honesti est obiectum formale virtutis voluntatis, et autem etiam apud Aristotelem 2 Ethicorum cap. 8. Obiectum quod formale Justitiae

qq. volu̅s e virtꝰ, e honstas; la qq̄s ꝫmi̅e atacta, sive
sine gla virtus opat, nimy gq. relinqd in opaoe eqlē
Juri alieno. Vq de eqlite dubiad, ꝑtead nec fr ad obt
fle pximy Justiq. Citatos ꝫnio Stuits Vazqz, et V.
Castillo eqlitq ponter expre obti malis, obs Sufragari
videbꝫ ꝫq. ipsa Mager ab initio huq. sæli huq Cathedrę
Moderator (Diego Phelipe Bravo año de 1701).
Vq pary donnadad eqlitq ꝑrig Justiq. q̄s Pitagoras Jus
tiq medullq, et elegantius Filo Judeus Justiq Matrq ap-
pellavit.

Nra doc. io Eqlitas toties repetita ꝑtedi fr ad
obtq. fle pximy Justiq, sive dned fr in speali honeste,
qs dimus obtq fle. Ostnd N. 1. Justia qd virts pxime ꝑt
tedit honestq, et qd tali virtuq talę spealę honestq, q̄ nlla
ala e ni eqlitas acepta. 2o. Justia mifi suis rebꝫ pit
aoq strngi n. ꝑpt h pcise, qq hec ao e honesta, et eßę
honestq ꝑportions, eqlitis ad jus aluy alieny: g. in ho
neste, qq e obty fle Justiq dned fr eqlitas. Exp obꝫ ꝫ-
ferus, & eqlite ꝑdita, ꝑ pris recte raoi Justiq moveri tꝫs
& movo pno, et ꝑso, ꝫttderes eqlę ꝑpt se ꝑsis, qq ju
utq acvy, et pavy pxime ꝫttdad, et respiad, et pxime pa
vy in recto, rote ab acvy in oblqo.

Amat utiq justia e-
qlitq Juris pavi ad acvy. eqq ꝑcurad, adq tota e in e-

obnda opota eqlita, qz excesserit p ang. injurie,
exercere nu Justia obstare, ideo tnda alia qseqva
omnie sera in jus aluy. Et ij in oblgo atacty Just
tie e huistrac. Sic Ds amat peti vindictg, sic recte
paeten eqlitz paenitg ug culpa, qn neut amd pcty,
qa in oblgo e tres amoris utrusqz. Sed Si tnda alga,
n amoris, d fuga adscribda ei Justitg q al jus aluy, ug
ad ti tnda p reddios eqle ut extinguat jus creditoris.

Dices 2

obj h. Qui depoty rdit, rdere pt motu e obto flii jus
titg; d movri n pt eqlita: hic n n reperit n gde
ta d depotarius rdit eosd, qos acceperat nymos: q obtz
fle justig n e eqlitas. Respdeo. Non e qdq eqlitas
dati, d acepti, qz n i in redie depoti d eqlitas a no
bg acepta, qz in la rdiae q illibz reperit, Juris scit qa
vi ad aluy, mensurati ad mnsura, qz peul dubio eca.
Esta versa. Ima sed eqlitas la ad Justig n rq, ita nge
sufit. Non m Juste ag Si, qvito Dno suo acepi nu
lid extan rdere volo, d eqle dytaxat ptiy; q Dnus suo
hd u potiat re sua, qdoqz extare sugit; Res ubi
ubiqz e Dni, i d p Dno clamat.

Dices 3. Sine aperta eq=
lite reperi va dpria Justia. Eas. Qui ere alieno
gravit psu f inopia n restuit qty dd, d qty pt,
ced Justig: noctq rddit eqle. Respdeo. Qz asumptq

litis n̄ ei accipdg qd nydg malis debiti entatis, et exactis ad mensuram Juris acui qud hic, et nan de vigat, et qtis exposuit. Si ergo ipsorum malis eqlitas abest ab eo, qui, uti centis bead, p inopia plura n̄ valens, redit quinquaginta; certe quinquaginta egand ius aqy qud vige, et qtis mo exposuit, dad eqlitas sufficiens ad excenda Justitia. Illasa ergo ti vorte, imo et illita, plmit sibi acun quinquagena, qui ejus ut ad pinguiu venerit fortunam, tend exponere: duo extris ludimus. Ejus, qui durante egestate sibi debligao, n̄ tis vigens, et quasi emortua. Ejus, qui etsi minus sufficit Justitia in ipso eqlitis malis eius fuere ratio mensurante strucre, n̄ abhorret a raoe Justitiae Justitia sibi acun oqare Ejus qud vigens.

Instas. Debitis contingui le sibi status debitoris induit eqlitatis pgantis ut sufficit Justitia: ergo contra debitoris plene dissolvi dicta venia n̄ patitur aequitatis sufficiens Justitia. Antis rao e, qui nulla alia ca ..., cur gra qua nequeat Deo exacte satisfacere; aut cur omnis nra ad Deum Justitia, seclo pacto concurrente, oblaesa, et luxata. R. Si dicta rao antis, contra n̄ urget. Ipsa m debitoris plene satisfaciendi orta ex contractu temporalis, qui egestas sibi acun excipit talis ejus e .. ad ablato paupertis obice, qui pt, debtor ipse eqlitatis malis struere. Bare Debitis n̄ induxit eqlitis ut sufficite Justitia pgantis; qua n̄ e ex gra divini na...

extinguile, et p.o acend. Non sic in qgqlis, in qb. supp.
contra ad sfieta satisffactios, d Justia sftes e supemi-
na debiti pra sua raoe extinguilis pfatq debitoris,
uni ipole oio e extinguere debq ona extinguile.

Dicas 3.o

contra M. Bañez. Psvis justia e virtus destie dmensu
raos dicat ad opantq, lq n dit Aus raos spfq, dqnd
qd e obto fli n dfrt ab alijs virtubq. R. Pd alsdnes,
qd pardarq virtq ndire e obto fli ni honstq in gen.
d mq. Vnde qd habit specalq sug honestq. Pd si e obto
fli ab alijs n dfrat, jq n e finibq virtus dfound, uqi
nis d obtq fle virtis prate, sive id ppl qd aliqd fit,
n dsqand = Dicas 2.o Sthq hic Lre S.T. arot corpe.
Justq dii alqd, qasi heni rectaeq Justiq, ad qd trad
actio Justiq, etq n dsirato glit ab agnte fiat. At
Justq n dsiratq glit ab agnte fiat, n hd raoq flq ho
nsti; hqc m dhumo fporq ad rq ralq, etqnit ex st
tntioe agnti ppi lq opntis: qo honstas n e de raoe
flis obtar. R. Dotra Angelica nra e, nimq qt jus
tq, d rectudo psa Justiq mali sptq, gadeque vo acep
ta pi dstui d qnir abstr honeste fli virtis, dmusq
e in rddente ogle ob vanq gloriq. Ad adequ, d ps acep
tq Justq n reperies sine orne ad opntq exmore pro
Justiq, d dqnd nq Justiq.

Nota, n[on] s[emper] abs[que] honeste fieri Iustitiae

ea: aliq[ua]ndo ... voluntate Ius tribui, et tamen Iustitiam malit

sp[ecie]s in rebus eius. Et in quibus se restituere in rem

...

Unde non secus ... voluntas debitoris Iustitiam malit ...

tantum. Ita si commodatum accepisti, v[erbi] g[ratia] Centum, a Titio,

ei q[ui] ex liberalitate Centum donas, commodatum non solvis.

Ratio ... Titio; quia res sua per furtum ablata sub dominio

morali est Domini, et detracta est eius ius, quod negecd...

detrahere: Porro quod ... Domino ... restituta, satisfit iuri

eius ... At centum quae donavit Titius ... non sit

sub eius potestate. Inde ... sic ... Iustitia, et

liberalitate tribuendo: id quod satisfiat per centum elargitione,

detrahi ... voluntate tribui iustitia, ideo q[ui] hic ... D

quae adverte, quod etsi Ius aequi mensuram ... debi...

... iustitia ... mensurare ... quatenus ...

... ad Iustitiam ... quia ad ... ulterior ... men-

sura, ... talis ... eius ... ratio ... aequalis, et men-

surata Iuri alieno, et ... honestas ... honestas ... ho-

nestas ... , ita et specialis.

Quaestio Secunda.

Iuris Notio.

Ius, et lex ... sumuntur.

Unde ... legis ... quod ... de Iure

nati, l. de Iure prov, dno, l. huno, Canonico, l. Ci
vili. Istd ex procdnte Lne arue, d pave Ius usurpa
ri; pave gd e iusto, d debo, arue atq ptulo, rao
ne uis algd alti dby e, d ut tale psirdndy. Ti
tulus hic pt ee Ius laty, d pt ee Ius stry. Laty
erit, si id, gd bd alti i, q n i suygrtiu, alti be
d lg ex dcentia, d morali honste. Lli ex obe-
dia, d fidelite ex pietate, atq i q virtuty morali bq, gd
sit ad alty, in uno civil obligas, in alo Ius. Stry
erit, si id, gd alti bd d id tale rendy e, i sugli
iu: stoe Ius dd Iustitatis, prctii, d domniy relq
iu q a Iustia p rea, d mensura, ad gd egit Ius
unicuiq truendy.

Ius Stry aliud e in re, aliud ad rg.
Ius in re tulus e, vi cui res alti obligata, d dvinc
ta e, ita ut lg ubiq e vendicare pi, eaq q sug
dspoi sbicare, q sua spht e. Ius ad rg e tulus, vi
cui alti bd res, ut lg sibi dvincty hed, d sua gsui
i. Tulus lg parit, atq rlg, hicvo psonaly ut ejus rg
alti tradat, d tradioe faciat, ug liu, q Ius ad rg p
hebat. Exeply. Emis eqy, d ptio dato, lg aiipis
a venditore. Tradioe x tulo gptioni Equus fit tuu,

et hes Ius in re, aoq [illegible] rlz, et vindicaug. At si p
tiq datq n e Sequta tradio equi, hes Ius ad re,
ut equs tradat tibi, tuusq fiat. Sed si ante tradi
og venditor alti vendat, equsq tradat huic priu fit
posterio emptoris. Unde tibi n. cpet ao rlu, e ven
dicava, et personalis dn venditorq, ut tibi persolvat
qty tibi gerat prop venditq eo firma, et ad ultimu
Suy efiq cedrui. Hec omnia explata [illegible] agt sapien
tissimy P de Molina hic tom 1 trac 2 Disputac 2.

Questio
mo e, quod v Jus tad Aris, eius raoe hic reu ema, ta e
tua e la e sua licus. Plures t politicorq Cas e Jus
exposuit per ordaoq Societis Civilis. Ista h dictq Jus
dici poret legaliter; quod hed qlibd, ne perdat n civili
verq ordaoe. Ad diminuta e hic Iuris explao. Ita;
qa n e relegandu ab hoc nali oblig ao Iustiq et
Dy: nei ty. ho hed nali Societatq cy Do. nisi n orne
nail hoes, sumus Di Scives. Dy, sic pergerd
Dey aoe alqa injusta, hic n ad perturbao ordaoi ci
vilis cy Do. Ui ia qr hoes perturbat ordao civili p
scandaly, et h n sequ e ea Ius, l Iustiq. Ui a [illegible]
Arles Retoricorq L2 ait: e qdoq Iustq, e Injustq,

qd oes vaticinand. dsti rla Societas, aut pactio s. Ubi cie
sqd Jurjus, d infirjeitis rtio n alls arm Societ. et pacti
oni. In sto g. textu Ius vi expsuit.

Dis Molina d ea
lius dixerunt Ius ee potius ad aliqd, uti d vire s in
juria. Sd g. 1a: n recte explat obedia, si dicat ee ro
ligaos, utend. pobedig, nec bene dsti potitas explo
ris pr posse, uti d vire i obedia: Sic ni expit ignotu
p egiu ignotu, ur obedia s p tangit obligaois obe
diendi: g. nec bene expla Ius pr ee potius, ut dire
s injuria; i in equu ignota pcuris notis, quam
tio Juris ut injuria s p Juris violao. S.o, Inju
ria qdq nota s p exempla et p eperiq, et hui rei, eq
vulgari nota e, quuri exacta metodica quo explas, q3
s n dr, datan erit recta Juris dstio. Pus dila explr
vulgari p exempla et eperiq notu, qs retineturs. phus,
e hois vitae. Et ti explicdq e qd i Rhetoricas, ut dst
d figura sphaerica, qd p tand. mathemaci, dq i
vita ut infiat hic, p p tand Phi.

Carnali & Lugo hic,
et de expoe Juris Aestilis d rurare dictavit, Ius ee
docuit potestis ad aliqd dnis in peculari dnexae pfe
rents ung psona, alii in uslu cuiusq rei accommoda

dutalitz librus prius. Obiicra quod qbigua explao, quod satis
non capit qlis de qta regirad plao, glis de qta dnexio. Se
re reiic, qa s ... ... qualite pmitz librz, telo hui
pmitois hu aliquod dnexoz ey libro, teneor quod libratz me
z postperi huic tuo ... juri. Si librz retez ego
qua dnexoz, pp ... be telo fidelits. Si utaris tua
libtate, librz quod usurpes, agis qua dnexoz meoz qua f
ferri bco telo Justz. Restat quod explandz, qui Jus
meuz v Strz, quam tuu v latz, mea quod plac in esuctioi
& Justia, tua vo ... ala. Sed ey ... eminu
timi offio admidari e

Dicunt aliqui, Jus et potestz utendi
re, qua alius pt ratiobilit dqueri pp nocumuntz
quod pt evid. Non placet hic explao, qua aceita potes
tas non ... Jus. Donig pt ex Jus latz in alo ... cha
rita, speali amicitia, ud e fide data, ne utaris
re tua ey pprius nocumento. Sed si utaris, pt aliera
oblit dqueri pp nocutz, quod pt evic: hec quod Jus, et
non potestz acerpz. Ahic oritur, quod qui utit jure suo non raro
ofendat altz, etsi non irroget injurig alteri. quod quod pbead meoz
ratiobili querelz, ey citra dubiz ofnsu pt ratiobilit qua
ri de ofndente: jus quod latz pt ee sufficiens fundz ratiobilis
querelz, dey Jure stro non ee potestz utendi re, qua alius pt

ratiobl. conqueri pp. novitis iuris.

D. Sparsa secutus

D. Antonij Perez, ut placet congesto R. suffragiis ferenti, d. id ab ipso et ipsi ted jus et potestas ccã. ex prialit. ordatis in omnes fili hentis, in ideo obligava alios ad n. p. v. dos.

Resol. L. in et D. ius sui fuit gra, et gazu usu nullo modo ly pt. quipra: qd. in ei pdã res aua cra. Atq. ex eaglo rificao a cra pviens D. aferat aliqs utilits, quii ex la me sui se here n. pt. L. id, si n. augeat sufficientis facultas. Et et qo n. auget ulq. opera utilits. Eo L. Jus Patrii ad extorquenda oblegia filio urgente gravi lego strea nsite, latis e obligans ex piete, n. vo. fris et Justitia, ut e Dnior, potiori q. Jhoris sa. Divis in eius strictius ob ligaois Ad Justitia apeclu, h uny ottdunt, qd. stimaî Jure q. nali funta. Atq. potis Jus patrii potsta e prialit. ordata in prij boris, in ideo obligava filij: gohu Dnit fun. n. stro, cgrd. q. jus strictu n. e.

Rejecta opias tend al qd. e Romanis RR. d refrato in h mys. Jus e potstas utndi re ad libitis, qq. si gravat aliens librtt ut talis, et dirte in favoris librtis prig. Xta hunc ex placo rentar oto omia supra facto, qd. Jus Patrii ad oblegia filij n. gravat librtt hui ut talis, n. q. dirte. d. a s: is gravet librtas qui e, qd. n. gravet ut talis? Gravamen h morale e, seu moralis obligas; hui ate capax n. e n. agn. librs

ut tale: ut tali; g.o filij libertas gravat ex morali obligaoe.

3.o Cur gravet libertas filij in favorem Patris, quia e. quod non gravet dirte? Respondet. Quod eiusmodi gravamen dependet ab libertate Patris; patre non nolente, et renuente cessat obligao filij. Dices. 2.a tenemur servare Jus alterius etsi nolentis et renuentis, cui cedere non potest. Ergo Juris alterius non est obligare alienam libertatem dirte in favorem proprium. Dices 2.o Est sic omissio favorabilis alteri et ex Justitia, et ex fidelitate: g.o eodem modo quo in favorem omissionis alterius gravat aliena libertas ex Justitia, gravat ex fidelitate: g.o l. Jus latum ex fidelitate gravat dirte in favorem proprij libertatis, l. Jus alterius alienam libertatem non gravat dirte in favorem proprium.

§ Opinio Nostra.

Jus est legalis libera facultas, obligans alios ad non impediendum, quae si ab eis irrationabiliter violetur, debuit per se in eius restitui. Ita opinio desumitur e doctrina PP. Molina, et Lessio, ut quae explicatur a P. Castelli Synopsi Theologica parte 3 cap. 1 § 1. Explicatio partium. Jus dicitur facultas libera, non quod liberum habeat, libere quam possidet, respondet in huiusmodi libertas domino juris proprietatis essentialiter in creaturas. Neque quod ostendat per se non ita, per quod libertas nostra constituit, ut voluit P. Sparsa. Sed libera dicitur quia respicit in proprio principio libertatis, neque desinit ex defectu alicuius constitutivi libertatis actualis, neque cessat, usu libertatis cessante, ut in hoc dormiente, aut Amente patet. l. sp. li-

bra i qa us i alqd morale priv i ur ralis, qq uu capax e moralitis. Ng3 Jus i, d n̄ꝗ gclinao ladg dug gfstiog, l'ad augmtaog, l'ad gservaog gla avis ad violaty, plante ad gcresy, bruti ad vitq tuendq, usg gmybrory.

Lega dit, q lega fovet. Rao, qonig Jus nun Jura i d rela Justi, h ats tale p' grity ad legg. La re Juri adiaed qb lex favorabilis sive nalis, sive po va. Cravg, hei l'ad rei obtntiog l'ad eius usy, de ea g dspog. d Jus ad rg, d Jus in re gphndant, ad qd oo Jus stry redut. Obligava alory ad n̄ dqvidy, hi, ad n̄ gpedi endg rei obtntiog, n̄q de ghita dspog: lex m, qq aliui favet hpso gravat alos, qi n̄ servent Jus illoqq, dviun leg qa Jus fovet. Addr, qq si viole alig raobli ca, qq usa casy ly relspiunt qo ameni, qd tibi gmodavit Jus postlegladig ad horridg gpetendg. Ex Charite tene ris n̄ restuere, nec agis d Justitia, a ius violaoe fli e ulat ea Charitis. Stant hec, qq restant, dg eilli g portand, d speali sgend paoe, qq dico.

Ng Charitas, n̄ fidelitas, n̄ ulla alia virts violata oblgat ad restuog, ud e certa thgoris sa p'ung Justig. Lono, bla Justia gmutava, n̄ legalis, n̄ dtruva qatales, ud e gnior la, qq inde pat leoag, d dtriuog eadeva a rigore Justig stry. Ergo hy e qlalis dtra Juris stri, qd violed, restuois

omnino contradicat. Resp. Neg. quod addr. dici ex ca. Primo, quia si integritas damni reparare quod non nisi ex Charitate teneris praecavere, praecavens sub iis restitutionis onus ex Iure lato. 2o quia alter ex patratis homicidio, mutilatione, adulterio non [illegible] obligatur restituere, hoc quasi praecavens est quia bona per eiusmodi injurias ablata compensabilia sunt; non vero [illegible], quia non oritur ex defectu tituli quo legitimatur Juridica facultas. Edita ostendo. [illegible] excellentiora sunt bona eo minus reparabilia, quorum jactura, quanto major injuria in iis facta: oportet ergo quod non minus fortius tuleris circa bona, quorum jactura est irreparabilis, quam circa ea, in quibus injuriam passus potest compensari. Aliter. Tituli, quibus legitimatur Jus quod si laedatur, est compensabile, sunt v.g. haereditas, emptio, donatio, et similia; et his potiores sunt tituli, quibus legitimatur Jus circa bona, quae si laedantur sunt irreparabilia, ut patet in titulo Juris ad vitam, quod nobis est a Deo largitore humanae: ergo quod violatio Juris compensabilis non contradicat absolute, et simpliciter onus restituendi, non est ex defectu tituli, quo legitimatur facultas circa bona eiusmodi Juri subjecta.

Deprehenditur ex dictis, quod specialem habeant titulum legitimantem Jus ad vitam, membrorum integritatem, et indemnitatem ab adulterio, quod est titulus Iuris naturae, et quod dicuntur tituli, quibus legitimatur Jus fidelitatis, obedientiae, filiorum virtutum. Datur Jus compensabile, quod certe non obligat ad restitutionem; aliud est quod tituli fidelitatis, et [illegible] legitimandi, et hoc absque dubio non est Jus

stris. Extat etiam Ius confessale quod certe [illegible] omnem conscientiam [illegible] qui [illegible] tutius haereditas [illegible] legitimae [illegible] debent [illegible] stris [illegible] rectificatur vel [illegible] confessarium: [illegible] confessariis [illegible] confessalia [illegible] tuti. [illegible] legitimandi [illegible] stra brevit [illegible] quod dominia [illegible] stra procedere in eorum [illegible] [illegible].

[illegible] ultima eius probatio. Exacta, et methodica cognitio est perfecta [illegible] omnes [illegible] Ius [illegible] et methodica, deserere [illegible] mores, [illegible] a nobis reddita [illegible] perfecta [illegible] ad [illegible] Iuris stri [illegible] exacta et methodica eius notio. [illegible] omnes [illegible] stris, [illegible] ne adhuc [illegible] perfecta [illegible] exacta, et methodica notio. = [illegible] nodus [illegible] omnes restitutio [illegible] Iustitia, et Iuris stro, [illegible] non est in [illegible] plane [illegible] omnes [illegible] ductus, [illegible] cognito, dignoscit [illegible] restitutio [illegible] ad [illegible] hanc [illegible] la; et [illegible] cognitio, dignoscit [illegible].

§ Sequuntur Contraria

[illegible] facta [illegible] omnia onera obligandi hoc, quod [illegible] stra Iustitia: [illegible]

Ius strīg adversus Deū, ideo, si ex cogitari n̄ pt, q̄d in hypotesi, si
solius in gratiā violare Ius hōīs, debere ē onus restuōis, ma
ximē si tūc violaret sīl anihilando hoēm; ergo sltem obligao
restuēdi n̄ oritur debito, in quo ē Ius: ꝓbo Ius strīg n̄ ē, q̄d si vio=
letur ꝯduit secū onus restuōis. Ant. mihi ē entymate, nam mī
ex debito: Deus m̄ debere n̄ pt onus restuēdi, q̄a Ius hōīs ē cōsq̄
violari n̄ pt. Lare si fingatur Deus laedere, fingitur ꝯgruū
Deū debere restuōis onus. Nec urget addit de sītanea
anihilatoe hōīs in hypotesi facta. Lā l ꝑ iniuria strīg
pt destrui Ius, l n̄? si n̄ pt, sumus extra casum; in a=
nihilatoe m̄ destrueret Ius, ē ꝯgruū n̄ fieret iniuria stra,
q̄d sīl n̄ posse subiectū Ius destruendo. Ut pt, nil ꝯtra nos; q̄ tum
n̄ restaret onus restuēdi, quoniā Ius destructū ē, n̄ vo ex de
fectu procedente tuli adrehendit.

Dices. strīg peccatū viō Ius
strīg q̄d ē in Deo adversus hoēm, ꝯ q̄ hīc ē iustitia stra
obligaret Deū n̄ ted restuere aliqd Deo: ꝓ Ius strīg n̄ ē, q̄d
si violetur etc. Rd ans. Deus restuog ꝯpēd malum, ē dānū de
tri absīsa facta iniuria ē offensa; ē nec Deū nulū ē tale malum:
quod m̄ n̄ ē culpa, ē peccatū n̄ ē Deū malum, ē dānū: ꝓ
Deū n̄ ē polīs restuo ab hoē. Ideo ans; peccatorī m̄ Deī in
timad lud Math. 6. vedde, q̄d hes. Ideo dīmde marg
aōīs. Rao; q̄a q̄do Ius ad ꝯdnitū parit ē, ē dānū mo
vale n̄ ꝑseverat, cū facta iniuria moralī ꝑseverat n̄
requirat q̄d ꝯpēdiat malum, ē dānū destis ab iniuria facta,

& satis e, qd cōpdiat eius moralis pversitā. sic ergo
Di cōdnitis respiciens ab offensae p. peccatu parit reā, u
h pverivit morali malū, deogni ipsu ab ipso pecto
&. Sed apostoris coltor ex ace Juridica Di, qa exigit a
peccatore debitu reddere, de ape sadd Sic. D hd Jus id
sibi tqs ultmo fini utens e ho, d ideo pecty qo ho se
ad avertit, e d Jus Di. Sed dy n cōpdit moralis pve
verā pecti pliti no n e utens D tqs ultmo fine: g D
hd Jus, id ahoc cōpdit moralis pversa pecti pliti. Et
cōfirmr: Sed etti simplis n tead peccor alqd D restituere, k
n e cōdfecu tueli leotimantis Jus dny, & qa iuris u
olaoe nly patienti injurig supriit dgny qd s cōpdity ne
Inneatur.

Rsy. Poeta virtus oblgad suo obto fli ad Satis=
facty D p peccatis Imissis, & virtus hec n respcit expte Di
Jus stry, & laty, qd viola r pecty: qo Jus laty tale algd
e, qd s viole cōducad oneu restuoli, d dgnt nly e discrim
tradty Juris stri a Jure lato. Et e argti ratio. ka. Et
Poeta n s rigosa Justia, q dnyqs pt pere agls satisfactios
p letali Imisso, tndit ts ad resarudy pr satisfactiony
sibi poly Jus dny stry laty r pecty letale, qo Supitur
stra injuria in Dy. Sa ratio, qd Poeta virtu n dir
te, dabsute, & cōdirte e x Supoe oblige x suo obto
fli ad satisfactioy. Sd dirte qa dirte sy cōtdit Poeta

ex obto filii: ne Deus offensus, et placatus; sive credit bo-
num pacis eius Dei. Ad absolute, quia per mortales satis facere
non potest homo, non per satisfactionem, quamquam tamen, quod Deus [illegible]
[illegible] restitutione: nulla in Justa poena absolute satis est ad aver-
tendam condignationem Dei offensi. Itaque ergo condite, dato suppositione obliga-
tionis parata ex suo obto filii ad satisfactionem pro letali, quoniam pati-
endo Justam poenam, nemo quia per se satis pati ad finem placan-
di. Itaque Justitia ex suo obto filii respicit per condite,
et absolute restitutionem Juris laesi; hic in virtute Innotat
Ius quod exigere suo in solvendo conveniens Justam poenam nec
condite respicit satisfactionem, eo quod nulla Justa poena est
satis ad avertendam condignationem offensi. Sit data distinctio secun-
da est inter extra satisfactionem legi: extralegalis atque nanda in mir.

Itaque.

Ex duplici offensa ultra injuriam strictam oritur onus satis
faciendi, quod idem est ac restituendi; duplex offensa sic Innotat
Ius latum, quale est in Amico ne ab Amico [illegible]
rationabiliter duplex, est in [illegible] est in [illegible]
subditi: ergo non sic ex Jure stricto violato oritur onus resti-
tuendi. Ideo maxime. Quoniam duplex offensa dat offenso Jus
condignationis contra offendentem, quae condignatio est ad vindictam per poe-
suxybit nam supplicii, [illegible] per [illegible] aut aliorum bonorum
Inicatione. Iam offendenti ~~[illegible]~~ [illegible] condite con-
dignationis offensi, et [illegible] onus subeundi poenam, aut

carndi ōnis. Impleo atq hūc obligaoīs n̄ē Satisfac-
tio, aud restituo, q^a h, q^d offensor patiā..... poena-
ry sive p. e Justa ꝯdignaōe offensi, hic n̄ recompat
licet, licet eglienti, qd a... At cū ..., ne
cedat offensus ad offens Justā ꝯdonaōis, n̄ ... ꝯ-
vitur dat locum satisfactioi, d hinc satisfactio potius
ē privilegij, q onus in offendente. ... facti parte.
(... in offenso ... Jus ad ꝯdignaōe) illa ē satisfa-
factio, d cadit sb obligaōe, h ... offensor e lege
... Charitatis tenet ad vitandā pœna, d sic abla re-
dimere p satisfactioē obligaōe; ... in offenso ... jus obli-
gandi offensorē ad utendū privilegio satisfactionis.

Sg. Sin

ꝯplesti, qd ꝑmisisti, teneris e fidelite ad ꝯplendū, si
adhuc potes. Si ingratus fuisti, teneris ad beneficij
... Ergo Jus latū ꝯdinis ... sē onus ...
... ... n̄ ... debiti ... restituo
licet ... Justitiæ: qui ... solvit ... merces ...
ꝑta in ... ꝑtiōis, n̄ dr restituere. Rao; q^a restituo
... obligaōe orta e Juris stri violaōe ... injuria. ...
... ... ante ... Si ... dd
datū egisti, n̄ teneris ad ꝯpletiōē e violato Jure, d
q^a ... ... tua ... Sic teneris e gratum

Ipensare beneficiis, quae non est stricta obligatio gratitudinis.

Explicatur. Qui succurrit graviter aut extreme egenti, praestat opera[m] iura Charitatis, et non tenetur ad restitutionem. Quia si non succurreret, constringeretur primum, cessavit movens Charitatis, quod est alienus miseriis levamen, et ad nihil tenetur. Si succurrerit ad necessitatem, teneri ad eius solutionem, nec obstat quod non est restitutio, cum non sit ratione damni illati, et quasi tunc etiam perseverat necessitas, quae obligat ex Charitate, dum durat.

Quaestio Tertia.

De subiecto Iuris.

Tradita Iuris notione [...] esse eius materiam, ab ulteriore ejus tractatione abstinere non possum. Restat in difficultate, licet quae ... sit prius et spectat ad moralem disciplinam. Dico est a parte Iuris ex potius. Quaeritur: in quo sit potestas, seu genus, sive forma, a qua habet Ius proprietatis. Non in Deo, quia ... est eius Ius proprietatis in omnes creaturas, quod alterius dici sine mo[do] suo de iure altero fiento in pacto, quo creaturas ... sibi et Ius ... obligatione quae est e Dominus creaturae. ... in creatura, cum ... sit accidentale est Ius proprietatis dicitur a Deo non in est potestas non a Deo ... Apostolus ad Rom. 13. potestas quae ... biri ita ... , ... ex ... gubernatione habent, sed ... dependent a libera Dei collatione, beneficiis ...

dono creaois, n mens, qd rei erg d ao. Lare, nla qq
ligois nalis erg ralis erga asseq Ius priatis, ni dicon
a gratuita. Tu legeoe, facta lymie hse ghy, lmian
te potiste ab ipo supmo legislatore collata eris.

Dfatz mo

ut hic dserhu. Lroa dlibra fas, qd Iuris hi eig mp
tis gnuntiavim qd rei gportd n reperit. l, q n i al
qd ens phy, sive eg aien phy, dvlis glitas advien
zie aud accedere ei qui Ius acqirere, aud q tere di
t. Lorsy in huymi dmentg, dtq pdiga glitz gfessio,
nla gducta gsite, nlo raois sufragio munita? Lq
dinde ed ca sustin novy hus glitis adventitg; ple
rug in morte in Indijs alio abeunte, alt in Hi
spania potius novy Ius gparad ad hoeditg; qn mor
tuus gi agre in dtri, imo ng agre. Oporterd go g
nuna eig gvehere miracla, qbs ea glitas add pdu
cetur.

E, q a i Ius stry gmanl n e aigd phi ghaen
hoi, ng ei pt eus raois fictg. Esto m a nobis Ius, et
siles stg moralitg gsbdq gduentes a ficto sepe rebg
ente raoi, a phendi videand; n. l omin dtad and ad
gsbd ang fictiog in rebg gniri: alyim palij sicre
rg dne, lud ql rle dmunig, d n fictg nla graoi-

ente ꝯtinu fundamento; cum non sit Ius atque dominium, ꝯ med. dominium subiecti ens morale, aut non Ius aemulet. Vi

neque entibus moralibus annumandum cadere videre esse

phi vi, et vlas a Iure procedentes, ut commodatio, esse, et ac

lij.. Loatque gasto vestigi ab ente morali oriri physicum,

ut ea potiere beat possessiones esse.

Denotanda est differentiae inter

Ius, quod ut probus probus defendit Dominus Viva parte 5 Curlus Theologiae

Disputatione 2 Linea 1 num. 6. contra Iuris, tamen potatione est in lege.

Societas, sive virtualiter tali favente uni, gravante reli-

quos, potestatem tale acquirendi Ius, quod si violetur fuit obsequiis

restitutionis. Dicitur in lege lave sit, sive virtualiter tali, quae non

reglis sit talis, quia est vicosa, et stra, quae ex proprio genere resp

pire bonum civitatis, et lusfit virtualiter tali, quia ad, quae etiam

civitas non respiret, prestare eo debere esse, quod le vicosa

gaudet defendendi Ius, ut dona voltas dandi dominium hominum uni

quod ... dedere, ut patet. Tandem ex auctoritate Philosophi 5 Ethicorum

Cap. 2 dicentis: Ius vero, quod in commutationibus est in quodlibet

quia quodque, et iniuria cuiusque: non est la distatione proportione,

et Aritmetica: nihil enim refert probus ne alter malus, an

malus probus suo privaverit ... Et adsolet novisse di-

frg lex ex cavend. Ubi vero legis et Iuris, tamen mensura

sit, et est in la colerad.

8° vaoe arg̃to dni. L Lucis pota cuiusmi

lege Jus hē, eaq. quis adbita, aut n pota L̃ditJu,

aut n Jparad. Lao ē messa, q lt ad jus Jurrant tut,

qi radix et origo dum Juris aquidi, tus, q n Jsevund. eos

m potes pt Supmus legislator casus ridere, et esse pri

vare atq. acc is tulis Jus Jferre. Ps.a 8° lege Jus Jsa

rad. q tuli att. ē hend et purus tres, q. oi Jfouni

leas aliq. et n oes et ē ots Jus Jserant. Lao ē qta

na usis sui Jeventis conno q vult. Lare ni quisp

ti tulis e ptici, castiois, aut estoois Jus Jsirad aleq.

hic n erit Juris Jhuva ni tuli pupard: i s, ats phi

tis Jus hebit n ad q ti et a lege Je sla Jevente.

Jus. sic, et n alit. Cemplex L breuy sehet qi esait

Je obigad at che mo, ung clareitq us Li q hmerit oro

boris, ue ptlaos stoi astrait et pury try, ago pote

n obliga at aleoa, q stoi polut. Ega tet acceden

te tulo gulsadis.

7° ad tpoeria maris et humanis leoy et

eptis Jsuata. L et moria ctuy gera mo frendent mo

n fuerdent Juy Jsferty aleq. oj orit huius moy mu

tulo, mo agantibg, iug cary desicio accidente Ju

hē, gd Jefit et leoy defecu. sto q y m legadna

de pendit, ne pa n at Jus hoi m eras qtioras,

qd ius defictus agnovit. Idem in libro regum 1° Deo Episcopo Israelitas in terra Canaan.

Ad 1° argumentum supra posito. 1° dicite: ab nobis absolvendum in potestate regia Principis in facultate dicendi ad leges in autoritate Pilati ad respondendum propter supposita subditis tribuendi in prima facultate Iuris, et 2° dicite ut sic declaretur quod tria importent Iuris facultas et Ples. Deo sic ar gumentum posito et lege prout rationes ibi adiunctas. Quaedmodum eni dignitas regia apud omnes quod morale habet, quia redum bene ad rem subditis, alijs vero physice concurrentibus, ad aliquid sit: ita Ius sunt seu lega facultas. Nam etsi facultates eiusmodi morales non sint aliquid physicum, fundantur tamen in aliquo physico, et ex parte dicere sine convenienti posset, ut constabit ex rep. de ad 2am partem, quibus in aliquas, locationes vineae accipe in exemplis oris lege praeviamis ab habente Ius proprietatis.

Legem locationis vineae ad quam locans ius habentis in vineam dicit esse quoddam Ius, cuius subjectum est actio physica locandi posita a Domino vineae, forma vero valor locationis constitutus a Iure, seu lege conferente legem potestatem Domino vineae. Actio tamen ut physica talis est fluit physice a potentia physica locantis, ut actio valida est a Iure physicum seu lege legitimante factae. Duo ergo partes in eiusmodi actione deprehenduntur aliud physicum, nimirum actio celebrantis

locaoe aliud morale sive moralis fra, nimis valor a
ois pviens sr a lege Juris Colativa moralis fre evo=
vante. Qui huic pto locaoi Qx ide prius in locante
noi phys volitas, d pa locutiva, qq e algo phy, vai
dni Jus accy daty a lege. Lare totq dcrq aois phy et
valoris eius n) accedit viriq sui prius adequei, ad deuto
aroj facty qad Sq pf: si mi effus ± pte e phus e
e pte moralis prius parit a qo manad e pte pha ac
e pte morali frgit.

Stat hinc Juris qditq dtere in algo mo-
rali fundato in re pha sive rli. Lex qf, aud qasi le
dtulit Vineq Dno fuis cia. eq legg. Hoc supit lata
a legislatore cro, disq facta phe. Ily qa, supit n abro-
gata, nq ulo mo extincta, severd moralis, qas in e-
timaoe prudentq etsi ptita egit astare suq effq, ac
si mo phe exterd, deq severa ta moralitq sinit.
Unde meq fit t, in algo morali qditre Juris potq ee.
qdo Jus hed a leoe cra, qq phe tsit, d e phe ptita.
qd fas Juridica, etsi moralis funda in pho d rli, q re
qrit sbq phe etns, qdoqdq n e ni in e, Anno d hoc
extntiboj; et qa supit lege etere aud extise, unde e pte
dlis algo phy qad fiq zodlvre extro e dua eois dfra.
3o demq qd rei portent denoaoes te, qas paqq mo=
rales apllamus. et t.s lq qa dnq argtq eiusq iutio.

Dices 2: lex Juris colativa Jus hẽ
p obto. R. n hẽ lex q p obto: q a 8 n ẽ Jus. Argts 2
ne, de qo aguri sngl in ma De Legibs. Rendalg,
qd lex Juris colativa hẽ p obto zadego Jus, ẽ 2gnd
se Leg, qats vult sbbs alqd vq pry Dny rei, sive in
Jure: qd nbs ẽ abs. Imo ita postlare vide na Legis
cuj xlit n ẽ lex, ni in qtu se ẽa velit obligare. R.
vo aus gi se pso vult alty obligare resp it, ẽ psy et
alty, ido se psy hẽ p obto zadego, sed et alty. Hec resp
sio ẽ xta sg asntg, ag volis oblontg ee aug, qo Su
perio vult obligare bditos. Vis hic cotra n levz pa
tit Dfatg. R. hic aus volo obligare 2t acipi pt.
1o ut desidorig 2 ppotg obingdi de facto qats etsi aus
s de pnti obtg eius s alqd x legis p ppe futo et
admig ut dico volo servare pcepta. 2o ita ut s aus
qo Supior velit ut x tione de vinclg 2uis obliga
va sbditorg. In neutro atg se pole ee leg aut p
ceptg nq eglere huic Supio vno sadere cond, qp
sblcio.

In 1o mu, y ẽ ppoty 2dendi legg, sicht ai
tus volo servare mandata n ẽ ẽa pptory oblao
di potis 2lsaois. In 2o sic si ee obligaus here p ob
to dirto se psy. R. hẽ p obto dirto obligaos sbditory;
2 in hẽ aus p obto dirto, qd dirte vult, vult atg dir

te obligare, et dignd se psy, qa obligao dicitur ab psya

ly obligante. Lave alqi dicunt volte obliganty, et volty

obligandi n minus ac dicunt amor Di et illis amor

amoris Di. xta h dicog dicuend, qd sed hic aut volo

et nunc amare Dy n e amor Di d. operis mo-

nasthiy, qd voltas sibi pcipit amry Di; ita hic aut

volo obligare sdditos n e operis politicy, nq lex,

aut pcepty ad sbditos, t operis monasthiy, qd

voltas sibi pcipit ay obligants sbditos.

Ex dotra h

respdet argto ndo marg. Lex m colativa Juris et hd

obty: alty in qd ab my dfidry fert, alty in qd fert

Lr my gaudy, aut oplacentiq. Lud e qd honfta pt ffi

a sbditis, et ad qd obligat talis lex, videlt ne aliq ipdi-

and pry vy eca rei obtentiog, sive de ea dispog. Hac

e ipsa potstas pceptiva, qd ipse supit acs obligavus,

qata fi depad a ~~[illegible]~~ cogtoa talis potstis. Sii qnsq

nate velit, et p obto dicto obligaog head cecite truit Jus

alti cui fave alos ab gravad, qos xcite obligad, ne et a

viand.

Dices 3, talis optiois, venatiois, et silby adq

dominiy, et Jus; et n acq lex: qd a lege n hd ar Jus

et dominiy. Mar e fa. Lrbis in talis acqri dni

nius Dnis ë mere legati qo supra ussi sumus, haec
illor de tutis n nudo potis, et legitimatis per leges.
Unde n ab ipsis fr, et ius potis, a lege fovente va-
lorante et sic legitimente tutis Jus hic, qd patet etiam
in legibus huius ultra dicta de Dnis, quae sunt hoc irri-
tarandi contractus, et contractus nulli esse, qui ex lege fovente legi
sunt, et valde dominium efferunt.

Dices 1: Jus huius est
temporale, et lex divina eterna: ergo nullus Jus huius est ex
lex divina, sive ab ea fr heri: temporale in ngt eter-
num. Dico ans: ex Jus huius temporale est qad eius, sbtes, Ddo,
qad fig, no ans. Jus huius in hoc est, et nunc est, sbty qd
heri Jus denominat. Nondenominat ni etiam, ubi aeq ni ab
eterno, et in tempore. Lare qad denoaeq actalis, et sbty, Jus
huius temporale est. Quin h obstet id dny, et eternus ë qad
fig denoante. Ubi in hc ita lex sit dna eterna
s, denoaeq ni etiam ni in tempore, et q a eary ny ë, qs sbti
regrum etiam, et lex qs Ds prieit sbi tepus ad parsty
qo poto dominium ifadnoi. Scii ex phd qd Jus hu-
ny ë lex dna, qa n temporale, et eternus ë nimis qad
fig.

Questio Quarta.
De alteritate Justitiae.

Justi alijs laborare, dicitur

eo quod dicitur alienum bonum contra est Philosophi Ethicorum

5 Cap 6. Probat D. Ambros. Serm 26 in Psalmum

118 declarat praeclara haec sua Justitia appellans publica vir

tus. Sola, inquit, Justitia est quae omnibus temporibus alijs potius

nata quam sibi, quodam usu, et fructu publico alienas

custodit utilitates. Et Lib 1 de officijs Cap 2 ait: Jus

titia suum cuique tribuit, alienum non vendicat, utilitatem propriam

negligit, ut communem utilitatem custodiat. Hanc doctrinam se

cuti DD. cum Angelico 2.2. q. 58 ar. 12. Justitiam pronun

tiavere virtutem se habere ad alterum. Ut in optime aiebat Sene

ca 5. de beneficijs Cap 9, ma Justitiam contra unum exerceri

non potest, et duo exigit. Dat nemo, nisi alteri. Debet nemo

nisi alteri. Reddit nemo nisi alteri. Ideo contra unum non potest fieri, quod

toties duo exigit.

Quis haec posito difficile omnino damnare non va

leat, quamvis exerant non leves arguta aliqua sadentia, Justitia

non est tantum alienum bonum, et etiam proprium eius, cui competit.

Bonum quod possidet quis sibi bene afficiendo quam alteri, munera

transfert effecto (quod sine extra dubium est, Justitiam esse proprium

bonum, non alienum) et etiam quis gubernandum sibi voluntate

suis sui illaesus Lare in dubium Jure vocat, quam al.

teite regrit Justia: an Juris, an Psonę, an utriusq.

1a nra Do ej Dni ory: Justia e virts Jplit ad altu.

Pd. Justia gtdit Jstuere eglite Jpfcte n Ju gr Jus
auug, d pauy, d etz gr do Jbta: go Jnd Jermy ex
Dnisu, & go S Thas Lne 5 aro. 2 ad hs dixit: go
ad Justig Jptet reddere Jus Juy unicuique, Juplta
ts. dirlite unius ad alty. Sigis m Jibi det g
bi debet n prie Joia h Justy. Atqi J eiusmi
aos gtdr eglitas Juris auu ej pauo, d Jy defit
eglitas gr duo Jbta: go va et pria Justia gtdit Lu.

Jfrat.

Jus Juy e favor prię librtis ga librtę alienę
h m e ppuy Juris munus gstuere obligaos unium
Jg Jnendi Je gtra tros librtis prię, d n Juadndi tros
alienę. Jus go n gravat prię librtę. Atqi psa Jus
tia n e Jui ad Je, d Jplit ad alty.

2a go. Justia hbt
acs, qi n respiunt alteite Juris, d alteite Jsonę Ja
tisfacturę Juri. Pd. Acus, qi moved ex obto Jli
Justię, e aus Justię; d ex obto Jli Justię movend
acus n respientes Juris alteite, d alteite Jsonę
Jatisfacturę Juri: go eiusmi aus Jit aus Justię.

Ead mir. Aus, qo quis desidrat alti bonitz Justiz
ppt psg movd & obto fli Justiz; d ideo aus n respi=
entes alterius Juris, d psong Juri satisfacturg pot
quis desidrare alti bitz Justiz ppt psg: 8o. Rao
miris; qa sut e Justig bitas qd ego trug alti, qd su
y ita et qd alter mihi trua, qd meg a; d hanc
bitz qz ppt se psg amabilis e, psg alti desirare
ppt se psg.

Vgeo. Aus qo desiderarg ut alti fu=
red rg meg, e aus Justig, seu da Justig: qa ac
tus, qo & movo Justiz desiderarg ut fier mihi res
tuat rg meg, e aus Justig. Atqi hic aus n resp
pit alterius Juris d psong. Rao antus; qa da virtg e
ois aus, qo da eius obtg fle psegimr id, qo vir
te phd. d Justia phd, qd alt suvd rg meg d h
ego velly ostenendo obtg fle Justig: 8o uusmi desidri
y e aus da Justig.

Decla pao, d robora ugplis. Au,
qo desidro ppi dng bitz, id Ds ab oibz diliga e
aus Charitis, d da Xharitz ed aus qo optam
velly. Aus qo ppi dng xcella desidro, ut Ds
cola ab oibz e aus Religois, et da hanc ed
Virtg desidrig. Demq: aus qo ppi bitz Casti

tatis desidero quod alius manendo vivendo est actus eiusmodi virtutis, ergo quia per se est optabilis volitio. Cuius ratio a priori haec est. Voluit quia et assignatis actibus, qui honesti sunt, movendo ex obiecto formali earum virtutum; quod vero turpe ferunt prosequitivi in id, quod virtus prohibet. Sed actus non respicientes alterius iuris, et possunt moveri possit ex obiecto formali iustitiae, de eo quod possit tendere prosequendo contra hoc obiectum formale in id, quod iustitia prohibet, ut patet est. Ergo.

Dices contra haec primo. Licet potest sibi afferre stragem iniustitiae: ergo iustitia non est virtus respiciens ad alium. Ad probationem antecedentis supponit, quod nemo se ipso potest committere sibi iniustitiam afferre stragem, quia ea volente factum, potest sibi nocere, cedendo iuri suo. Posse vero contra aliquos, dum mutate probat. Neque per voluntatem semet facere quod quis optet, aut alteri fieret res sua non cedendo proprio iuri, et haec voluntas vere est respicit est contra iustitiam: ergo vere, respicit est contra iniustitiam non contra alium, sed contra se ipsum: ergo quis potest sibi ipsi stragem iniustitiae afferre. Respondeo, ad probationem dico, quod supponit, quomodo neque de adiuncta probatione supposita, sine qua adhuc suppositum tenet et eo, quod proprio iure non gravat propria, et aliena libertas. Deinde dico, quod la semetfax voluntas non est cessiva iuris, et sive vere, respicit contra iustitiam. Anima vero illata ergo, quia dedit est vere in iustitiam stragem non.

Rao, qa eiusmi voltas ad aui, qo Da pscriptus Iustit
dsiderare algi, ad alt sibi zferre stg zjustig, ad
Iurig, ad qd sufit qd voltas tdat psequi in id,
qd iustia & suo obto sli phed sid fiere p eiusmi
aug. At vo in justia, sive injuria stra rgrit, qd
i qa Ius gravam librg aontis. Cug nemo grave
prio Iure, ido aui qo qui desiderat ad alt ig sig fie
redi n e stra injustia, nq qd sibi qa pscriptus Ius
tig zfat sive mie, sive zmia injurig strg.

Dicel.
Iuste sslit agit, qi sibi dat qd sibi bdi: qo Iustiam
e virt sslit ad altg. Ead am servus qi zgrita
tg sui corpis dsruam Iuste sslit agit. Eadeg Iutor,
qi emit fructus pdij ai Dnus e pupillus, atqi=
dq e Emptor, e Venditor: secq qo Iustig ecd. Ro am
ig S. Tha supra: Ad paog la dico, servq dsang sui
corpis zgritg agre Iuste sslit & n dpavi ad sug
Ius ppa talg zgritg, ct s dmnsuraog ad Ius qd se
hd e pte Dni. Servus m si n ad talis, sive si
n ad sb alieno dmnio n agrd iuste sslit, se
psg mutilando. Ad 2a R, Iutorq ita opntq bq
moralg psong gerere. Iure sio e Emptor, aut
e zstrytg pupilli, adq huj psong Iuridicam re

ptad e Venditor. Justitia, quo non licet quoad se, et quoad pu
pillum, qui est Dominus, qui est Dnus fructuum. La
ted ex eo quod si pretium ed minus Justo, faceret injus
titiam pupillo: si autem plus Justo non facit sibi ipsi
injustitiam, quia Jure, hoc non gravat propria libertas.
Contra 2a Ding. Amor cui deest Dices
ardent contra 2a Dg Clunij. Actus cui deest Idio esse requisita ad
literatam virtutis non est amor liiu virtutis sed, de proprii; at actus
non respientibus alteritatem Juris deest Idio esse requisita
ad virtutem Justitiae: ergo iuesmi amor, etc. Ad miv. Ad
gratiam quae est lata quoda Justitia, et Idio esse requi
ta alteritas Juris lati, et quod beneficium collatum ab
alto: sed ad Justitiam propriam requiritur esse Juris eius altei
tas. Ideo majorem, et nominorem, eius propositio. Eodem mo
tenore, quo de Justitia strata discurrimus de gratiune,
alijsque virtutibus, quae sunt ad alterum personam ac moveri possunt
ex obiecto illius virtutis respiciendo alteritatem personae, et non Juris,
cui persona satisfactura est. Sic in hoc quod alter dispensat
beneficium a me collatum, est bonitas ipsa gratiunis. Lare
amor est gratunis, quo desidero lata dispensationem si abalto,
dum tamen non movear et movo opto gratuni, et ex hus
obiecta bonitate. Discurre, similiter de Justitia.
Dices 2. Bitas

obva Justię ngt refundre sps Justię fralę ni in ag
sbti truentis Ius, ne refringat tros statu Iuri di-
cę sp insperię; & sbty priy Iuris id tale n truit
sibi Ius, ne refringat los tros: & bitas obva Jus
tię ngt refundre sps Justię fralę in ag sbtin tru
entis Ius. Atqi talis ē qo desiderat qis x afiue Jus
tię ud fiur pst restuat rę ablatą: & huismi desidriy
n ē aus Justię fralis, & obvę ō reducię ad Justi
g spectabit. No miarg. Sd instas. Non ē actus
fiis Justię, sp qs sbty eius n denonat fr Justus,
& obva, qlis ee eiusmi aus. Rv. n pt qsbet ag Jus
tię fralę denoiari sbty fr Justy, & sp ly, sp qs
apld efaiit sbto bitas obva Justię. Atqi qo ē al
ti truere Ius, sug ē bitas obva Justię; & h mi-
hi n apld efaiit sp ag, qo desidro pp bitlą, qd
fur mihi restuat rę meę. Rr eiusmi & ag, etsi Justię
n denonor Justus fr. Silit dsuedę de obeđia, gratu
ne, aliisq virtibg ad alty.

Dices 5. Aus qo ppt bitę Jus
tię desidro, qd alis mihi tuad qd meų ē n specta prie
ursr ad Justię, & adsumy opric ō reduare. Aspto &
d. Aus, qo reflexe volo ppt bitę amicię, qd ali me
diliqd amre xmicali, n ē aus amicię, sive Charitis

ad aliq. compar. No adspty, d dicto anti, no 9gß
p pt meq. comparit. Obts amiciq, seu amoris ami-
calis ē bitas Sp op amata p pt ola. Atqi Spaq, go
reflexe volo p pt bits amiciq, ad alt me amad n
ergo tsß obts fle ē bits Sp op amatq, d bits amiciq,
gg gaudeq dstinct fo meq amoris: gl ciq, mi aus
sive volio reflexa n ē aus amiciq, sive Charitis
ad altq. Driq oxired, stx compl. acentia altius velle,
id medilioerd amicalti. Dc m aus ad amiciq
goniq here & obto eius sli nimiq bite Sp op amatq
p pt olq. Sd aus gaudetivo p pt bits Justis, qdal
ti mihi trid, qd meq ē, hed & obto sli Justitiq
obva slt bite relicente in h qd alt mihi roddad, qd
meq ē: gl eiusmi aus prie d gs ad Justiq sptet.

Quaestio Quinta.

De Debito respectu a Iustitia.

Raqs debti
sputare gl ad obts Justiq, sive cgle alti reddendq
oportere ei debq altius Juri, sive, facile vinatur
sti. Justitia vollimad in aliuq aeqalitis lq notq,
bpondq ni aliqd fieret, sive gddit Juris alieni ad
gaos. Ad aeqalitis aliuq, deqlitis gvectio, aud ga
o, gportad obligaos in eo sp gsß talis equitae con-

da aut dsanda ē: qvis n ab h debi obstrgr, ut aliena Jus serve illasa, aut reparet, si Jg lesa: q de rae Justitiae ē ea eqlitas, uni adjnta i rao deb ti. At vo cy in aliis virtibg dephndant aus gast supererogatis qi sclt absq obligaoe excent, d tq ad ea virts ptent, ut in Jejunio voltario suscepto pa tet, qd sc spectad ad temprantiam; ita eti in Justitia vidt posse ct alqos aus, qi abstrahand a rae dbiti, d nilomins sind genuini eius foetus. Slis ee videt aus eius, qi optat ut unusqisq i, suo ctentus, tros satis altius n evadat, d aliena Jura n violet, d h qds e affecu Justiae. Sic m opans n tends sic opari, excet q ay Justiae, d ignt absq debito.

Ipl dicta d forte uentiora decur u Lnis dicda Controvertit hic: an virts Justiae regrat esse debg? Ex assertis Lne ante hetis, qd nae n posse, plures aus ab Justia pr, d prie spitare, qi n cadunt sb los opntis oblgaoe. Eu adjnoite aus, qbg ptntiog e movo Justiae Incipit algis satisfacdi dbtis e Justia nenibg, qi aus sunt sc Justiae, etsi sb d goug momento incipunt pcepty n ugeat, d p tunc sb debty n cadant. Atqui Justiae aus voltarii qs dicdi sit, et

suspiroaoi's qsuis n ab q̄ hitene ad debti ōlgand.
ad debty ōqug, etsi n tunc, alo q̄ ag ugens, l ad de-
bty qo aly astringant. Iq ofati L afavē, sentu ənytho
gory sq us Angico Pceptore, aga reccdunt paucus Car
nali de Lugo Dsptae 1 de Justia Sne 1 a ny 22.

9º et

Sus ānis e. Non stnte expte altius jure oblgnte n ēta
uus acus Justiq, qo bitas hus obva esaut apla sbto,
d ōgnd regrit esr debty. Duo hnc sq ferend. hy. Ng
rddns plus qs bet, gad xcesy dati supra debty; ēy rq
qi sq solverit debty unius aurei, alty truend, x-
cend strg Justiq. Lad 9º. Aus, go Justiq bitas obva
esacit apla sbto, e aus, go algs truit alti, qd sus
ē, d eiusmi aus sine jure altius oblgnte ei npt.
gº n stnte Jure altius oblgnte, ngt stare aus, go Jus
tiq bitas obva esaut apla sbto, d ōgnd Justia virts
desionand sr Justy regrit esr debty. Mar e certa x
defiōe Justiq. Lad mir. Aus qo alt truit alti, qd
suy e regrit esr, qd daty i suy altius, ut ētris ōs-
tat. St, qd daty i suy altius xgit esr, qd xtd
Jus altius oblgans. g. Lao miris esax. Daty
suy altius n a, ni vi Juris aevi Suitatis, d pri
esis. Hoc aq Jus esr postulad oblgaoq, seu debty.

Nq sit e jus in re vel aug rls, d vindicativ: si aute e Jus ad re tribuit aoz psonals. Sed gplat ao sive rlis, si ve pstlis ad qd n e debty: &c.

Sedd. Ad juri acuo ago
Justy dit, qd tribuit alti opi[t] stra jurita, ut fert omis Theory Jus us D Tha & Arle. Jus aut, cui opit stra injuria regrit ess debty. Rao; qa Jus, cui opit stra injuria, Jus e qd n gpleto, gcrrit patty, e omi pse obligao restudi. Lecty, d obligao restuois n'st ni aoa ya debty, d obligaoz: &c. Ideo qi n solvit plusqs bet, aut facta Sutioe, rq n solvit, nq pec cat, nq sbjt onus restuois. Vgd paritas. Sut obedia gsupit Jus Trjdiois & pte Supioris, qd xtincto aut p deposioz, aut p Sessoz, n e locus ad aus obdioz in futy xcendos, ita Justia supit Jus acois & pte altiui, qd xtincto n supe locus xcen dis deinceps Justie actog. Sd p Sutioz debti Jus ac vy xtinguit, nq debty pt ultra se xtndre: facta g Sutioe n supe locus gj sutioi, qq e aus Justig.

Dico
Lu prio xgo forma asrtio pata. Alty e & pte Ju ris acui alty & pte Justig. Lud qd Jus acuy n e fas aliqd luti para repdi; Sti in pectrare ao u liberalitis: d e fas vi sua detrava, dninsu=

rava aoris altius, Dgntava aoris illius. Hoc aluy
priy ex pte Justig e, qd Justia respit, et sibi detrati-
dy miy, seu eqle, qd Ius avoy, et psupondo h ot
cando lud, n vo Ius. Infri hnc, qd Justia n ca
abit lq aoz eqlq, qs Ius n detraxit, et detraoe sua
mnsuraverit, et ad qs Ius avoy n plepat. Sed suti
oe debti sel facta, nq Justia psupit in alto Ius
avoy ad Eq sutioq, nq Ius avoy vi sua detrad, et
mnsurad Eq sutioq, ru uu avoy q a fas luti pava
repdi sine dserzne a fate trava liberalitis: &c.

§ Argomnta dria.

lg a parite ml
plia. 1a obedig, qq gelinad n sq ad exeqndq vol
tq Supioris oblgnts sb pcepto, et etq n oblgnts. 2a.
Lt qis bis satisfacere pcepto audidi Sacry diesfes
to audioe bis Sacri: eiusmi m pcepto satisfa
re e pere audioq ex movo obedidi pcepto, qd fie
ret p Eq audioq. 3a. Li mare attentioe, et devo-
tione vecitat dnq. officiy, qs qe pcipit pcepto
obediens e, et satisfacit p tals xcesq. Ergo Justia
virts gelnad. ad adqndq Ius altius n sq oblgans,
et etq n oblgans, et ex prio movo pt gtdra, e pere
Eq sutioq eiusdq debti; et tndq Iuri satisfacere
p xcesq sutiois supra debtq. Addrvaoq pla pa=

rite. Mius sufns ad cplndu pceptu pt requiri man
dari e movo satisfacidi pcepto; dqqbd tx eiusd
Juris sutio e mius sufiens ad satisfactiog debti:
d qqbd pt pi e movo satisfaidi Justiq debto.

Ad 1g
parite. Inclnad utiq obediaseti ad aius n pcep-
tos, esognites ei volti supioris. Rao; q obti fle
obediq e dfritas aius ei volte supioris, q ke ltra
debti; e oblgaog, gonig in Supioris volte n su
i vis pcepva d eti direcoa. Lare aius volutati
dfris supioris direcug e movo obediq e aius hus
virtus, d hec n regrit esr debtq. Aius vo pqs
Justia n trait alti, q sug lius e d q debq in a
ria nari n ps n e aius eius, q qs ditas obva
Justiq aplet esfaut dbto tnenti Ju. Ido iusti
aci regrit esr debtu. Dispartas firmat eacd pari
te ut supra. Nq n ostante tulo supioritas d Iu-
re Iurisdiois n stad acei obediq: ab lo min psin
dit: qg nq aiu Justiq n xtante Jure aevo altias,
d qqd debtq esr regrit, ago n pt pscendre.

Ad 2g
R. Nq umqs flit nq e pceptu de iterata audioa Sa
cri: q d iterata Sacri audios n flt satis pcepto.
Lo m pacto flit pt q satisfia pcpto q n e. Ad

q̃ sq Sacri auditio p̃ptũ extinctũ ẽ, id ẽ, ad nil aliud se extendit: ergo iterata q̃ Sacri auditio p̃pto satis n̄ fit. Vnde distat ad pacẽ adiunctũ: q̃a actũ factio p̃pti ẽ contrarietas ũ p̃pto q̃ nec ẽ p̃t ũ nullũ ẽ p̃ptũ, q̃d sel extinctũ ẽ.

Ad 3ũ R. Excessus attentionis et devotionis n̄ cadens sub obligationẽ p̃pti n̄ ẽ actũ satisfactivus p̃pti, nec ex motivo obediendi p̃pto, sed ex motivo Religionis, Charitatis, aliusve virtutis n̄ regentis obligationis, ex motivo obedientiæ alteri virtuti directiva aut oppositæ extra q̃ et p̃ptivũ, n̄ est excessus ut pertinens ad obedientiã. Lacre sunt voluntas superioris directiva, opposita n̄ extendere, nisi ad id q̃d præcipit, excessus eius n̄ præceptus n̄ est ex obedientiã.

Ad dubitatũ D. marg.

Magis absolute sufficiens ad implendũ p̃pti per requisitum mandati ex motivo satisfaciendi præcepto divino, magis desufficiens non. Auditio Sacri die feriali magis ẽ de, et n̄ absolute sufficiens ad implendũ p̃pti audiendi Sacrũ: q̃a n̄ ẽ p̃ptũ audiendi Sacrũ die feriali. Idemq̃ ẽ p̃ptũ de iterata auditione Sacri die festo: et q̃ iterata auditio ex magis desufficiens, n̄ ẽ absolute sufficiens. Similiter excessus solutionis debiti ex Iustitia, iterata solutio n̄ ẽ magis absolute sufficiens ad satisfaciendũ

Juri acro alticus; qa n truerit q lq alti, qd suy
tius e, d qd citra injuriq nari n pt.

Uy. Dr Sutioem
duplo mare debito extinguit Jus creditoris: q'la pten
e Justitia stra. Ani, qd x triu sidd masy, cstri=
dr x plo philosophico. Dr aos lig toals dorsivale=
cis cag toalis extinguerd ead stra correndo cd sty.
Dani: Sutiog duplo marg debito, ty adeqsutiois
extinguit Jus creditoris, ddo ani; sty adeqs sutiois
duplo maris debito, no ani. Ny debita sluit duplo
mar sutio debito, nq Jus e, aid ungs suit ad sutiog
duplo marg gare q plq sty adeqs eius n extingu
it debitg. Ex ea toalis sugit strg, qs ideo, st ends pt
dstruere q lig aog dorsivg. Sutio vo mar debito n li=
pit Jus, qd q sla sty adeqs eius extinguat, q Jus
prcectis sty e ad agie sty ad id qd suy hentis Jus
e, d qd citra strg injuriq nari n pt. Lapt st du
plo mar sutio dictive, seorsi acepta, Ex mig desa
sufficns ad extingndy Jus, nq jocerve poty nq colti
va, servat aptiong ad eiusmi fing, sidq n eruat,
ut creditor nq lucry, nq dtry ty patiat q sutiog
duplo marg debito qt qds aptudo sepsaralis e a Jus
tia stra x mente Phi d x na sitis, q q th

dic virtus moralis in omnio grota, sive mys [illegible] extra
trix.

39. Ex Relocis movo pt qis bis se obli
gare ad idm debitu: qo e munio Justie, pt sibi bis
dissolvere debitu idm. Rao porpnd disparitis; q ad ex
tinguendu debitu tlu valet donao, qtu solutio. Atqi
pt bis donari idm debitu, aponendo nunc novu tu
lu ad id exigendu, ut patet in ablatione facultali
grata imposita alias [illegible] rescissa: sic in illu
votis absolvo e remitto dono qo idm debitu [illegible]
porit [illegible] solutio & Justia, aponendo nimy novu
tulu ad id exigendu. Ido ans; sic in evit in voto
ry renovao, [illegible] ry ad idm obloa, qi prius vove
rat. Renovao qdm votoru n e [illegible]
alogi qs prius fuissent vota irrita n validerat
[illegible] renovaog qe fit e. Lare renovao e va votoru
nuncupao [illegible], novu [illegible] obloaos [illegible] ad
idm. [illegible] ve nio [illegible] sagius dicta.

Adrao porpntu
dstoe R. Ad extinguendu debitu tlu vlet donao qe
s Juris cessiva, qtu solutio, Ido; tlu vlet donao qe
n s Juris cessiva, no. Juris cessio supit Jus, qd
si n s, donao nqt ee Juris cessiva. Erit ts Ido

nao; qoniq in familiari, ... usu diximus, ryddo
nare ofnsas sq ressas, n q ry cedant Iuri; n
m. hemini, et qnd ei n cedim: stq novy altulas
truimus, ne ei ... ponem. Et hic i vus ... abso
... s ... rgtalis, ... in ma De ... Ab=
solvo, remitto, dono tibi Ius tibi truo, ne tibi
donet D. Lare absolutio de ... sit a donaco
Iuris cessiva, ... talis ... si ... pecta ... ressa
ferad ri ... lata in pecta alas ... sa, ... ressa e=
iusmi, in absolutio ... donao truens novy Ius
ne ... D.

Ly. Restuo ... aeu ... Iustitia, ...
pt reddere debts: ... ecessu supra debti pt ...
aequ... stro Iustitia. Mirg ... celebris ... Zachei
restuo Luc ... Cap 19. dicentis: si qd alq ... ...
vi, reddo quadruplum. ... qd asptis ... satisfactio ...
pti Dni ... pectis, ... supit ... toto rigore Iusti
... Atq ... satisfactio fuit superabundans, ... supra
debts: ... ecessus supra debts, ...
mirg. La restuo ... reddio rei aliene, ... fructuu
eiusmi ... reddio ... debita. Lare qd supra debts
e ... vera restuo, ... Iustitia ...

Ultior rao ex na Justitiae: 2a hic tendit ad pondus
eglitis Juris pariter ac aeuo, ita ut rao actus Jus
titiae nec debitis, nec lucris hea creditor. Sed hic
finis non obtet pro as excedentis debitis, sive pro ex
cessu eius: ergo talis actus quoad excessum non est Justitiae,
nec restitutio.

Ad parg dico la Zachei vba hunc sen
sum facere, non sensum verbo esse justitiae, et eis libratis cuius, qui
defraudavit. Ideo eo as sensu aptid reddiciq, non quoad eq esse
tale quoad excessus quoad excessu non non erat rei alienae tribu
et prius datio. Actus le Zachei erat reddio sed talis,
quatenus defraudatis reddebat. Ad vg. na, ipse excessu satis
factionis Xpti Dni non ex rigore Justitiae. Vis q.a talis sa
tisfac esse e supplendam, ex ipse obligaris satisfacere
erat debito quoe, et ex dignitate. Lare ob quoad suppabundan
tia ex toto rigore Justitiae di. est extra oe debiti et obli
gationem.

Sic Anticipata sutio debiti pro sine obligatione
aut debito, nec in creditor Jus habet sibi anticipate
solvat. Atqui anticipata sutio est actus stric Justitiae: ergo
datur actus stric Justitiae absque debito. Dist. marg. Anticipa
ta debiti sutio pro sine obligatione, aut debito quoad actuale,

no; sine debi effectu, seu marg. Ldo pt anticipata su
tio supit & pte altius jus inchoatu, qd efficit, ut post ef
fectu obligare, ni pveniat, solutio, qa anticipata extingu
it, et ni permit, qd & inchoato pveniat ad effectu. Alit: an
ticipata solutio debiti pot sine obligaoe aut debito pcedeu
te duraoe, ideo; pcedente na, seu calite morali, no. Lb
admus id ni i coctio intuita sine obto pstnte ni vel
qd h duraoe pcedat, sed sufit, qd pcedat na: et id ni dfat
pmiis sine merito pmovente, ni rl meritu duraoe p=
extus, d sufit pcedus na, et calite morali, id indubiu
e Thois in bonis collatis Angelis Deo & meritis a
pta absite pvisis: ita solutio debi, ets anticipata ni erit
sine debo, qbois hod duraone ni pcedat, sed h qd pcedat
saltz na et calite morali, qa raoe pcedit anticipatam
solutionem.

Inde, et e 3 solutio. Nari pt mir: q anticipata
solutio debi ni e in rigore et vulgari solutio. Quia:
Domus reduxisti, et pties reductois anticipasti, ut non
solvisti creditori, qui nondu factus e Dnus Domus;
Item potius evadit debitor pro acceptios pecunie anti
cipatae, et ut tibi solvit id creditori. Ld clare depdu
dit ex eo qd. tu ionare te a Domo redire, heres aeg.

ut creditor in hoc tibi solvere ptiy pecuniae accepte - dando habitaoq Domus ad tjam debit.

by. Qui ffo Judd ... ac altius opa x Justia stra in rei tradioe. ... opa qui xeta alesta pata ... fa ... solvit ... reva n sd. ... ad tq pt, ... ffo lo Judio aun vol tu ... gran tradiog here totq honste ffi Justis, g° tq regrit gputalitas Justig ad laud ... pmiy, ... hoc honstas ffi, ... gputalis desiim ab obto n in ... rei, & in ei obti, sive ... poto ... dictamen ... prate rectq. ... tal ... gravis n aplare sote ... oriti bitas obra Justig, ... n tradere alti ... sui altius a. Dotra ffi ... a Trio ... Di, ... dito ... dictana rg n tradred, totq gerrare ghonstq, d malig ... Justig ... gputalq ad ... periy, ... sibi tq n aplare ghonstq, obog ... Justig stre, alogi solvere omes restaonis, ... fy ... e.

... st ductus algs opibe ... debit, sal solutq ... Justis ad ... stre Justig ... ratq Justiog ... errore retorsoe. ... algi ... posse seu ... Justog, stre sibi solvdo, ... sibi ...

Dice 2°. Adhuc est contraria operatione operans non tamen contra Justitiam est quia solutio quam hic actus non tendendo in objectum Justitiae neque in rei neque in obti, ut neque ad debitum neque id debitum apprehendendo in quo tendit = Ad 2 probatur.

R. Solvit quia quod revera non bene cogente sola Judicii, aut recte Justitiae Juridicae, et quadam forma externa, non vero ac vera Justitiae: sed nunc id le actus est quadam forma externa et Juridicae actus Justitiae, verum quod in eodem foro supra solutio debita: ita verum quod in foro conscientiae debitum est, quod solvit id solutionis vera Justitia. Quod sit debitum est tale apprehensive et in ea obti actus operans solutionis habitu fragi honestae Justitiae: quod hic externos in ea rei solventi applicabit efficacius bitae obliquae Justitiae.

Quaestio. 6.

De Justitiae divisionibus.

Justitia quatenus hoc sensu tripliciter ad finem in bonum Reipublicae, et singularium partium in ea convenientium promovendum atque conservandum. In hac ratione exercetur tribus considerationibus respectus, et quibus Justitia tripartita. Unus est partis ad partem, sive civis ad civem. Alius totius ad partem, sive Reipublicae ad unamquamque partem eius. Tertius partis ad totum seu uniuscuiusque civis ad totam rempublicam. Ex his respectibus oritur Justitia commutativa, distributiva, et legalis.

Iustitia commutativa est partis ad partem, quae recte ordinat partem communitatis ad aliam partem in commutationibus, caeterisque actionibus, quibus inter se communicant, ut scilicet in commercio, et vitae civilis societate, servetur aequalitas, et unusquisque habeat ab altero quod sibi debitum est. Iustitia distributiva est totius ad partem, seu quae recte ordinat communitatem ad singulas partes in distributione commodorum, et onerum communium, ut videlicet servetur proportionis aequalitas, et nemo plus commodi accipiat quam meretur, aut plus gravetur, quam gravari potest. Iustitia legalis est partis ad totum, sive quae recte ordinat partem ad bonum communitatis. Et legalis dicitur, quia omne bonum habet per observantiam legum, quae communitatis communis utilitatem discernunt.

Circa datam Iustitiae divisionem habetur ex Philosopho 5° Ethicorum 1°, et 3° 2°, et S. Thoma 2a 2ae quaestione 58 articulo 5, et 6° et quaestione 61 articulo 1°, et 3° notandum primo, quod non distributiva, aut legalis, sed commutativa Iustitia habetur quando civis contractum init cum Republica, cuius est pars. Ratio; quia respublica non aliter se habet tunc, nisi ut persona privata et talis reputatur Iuris fictione: aut partes civis quando est Iuris, quae ex contractu servari debent, non attenditur ut civis, sed veluti extraneus, et sic alterum Ius a republica servatur. Sic alia respublica potest cum alia contractum inire, quo

casu se herent ad privatę personę, ubi mutuo Justitia obligatur.

Ex assignatis Justitiæ speciebus est alia Justitia vindicativa. Hæc virtus est, qua Justitia publica imponit malefactori pœnam proportionatam delicto. Hanc Justitiam quidam reducunt S. Thomas ad commutativam, Scotus ad distributivam, Juniores vero sæpe cum Molina et de Lugo docent eam esse ab utraque distinctam, nihilominus non est censenda Justitia vindicativa proprie et distincta Justitiæ species, quia nequaquam analogice convenit cum Justitia stricta. Probatur: nam Justitia dat alteri, quod proprie sibi debetur, et ad quod habet Jus aliquod: malefactor atque meretur pœnam, at hæc non est proprie sibi debita, nam ad illam Jus aliquod habet aliquis, si de lo virtuta non sumeret, proprie sufferet aliquas injurias. Si dicas malefactoris puniendi esse debitum dominatum, accepti offensi pro delicto, dico hanc Justitiam vindicativam considerare in legali, commutativa aut distributiva. Itaque patet non convenire Justitiam vindicativam esse Justitiæ speciem.

Jus vero alicuius Justitiæ partes, in quas est convenit DD. sub divisione Justitia, nimirum commutativa, distributiva et legalis præcipue vero, et proprie causas Justitiæ, tres: Quæstio hic est non levis momenti: Alius tres ita proponit: an tantum divisio proprie et rigorosa sit, in partes distinctas, et species proprias Justitiæ strictæ, an autem divisio impropria et lata sit, tres species in

ptes poales qq raoe fra Iustiq n' oticend, & algalem iy la, Fundiq. Nemini e dubu, Iustiq Imutaq eo, frq Iustiq. Hoc q dubiad de dtruoa, d legari qd dtis a Imutava. Zvrias Ines resoluda e L.o fas de na Iustiq legalis.

§ Iustia legalis e virts speals a cæris oibus distinta.

Stq e Inis sta iy Ld Molina, Valentia, d Magno Suarez Sa algos docentes n' dsqui a colitioe oiq virtuty moraliq, d d' alos assentes n' dsqui ab Amicitia, aut a Piete, aut ab Obedia. Arles 3o politicory Cap 3 p nra Ine e, ex cuatorite Ld. Ibi m dit: n' e Splic eads virts boni viri d boni civis. Ad virts boni civis e Iustia legalis, qa recte oblgad ad bony Ine, virts boni viri et cæry, qbq recte ordinad d ad se, d ad alty: Iustia go legalis q Arle dta e a cæris. Et q S Tha hic Ine 58 aro 6 ad 4y diente: qbd virtus ordinad sq priq raoq suy aq ad priq finq pus virtis. Ld at ordinet ad ultioq finq, h n' hed q pria raoe d oporte ee alq supiory virty... qq ordine oes virtes in bony Ine qig e Iustia legalis.

A raoe pd 3o. Iustia legalis hedobty

fledistij ab obto [illegible] qd [illegible] a ceteris virtutibus: hec
in Justitia stendit [illegible] et [illegible] bonu dne n. [illegible] ratione propriu
modi, [illegible] ais [illegible] parare dne bonu n. [illegible] ad ce-
ras virtutes. Atqi virtutes [illegible] [illegible] obta [illegible]: q
Justitia legalis e virts specialis a ceteris virtutibus dta. Sit
Justitia legalis n. e collectio om virtutu, et [illegible] et deno
[illegible] e Justitia generalis, sive ceteris genus [illegible] ad sua
propriu finis dirigunt oes morales virtutes.

Sadest[illegible] qd Justitia le-
galis e virts dsta ab amicitia, pietate, et obedientia. Inps
Amicitia respicit bonu alterius procedendo a debito, et a specia-
li unione; Justitia aut legalis n procedit a debito, et quod
fundatur in speciali unione, [illegible] in unione civis ad Repu-
blicam tamq partis ad totu. Deinde, bonu pietatis qua pa-
rentes atq etiam qua patriam, qa respicit Parens, cedit debito
Justitiae legalis; nq ceteris paribus unusquisque tenetur ante ponere
bonu dne sue Reipublice bono parentis: et totu bonu quod
procedit a pietate ultius ordinale e n a pietate, sed a Justitia
ad dne bonu Reipublice. Inde obedientia n procedit a debito
obtemperandi voluntati iuste superioris, a quo procedit Justitia lega-
lis; hec n n [illegible] a debito, sed etia a superiore, qui
sed [illegible] e pars Reipublice.

Opes 1. [illegible] admida cet specia-
lis virts ad generandu bonu dne domus, et familie, [illegible]
familias, et quod dominus e ps. [illegible], qd [illegible] bonu

familiæ nimis limatum esse nec adeo difficile ac bonum Reipublicæ, ideoque propterea licet non esse astruendam specialem virtutem quæ sit generalis virtus economica, cum satis provisum sit bono familiæ, tum pietate inter Patrem et Filium, alias quoque virtutes particulares, quæ sunt inter Maritum et Uxorem Dominum et Servum. Nihilominus egregiè argumentum teneo, cum non parvam absurditas, et prudentiæ rationi admitto generalem Justitiam Economicam sub ratione inhibito potius ad totum, quod non respicit a pietate, quæ est inter Patrem et Filium neque a Justitia particulari Economica, quæ est inter Maritum et Uxorem Dominum et Servum. At fines harum virtutum ordinant ad finem bonum familiæ, propterea esse a Justitia generali Economica.

Nec contrarium est huic doctrinæ, ut aliqui censent S. Thomas 2.2 q. 58 art. 7 ad 2um ubi multiplicem domesticam et Politicorum distinguit secundum tres conjugationes (ut supra dicitur loco [illegible] scilicet [illegible] patrum [illegible] [illegible] Sancto Thomæ) una est quasi aliquid alterius. Et ideo ad hujusmodi [illegible] non est simpliciter Justitia, sed quædam Justitiæ species scilicet Economica ut dicitur 5. Ethicorum. Ex his manifestum est non esse virtutem specialem Justitiæ generalis Economicæ, quia non est Justitiæ [illegible] particularis [illegible] domesticæ multa [illegible] componentes.

Nec dicas, scilicet ad summum generalem Justitiam economicam non esse distinctam a Justitia legali, quod sit distinctum ex obtinere penes majus et minus. Quia admittunt enim bonum finem [illegible]

vitiis, et bonus simpliciter loquendo ad illum pertinere, quod iste malus in illa sua ratione vere hominis non quidem sunt honesta, quaedam agit vero in quasi loco alleato ad hanc quae alia est ratio boni domini, alia boni gloria, sed et alia est ratio totius, et alia ratio partis: ita bonus dominus reipublicae, et bonus familiae, quod idem est, quoad pertinere ad Reipublicae bonus comparandum est. Ideo Philosophus 1° politicorum dixit, posse aliquos ab ratione, civitas, et domus, et alia huiusmodi esse sic multum, et paucitate et non specie.

Opus 8. est quod

virtus sit operari recte secundum omnes circumstantias; et una harum est operari sicut bonus dominus: quod uniuscuiusque virtutis est ita operari. Quod Iustitia legalis non est specialis virtus. Respondeo dicendum est, quod ad esse rationem uniuscuiusque virtutis sit operari recte secundum omnes circumstantias huiusmodi, quod est nulla virtute amittit non vero hoc, sed quod est omnibus circumstantiis haurit a proprio honestas. Sed ad quod virtus specialia operandi sunt ab in circumstantiis, in quibus est quasi bonus dominus; operari autem propter bonum dominum sicut est communis specialis virtutis Iustitiae legalis. Sic Charitas, quae specialis est virtus, ad suum finem dirigit actus aliarum virtutum, quarum unaquaeque habeat operari recte secundum omnes circumstantias, et ex his una est, quod actus sit gratus Deo. Operari quidem propter bonum dominum circumstantia est quae pertinet ad iustitiam propter se in operatione cuiusque virtutis, et quae non est operatio nisi a virtute speciali Iustitiae: sed quod actus sit gratus Deo est circumstantia,

qui consistit et est in opere alicujus virtutis, et quod non consistit a Charitate. Dicta disparitas est, quod relatio aliarum virtutum ad finem divinum boni communis est ab eis tamquam pertinentibus ad aliam certiorem et superiorem virtutem, quae est Justitia legalis; sed relatio aliarum virtutum ad finem divinum complacentiae non est ab eis tamquam et ad Charitatem spectantibus. Unde quod ponitur praeter alias virtutes, quod consistitur a legali Justitia, haec tamen est specialis virtus a reliquis distincta per obiectum formale ab aliarum obiectis diversum. Virtutum enim distinctio penes mores, fines et obiecta formalia desumitur.

Oppositio.

Obiectum Justitiae legalis est id, quod lege sancitum est. Atqui hoc est obiectum obedientiae: ergo Justitia legalis non distinguitur ab obedientia. Respondeo distinguendo maiorem, quod obiectum Justitiae non solum est id, quod lege sancitum est, sed etiam hoc quod est lege sancire, in lege dispensare, et etiam abrogare: nam in Justitia legalis exercetur a subdito, sed etiam a Principe, per hos actus: atqui hoc non est obedientia, ut in parte diximus. Si instes cum Lessio, quod nullum aliud Justitiae legalis obiectum assignetur ab Aristotele, nisi quod lege sancitum est. Probabo assertum; quia contra plures locos de mente Aristotelis lib. 5 Ethicorum Cap. 1, et ubi de Justitia legali agit, haec non solum de prompto in subdito obtemperante legi, sed etiam in Superiore obligationes legis iniungente: ergo de Aristotelis mente non Justitia legalis est obedientia, ut tenet Lessius; obedientia enim solum reperitur in subdito.

nã obiꝫ Iustiæ legalis, q̃ꝫ ẽ leges sanciꝫ, & le-
gũ obseruantiã curare, leges sancire, &c. Ergo
Principis ẽ legalis Iustitia. Adde, qd lt obiꝫ
adæq̃tũ, ac mãle Iustiæ legalis, sit sua obedĩa, hinc n
sequitur contra hanc virtutem, q̃ obiꝫ ẽẽ caꝫ, ergo
obedientia contra, chenda ẽ, n ẽ ẽẽ, ꝯ dr̃ꝫ.

Notãꝫ
oportere hic, qd Iustitia legalis specialis a nobis ac-
cepta n ẽ Iustitia legalis Aristotelica, de qua 5 Ethi-
corũ. Illa ꝯ, q̃ la ẽ specialis quodã virtus in bonũ c̃e
ordinata, quã &c. ꝯ denotare generalis,
atq̃ virtus quæ ad ipsas omnes regat aliis vir-
tutibus. Aristoteles ẽ generalis Iustitia, quæ complectitur
virtutes oẽs bonũ cõe & obseruantiã assequãtur, & asserentia
Aristoteles in 5. Ethicorum Cap. 1. ait, Iustitia legalis n ẽ ẽẽ
partẽ virtutis, sed ẽ, sp̃cialis & uniuersalis virtus, ꝯ iniusti-
tia opposita n ẽ sp̃cialis malitia, & uniuersalis malitia. Et hinc
inquit, tota iniustitia est vitiũ, & tota virtuositas ẽ.
Addit, virtus enim ẽẽ & Iustitia legalis ẽẽ ipsa, &
differre ꝯ ratione, q̃ oẽs virtutes dicuntur Iustitia le-
galis, quatenus ꝯ aliquo modo respiciunt alios, quo vitiũ in
hunc sensum legimus. Et denomine huius Aristoteles
accepimus nos vulgaris loqui, qd vitiũ appellamus
Iustitiam, q̃ ita bene affectus ẽ ad alios, ꝯ nemini

negotiy faceslat nisi ostensori. Dec ideo confundit i Arlis ignorat speciali Justitia legali, ... nase id ... Torres. ... in texti Politicor ... supra in ... duxi, et adeo in aperto e specialitas ... alis ... postlare, ut latere ... nemo ... facile ... adeat. ... Justitia legalis, de natura distrib. Justitiae ... 3 ...

§.

Justitia distributiva et ... distincta a commutativa ...

... DD ... pauci ... Justitiae docentes, ... in commutatio... ... in distributio... versatur. ... bene ... commutatio ... effectus ... non ... affectus ... distributio. Et ... debitum ... Justitiae ... ejusdem ... injuria ... faciunda, ... eram. ... Justitia distributiva a commutativa ... Arlis ... Ethicor ... Justitiae particularis ... una ... in distributionibus ... in ... Civitatis participantur ... alia ... in commutationibus emendandis ... aliqui

hanc elicdra atoritg uy Buridano gratis ase
re neic Sori eo in loco Patt dimps ra Phi
ciqi. Vi in ronovit P. Valntia ca voca
ea ibi utit Phus, qa ssime aliq ad explicadam
Spec ltg. Stra qe Spe dsund v Sthe stia dstru
va, & dmuava. Sy citans Sthy loco allegato
Vecd S. Thae Lrae 62 ar. 1.ad 1. corpe Didns: dug
sut stiq spar, sclt dmuava, & dstruva.

Vndi desu
mndas hec sphsa dstio, & qa rasc asinda spua hic
sfas e. Ahi m dsident in assodoa dsite obti stia
Lat accepta dstio. X S. Iustiq obto, qd e Ius, & bitg,
hic e ro qd pura & dita dci si. stiq respondutia obte
sfraid. Sy Ius, & bitg virtis Iustiq dmutaiq e in
re pria l ad rp prig, ita ut h Sus spriets, do
nig stis, lotualis. Ius atq, & bitg Iustiq dstruvq ca
rens e ad rp n prig. Lbao, qa bona qe stia dstru
va respit, sr bona dmia reipblice, aud qe sit psreu
pblicq sfect apriata. Lad hec bona civis n hedus
domnig stis ante dstruvq, uy ante dstruvq sint sb sti
domnio reipblicq. Sy hd Ius domnig vtuaus. Lqa
tud fundad in dato qd sreglis ptiq, aud in dano ac
cepto in bonis prys, aud etq in psoe sb obligatioe
Iustiq. Atqi sr vis n hd ad bona Ius reipblicq.

qa fundatur in aliquo ex commutatiis tulis: ergo tres
restitu . . . virtute distributiva Justitiae non est generatim diversam
speciem ab illa quam respicit Justitia commutativa. Et ubi etiam
diversa Juris debiti, diversa est in specie Justitiae ratio: ergo ex
differunt Justitia distributiva, et commutativa.

Desumitur ex dictis
responsus factus loco nunc citato ars . . . ad . . . ubi . . .
Justitia distributiva, et commutativa non solum differunt, . . . denta
et . . . diversa debiti ratio. Alio enim modo habet aliud id quod est debitum
alio modo id quod est proprium. Alterum enim habet ex jure dominii et pro
. . . , aliud autem ex Jure fundato in dominio, et ideo . . .
ps e Reipublicae ratione unius ei habet aliquid ex bonis Rei
publicae quod sibi pro proportione, verum unus nulla habet potestatem
. . . bona communia aut de his ullo modo disponendi ante
eorum distributionem. Unde fit ut distributiva non respiciat proprium
. . . commutativa; quia bona communia non sunt propria proprie
ante distributionem.

Obiectio 1. Obiicitur . . . Justitiae est aequalitas, . . .
honestas aequalitatis cum Jure alterius: ergo non Justitia distribu-
tiva, et commutativa diversa . . . aequalitatem, nulla est carum vir
tutum distinctio. Atqui . . . virtutes non diversa . . . eandem aequalitatem
. . . : ergo non differunt. . . . Justitia di-
stributiva non . . . ad aequalitatem geometricam, neque commuta-
tiva ad arithmeticam, et . . . respiciunt diversa et non

eodem equalitas, quod alia restringere ad equalitatem geometricam seu
proportionem aliam ad arithmeticam seu quantitatis: oo. Rationem
eius explano. Si quis multis creditoribus debet, et non potest so-
lvere quantitatem debitam valore tunc ex prescripto Iustitie commutative sol-
vere debet proportione geometrica, hoc est ut si debet uni centum
sus ad duo debet pariter duo centum sus ad 2. Deinde si
respublica proponit civibus omnia bona distribuere secundum quantitates me-
riti, quod in unoquoque est, et debet facere ex dictione Iustitie
distributive. Sic atque servabit equalitatem Arithmeticam.

Ulterius pa-
tet eadem maior. Proportio geometrica cadere potest sub debito Iusti-
tie commutative, et Iustitia distributiva potest exerceri citra proportionem
geometricam. Ratio hujus patet. Primo quia objectum Iustitie commutative est quod
quod potest aduci in contractus quos personas privatas et aducit potest
proportio geometrica: ut si omnia de certo numero rerum
vendibilium ita ut quantitas alia magis alia in qualitate excedat,
tunc majus pretium pro ea debetur. Secundo quia potest aliquis Caesare
mille vero aureos dispensandos pauperibus geometrica pr-
oportione ut tunc plus accipiat qui debet, quo excedat qualitate. Ratio
antis quod debet patet. Contra doctrina Philosophi docere videntur
extrema ad geometricam proportionem: duo scilicet bona distribuenda,
et personas duas, quibus distribuantur: hinc vero in ad Contra proportio
geometrica non valet, ubi. Modo sic: ablata horum contra

unte, et Sgni absq. geometrica portione, ac Iustitia distruva, et qua beneficiis dat honori, qs tollat certe acius Iustitiae distrubo, et idc. mo tine pluralitate bonorum, qua sit vacat uny beneficiis, mq tine pluralitate oberary, lga distit, uny, ntis curare, et obtere beneficiis, lga dtare pt, qd & derentibq unus i ntis idoneus, ceri atq incapaces.

Ad argty dsponentismate,

no miry apptq ad ues pasq ddo mary pt raoes q bq bene pad et qas pbo. Et qdq n e adeo priy virtus Iustitiae distrubq respire geometriq portioq, ut L n dnia gdy Iustitiae dmuavq, ut evincunt raoes argti, adq aliis virtubq, ut ostendo exeplo Misericordiq. Sicq in virtq iclinat ad magq iddenti plus, et mins iddenti mins truam, in qo servat eglitas geometrica. Pus Iustitia distruva, itdit servare eglitq Arithmeticq, solis trudo, qtq unlqq mered adlte; sed Iustitia dmuiava dat solis, qtq unicuiq debiq e. Ld etq dnit aliis virtubq, et eodq ostndr exeplo Misericordq, qs. iclnat ad levdq solis adeqndo unicuiq idiqq, qd e servare eglitq arithmeticq.

Dec.

dicas Iustitiq distruvq respire filio eglitq geomeriq. Lio

vo arithmecq; d e da Justiq Dmuavq. Dam i, qd Justia dstruva n semp, d Sppue servad geomecq eglitg, ut Jstad ex allatis in argto p Slptq paoe: go Justio n respit eglitq. Dinde, ideo dices, Justiq Dmuavq n Jio, d Dio respira geomecq eglitq, qa n Sbg pter vare arithmecq; d Justia dstruva parit respit geomecq eglitq, qa arithmecq strvare n ptig: go Justia dstruva n Jio, d Dio respit geomecq eglitq.

Git dfers Justiq dstruva a Dmuava, biy gdj d qsle n orit a drsita eglitis geomecq, d aritmecq, d a drsite eglitis bite, gs respit utrag Justia. Dstruva m respit eglitq ey Jure lato domitis d ddibis Slbg, qd n a prictis, d domnis, ng flendad bitq aco rigosq ac fiendatq a Jure stro: Justia atg Dmuava respit eglitq ey Jure stro domnii d prictis, qd fiendad bitq rigosq. Lare ex drso Jure, d drsa raoa biti petit Sppa harg virtutg dstio, ut ex paotq Dnis aspergq Jstad. Et hinc dla mare Slptq, nanda e mir.

Opes 8.

Latus n ee cads virts Dmuava d dstruva Justia, qsicus drsis jtta muneribs, qa drsa rao biti respicit ab his; d ites bitg, qd respit Justia dstruva, respit etis Dmuava: go cads e virts. Lad mir. Bitg respetis a Jstia

distributiva fundatur in dignitate personarum, ut aliquid accipiant a Re publica; et hoc posteriori modo respicit Justitia distributiva: honorem, et famam habent ratione dignitatis personarum, et eorum ablatio est contra Justitiam distributivam. Ideo materia et non mirum. Ab his patet natura mirè, ideo materia de dignitate personarum, quæ precise tali, sic in dignitas a objectum Justitiæ distributivæ, autore D. Thoma 2. 2æ q. 61. ar. 1. dicente, Justitiæ distributivæ dare unicuique secundum suam dignitatem. Ex quibus ulterius etiam deprehendere, huiusmodi non solum respicere portionem ad alios, et etiam portionem quæ datur ad dignitatem et meritum eius, cui distribuitur; quæ portio non est proprie geometrica, et Arithmetica, neque est secundum adæquationem dati rem rerum simile.

Ad primum quoad utriumque, quod

Sta ratione dignitatis, et officii habent prius, et summum Jus ad certum honorem, ideo et hoc casu respicit personam dignitas a Justitia distributiva. Non tamen est idem obiectum a distributiva, et distributiva respectum: hic enim respicit obiectum, quod fundat dignitas personarum, quæ precise dignitas, ut accipiant aliquid a republica, quod obiectum correspondet Juri lato; cives enim non habent Jus dominii ad bona reipublicæ. Illa autem respicit obiectum quod fundat dignitas, ratione honoris, hic est Jus strictum ad aliud, et tale est Jus quod aliquis habet ratione dignitatis et muneris ad certum honorem, et quod unusquisque habet ad suum honorem et famam.

aro & ex Pho dirignantg virtg Justig & eglite geometa, & Aritmeca. Sed Angiug Ml d Lhg frequentiorg respexisse harg virtty ony d ag. Moral & rearit logdo. ingit Ml Sarez, de Justia Dr Lne 3 nº18 h. glo qd Justia dstruva respit don. Glog nsiy dgni c, ut in dstre oe bonorg deaos gr drits flaciad, e gr eos eguts geomecg servet. Ideo vtres hanc agg, gi magis fregni, maos notg e hus virtis dficiy deiavit. Orit at la nstas & eo qd Justia dstruva maxime s in Glson gblica, & ex eo, qd Inits tot st mgbra, inrgg dividenda sit bona reipblicg, ut unicuiqu d tio, & donitas gore, & adeglite xgleri n vlead. Hec d ala Suarez, qd vidre lt crato loco, & eadg Lne a ny 8, & insiglari dotra asta, st gg cca: ng Justis dstruvg, & dmuavg carg eg tle dfori hus tradidi. Vid ig ad Lnis resuos, ga Sg d grialg Ing Mico

§.

Ng Justia legalis, ng dstruva e stra d rigola Jstia.

Thrg

Inis gs dftid Inil ug LL Valntia, & Carnali de Lugo. Sed dra se paucos Thas duce Ml Bañez, Lne 58 de Jure Arlo 5. Llura de voce misced hac dg orasoe plura hinc, gde de re tradiend. Lrat

omit; quia Justitia stricta, et rigorosa est ad alterum perfecta
alteritate, sive ad alterum simpliciter. Atqui ab eiusmodi ra-
cadit Justitia legalis, et distributiva: ergo Justitia legalis, et di-
stributiva non est stricta et rigorosa Justitia. Probatur minor. Justi-
tia legalis est civis ad rempublicam, quia Jus habet ad suum civis
[illegible] partes eius; et Justitia distributiva est reipublicae ad civem,
quia jus habet ad suos rempublicam et pars est eius. At neque respectus
civis ad rempublicam est ad alterum simpliciter, sive perfecta alteri-
tate, neque reipublicae ad civem: pars enim et id quod est totum; ergo.
Maior
atque philosophiae quod, et eo quod expressa est doctrina S. Thomae 2.2 q. 57
[illegible] corpore dicentis: ideo inter patrem et filium non
est Justitia simpliciter, quia Patris ad filium non est oppositio,
sicut ad simpliciter alterum: at atque simpliciter Justitia ex S. Thoma est [illegible]
corum in duobus hominibus, quorum unus non est sub altero, et ambo
sunt sub uno principe civitatis. Inter hos enim est non inter Pa-
trem et filium Justitia est ad alterum simpliciter, sive perfecta al-
teritate. Alterum enim bis dicitur. Uno modo simpliciter [illegible] An-
[illegible] quod simpliciter est alterum sicut quod est omnino distinctum. Et sic Ju-
stitia unius hominis est ad alterum simpliciter. Alio modo dicitur aliquid
alterum non simpliciter, et quasi aliquid eius existens. Et sic non est Ju-
stitia Patris ad filium, quia non est ad alterum simpliciter, et fi-
lius est aliquid Patris.

Aliter, et efficacius probatur 2°. Justitia stricta

et rigorosa respicit Ius rigorosum, et strictum, ratione cuius, quod a. ti
bet suum cuiusque est. At hoc Ius non respicit a Iustitia legali,
neque a distributiva: ergo. Distat maior ex Iustitiae definitione cuius cali
culo distracta, Legum Theorum, et Iurisconsultorum. Iustitia enim
de definitione verali, eorum dicunt distans, et perpetua voluntas tri
buendi unicuique Ius suum. Hoc Ius strictum, et rigorosum, cuius
ratione, quod unicuique tribuit suum cuique est, et ad quod habet Ius
Iustitiae et dominii. Altera minoris probatur, quod Ius respectivum a
Iustitia distributiva non est strictum, neque Iustitiae, et dominii, patet
mediate ex dictis supra Linus Ione, et ad quod separa distinctione Iustitiae
distributivae a commutativa. Larius ratione probat altera minoris probatur, quod
scilicet Ius respectum a Iustitia legali non est rigorosum, et strictum quod habet
reipublicae ad bona, scilicet gloriam civium, et non est Iustitiae, et dom
inii, neque stilis, neque utilis. Non stilis, quia bona civium sunt
a lorum stat, cuius super fecere apriata. Non utilis, quia hoc
Ius dominii utilis habet vel ob data ex propriis bonis adro
tudinis aliud vel ex damno in eis acepto, vel ex possessione sub Ius
tia. Atque res publica ex propriis bonis nihil dedit civi
bus, ut aliud acpret ab illis, neque passa est ex propriis bonis
damnum a civibus, neque ex possessione decepta ex Iustitia obloata
est, quod si aliter hinc eum sunt fieret exitus a Iustitia legali
ad commutativam: ergo.

§.

Argmnta qbus adscribitur Iustitia legali rigorosa rao Iustitiae.

hi de-
sumuntur ab atoritate Phi. et D. Angelici. Li. 5° Ethicorum cap.
6 uuocq facit raoq iustitiae oppositae Iustitia legali, et Iusti-
tia Iustitiae stricte: ac, qd in genere eodem e. definitio; utrumq mois
in eo dicit, qd ad altum spectent: go Iustitia legali, et strictae
Phi uuoca e rao. D. r atq Angelicus Lne 57 ar. 1 ad
3um ait, qd oes alij dicitur Iustiam, qui sit in Civitate
hendiq m. relaog ad Inity Civitii, et ad priu psus: et
ideo ad eos e Iustiam stricte Iustitiae raoq Phi: go et stricte p-
fectam raoq Iustitiae. Adde qd Angelicus trac de Iustia in dua
dicit ptes: in garum 1a a Lne 5 8 ad 79 agit de
Iustitia stricta, in hac q. pte de legali; a Lne vo 80 a-
git de Iustitia lata, et in hac pte n. agit de legali: go Phi
a legalis e sD. n. e lata, et stricta Iustitia.

Dtoe veruspdae
atortas Phi, e p argti responsoe dicendum, iustitiae oppositam Iusti-
tiae legali hinc uq raoq uuocq uti iustitia oppositam Iustitiae
strictae in raoe iustitiae latae, n. strictae. Stanc atq ei doctrina
Phi ostendet ex ipso textu. Ibi ait, uuocaoq in h po-
ta et, qd utraq i ad altum; et hic Iustitia e iustitia la-
ta, et n. stricta, ut patet in jobedia et opera quae utraq
i lata gradq iustitia ad altum. Sit Iustitia stricta, ei

legalis dicuntur in tanto h' respectu iustitie, quod u=
trahit ad alterum v. Non in respectu iustitie, ut legalis
n'v ad alterum perfecta alteritate, quod requiritur a D. Tha ad ra-
tionem, contra rationem iustitie ut supra diximus.

Ad autoritatem D.

Anonimi Red'. utitur versari iustitia per aliquas personas
detractas reipublice, et regem huius. Sic procedit iustitia
tua per rempublicam et principem, qui assumpsit in sui custo-
diam, per rempublicam et Milites, quos assumit in sui defen-
sionem, et per rempublicam cives et cives, quibus de aliquo pa-
cisciter. Et hec est iustitia commutativa partis ad partem, ut
v detractas personas cum regno dicitur: non legalis, quae respicit
Ius totius, et bonum partis, in quibus Iure, et bono constituit.
Lare ostendit recipit locus D. Tho. sic, per personas Civitatis.
Respublica Civitatis est iustitia secundum perfecta ratione iustitie, sic comparatio
v partis Civitatis ad regem eius; sic in perfecta est alteri-
tas, et adequata ostensio: non est autem secundum perfecta ratione iustitie
sic comparatio v partis ad totum ob rationem optimam. Ad id, quod
adducitur R. S. D. in prima parte egisse de partibus iustitie quae
certe personales sunt; in 1a vero de iustitia legali tractasse
ob specialem causam. Ergo ostenditur, quia ex h' ostendatur, non curata

Resp. pro prioli Iustitiae.

Ly. Ius reipublicae adsus Cives est strictum et rigorosum: ergo legalis Iustitia est rigorosa iustitia. Ratio antis; quia Ius reipublicae fundatur bonitate civium strictius, quam quod pro illud potest; Resp. quod reipublicae Ius superius est, quam Ius uni personae privatae circa alteram, idem quod Iustitia legalis superior, et nobilior censetur virtus, quam commutativa. Neo antis, quia licet reipublicae Ius non est strictius, aut dominium neque filius, neque utilis; ergo non potest stricta Iustitia. Verumque vero ratio pro Ddo. Lg, quia bonum communitatis parlari. Lare in sensu boni omnis, et parlaris, sed utrumque adimpleo heri non potest, offendy est bonum communitatis parlari. Hac ratione Ius reipublicae fundatur bonitate strictius, quam est bonitate Iustitiae commutativae, quae solet occa. bonum parlare. Sed non idea pariter est strictum, et rigorosum reipublicae Ius ob datam rationem. Lg, quod licet pvala superius sit Ius reipublicae adversus cives, quam privatae personae adversus alteram, quia hinc bone reducatur est strictum. Quadmy non est tale quod respicit a Religione, Misericordia, aliisque virtutibus ad alteram; quas et Iustitia pariter excellentiores Iustitia commutativa et Valentia Lone

Ad puncto 1.

37. Nulla efficaci ratione ostenditur, requiri ad constituendam iustitiam legalem, seu generalem, alteritatem: quod enim sit hinc non habeat iustitia legalis, quod sit stricta iustitia. Non autem, quod constituat intentionem, constituat in parte. Non est autem iustitia stricta, quae sibi dat, quod sibi debet, atque quae alteri tribuit, quod suum est, et propria constituit utilitatem, et omnis custodiam. Ideo conceptio alteritatis non sufficit, atque conceptio requiritur ad strictam iustitiam. Et si comparetur ut constituat per constitutionem quoniam talia, atque comparatur civis ad regimen reipublicae, tamquam membrum ad regimen corporis, tamquam membrum ad caput, constitue quodammodo res alia. Et hoc constituere, quod procedit ius strictum ex parte reipublicae, licet non sit strictum: ergo iustitia est stricta, et immuabilis quae respicit ius dominii. Si dicis: data est non quod defectum alteritatis conceptus, atque defectum iuris stricti, et notabilis hic, quod iustitia legalis respicit bonum commune publicum fundatum in ratione partis ad totum; alioquin non sit obligatio ad tuendum tale bonum publicum fundatum in ratione partis tamquam membri ad caput, vel ad regimen corporis, sicut quod excedit legalis iustitia, quae mortem appetit pro incolumitate Patriae.

§.

Aretata ratione strictae iustitiae in constituenda iustitia.

[illegible]

Ph.o 5 Eticorum Cap. 2 ubi de Jure respectu a Justitia
commutativa ait: Jus quod hic est id, quod portione constat ad
dictaque [illegible], injuria quod quo potest portionis est: quo Jus, quod respicit
Justitia commutativa est simpliciter tale, et strictum, sicut e=
ius violatio est injuria simpliciter, et strictè talis: quo Justitia
commutativa est stricta Justitia. Respondeo, Philosophus in allegato tex
tu non loquitur de Jure stricto, neque de stricta injuria, quia
Jus respiciens a Justitia commutativa non est adversus alterum stricte
tale alterius, et proprie quia non est Jus Subditis, aut dom
ninis.
Arguitur et contra Philosophum, et Sanctum Thomam Lecto 6ta a...
Ergo Subjectiva Justitiae est stricta Justitia, sed Justitia commutativa
est pars subjectiva Justitiae: quo est stricta Justitia. Probatio minoris quia
Philosophus loco supracitato ponit duas partes Justitiae, al
teram quae est directiva in commutationibus, alteram in [illegible]
[illegible]. Et Divus Thomas citans eundem Philosophi textum dicit
corpore: ideo dixit sunt Justitiae species, scilicet commutativa, et [illegible]
ativa. Respondeo atque Anicius [illegible] loquitur de speciebus, quae partes
sunt subjectivae Justitiae [illegible] praefatio Divus [illegible], ubi [illegible]
[illegible]: deinde considerandum est de partibus Justitiae. Et sic
de partibus subjectivis, quae sunt species Justitiae, scilicet commu=
tativa, et [illegible].
R. [illegible] maioris. Partes subjectivae Justitiae

proprie dicta, contra Iustitia, ideo mare; Iustitia vulga-
riter dicta, non mare, contra iusta iustitiae minime, non ergo. Ad
rationem dico, Divum Thomam et alios non asserere, Iustitiam distributivam esse
partem subiectivam Iustitiae proprie et vulgariter dictae. Ad 2um quando probatur
Dr Angelicus requirit ad Iustitiam proprie dictam, quod perfecte
alterius imperfecte, quod non competit Iustitia distributiva. Ad quod re-
quirit Iustitiae Ius Subditi, et domini, quod non est in hoc
[illegible] respublica, antequam bona huius [illegible] perfecte ap-
proprient. Dominum subditis [illegible] et
[illegible] ad [illegible], ubi: [illegible] pars, et totum quodammodo, sunt idem
ita, quod est totum quodammodo est partis. Et ita [illegible] et bo-
nis dominis, aliquid in singulos distribuit, quod aliquo modo
recipit quod suum est. Ex quibus sequitur [illegible] quod [illegible] Iustitiae dis-
tributivae reddat [illegible], non quod suum simpliciter est, sed quodammodo
suum est. Ergo [illegible] Ius, et Iustitia correlative dicantur, sed
Ius respectu a Iustitia distributiva non est proprie, et simpliciter suum
[illegible], cui fit distributio, sed suum quodammodo [illegible]; [illegible] Iusti-
a distributiva non est Iustitia proprie, et simpliciter dicta, sed Iustitia
quodammodo.

3um. Si Iustitia distributiva non sit pars subiectiva Iusti-
tiae proprie dictae, et vulgariter erit pars potentialis: quod [illegible]
[illegible], et liberalitas aliaque quae ad alterum virtutes quae sunt par-
tes potentiales Iustitiae dicuntur [illegible] partes, [illegible], quod a

parte i 2a S Thq. Ideo aris, e no Daß. Iustitia destruva magis accedit ad rigorem Iustitiae, hius proprie tes, quam aliae virtes ad alteru. Ideo la dit per 9tiva Iustitiae vlgaris dicitur, n vo hq, qe sit tlu prtes pra les. Ex virtibus ad alteru sunt aliq, qe n respiciant Ius ex parte altius ut liberaltas, et hae maxime distant a Iustitia. Aliq, qe n adeo distant, qa Ius li latu respiciunt, ut obedia. Aliq, qe minus distant, qa respiciunt Ius, raoe cuius destruitur suy aliqomo liius e cui 9fertur. Et talis e Iustitia destrutiva, ut diximus ex dotra D Anonii, qe ideo magis accedit ad prog Iustitiae, e aplla per 9tiva Iustitiae sue exposito.

Iustitia 9 vlgaris dicta sumitur abstractime pro virte ad alteru, et sic dnit liberalitas. Sumitur minus abstracte pro respiente aliqd Ius, et sic apta obediae. Magis 9cte accipitur pro virte respiente Ius, qd aliqo mo est Iustitis, et sic dnit Iustitiae destrutivae. Adde le ola per identitatis rani, qa sicut Ius civis advers rempublicam ad bona 9nia eadalqd, qd aliqo mo suy liius e quatus qd e tous e ptis, ita Ius reipublicae advers Civis respectu a Iustitia legali e adal qd, qd aliqo mo suy reipublicae e, quatus id, qd

Lis e tous e.

Questio. 7.

De Dfectariis, et apendicibus.

Dfectariis h.

Ista destruva n oblga ad restuog. Sy. Neq leglis oblga ad restuog. Dts q e Dnis DD Sa, p ga ciand magni Sarez PP Valencia, d Vazqs. Laci adsan Dfectario l cy Cayetano, d to cy Lessio. Ra d uts q cads raoe. Restuere e iterato algs stuere in psessog, l domniy sug rei, ongit D Thas hic Lne 62 aro l corpe, unde gsrt gd restuo e aus Isti gDmuavg. Ig: res sua e alus l p domniyple, l vtuale. Lr sle, st psi v psete apriata. Lr vtuale, st x bonis psete apriatis dedit ad rs obtndg, l in bonis psete apriatis pasus e dgny, l res x psoe facta x Istia li obligata e. Atge ng Istia destruva ng leglis respiund rs sug lius, ui Dvia s vidlaog p cepti altutrius Istig: oo ng Istia destruva ng

legl[i]s oblgand ad restuog. Nr, & qa pendent
ora, pata med, & rase qa utraq Jstiq a
rigore strq Jstiq cadre ostendims.

Dicus f.d.a 3[o]

tariq fq. Post violaog destruvq Jstiq, e oblgao
Dpensndi, siva dndi plus ei, qi mins accepit: go
Jstia oblgad ad restuog. Ans dicd a D Angi,
co Lne 6q aro 2 ad 2q. Et rase pad: Finis
Jstiq destruvq e, qd ded eqlitas portioris jr ptes d
niatis; d hic finis med gstq inqq destru
oq la Jstia violata e: go post destruog inqq
med oblgao pendi pdicty eqlitq: qo oblgao uq adiplen
n pi ni p restuog, e ad restuog. No ans, d ad pa
oq & Angico Lptore ... ad mnty eius Dpnsaogal
dae, qdo uq inqa dstruoe si volats e sus stry altius,
Nqalit cohet dotrq D Thq loco d nos alegato uq ex la
eiusdq restitioe arlo pcednte qui in nro lq pao
pcedim. Doced in ibi, qd restuo e iterato al-
qs stuere in posesog, l domniq suq rei, qesin
pt, si tty pcaterit violao Jstiq destruvq

Ad raoe R, sine stie, dstri

vi, ee qd deb eqlitas portionis sr sfoas Initis

dy sit dstruo n atq dstruoe facta. Ex kdstoe d

ta ad regs argti. Explad sutio. Dei mo pedgts

pnlao post sigs dstruog. 1° aufndo ab eo, qi

plus acepit altig trado, qi acepit mins. 2°

dndo de bonis residuis Initas. 1°mo n lt, ed

m qa stig dmuavg de bonis alti apriatis algd

auferre; pdstrog atq ttlatg e in plus acipntg do

mniy. 2° mo n e obloao; hic m n se xtndit

ad bona residua Initis, d y obloa stia dstru

va ad reitg bonory dstruoo, qe fuerunt dstruta.

Suse, ut acdntib, circunsttis, in qbs alas dl-

truo facta, plus stad ee, qi mins acepit, n

qa factg e pa stig dstruvg, d qa hus merita n

ory pmiata donaory facrent spave ad alos.

Dices.

Ex violaoe stie dstruvg orid algdo restidi o-

oblgao Initi. Bai. Li eligit indgny ad Bbi-

og l Beficiy tend rstuere Eclee toty sti

pndiy qd electus cense pera indonead

d inss gly sufiat ad reparndy dany, st

aliqd Eclea passa fuerit. No ani. Cum m post
iniqß dstruog i oblgao restitui, hec pvit ex violato
Iure stro, d ex facto ga Istig dmuavg. dstad h
ex psa antis nati paoe. Iunc casu agit electör
gta Istig dmuavg; ng dsit bona Eclea indgno
psa raoblit invita. Li atq de bonis altius ds
pit pso raoblit invito peca ga Istig dmua
vg, d ted restuere Eclea.

Dices 3: ex violatoe Isti
ps dstruog orit oblgao algdo restitui pmisso. P
as. Li summq pecunie acepit a Republica, ut
dstruad Civibs, stry sdiog, aiv merita soloey, d
algß maltiose pmit, ei ted restuere. P, in
h ety casu oblgaog restitui oriri ex Istia dmuta=
va, ga ted iniqd dstributor pmisso restuere
gi tradione pecunie ei facta ud mo lo dstrueard
pscripto a Republica, gsity i Ius ad re solis
civibs, gby facta erat dstribuo: Htgd oo bd
iniqd dstrutor stbi prsso rdere gty respblca
ei donavera.

Dices 4 ga ly dsectariy. Si ci
vis dend axily raipblq gravit pendlitati,

d ex auxilii denatione orata debitrix sit patria, te
bit ad restitutionem; et hic restitutio obligatio oritur ex laesio
ne justitiae legalis: quae ex laesione justitiae legalis oritur re
stitutionis obligatio. Ad maiorem: neque respublica habet domini
um ad vocandum aptum in bona eorum civium, et ea sua
propria propria fecit, ac propria aequi, imo et contra. Ut
tamen ad cas inuictus periculo ex petere valeant, sicut ne
cessitas postulet. Nam maior: Ad munus na
turae dignificandi reipublicae ex denatione auxilii debuit
onus restitutionis. Dato quod: illa munus dignificandi na
turae privatae personae, ut misericordia, charitate,
stabilis, vel virtutibus succurris, non debuit onus restitu
tionis quae vellet natura tenere a privata persona oblatus est ad
non exoritur, quia sua libera sunt vere domini talis aut
realis. Ergo ipsum accidit in modo natura dignificandi
reipublicae, quae est persona justitiae legalis. Ad paucos di
co, dominiumque aptum reipublicae et potestas obligatio ad
eius coercitivam, ut cives reipublicae periclitanti
suis bonis auxiliendi. Inuitum atque non sui domini
proprietatis, et territoriis, et ad obligatione queat sit et ad
quidem vi coercitiva obedire apertum.

Dicas 2o. si Civis surripiat
bonis reipublicae, ad quae ex iustitia appropriata, reus erit
furti, et ad restitutionem tenebitur, et tunc violabitur iustitia
legalis ergo. Resp. nego: neque hoc furtum dimittit actionem 3a
reipublicae, cum ipse in ea: Deo magis, et non minus
rei; quia tunc violabitur iustitia commutativa: haec in republica
blica Jus dominii strictum super ea bona, quae sibi appro
priata sunt. Resp. minus in usum; quia omnia autem ut
comparatur ad rempublicam dividitur per ad totum, et in partes ad aliquid
compositum scilicet ut membrum ad caput. hoc omnino seu res
pectus fundat iustitiam legalem, huius enim violatio est contra ma
lata. Cui ad per fundare iustitiam commutativam, cuius
violatio est contra iniuriam.

Ad autem ad bona quae sunt specifice
appropriata sunt reipublicae, ad haec comparatur civis tanquam
pars ad compositum, sive tanquam membrum ad caput, et
oritur iustitia commutativa, ex cuius violatione oritur ob
ligatio restituendi. Si autem bona non sint specifice appro
priata reipublicae laesio furtum in his erit contra iusti
tiam legalem, ut si quis homicidium in illo commiserit contra
iustitia reipublicae... loca. tempus loca. loc

cu. qntits. my ve.º ex hac aty læsio e oritur
oblgao ad solvendu pœna impotg. n atg ad rs-
tuog, ni enormis e læsio; tunc n e 3 iusti-
g comuaug, d induceat onus rstuois.

Dices Secudu

magng pecunie slmg furad a mltis, ci vibg,
ug parg e a solis acipiad, grave comit pecty
furti. ad hoc e læsio Iustiq legalis, in aeq oritr ob-
lgao rstuois: go Iustia legalis læsa oblgad ad rstuo
s. Rao conmiris, q cuiuli læsio: qati e 3a
Iustiq comuaug e 3a sglos cives n e gravis d
levis; d q gravis e gravit q oblga ad rstuog
qati e 3a rpblcg, d e 3a Iustiq legale. R ad
mari argti d dico, go ea e comuna Thgorg ha
nobg tenda. Id m oeris pectu letale e. Rao
desumit e textu Proverb. 11 Statera dolosa e
abominnao apd Dy: go qi in venddis mer-
cib, utitr statera dolosa, lic q magna pe-
cunie qntatg furad a mltis, lt a salis pa-
rq acipiad gravit pecad: ea m pecta gravia

sit, et tactalia, qe Ds dr abominari.

Occurris ai eo, qd in Scriptura dicatur etiam aliqdo Ds abominari pecta, qe tn venialia sit ... gene. Sic Psalm 5 dr viros sanguinu, et dolosos abominabitur Dnus. Vir atq dolosus, ... Agsno, mendax ... mendaciis atq pectis leue ... prio gere. ... qd sit ... ab agno Agsnana ... nitur ... late ... accipidi ... abominabitur ... Dnis ... Sic ... nitur impriandi ... textus ano ... alegatis cui initiu Dnis ... et tou hu ni genus ...

Sed sic dicas, Ds abominari dolosos, qe ... uny, ad plures in ma gravi ... ... in ma leui ... ... ma gravis, ... Ds abominabitur ... dolosos, qe ... na rei ... gravit ... ... in sua ... ... in solis ... ... a gravi ... ... talis e la dolositas su

radio magna quantit. paucnis, minuta fur-

ti: ego la abomna D. Marc. e plac. tad. Miri-

rao e q. a l'ri ed gravit. phita la dolositas qot

absterent a fili, facili q. diffescendi mo. Ig. ..

multo excuand hanc diffescendi artem, parum a solis

furando civibus, certe hi grave paterent de-

trim in propriis bonis, respublica gessimi, libe-

rit. Vides ergo quod leve sit malum rei solorum

parum furari a solis, grave est fore non est gravis

prohibitum per morie periculi gravis damni solis ci-

vibus imminentis ... detrim grave reipublicae, a

qbus hic non servarent ordinis, saelusa gravi leu

dolositatis prohibitione.

Ad mirum argumentum dico ... ...

... no. Furtum q a furtum oblod ad ... d. qua

grave e gravit oblod ad ... Furtum atque qua

tale, d. qua grave in genere furti non ... d. ...

leo ... d. ... Imunaug. Ad parum dico, qd ...

furtum ... leve in re solorum civium ...

... grave ... d. lor ... moralit.

Atque ... morlis unio ... qd respublica

in orne ad indignitt a digno gravi, id ditt a eminenti, velit eos attdi, ac si unus cend. In sic, cives, se hend ac si mutuo dtty insend ut servend sug acceptg indignitg, qd ex eo hend qd nlus i bonus civis, qi ga lg my ditese indi per minuta furta n declamd, und ex ht etg ptc moralt uniund.

Ug hic noare oporte hg, qqi n ano ascendi, d casu per intervalla, d in divsis neortijs, a pmltis per minuta furta plura, b ripuit, dt h pacto qi ad magna devire qn to, pecare gravit, gravit q ad rstuos teneri facilius tg a culpa gravi excusari pt, qa difficilius minuta la furta moralt uniund. Sg, ad ma furti de qo hic gravis cens, si ascendat ad viginti argenteos. Plus requrund alij in his furtis, d quty grap n diund, qp n sovi ad adsymg qnqaginta arenteory. Taxata a nobg qntas, sufficins ad mg grave slda e, qdo data opera, d maxime per dolosas stateras algs ex alieno ditesit. Sg, ad

sic ablatu e amitti iisdem e restitui. Qd. si
mod n posset, lga Dni ignorand, lga ob
difficultes e reqüo, l ga e periculu infamie
ergdy e in pauperes, impia opera, tam vi
det mags sentaneu juxta Dnory volti. Ita
L Lessius hic lib 2 cap 12 dubtaoe 7
ny 21.

Apendix laede pecto sra Jstig leoals.

Lt pecari sra Jstig leols absq ulli dispptu boni
dnis, et gn pecty in speali ma hus virtis. Da
inde, absq ulli odito dispptu pt dari pecty
speale sra Jstig leols, qd i in confessoe apori
erdy. Inde hec Jstia hed, sug prig mg, inga
qui sra sig pecari. Rao h ptis. L ad pecty
sra algs virtg, n rgr qd sit dispnad, lva illi
dio head ille obty, lva honstas talis virtis,
et sufit qd vtuali et grptave dispnat, gats illo
ad sra oblo aqg a virte inducty. Sic qoties
qis oravit pecad, pecty e sra Charity gn
rqr sit dispnad, ada va et odio illi bitis dy.
Ami qdc pecty e sra virte oarals n rgr, qd

pecty e in ma speali talis virtus, qd ad aliq i̅ Dtead, et sufficit qd pecty ga alq virtz i oppz honestati virtus geralis. Sic pecans ga virtz Religionis, peca atq ga Charity dbita D.

Ite. Ric:

absq Dtemptu fli boni Dnis, Dqn s in ma speali Justiæ legalis pt e otuli. Dtemptus ga Justia legal q fta boni Dnis, eius qs honestat sr opus, qd vim opa alti virti ad grave fiurty Dceo privato, qd malis involvit, et ga Justiæ Dmutatq, e ga legalis;

po pt pecari ga Justiæ legalis absq fli Dtemptu boni Dnis, et qn pecty e in speali ma huis virtis. Atq att vralia ga Justia legal et Dcerdontibq e ad Dnis ti pcito gravi qats e ga bonq Dne sit

bi letal geralis e malia ga Charity d D d sibi dbita ab oprante. Lare n e in Dfessioe rslo aprimanda.

Ratio 2 ptis. Absq fli Dtemptu Charitis aut misericords qis pt e sbvire p=ximo gravi, aut extreme egenti, et tqn D=mire speale pecty ga Charity pximo.

ta et filii contra pietatem, sicut adulterium filii hoc virtutis contra potentem nihil gravi, aut etiam Parentes non sicut
rat. Ergo et potest esse peccatum speciale contra Iustitiam legalem
sicut adulterium filii contra potentem omnis boni civis non contrariale
quodlibet, vel familiari, aliis vero magis reipublicae periculo-
tanti. Ita atque peccatum, quod speciale contra hanc malitiam contra
virtutem Iustitiae legalis potest tendentis deinde caeteris peccatis,
quibus est contra alias virtutes, ideo aperiendum est in confessione
saepius propter gravitatem, sicut et peccatum contra eandem Iustitiam et
filii contra potentem boni omnis propter eandem rationem.

Ratio 3a partis.

Pa et virtutes habent suum proprium motivum, in quo omnia quae ipsa
sunt peccari, non requiritur quod dicatur motivum ad aliam virtutem non
spectat. Sic Iustitia commutativa habet suum proprium nigrum
exhibitione unius aurei vel quod reddit debitor creditori
et hoc potest etiam esse motivum Misericordiae, et pietatis.
Et si a Filio unius aurei exhiberi Parenti, et proxi-
mo pauperi, ut utrumque nihil conveniat. Sufficit
quod motivum sit ea ratione filii, sed quae ab una pertinet vir
te, non spectat ad aliam. Et sic exhibitio unius au-
rei, qua huius libri est, cui redditur, respicit, et sub ratione auf-

tra Communia, et non ad alias virtutes. Ergo Justitia legalis occupatur in dirigendis actibus aliarum virtutum, harum materia ad bonum commune, et ob hanc dignitatem sola Justitia legalis circumstantiam illam respicit. Vnde haec virtus habet specialem materiam in genere, generalem vero in praedicando secundum propriam vocem.

Respondeo secundo, acceptio personarum est peccatum contra Justitiam distributivam. Acceptio personarum, quae vitium est contrarium huic Justitiae distributivae, est ex genere suo mortale. Vnde in distributione bonorum communium, si distribuens personas attendat quae non pertinent ad eius dignitatem, sed res bonum, quod distribuit, per accidens dicitur: quia tunc consideratur cum meritis bonorum conferri, non ut persona est, non ut dona est, et sic contra Justitiam facit acceptio. Unde ex communi sententia cum Sancto Thoma hic dicitur, ob quod erat in eo Justitiae personarum acceptio, quod in distributione bonorum communium non attendit ad ea conditiones personae, quae faciunt ea digna bonorum quae distribuuntur, sed ad aliquid aliud, ut quod est contra divinam praecepta, etiam scandalosa consiliis.

Communiter duo requiruntur ut non peccetur. Alterum, quod res bona sint communis, quae distribuuntur, et ex communibus eis quibus distribuuntur. Secundo, quia aliter

nō est bōu̅ seta ornē iustit dstruuę roīg dispēsa-
nda q. fieri iniuria psis, siue dignis, siue dono
ribg. Alitę qd distributor taīg dtribuos bēat facere
in dispēsaōe dignitis d mer. ꝑsonary, qd sit sui
Initio ptes. Raō, q citra rani rpiaog n obli-
oat iusta dstbuua e dgn n i ixus aceptioni
ꝑsonary. Sic dmitt hc ꝑsonary aceptio, dē
buug facti indono, dono simpl d ꝓ facto dna
ꝑso donori. Bare in coliaoe ofiiory, aut certi
ory ad iustig dtruuq spectante dlum e eo digni-
tas, qd bz bea haoilitz, a iure reqitz, morum
honestz, sitg urus ad ministeriy, in reb; ag
dis prudg d idustrig. Dignius atg ktima, qd qui
de enumatis qlitis ptūcat.

ꝑ opota ꝑsonary acep
tio e ga iustig dtruug oatd; ga huis munus virtu
e bona Inia dtrbuere, bz dignitz ꝑsonary ita ū
illi pi ū talis virtus rite e here totg Init
ad qsbet eius pte d plus ptes, iz, e exquari
sby meritz: ga rig atp erit uz accip ꝑsona.
Ed vo hoc aceptio pecir s certu e stij fidg. Dic
m 1o Deuteronmi: nla erit dstantia ꝑsonary

nec acceperit cuiusque Xos. Et Cap 42 Ecclesias
ci: ne accipias munera ut delinquas. Idem ostendit ex Inno-
cencio 3 in Cap unico extravaganti ut Ecclesiastica
beneficia sine diminucione conferantur, ubi ait Ecclesiasti
ca officia, et beneficia non ex carnis affectu sicut fece
rat quidam mediolanensis Archiepiscopus, quem ibi re
prehendit, sed ex sincero Iudicio in personas magis idoneas
bene dispensari. Et ex sacro Tridentino Sessione 24 Cap
1, ubi asserit electores Episcoporum alienis peccatis com
municantes mortaliter peccare, nisi quos dignores, et Eccl.
magis utiles ipsi iudicaverint... eorum exigentibus meritis
praefici curaverint.

Et quidem hoc peccatum ex genere suo morta
le est. Mortale enim peccatum ex suo genere, cuius ma
lia potest esse lethalis, quamvis subsidat malitia alterius gene
ris, aut speciei, ad quam potest esse venialis ex defectu adver
tentiae, aut ratione parvitatis materiae. Sed praelatio digno indi
gnum accipiat, dubium non est, ex suo genere esse peccatum mor
tale. Ille mortale est praelatio donori minus dignum
acceptare. Sed ad. Finis Iustitiae distributivae non est tantum, quod in
republica sint digni, et sufficientes, sed etiam dignores, et ex
cellentes, adeo quod grave damnum reipublicae inferatur mi-

rali periculo n̄ hendi, ni dignos, defugientes: opor
te ergo qd̄ s̄ obligao gravis eligendi, sive assumendi
honores, et excelentes; aloqn n̄ ee, satis puisign̄
publice condignitis ab eiusmi digno. Hus rao; q̄
si n̄ ee talis obligao cives dtti eent sufficia ad
donitz ad officia, et ad bona, qq sit destructa,
et (qd ē huius ne pcivitas) magis satagerent
captare destructores favores, qb pria merita a-
ugere.

Ad caly duo noto. Ly, qd ee obligaoe ad
bony dne, gate et Iustia legali destributor descendat
oblgao cca. destbos dono pro dono, et pdigno dig=
nori facda. Sd q̄ a la obligaoe hec descendit ad
firmandy Ius doni et dignoris pindigno, et dono, i-
deo psoary aceptio, et gats grave pecty opi
inimie Iustia destruve, ut Ius viola. Ly, ad vi=
trndy psoary aceptios hec ē rela gerals. Ca
via, ut attda, qq hic, et nunc effiund ut li, qi
pfert magis pmoveat bony dnitis, ut bona de=
truend l officia deferend. Rao: q̄ a eiusmi bone
ry destruo, et beneficiory collao ē na rei huius qd
ny requirit, ut bony dne desit, et pmoveat. Ex hac

rela, quas optime illustrat Valentia hic Disp. 1 puncto 1 § 3 deprehendes, multas esse distinctiones, et de fictionibus collationes virtutum Iustitiae, quae primo aspectu videntur vitio ipsius acceptionis contrariae.

Disputatio. 2.

De Iustitiae Subiecto.

Quaestio 1.

Levioribus praeluditur difficultatibus gravioribus.

Diximus

supra in disputatione virtutis Iustitiae in voluntate immediate recipi, esse Deo dispositione. Admittimus non nisi narrando in aliqua potentia ... agere habitum Iustitiae operari. Quia autem Iustitia est ... et potentia sensitiva ... facultatis ... operatione habitus in appetitu sensitivo, quo hic ... quod admittimus autem posse agere sic ab ... voluntaria habet ... moralis, ita Iustitiae habitus, quo potentia appetitus sensitivus sit a virtute ... subordinationem habitum quo potentia voluntas. Difficultates quae in potentia resolvendae non ... habent subiectum Iustitiae, ... quo, sive proximum subiectum in quo, sive remotum. Et generaliter quaerunt ... nalia in quibus reperiatur Iustitia virtus, et quae excitant ... omnes quae ... quo ... obiecta Iustitiae ...

aglã sbto, sive as, qo algs truit alti, qd sugg.

Angus, dho st agritia ralia, & qory dvsa Ipaine
dvsa nasum dfates. Hois ad hoc posse ei Isti
qi stq qdz (dega decinceps dsirdu ã dsi n omi
tend, qs scitudo na serrand desbto Istig leglis,
adstrucqi ni obste spealis alga Israry Iditio,
qscusy ē. Bose ei est stra Istig hois ad Anoy,
pdi. Dectrao, ga ledit hoi mortui bona fa
ma, dt xtimao e stra insstia. Ho oo mortu
ui n het nobzuy marz Inicaoz, qs Angelus.
Lare sili ad qa stq Istig dectrao, ga aso ho=
ei ledere bona xtimao de Anoo. Bo pi ad stra
Istia Angi ad Anoy etz sade. Et qa Angus
het Ius stry ad sug famg, wq secreta cordis e=
ius, eo invito, n revelend. Et qa aDo pt ai
pre domniy supra rg corpeg. Sd in his An=
gus Angy obligard x stra Istia: oo pt ei stra I
tia Angi ad Anoy; Dos qo Angi qa Istig fa
rero n psind, n puit y pory na d beficio stus
beafici, d Lupit Ius servandy ej Istia stra, qd
nsio servand pt prig raoe, stus beafici ē pu.

ralit.

Probatur posse strg. Iustitiae a Angelo ad hoc ostendi. Quia hoc tuis strg. habet, ne efficiantur ab Angelo, neque ab hoc secreta cordis humani publicando. Neque dicas Iustitiae non servire, ni fr haerentes mutuo communicatio. Nam in nobis cum mortuis commercium, sive mala cum animis separatis, quibus cum Angelis communicatio non habemus, et non omnino Iustitia est hominis vivi ad mortuum, ut supra dicebamus.

Hic opportune quaeres: an per oppositionem contrarii dicatur sint Iustitiae actus, qui ea. las recensuimus. Iustitia strg. unus est species infima dicitur omnino: Si ut haec confederari potest, quod habeat actus specie diversos; itaque in huius potest et actus specie distos, si hos, sub eadem ratione formali respiciat, sed eam porro est actus specie diversos per eandem rationem. Iustitia quaeque contra habet actus specie distos per oppositionem non mali, et quamvis Iustitiae, cum hac respiciant diversa formalis honestatis in suo obiecto. Species curia vero de Iustitia diversa tamen mali honestatis refundunt in actus Iustitiae, quia obiecto non afferunt bitis moralibus diversa commoditatis, et utilitatis quam tributum cum aegra pecunia, et pecunia tributum: pecunia

vo e vita refundunt in Istis aues honestem
Ipe dsa. q. a ctiscuq mole pecunia longe
infra 9moditis utilits, e apetilits vite. Unde
sicut Ipse dferunt aues Istis in istis, qbs velis fu
rari pecuniæ altius, e occidre, ita Ipe dsti
Ist aues, qbs; nolo furari, e nolo occidre.

Svetur

Tq qeq Ista. Loties Ifrary dsitas, Isq dsi
ts in Ira refundit toties Ipe dferunt auesI
tis Xciti cca: eas Ifoas, secus vo, Iit tals
dsits in Ira n refnda dsitas Ifoary. Infervi
et h resolucoe, qd aues, qi Xceren Istis cca
Dys e qi Xceent cca. hoes dferunt Ipe: aues vo
Istis cca. Anoy, e cca. hoy Ipe n dferunt.
Utrsq rao e data resuo, q a Di e hois dsitas re
fundit in Ira, Iesq dsits, secus vo dsitas Ana
e hois. Uy q a Lsy parady e, ostndr 1a ps. Ira
sit Ipe dsa, qb dsq dicunt referibilits, adhuc
Ibty: dsa atq e referibilitas, qdo alta e 9slis,
alta accidalis (dsq moralr utilits, e 9moditis
aferunt Ibto. Atqi Di e ho hanc dsq referi
lits refundunt in sua Ira: qo Ira Di e hois sit

spe dirsa, d. dgnd aucu Istig, gi & cend cca. tales psoas.

Alii ostndr eadm pr, d rddir rao miris. Ma gi dfrt Ius Di a Ire hois, gss hois Iu ad famg dfrt a Iure eiusdm hois ad peium g. hgt atq huna Ira sit spe drsa. Rao an tis, qq sil e miris hi silogi. Ius Di exce lentimy e eius supmis dominiy supra res oes creas, qq & h impotand essq refferilitate ad Dy ud dominy supmy gonte q ab oi alo. Tale atq n e Ius hois, nec talq herd refferilitate ad psy ud Dminy res sup, & acidalq alq refferilitq, q a hoc atq, juito psit resque refste ri & dra sitq dispsacoe ad utilitq alliena ulq q al tius, d n in priy dmodu, pt q lis privari Dniu d eary domnio; Ds supmo domnio sit dspente, it fernte q dominiy in aliy.

Ea pr ostndr. Ius Angi ad vus hoq, d Ius hois ad vus hoq n sit Ira spe dir sa: go drsitas hary spcary Angi, d hois n rsndet drsitq spcq in Ira, dgnd q aucu Istig hois cca. ho g. d Angy n sit spe dsti. Ra ans: Ius hois

vivi, et Jus hois mortui, spe non offrunt: nemo in
huiusmodi agnovit spectaculo ostq; pr dectraoz cra hoc vivi,
et detraoz cra mortu. Et hinc ulterius colligr qd
detrao ang. separate cra aliq ang. sti separata non est
spe dista a detraoe ang. separate et Angli, ut nos non
ex condicaoe heremus cu hoe mortuo, qoa ana sepa-
rata cu Angis qui ut hi una republica politica
corpore sit et nla s rao qe offerre facit spe has et
non (as detraoes: qo Jus Angi et Jus hois non offrunt
spe, et servant qo aue ostitu eosdem in spe, sunt
qo eosdem ostitu aue servant Jus hois vivi et ang.
separati.

Dices. Angi sunt beatitudinis status hent specialiter tu-
ly ne offendant aut ledant: go detrao cra eos est injuria
spe dista a detraoe cra hoes. Ro anti no ogs.
Pa causa i rao de hoib beatis, et dista in anti pota
non spectat sr ad Jus Angi et ad Jus beati; qq a
gra lig detraois, et qui ostitu et cra Robonis, ut
hi sacrm bitu sit vis beatis = Dices C. ostq injuri-
ae erit obligao aperiri in offesoe lq cir uniq detrao
is, ets qd ana separatas, fit augmtu malitie qua
Robonis. sit ana beata s. vi dignata fit malitia
diminuoq: non videtur gravis injuria detracti o digq
natis, qui famas sit, vig vitiorum illuvie deспа-

ti, stre gad afecu; sed non e gravis injuria detrao
de Diablo, qui in oibus malis infamis e.

R. exsid

stu prau dedui opty nimis in dfesioe non ee ape
ridanis lg circumsta. Lis si aaroto tenerem
mlto magis ad respondu, si posle est stu mortui,
uy h mays ad aroty, dpi dfg utrisq stu nota
gfsad declao circumsta qd s mortus. Sd necesse
e nso declady: ga etsi dgnats adhuc retedu ad
famg, qs Juste aquivit in h mundo. Nq oy hac
opit infamia & dgnaoe proviens: dsp. sit magna
ris infamia expectis dmlsis in stu viatoris
et dmissis stu dgnati; hec mi vide exusalis &
ostte morli, qs fert stu dgnaois ad dmida pecta; non
sic infamia & peetis dmsis in stu vie, in qo e vide
mar libertas.

Lis si mortus beat. detrao d'a lg n'sg
sp afrt adinta malig d'a relgosy culty. Rao, q
cultus sy ple dehonorag, d irreverntig, q ba
dit non famg, & honory. Detrao aty mois la
dit honory, uy pi ledre sy famg. Pare q si
ne dehonoraoe famg, lius famg detrahere qs
salvy reptad, non d'a hre malig, d'a relgosy fecti
ty. Ade, qd etsi privata opioe salvy credat

Itumelia in ɋly ɋcira ɋlata n̄ herd malig ɋe
ɋedrig, seu ɋa relɋg cultg: ɋ n̄dy hic ē ɋblice
acceptatū ab Ecclea, nec ē opioe privata beatus
ē ab oib, in veneraoe Inii hitus. Lido ɋs oius
cultus n̄ ē ɋblicē acceptatus ab Ecclea, nɋ liis Inii
hitus in veneraoe, n̄ ē specalī ɋhita li dehono-
raō, ɋ irreverentia honori ɋpta.

At dā, ɋd hōraoe sɋ
specalis Santitatis veneralis ē, ɋ detrao ɋa ɋly
Ineat sil dehonoraog. Dices mō ɋ. Sitē in even
tu detractio herd ɋlg ɋg malig. R. Id n̄ ēē tg &
stu beatunis, ɋs & Santite specali. Lare ɋad h
idg fortasē cē de detractioe Inente sil ɋonam
dehonoraog ɋa hog Santimy alius apd nos de-
ɋntg: hęc n̄ dehonoraō ūē Inere specali irreve-
rḡ ɋa honorg n̄ maere civilg, ɋ aliqmō sacry
ɋois bitg, in ɋb ɋ resplndet specalis Stitas, spea
lis ɋ ug ɋo ɋntio. Unde ɋelir hīc n̄ deduidi
ɋg ɋlg ɋr ɋtg ane separatg, ɋ ɋr tulg ɋng hoi
bg ventibg, anabg ɋ separatis. Stis levioris mo-
menti rejutis graviores ɋlg ɋt ɋfates. An ūɋli
deɋ stra ɋtia ɋi ad hog: An ɋg hois ad ɋtgɋ.

Excedā ne ptrs ōr, ð ſtiy Stra Iſtiā. Ity ſervy
ōr, ð Dny? Stary reſuoe pfeta, ē abſta erit
de Iſti ſbto ſtuta Dptao. Inceptų oo ſo
ſegor opcis.

Lectio Secunda.

De Iſtitia Dei ad Hominem.

Dy oa
hoc aligs xceri Iſtig, nemo ē, gi ſicietur.
Scrura m Iula, dLL aprte dicent, Dy e
Iſtia pmiare merita Iſtory. Et gdg Dy in
pmiy collaoe laudabilr ponts, algs d xcentem
virte cocn ē Iſtig xcere latime ſpty p ga-
bd virte. Hus cy xcita a Dº virte incolaoe
pmiy ē ad alty, ſive ea ſ libslalitas audmi
ſericorda ſive gratudo, aut fidelitas, ſive ſit
ty sind oes, in aprto ē Dy xcere Iſtig mins la-
tē uſurpata p virte detrate ad alty.

Oiy dſtio
ſtat, Dº Inire ñ poſe ſtrg Iſtig indepnt
ab oi librlate. Ipſo ngg rg lune notyē gd
ab Scrura dcilis dLL doctiſſimi nimy gd
Ds nemini dd, d bitorg ſe pſe ſtuit. Itiy ſeq.

verimq̃ sui opinae dephid^r in Jstia dna retribuente pmia Jstory meritis. Ostnd^r. Opera Jstory sunt Dei bta, ac pinde pt n acceptari ad pmiu: qa ad pmiu Jstory opera extra fru vix n acceptand de se ad augmty grae, et gloriae. Regs oo dna aceptao opera ad pmiu, et hic e aux moere liberalitis, pre q diuy beneficentiae. Deinde ultra hanc aceptaoe rqr dna pmio depmio ofendo ut Ds ad pmiandu teneat: Ds m n obligat ni pmoe dna, aut pacto: cuiusmi aie pmio ado liberali, et alsq ulla obligaoe dud. Inde potius dna aceptaoe opery ad pmiu et pmoe pmiandi, jrmisce adhuc Di liberalitas. Opus. m ui Ds pmiu e pmoe annexuit n pi ni pcedat co.ao axili efficacis: hac Ds efert e pura misericordia.

Dfase: an in Deo s aidgi ca stra Justia, qa hoi obligat. Sa asfava plurimos plehd cy magno Suarez opc 6 de Jstia Di, aliis in locis. Nava n hd, sle pauciores cy Aurtis Vazqz tpe Dpta 81 et 83. Et ha q D 223. Mia e Sa, in Deo e stra Jstia, n qa Ds hd

oblige, et quia Dei bona hoi beand. Hanc reco-
gavit eruditmo Montoya et asuit tom de Vol
te Dei Dsptae 58. Mirae ala sa Deus oblo
ri hoi ex stra Justia ita ut race domny excels
pi Ds supmq poq absq hois injria facere,
qd n pt sine injria Ds poq ornarig. Stus eau
tor Ripalda tomo de Dsptae 83 a Ire 3.
Dnra.

Ds pt hoi oblsari ex Justia stra, et ita de facto o-
blgatus: ac pinde Dei ad hoc e stra Justia. Pbo ex
Scrura Dalis, et PP. 1o ex parabola Math.
Dei Iduentis oprarios in vineq. qe literali ex
pir a PP. et grptibq de Do Insarte pmissi
laborei, seu merita Storq. In ea qdq plura dep
hndunt qe evincunt aparte Dei stra Justiq ad hoq.
1o Iontio, seu Iduois Deitus ex denario di-
urno. 2o psio domnis oparijs, scit qd Justq fu
erit dabo vobis. 3o paeptq Dei curatori pporti
qd lis redda mercedq, redde lis mercedq. Pos-
tremo, uni ex oprariis ait Dns: tolle qd tuq e.
Itt oo hic pactq, et psio qa Ds se oblgat ad
dandq hoibq gloriq, si li hanc pmereant donis

operibꝫ; et ex hoc pacto, et operū posside gloria ī merces p̄sti bita, dita qḡ bita, et sua glorij ī: gopa
tis pacto possidē dna gratis, meritis q̄ secuti,
Jsti hered Jus suitis ad gloriā, obtendā ad, q̄
ē Dēy obligari ex stra Jstia ad remunerandam merita Justorū.

Pº ex Aplo ad Rom 4. Ei atq. qui opat
merces n̄ imputat sby org, et sby bitey. Et ad
haebreos 6. n̄ m iniustus ē Dēs, ut obliviscatur o=
peris vri. Et 2 ad Thimotey 4 reposita ē mihi co
rona Jstiē, qā redd mi in la die Justus Judex.
Gloria q̄o merces bita Jstis operantibꝫ, ē coro=
na Jstiē, qā redd Dēs ut Jstus, et qā nare n̄ pt.
quia iniustus ee n̄ pt. Hoc ē Dēy ee obligatū ex stra Js
tia hoī ad reddendū Jstis p̄mia meritorū.

Solū secun=
vari pnra sa apriund Dō, et Illa. Notand in locū
Bli ad Rom homil 8 ingit: iq et h̄o ditorij sibi
Dēi hd... li qā ddt merces, huic vo Jstia. Augꝰ=
nus in Psalm 83. Ld tibi redd Dēs n̄ q̄d ti=
bi bd? Unde tibi bd? Bitorū p̄ fuit sa. Ful=
gentius in p̄sace libri ad Monimū: ll auctore bi
ti, qui autor ē doni, nq et se p̄ey donats ē faceve

bitrij. D. Th. lib. Jarij 28: beatitudo Sanctorum et de munere grat. e et de retributione Justitiae. Idem dixit Augnus lib. de gra. et arbitro Cap. 6: cui redret coronam Justus Judex, si n. donaret gram misericors Deus.

Ad. S. Thom. in c. ad Thimoth. lec. 6 Cap 4 ubi: corona Justitiae dicitur quia Dei Justitia reddet. Anselmus: reposita e mi corona justitiae, id e secreto, tuto loco servatur mi corona, quam Iste merui quam n. dabit, et reddet mi gratis olitam Dnus Jesus... dico ego mi quia Justus Judex erit dans unicuique secundum opus eius. Et idem Anselmus [illegible] Cap. 6 Epistolae ad Haebreos inquit: ne sera grandis est injustitia Dei, si tua peccata puniret, et bona opera n. susciperet. Bernardus lib. de gra. et libero arbitrio: [illegible] quos et misericordia, et [illegible] et Justitia absolvit. Est ergo quae plus specitat corona Justitiae: et Justitia Dei n. [illegible] Justum quippe e ut reddat quod debet. Et [illegible] Agustinus trac. 3 in Joann: si tibi debetur merces redditae, n. gratia donata.

Sidonius dila. Araucsicanus [illegible] Canone 18: debetur merces bonis operibus si fiant; sed gra quae n. debetur, praecedit ut fiant. Coenomense Con. [illegible]

17 ei, qui fidem servaverit, et certaverit
bonum certamen coronam Iustitiae reddet in illa die Iustus
Iudex. Tridentinum Sessione 6 cap 16: bene operantibus
usque in finem proponenda est vita aeterna, et tanquam gratia filiis Dei
per Christum Iesum misericorditer promissa, et tanquam merces ex ipsius
Dei promissione bonis ipsorum operibus, et meritis reddenda. Hec
est la corona Iustitiae, quam post suum certamen, et cursum re=
positam sibi esse aiebat Apostolus.
Respondeo adversariis, adducta omnia test=
monia accipienda de Iustitia universim dicta, sive pro generali
virtute ad aliis. 2o. Iustitia sic usurpata misericordiam,
etiam divinam, et liberalitatem. Et adducta testimonia 2a respondeo
Iustitiam a misericordia, et liberalitate: in quibus enim est laudat
Deus, ei, qui operatur merces imputatur non secundum gratiam, sed secundum
debitum, sicut quod est ala ultima 2a testimonia: non pro
cedunt de Iustitia late accepta, et excludente misericor=
diam, et liberalitatem, et de gratia constabili, et stricte sumpta.
Aliis res
pondeo de gratuitate, quam Deus dispensat promissis Iustorum me
ritis gloriae alata Scriptura testimonia. Aliorum quidem est, adeo
aperta de Iustitia testimonia ad gratuitatem detorqueri, quod
nullibi Scriptura Deo adscribitur. 3o non est. Ad gratuita
tem non spectat retributio promissione, et pacto firmata; et

Scriura, ttmoria sunt de retribuoe, esse, et pacto
Di cu hoib, inito firmata: 00 ad gratitudinis hic re-
tribuo n̄ specta, neq de la adute scriurę, confund.
Dind. Do n̄ i attrudo virts, q̄ ei a adscribon
scrura, dila, et LL; et neq Scrura, neq dila, neq
LL adscribunt Do gratitung: go. Demq. Gratudo n̄
pprie Di, e m virts ad aliq tpsa ad befactores: repoa
ut qd ho i Di befactor. Rao huius q̄ a be-
ficiij, et obseq q̄a diuend, ni tris rautam ad q̄
pla, qd qdq de Do bene mærendo cra ei ostat
n̄ i obseq oa Dij: 00 impla qd i befiuij Do ostitiij
qdq D cra ostat de eo benemærendo. Adde
qd ni abutaml rq tris, nqt ei befiuij qd e be
ficij dispensao; qdcd obseq cri, oa Dij e dispensao
befiuii acepti a Do. et opty impla xta illud ad
Rom 11 qis prior dedit illi (Deo) et retribuet ei:
go impla qd ostet ho befiuij Do.

Liberi[illegible]ent aliqa
tos testes consildos de fidelite, q pr e pralis Justitię
Virtus ad alterum obligationem, et aliquale
Inotans bitiq. ga La nlus e SS LL qi Scriurę sa
cri insistens n̄ minus clr, et aprte, q̄ esa Scriu=
ra D n̄ trua Iustig, sed et fidelitg, qn eorq al

gis anted Iustitiæ Dº attributa impræie ee accipegi
qt noaren et fecerunt de Poeta, de Obedia qui
aliqdo fruit Scrura Dº ut Genesis Cap 6 dicitur pro
ter me fecisse hoc et Josue 10 obediente Dº
voci hois: ido go n̄ faciunt qᵃ Lex et Scrura ag
noscunt n̄ minus gtie eē in Dº Iustitiæ, qᵐ fideli
tate. 3ᵃ Pr: scrure ex Lex dotra meritis de Cogne
Iustificaois sequentibus truit Iustitiæ, qᵐ nad meritis de
Congruo antibus Iustificaois; et his meritis de Congruo n̄
Icedit seu nad Iustitiæ dsta a fidelite, fidelitas vo
lis Deitinq etiā Iustificao gsa e dirioi, et Congrue dis
poi Zacariæ 1 Convertimini ad me, et ego Conver
tar ad vos: Isaiæ 1 Lavamini, mundi estote, au
ferte malum cogitaois vrarum, et vite, et arguite
me dicit Dnus. ut n̄ rdiders, quod solicitus sum,
scripsit Hieronymus: go Scrure, et ex ea Lex dotra me
ritis Congruis Iustificaois sequentibus truit Iustitiæ dsta a
fidelite, ut gde et prig.

Ade, qd neq Scrura, neq
L dixerunt, Dy fore injustum, si navet pœniti
bus grg, qᵃ nemo prie vocat injustum sola violatae
fidelitatis. Atqi docent, injustum Dy fore, si pmia

mritis dignis dispota nard: oo q^a rg Jstig. in
hoiq rmneraoe, decere tend, d n^o solg fidelig
p^{mi} mire sit textus Pli dientis, n^o m iniustus
e D^s, ut oblivisca^t opris vri, d Ansmi in hnc
locq Pli, reva orandis ad Jstia D^i, sitiq
ta pnire, d bona opra n^o susciperd. sit eti
d ala tsmonia Augsni, de sta, d gra Cap^{to}
dientis, n^o m iniustus D^s, qi Jstos fraude merce
desua. Et lib 5 d^a Jliany D^s esse (q^d absit) iniustus, si ad eius regnq vus n^o adm^{tt} Jstus.

Ugeo

efacit^o d Tridentino. Vita etna Pci e tulo dsen
da e Jstis perseverantibq usq in finq: d ed graa
filijs D^i N^o Xpty Jesq misericord^r p^{ssa}, et
ut merces, coronaq Jstie d p^{sus} p^{ssoe} bonis p^{so}
rq opribq, d mritis rnda fidelit^r a D^o Jsto
Judice. Et vita etna ut hereditas filijs dat^r e fi
delite, eq dferat p^{ssa}, d dfert ut gra misericor=
dt^e p^{ssa}, n^o vo ut merces, d corona; oo ut co
rona, d mrces n^o dfri Jstorq mritis d sola
fidelite, et e Jstia. Ade decra decrq, Frenti
n^o p^{rtq} vborq p^{rieq} studio retere, ne pateat

haereticorum, infidelium, et peccatorum in statu nondum iustificatorum
... de vera iustitia opera quae a fidelitate oportet eorum
vb. colore.

Aliter et clarius urgetur haec pars. Quod vita aeterna ex sola fidelitate conferatur, non tollit quod conferatur ut gratia. Deinde enim sic datur et simpliciter gratuitum. Patet ex ipso Apostolo dicente gloriam ut haereditatem filii Dei simpliciter conferri ut gratiam, et misericordiam simpliciter. Patet et alio exemplo: quis enim dicat quod nobis Deus dedit filium suum non ex gratia et liberalitate donasse, eo quod legem nobis prius promiserat. Ratio etiam est quia si prima promissio omnino liberalis est, et ex illa non oritur obligatio iustitiae, nihil confert quod opera et liberalitatem reddat absque [illegible]. Ergo quod vita aeterna conferatur ut merces meritis iustorum respondens, et ut corona iustitiae a iusto Iudice, tollit quod conferatur ut gratia et quod tale donum sic redditum gratis [illegible] gratuitum, dicente Apostolo, ei qui operatur merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum debitum: quod vita aeterna ut merces, et corona iustitiae non conferri ex sola fidelitate, nec ex hoc virtutis debito quod gratiam non tollit, sed ex debito altioris rationis, quod rationem gratiae simpliciter excedit, et quod aliud ei non potest nisi ad debitum iustitiae.

Sig.e Tridentini dotra consul
to dicentis, illam coronã, ē mrcedē reddi
~~~ operibus bonis, & mritis ad ostenderē (nec ali
us facere potuit) talē mrcedē eē Iu, qi opē
dq.a oprā, ~~~ ē la, de qa loqr Ablus ad
Rom 4. Nq obē qd dxerit duly, merce
dē hanc ex Dē ~~~ bonis eorū opribus, et
mritis fidelium reddendā. La m parla fide
lit n̄ excit rag Iustiā, & sumr ~~~ generalis
ē oī ~~~. La go mrces ad talis sit ē bita,
sed ~~~ nesa ē ad eius ~~~ gra gra, aut
liberalitas estimada n̄ ē. Hoc ~~~ egregie
~~~ & eiusdē dicti in eadem Sessione ~~~
ad, ido ~~~ dire hoc gratis Iustificari, q n̄l
eorū ~~~ Iustificaōē ~~~ sive fides, sive
opera, ~~~ Iustificaōis grā ~~~: si mgra
ē, ait dcily, ~~~ n̄ ex opribus: alogn ~~~
Apostolus dit gra ~~~ n̄ ē gra: ~~~ merces gloriē
~~~ ~~~ opribus ~~~ dat n̄ ex gra, ~~~
fidelit grā n̄ tollente, & ex Iustia ~~~ dicta
~~~: si m ex opribus ~~~ n̄ ē gra.
Inde Iustiā
~~~ virtus ~~~ ē, & n̄ fidelitis, vdere ~~~
~~~

quod suum est, quia non ex sua fidelitate, et ratione ipsius libere cui dat, de premium vitae aeternae, quod dat iis
bona merentibus, suum eorum est, et ipsi pro bona o-
pera supposita de iure conventione sua faciunt merce-
des gloriae, seu caelorum regnum: quod scilicet reddatur a Deo
premium, et merces gloriae, caelorum quod regnum ex iustitia
non ex mera fidelitate. Merito quod ait Dominus in parabo-
la operariorum vineae dicens, tolle quod tuum est: et u-
bi scilicet Math 5: gaudete et exultate, quoniam mer-
ces vestra copiosa est in caelis: et scilicet quod dicitur pro-
borum est regnum caelorum, sive qui sunt pauperes spi-
ritu, sive qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. In
verba ponderanda, mercedem propter quod incipere
in statu operantis digne, sunt non possessionem suam iu-
re. Hac quidem ratione suum depositum gloriae, appella-
vit Paulus 2a ad Timotheum 1, ubi inquit, scio
cui credidi, et certus sum, quia potens est depositum me-
um servare in illum diem iustus Iudex. Sic quoque lo-
quitur Bernardus de gratia, et libero arbitrio etc. finem
praesens appellat suum depositum, praesens quidem ex misericor-
dia, et ex iustitia persolvendum: iustum quippe est ut reddatur quod

Pro bo.

Plus dixisse videtur Basil. in principio pu-
biorum, qui vita Evangelica credimus mer-
catores sumus per opera mandatorum nobis po-
ssessionem coelestem comparantes. Idem Hieronymus ad lau-
ba Math. 20 non est meum dare vobis, sed quibus pa-
ratum est a Patre meo. Sic, inquit, gloria regni
regni Coelorum non est dantis, sed accipientis. Admi-
ralis quidem [illegible] ad [illegible] explanandum: regnum
non Coelorum non potest non esse dantis, ut [illegible]
[illegible] et me a supremus Dominus eorum, qui donat, aut
permittit. Ut [illegible] non restitute [illegible] domino, Jus
regni Coelorum ita obteri a Justitia, ut non possint eo
privari, salva Justitia dixit Hieronymus [illegible] non esse
dantis, sed accipientis. Quod sequentibus verbis declarat:
non est in acceptione personarum apud Deum, sed qui talis fue-
rit, id regnum Coelorum donum sibi accipit,
[illegible] quod non [illegible] sed vitae paratum est. In eodem
[illegible] [illegible] homil. 56 [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] eius admirabilem, et [illegible]

[illegible]

Phisici contraxi-
mus dextra & sinistra, dicit quod haustu ma-
ximo ei et credimus argumenta sua in hoc Sententia
(?) usque adeo mi[hi] (?) e (?) uero (?)
va, quae mihi certe facta (?) videantur (?) Sua-
rez (?) magis pondus habent tot Litterarum
(?) quas (?) et graviores et Scho-
lastici (?) Philosophi (?). (?) om-
nino (?) dico virtutes (?) in (?)
(?) esse demonstrandas hunis, neque in (?)
(?) natas. (?) au-
(?) attractio ad (?)
hunis (?) sine (?) quod
in (?) reperiri (?).

§.

A ratione probatur conclusio.

Sententia (?)
(?) volitas (?)
(?) hoc (?) admixtis
(?) sententia in (?)
(?) admixtis (?)
(?) volitis (?)

i ȝ p̄ffeo, d potius magna p̄ffeo certo certi
us ē, dicente P̄lo autoris Deo q̄ a Xp̄to:
atius ē dare q̄ā accipere. Et q̄ suis h̄, q̄ā
tribuere n̄ p̄t in tribuente p̄ffeoē hancq̄
hab̄it, q̄ā p̄ā dand̄ voltas p̄ffeoē. Et D̄s
p̄pua, c̄stntiā q̄ volte decrevit dare p̄desti
natis suq̄ glorią. Ad p̄aoq̄ mirū duo
sūt stabilida e q̄d imp̄ffeo n̄ dēlemā
& obligaoe dadi in tribuente, & q̄d huȝ p̄=
ffeoē n̄ afferād, q̄d in accp̄tro s̄ Ius suq̄.

Prob̄a 1.

2ª lt obligao, d bitq̄, q̄do orit̄ ē lege & iustitia su
p̄ioris p̄cip̄ntis, i p̄ffeoē s̄p̄re erarq̄ p̄ria d
ido eiusmi obligao ē bitq̄, q̄ est rego; ei
ts n̄ rego ard obligao, bitq̄ q̄ etta & gra n̄a, d
rectitu ding̃ voltis: hȝe in obligao, d bitum
n̄l admixtū h̄ē q̄ i p̄ffeoē: q̄d nari n̄ p̄t in
bito, ē obligaoe q̄ D̄s, i b̄it & delire stu=
diū p̄ssis. N̄la oo ē i p̄ffeo in volte bruti
alit, q̄d suq̄ ē grats p̄cise d̄it obligaoq̄ in tru
ente. Ptao a pri. N̄ā vera p̄sles ē h̄ito
is honstis ē D̄s, & oīs honestas ē D̄s c̄ffite
ad rectitu q̄ voltis dnē, p̄t d amor, q̄o D̄s.

sic Lsy amat singo amre agnoscit ad algu
bs specia dne sanctitis atruty, i proxima
blgao ad oe id qd Ds obligatus estat. Sm
supota Dio plose e pacto n alnde obligat
Ds ad trudy ni ex seplo, ex gea rectune sue
voltis, dlui slu q̃io amre. Nq m Ds
pt nare, e d agre Dra rectieny sy voltis
aud Dga ui pru z̃i amre. Exulad a Do
obloao, qz alnde qt e a sigto fonte pu
ad, alit aus, qd greqnt usurpant Lias:
Ds nu be, Ls ite be. Exula qoqz a Do
obliaao re ante ucead ni de ond a gra
tuita eius volte, sqd faua, aud patiad ho id
Ly sbi devinciad, dte e sas lius, leg, D
peminand: Ds Lectors Ls se feuit sa.
Lad By. Ex eo
qd in hoc s Jus, stry, qa Dy n dstruit, aud mu
it Dy domniy oc qd in aeptro Jus stry nlg
Do afert ipseog. Iga bona e qa n ni ex eo
fonte vq stig rendre in Dy ipseog, dicunt
advy. Lad ans. Cy pre stro ex pte hois e in

Dº directy, et utily domniy: go. Dã anĩ D
domniy ẽ potestas utendi re pro libuerit absq
iniuria alterius; potestas qdẽ anĩ, n̄ dgni; dicu
dre stro & pte hoĩs ẽ in Dº eiusmi potestas
anĩ, lt n̄ dgni: go. Dsta mir. Nã qñ
uti n̄ pt re, ad qß in hoc ẽ Dus stry, pro
libuerit absq hoĩs iniuria id pvit & libra
pssioe Dĩ. Hec atq supit potestas anĩ, et dñ
it dgnte qstta.

Dsersus mar sufnt ostndrẽ
ee, qd n̄ pnt addiny domniy regri aliud pa
afer tq potste anĩ. Ulterius atq ostnd. D
ad dny domniy hoc regrum, qd s. potestas u
tndi re pro libuerit, et qd usus rei s absq
alterius iniuria; et ad domniy sufit potestas
anĩ utndi re pro libuerit, alogi in Dº n̄
ee domniy supra re pssq hanc on epsĩ
pssiois n̄ pt denare: go ad domniy sufit po
testas anĩ utndi re pro libuerit absq alti
us iniuria. Adde. N minus ẽ insita, et in
dependns dna libertas, q̃ ẽ dny domniy:

go sit ad dny dominiy spectat posse uti re
quod libuerit absq. alterius injuria, ita ad dny
librtg re nare absq. infidelite. Atqui ad 3ti
ta, d independte dr librtg sufit gtestas ans na
di re absq. infidelite: go d sufit ad dny domi
y potestas ans utendi re quod libuerit absq. al
terius injuria.

Dices. Dny dominiy postlat qd
n. s. polis hypostis, in qua dr uti h. psi re quod li
buerit absq. alterius injuria. go. qua dna libr=
tas sy postlat qd n. s. polis hypostis, in qua dr
n. psi ant, n. vo dgnt re nare absq. infidelite.
go dny dominiy sy postlat, qd n. s. polis hy
postis, in qa dr n. psi ant n. vo dgnd, uti re quod
libuerit absq. alterius injuria. Don. go rsp. ad dx
fety dominiy dr qd in. oi hypostis gtestas dr ad
utendum re quod libuerit absq. alterius injuria ...
ta s. a ... dgnte.

Instabis: dominiy actuale dr duc=
tatur re quod libuerit absq. alterius injuria e qd esse
ia atq. potestas ans n. e dominiy actuale, de radicale

et quod diminutum fuit dominium Dei. Sed la
potestas animi est dominium actuale Dei ad utendum re quam
libuerit absque alterius iniuria. Sed in potestas animi
ad nadandum re absque infidelitate est plena perfecta et ac-
tualis libertas, et non solum radicalis ad rem nadandum ac Deo
absque infidelitate; ita potestas animi ad utendum re absque
alterius iniuria est plenum perfectum actualeque dominium
Dei, et non tantum radicale ad utendum re quam libuerit absque
alterius iniuria. Atqui cum hac potestate privati fuerint iure
homines quando Deus, quia et tunc cum potestate ante ad impedi-
endum, licet non impediendum ac per privati animi incepts, et non
impeditus: ergo.

Insistitur: potuisset iure stricto ex parte ho-
minis, si Deus non permitteret contra hominis iniuriam nare rem quam
vellet, libuerit; per ac iure licet non potuisset: ergo per iust-
itiam hominis minuitur eius dominium. Respondeo concesso quia non
eius dominium est potestas utendi re absque alterius iniu-
ria, et potuisset iure ex parte hominis, si Deus non permitteret rem
nare absque hominis iniuria: ergo. Sed quia potuisset iure
ex parte hominis, si non poterit Deus rem denare concedi-
endo denarium cum iure sponte dato, et obligatione

ab ipso libri suscepta. Hoc atque non minuit di
ny donij, cuius talis denar, et rei usus in ea dnus
sit Chimricus, donique pois. Dico potest vero de=
nare designando denarios a Tre sponte dato, et oblga
oe ab ipso libre suscepta: quod verum, et sufficit ad pro=
fectum dimi donij: sic in hoc potestas ans utendi
re absque altius infria, inga potius e diny doni=
ij; neque ad h requiritur potestas utendi re absque altius in
fria in sua proposito Tris hoi a Dno sponte dati, et
oblgaoe ab ipso libra suscepta, quae nomine chimri
ca e.

Dices adhuc. Lrãn ex parte Dni donij in soli
dum rei, et quod ex parte crij s Jus stru oa crdoq re; a Dno
e esslimy donij in solidum cuiusque rei crg: quo im=
plet in cra Jus stru cca. aliquando vero crg quod Jus s
hois oa Dnis. Ibas maris; qua ex oero, hoc repoat
sit in uno s donij in solidum rei et quod in alio s Jus
stru ru eiusdem rei. Admio quod in oris respondeo
nlij in solidum penes unum cuius stro Tre penes altum
cca: negant vero. Sed non, quod hec pvidet implicat ex do
nio in solidum et stro Tre ru eiusdem rei penes duos
a pvirc ex alio tuelo sisto. Unde nam mar, etiam

pari.

Complad. Dominiu plenu, et in solidu e ad oes usus rei absq altius iniuria. Sd in cris implad in uno dominiu ad oes usus rei absq altius iniuria, qd in alto e Ius stru cca. ergo rg. ergo implad incris dominiu in solidu penes unu, iu Ire stro penes altu coa. erdq rg. Prao minis; q^a usus qa Ius altius e alqis usus rei, et implad dominiu ad h usu absq altius iniuria: talis m usus ed iniuria altius. Dices. Ld Ius stru unius pt ee depndns a itali a volte altius, et hic in eodq insti hat potestq ante impdivg Iris, e dnd ad oes usus rei absq altius iniuria dissive a Ire altius. Demus respdnti, qd Ius stru in uno pndeat a itali a volte altius.

Ostdo mo, qd la potestas an impdiva Iris n i plenu dominiu in solidu. Prao q^a n e ad oes usus rei, iu n i ad usu dominu iu altius Ire qi qdq usus polis e, et n ed absq altius iniuria. Occurris, et dicis qd in lo insti depndq Iris unius a dominio altius n i polis talis usus: q^a oo Lso qd n impedit qi pt Ius altius, vult efacit

dare Jus rei alti, d dgn ngt velle usu Driu. Dª.
2ª pt gis pmire * Istia, d nolle re tradere. Itg.
in eodg insti, in go algis de psnti Dhit matri
moniu pt velle infidelti aore. Atgi ita oprans
veld efaciut dare Jus altri, d si veld usu Driu
Jrii go pt gis velle efaciut dare Jus alti, dsil vel
le usu Driu Jri.

Jg ad re nrg. Dnu doniu in sldu
Dpit uy Jre stro qpre crg. Stoc m dato, sfetu ad
hue, d plenu e Di doniu ad oes usus rei ab
altius infria: ng m usus rei Dpovus uy Jre stro
Sponte aD dato crg polis e. Impolis gg e hic
usus n Spiaens, d S se eslit; a ngt Di vele,
sil d nolle dare tru. Lare impoltas eiusmodi
usus Dpovi orit & pso donio Di hus m auu n
e su collao doni d etj collao Jris ad danu. Un
de eruit hic rao. Doniu Di collaug Jris e plev
dativu utiliti, d n ed davu utilitiz, ni xida S
Dsu nolio dati tru Jris: go eiusmi notio qcdit
S Di doniu Jris collavu: go & pso Di donio
vit, gd n polli usus Dpovus rei uy Jre stro Spon
te a D dato crg.

§.

Argta Dria.

ky. Ca ſtrara ky ō Dnus, ē Dnus universorỹ. Ex h pròs, qd nali lune demostra. insign. [illegible] in [illegible] n ee [illegible] obigaog ga hog. ostndr apoty, selectis [illegible] ttmo- nis. [illegible] in Psalm 114 docet, vitã ſingda ri n t[illegible] debitꝫ operib, ſt ob mniſicentiãm [illegible] grg. Berdus, serm 1. de Anuntiaõe ingit: [illegible] talia, sit hois merita ut pterea vita ętna bead ex Ire, aut Ds inria alqd faceret, ni eã dona ret. Agsnus lo [illegible] Cap 2 ait: qis [illegible] qd quog n tuũ. Rdis bita nil bens: donas bita nil [illegible]. Demũ Anselmꝰ in [illegible] ad Dũ ingit: Iustus es, n qa rdis bitũ, t qa facis qd decet te ſumũ bonũ.

Sed ndo a ſptũ qd n [illegible] [illegible] ttmonia. Ostrd m hec ita [illegible] ut [illegible] eorndẽ [illegible] ttmonia supra a noũ [illegible]. Id ait pstabit, [illegible] tia seruend. ky [illegible] n nat, qd [illegible] bead ē qd bead aliunde qs ex gratuita eiu volta, ē [illegible]. Et

hoc e mens Basilii e essentia: hic in de libro ar
bitro Cap 6 ait, Ds nihil debet alicui, qui oia gratui
to praestat. Et statim subjungit: etsi quisquam dicit debere ab
eo aliquid meritis suis, certe id est, ut ei debeat,
n in erat, cui deberet. Ergo Ds nostri superioris do
nis gratuitis creationis, justificationis, et conservationis primi
adiu Justorum merita debet hoi. Vg. SS dicentes,
Deus nemini debitor debere h docent, Deus n obligari
alteri ni ex gratia recturae; ut voluit, quod oium, ynq
bitur decet, et optimum deducunt. Sic auctor Anselmi
lorum, si extendat ad remuneratione meritorum, de qua debi
n agit, et de Justitia lata et misericordia, qua gratias
et veniam poenitenti praestat Ds elargitur. Vg. Nam D
D Jus quaesitum ad Gloriam per merita, attamen suae
gratia dependet meritorum, n vo per se subsistit facto,
et dono praestito. In hoc sensu loquitur Bernard, qui ubi sub
gratia dicebat primum esse et Misericordiam Dei (hoc
e per id merita praestitis subsistit) et Justitia subsequente.
Vg. Ds
in aliquo sensu quodam est proxime, et expedite potens ad
3 usus rei ipsius absque hominis injuria, et non

poto Tre stro & pte hois retē Ds h potestats.
Atqi h ptstg n reterē poto Tre stro & pte
hois: go poto tali Tre & pte hois pstas Di
eius donig n e plenq d dsnuit. Pbo utsq ma
ris ptg, d h mirg: d poto Trestro & pte hois
n retē Ds lg ptstg, gg pstasi ad og uisg rei
ulg absq hois insria dissue a Tre hois stro, no:
gg pstas i ad og uisg rei ulg singndy cy stro ho
is Tre, Pbo mirg, d no. Pgs. Ds lgs retē ptstg gs
lgs huit ad og ulg rei dissue a Tre hois. lgs
n huit ptstg n retē, nimg ad og ulg rei singnn
dy cy Tre stro hois, hec n e impotis. Insf
tas. Poto Tre stro hois lg in Do e libatg doni
y go, n poto tali Tre erat ex pditg: go dsnuit. lg
go n e libatg ab Xco, d ab Zco, d libro aux doni
donig sponte suscipientis obligare sibig ad hoc, ugg
bene Ipil pstas Di ans ad og ulg rei absq
hois insria: ga ptr n dsnuit dng donig.

Big. Si

poto Tre stro & pte hois Ds ad huc retē plenq
donig, qing rei ulis ed aius doni dni; d Zpiat,

qd i auer dni donij iniuria altius: go si aliqs usus re
i ad hois iniuria, [illegible] pla qd D[illegible] retead plenu donij.
No marg; qa usus [illegible]porus qa Iw hois n ed auer
dni donij: ad h m[illegible]specta [illegible]politare tale usu; un
& eo qd i colativu Iris i dativu utilitis. Mg di
cas: auer e donij, qi ford pondus ab hente do
nij. qa m e detectio huis [illegible]alatig. Ne infideli
tas auer, qi pere ad hendi donij nadi re ab[illegible]
fidelita; d D[illegible] hed donij nadi ab[illegible] infidelite glorig
[illegible]: go n ed infidelitas glorig [illegible] nare. Qes
[illegible]des. [illegible]stas di ad nadg glorg ab[illegible] fidelite n
e [illegible]stas ad [illegible]ngdg naog glorig un [illegible]oe dadi glo
rig, d ad naog glorig [illegible]sive a [illegible]oe. R. Donij
Di n e ad naog rei [illegible]ngdg un Ire hoi colato [illegible]de
[illegible] Di usus [illegible]porus qa [illegible]us hois ed ab hente donij
d n ad tale usu; e [illegible]grd talis usus n ed auer donij.

Ay.

Implad oblgao in D[illegible] otiosa, e nobg nociva: d ta
lis ed obloao Di & Iustia versus hos: go implat
hec in Do. ta ps minis pad. Obligao & iustia sic
[illegible] securitas obloaoi & fidelite; ds si securi-
[illegible] n erad, otiosa erit. Ad [illegible]plad qd dns fidelitis [illegible]

Spon. suppd. securtarigo. Sed Epi. Obligao Di
& Istia versus hoc nos timrd a bito gratuita
oni; qd in ho a Do herd prio ire ei berd. sd
nonivy nobis e timi a bito gratuitis ga Dy: go.
Ddo marg, dno mirg. Ad paog hi ptis Di qd p
obligaog & Istia suppdr securtas etsoa, id e, novue
tulus securitis, qd sufit ut in Do otiosa no: alo
qi dicdy eet, qd ultra suisg mnistraog poti dn,
volui, otiosa e oblhao & fdelite, ut hic a puisy
potg Di mnistratg sy, uppda securtg etnsiva,
sive & novo tulo. Sic Ds suy pssoi n otiosa
adsecit aliqo surgty, ut sit Lu. vu trabros Cap
6, d psit a n paucis: abndntius volns Dy ostn
dre pollicitaoi hredibg imobilitg dsitg sai. Ergo
suit Jus Jrandg, ut d das res imobles, qbg i g
pole mntiri Dy, fortimy solatiy heamd=
Dici etg pt. qd finis Istig n e securitas, d hon
tas trudi ut g hu sug: gare dl n gucha, secu
ritg, n erit otiosa in Do Istia, qe, in lo ho=
nsto mnere ocupa. Ad paog lq ptis dico. Vo
luit Dx biog mrita psu ei dona ut Tricny
docet Scoe 6 Cap 16: qapt Istia Di ga hog, hi

n. eximit a bito gratuitis: tenes[r] m gracias D[o] referre et [pr] donaçõ, qa voluit nobis obligari ex Iustia, et [?] mrita nra [?] dona [?] [?] Deus obligam[?].

Sed. Adsta Iustia in D[o] versus hoes, aut [?] D[s] hos anilare, et Tres questiis abso, aut n[?]. R[o] Dz: minuit dnus donis: q[a] cra ham Tre [?] oa Dy mirs deprdg here ablo. Si [?] :: impla in D[o] ea Iustia, qa tene, deterre ad remnraos. Tailis [?] argti solutio, si adstruat in hoe [?] [?] [?] h su [?] [?] i [?] o [?] Dignis [?] [?] gratuita, [?] D[s] libre [?] [?] erg. [?] [?] q[a] [?] & Serura [?] dnus de [?] abstg ee a tali [?], et [?] [?] obligari Dz ad n. anilanta erg aliqu debitare et argty [?] n. m instru [?] D[s] id obligat[?] ope ris uri; no [?] inde [?] donis Di. [?] [?] m in D[o] fuit [?] ad [?] hos in [?] [?] volitois [?] hos. [?] autz antecedens ad tale anilaos [?] a volitione [?] hos. [?] [?] fuit in D[o], me[?] n [?] Tres [?] hois, [?] [?] [?] volitios [?] hos.

64.

Ius cre est priv Dei; l quia id quod creatum dicitur
creatum est sub divinis donis cadit. Vel est quia
sic erit animus dicitur voluntas sub potestate Dei libera
potest. Vel est complexum ex cre, et cre, et hoc
tantum priv est Dei. Atqui privatio Iure libertas non gra
vat: ergo Ire cre non gravat dna libertas: ergo hoc
est contra iustitiam homini non obligat. Dicimus. Ius cre est
priv Dei id quod ideo; quia est titulus dni donis.
Est priv id quod non maris; quia non est ratio sufficientis
denominandi Deus, et cre habens Ius. Sic collatio
creata gratia est Dei id quod, quia titulus est eius Donis;
non vero id quod; quia non est ratio sufficientis denominans Deus et
cre cognoscens. Igitur privatio Ire quod libertas non gravat.
At neque privatio Ire quod gravat dna libertas; longe enim
est a Deo gravamen esse quod commodum sonat, in
pontaneitas, aut consistit aliunde quam ex sua libera vol
te orta: Ire tamen cre obligat Deus debito stricte iustitiae sp
onte ab ipso suscepto. Ad Ius cre dicitur divinum
aliquid cre et cre aliquid: ex parte Dei ipsius videlicet
dnus retribuendi gloriam condignis operibus sub onere
sua divina, quod pariter hoc opera moralia aequalia eius
gloriae, scilicet habentia aequalitatem portionis et virtutis cum
gloria; et ex parte hominis sua opera posita. Ius ergo cre

qa Deus [illegible] ut[illegible]. [illegible] sive facto, donatio merita [illegible] iustitia, [illegible] ad [illegible] remuneratio a Deo ex iustitia. [illegible] sine meritis potius Deus non obligaret [illegible] ad [illegible] iustitia [illegible] operum.

[illegible] ab absurdo. 1° quia [illegible] ius stricte erga Deum [illegible] creatura [illegible] quod [illegible]. [illegible] quia ius stricte [illegible] ad [illegible] obligat. 2° quia [illegible] stricta iustitia [illegible] Deus ad [illegible] ad omnia [illegible] satisfacere in omnibus [illegible] quod [illegible]. [illegible] quia [illegible] Deus sumeret [illegible] servum hominis: servum [illegible] ad nihil aliud [illegible] nisi Domini. 3° quia [illegible] Deus [illegible] ius stricte hominis [illegible] ius [illegible] obedientia [illegible] stare erga, quod [illegible]. 4° [illegible] non [illegible] bona Dei, [illegible] Deus obligare ex iustitia homini, [illegible] non [illegible] mere obligatus de [illegible] ordinaria [illegible] explicari non [illegible] alterius Dei [illegible] in creat[illegible]. [illegible]. Ad [illegible] no[illegible] [illegible] adiuncta ratione [illegible] [illegible] absolute [illegible] donatio alterius non [illegible] ius [illegible] obligata. [illegible] absolute [illegible] ius erga [illegible] ratio: quia [illegible] ad id [illegible] voluntas [illegible] obligat[illegible] res habere: a [illegible] non habet, [illegible] habere [illegible] res, non [illegible] libera Dei voluntate, quia [illegible] ius erga, [illegible]

nolit rẽ dare. Ad 2m, si in sua 2posito Trũs volati
ore, rẽ Dr ñ dare. Dato uno absdo eũra ae
eidum, 2git 2huĩ: gare in eiusmi hypo[illegible]
poli Ds ed inustus. De Do iniusto pũd eranã
onabilit 2queri, psẽ Ds tenẽ Lepore lã notiõ
ẽ in tali 2poli hypsi Jus cre ad sferibile
ẽ sfendis, qd repeat esse in hypo. poli.

Ad 3m dico
qd ẽsi Ds se obliget ẽ Jstia, stra ad oĩa
2b. pt facere in 2modũ hoĩs, nã ubra 2dõis
servilis in Do ed: haec m ñ lemit, qi donũ
retẽ ad Ds, hora psũ riũ Dinis, ẽ res eiẽ sui
ẽ a go ñ sepaẽ Jus Jrisdõis Economicũ. Ad 3m
R evente disparite. Ex Ju Jrisdõis 2esso cres
ra Di Ds 2hrẽ 2decentiã 2sfiriõritis ru sub,
ors, cui obedire tenẽ. Ad quã Do asfert 2de-
centiã Jus prietis ore 2cessũ. Et qsi in creatis
Princeps pt sbdito 2ferre Jus prietis psĩ ẽ
ẽ stra Jstia obligari, qn pi 2ffẽ Jus Jrisdõis
qo tenẽ sbdito 2fitare obediẽ.

Ad 4m nõ sequelã.
Altũ Di, ẽ supmũ Di hẽ donũ adẽ xplaẽ s

ptestis plenã antz ad oes otiy verz etiã absq ei-
tiam ꝯpria. Ad hanc aūt nō rqr hic, nimij qd Pr̃e
Ds & Iustitia stra nō obligat. Præis m vy ī qd ꝯsona
Principis nō oblgat in Dactib, qos cū sbditis ce-
lebrat, ut Principis bona ment obligata ꝯ in hoc hẽt
sbditus aeq rlē, nō oo ꝯsrdt in Principe, ut collig
x lege 2. s. Stoy gena ff de oblgaobg, ꝯ arbs: hincpt
pat, qd civilr nō pt Princeps Iniri, nec Iridice
vag: ad strdy ꝯtribz: nō vo qd nō meat obligatis
obligaon Istiæ virtus. Medqs, ꝯ iniustus ad, si bona
obligata ditri pr rdt dolo celtard, aut vi ꝯfiiderat. At
qi iniustus ad D, si mercede bita nare Regnis r-
geribz: qo md obligatus e stra Istia, sive obligaone
virtutis.

Non rqr hic, qd velt sug etraornariā po
; nō oblgt. fo ad qd plenā ptestas nadi rē absq ꝯsi
desitre nō rqr, qd ꝯsso nō obligat sug abstā po
q ad nō nadg rē ꝯsg: oo pariter ad plenā doning.
Pr tenq ꝯpole ī Dy nare Istiū pmia inriti=
rū, qz ee iniustū: hic m ē sui, strure, ꝯ Dz.
Ad oīo pole ī Dy ēe ee iniustū: oo ꝯnare Iustis
pmia mritory, pacto preedente. Dō qd Prin

eius in 2ª hndo us subditi suis altius domini non posset

obligare, quo citra civium consignationem potest civium bo

nis pro certis casibus, et usibus reipublicae: suo ante prope ab

solute potest Deus ex Justitia obligare. 1º quia non ex fidelitate potest

princeps domini altius obligare; potest autem Deus obligare ex

fidelitate sua absolute potestate. 2º, ted princeps ubi Justitiae

legalis in republica, se non ita obligare; nisi autem ubi

ted Deus, ne obligat ex stricta Justitia. 3º lex a princi=

pe ex sua per subjectione dictis legibus: in Deo nulla omnino

obligatio, nisi ex rectima sua voluntate, quam sicut potest ex fide

litate, ita etiam stricta Justitia potest suo absoluto obligare.

§.

Quae restant argumenta.

In ea summus

sa, quod nemo Justitiae stricte, quod Deo tenuit, remunerare Ju=

stitia agnoscit, et asscribit Deo. Et quidem non sit quia Jus

Creaturae a dona Justitia respectu Justitiis est, quod suf=

ficit ut talis Justitia remunerare sit, et quia aliter Justitia

stricta non est, verum etiam quia Jus quaesitum creaturae ex dona

sua est prius obstaculum remunerationis: hoc m ex vi contractus

cuius est, id fiat commutatio rerum. In hac commutatio

ne Deus dat creaturae mercedem gloriae sub divina merc

sa meritory, et era ... Do opera digna, ...
... pactus, ... rery ... mutao ad eglig, ...
merita ... eglig ... ortiois, ... virtus ... mercede glo
rie. De h ... Do ... nito ... era, et ... mutao a rera
... fregns ... sermo in Serura, ... in parabola
... Vineae Math 20. ... solvda a nobis, ...
argta, ... specialiter militand ... Iustig ... Immuavg.

hyoo.

... Arle, et S Tha. ... S Ethicory Cap 5 docet
... Iustig Immuavg ... pasty, ...
hens ... amiad rery ... Tres ... alt
accipit ab alto. Hoc atq Do repgad. S Thas ...
Lentes Cap 23, et in ... Lne ... aro ... in
locis doced ... Iustig Immuavg ... n ... tere. ...
de ... loquty. de Iustia creta, de ... rasead
... pasty oblimirao ... crety Iusti
... alti ... dare, ... doniy ... amiad.
Hoc atq ... pasty n ... de rase Iustig Immuavg: ...
my m ... dilimaty doniy ... dare, ...
... mad, et ... doniy. Ad atorte ... Thg ...
... mente Do n ... tere Iustig Immuavg, ... ver=
sed era. daty, et acepty ... talia: ... vin m ...

de prie ope. ab hac atq prie n accipit; et Cra
prie accipit a Dō cui prie n dat. At ratq vō
Istiq Imuavq hoc n rqt, et sufft, qd ex pacto p
opere Idgno ppria acepto, in qō e eglitas portio
is, et virtis ay gloria, Dī Ipad gloriq.

Sq vō hanc

eē mntq D Angici ostndo ex loco alegato 3a Sen
tes. Ibi: et Istia Imuava . . . qz eglitas Istuit
qr Dy dantq, et crq repntq Dō Ipterc npt Idy
prig aceptioq. Vbi notand dixit Idy prig acep
tioq. Et ratoq adjecit, qs in nry favorq facit: n
mq qa beficia Dī . . . xcedunt mrita crq.
Inqs locq Capoln, et pst Thosta ex nobloribus
3a Drandq ait, D Thq n nale Dō Istiq Imua
vq in retribuoe mritorq niqtq ad valorq, qs
hent mrita ex pria Ibtia; secus vō qtq ad va=
lorq, qs hent prd sit ex moe Spus Sti, et orā.
1o m mo si pspiciand nra mrita n hent eglitq
Imuavq ad . . . Istiq reqitq. Larc in loco 3a nos
alegato dixit D Thas, et in l., et 4o sarq, dixit
Capoln, qs in rtribuoe, et pmiaoe aucs mritorq
ervad prie Istia strruva, n atq prie Imuava,

& Sty qo. In suma atq. quta in ta Ep. d Ea Ep.
de mritis spectis pro pvenientibq & Spu Sto, et
gra, sic q hentibq eqlitq sufnte ad Istiq Imuta
vq dixit Angicus, qd in retribuoe mritory ser
vat Istia Imuava prie, d Split. Hac qstoe cen
set citatus Autor evadndq respq. qe alogi respon
i in alegatis locis L Thr, d in suma.

Et qdq eā viā
pcednq e in respondo Al Angico, qā a Dco n re
lcod Istia Imuava, qz qrtis vbis Dco Idit S
Thas, debus sufnt mq agnoscit tam in retribuo
ne, qs in recompensuoe; qa ut q ē Imutao qdq
zquit 3 pte Lne 85 aro 3. Ddo qo pauscit
Ds vq hoe de retribudo tali pmio, sl pse tale opus
seu mritq xhead, ibi zruit Imutao qdq dabq in
qsioe x pte Di ē dna Iuntioe, supota Ius, sq nō
dfrnte retribuo ghita hoi pi tale opus Iq n ē gruita
donao, & satio xta potq supra priq Dli. Ide, qd
ait Angicus da Ep Lne 61 aro 4 ad tq, qd in
dni Iudio, servat sia Imuav, Istiq. Et in Ep ai
Thimotq 4 xo la uba repota ē mi corona Isti
e; corona, inquit, Istie dit, qs Ds q sua Istia rddd.

S. Thom. 2. 2. q. 61 a. 2. ubi ait: quod vita spiritualis e. (?) gradad. 2, quod in ibi ora (?)

gty ad rediy maerndi, Iustiq. gtu ad ag, qui

cedit e volte: hye oia s. T. Et 3 Contra Gentes

Cap. 142: ut Iustitia dna id rgad, qui ad eglitt in

rebus secundg. p. culpis poen. reddam, et pro bonis

actibus pmia, &c. Ubi plane admit Iustiq. dng in

retribuos, et eg ei Imuativ, ut Ita in secunda

eglite ver ad rq. Egreoiy indy hed simoniy et

Ca. de Sine 2 o 6 aro 1 ad Dy ibi: dicdy, quod retri

buo poritolii ste ad Iustiq. Imuativ, quod attndit

sdy biry legale, puta si pacto firmad, aut bty

pro ffo retribuad.

Duo e dictis infer. bq, quod eglitas

regita ad obty Iustiq. Imuative n. sed et eglitas dati,

et accepti prie talis, l. sufficit daty, et acceptu

late talia. Et qdq. nq in cris oi. Contractus clauditr

in dato, et accepto prie talibg: sunt in Contractus

do ut des spectans ad strq. Iustiq. tales etiam sunt

do ut facias, facio ut des, facio ut facias, et

aly in h ulno n. gruit daty, et acceptu prie tale.

Dy, quod ad strq. Iustiq. n. rqr quod cedat in utility,

et Imodu opranlis et la. Et in creta Iustia ita

cedat in utilitatem, hoc non provenit ex ratione stricti justitiae, cujus est reddere unicuique quod suum est. Sic meritum hominis apud hominem est obsequium utilitati alterius, quando condecenter liceat [illegible] meritum neque apud Deum, quod nullam ei referat utilitatem. Facit ad rem optimus Lovaniensis Doctor [illegible] Line 21 aro 4 in solutione huius objectionis: meritum et demeritum constant ordinem ad recompensationem effectus, respectu ad alterum collati; aeque atque bonus homo, vel malus non cedit in aliquem effectum, respectu [illegible] Dei. Sed Deus: quod cujus homo Deo respectu se nihil potest accrescere, vel deperire; sed homo quantum in se est aliquid subtrahit Deo vel ei exhibet, cum servat vel non servat ordinem, quem Deus constituit. Respondeo dicere, [illegible] Gradu, licet nihil [illegible] Deo addat vel tollat homo suis bonis, aut operibus malis, quod [illegible] testimonia, addit tamen vel tollit aliquid ejus, seu quoad effectum, dum eum honorat bene agendo, vel inhonorat peccando. Et hoc satis est, ut habeat Deus quod competens praemiando vel puniendo, quod de [illegible] justitia commutativa.

[illegible] Dominus ad filium et Domini ad servum non est stricta justitia; sed homo justus est filius Dei adoptivus praeterea et natura servus Dei: ergo Deus ad hominem non est stricta justitia. Maior constat ex Philosopho 5 Ethicorum et S. Thoma [illegible] Line 57 aro 4. Ratio patet; quia justitia

ē ad alīq compl., filius atq ut ē alqd Pris n̄ ē alter simplr a Pre, nec servus a Dno, ut ē totus Dni. Vnde, qd qdqd ē filij, et servi magis ē Pris et Dni, et ut habita computand in bonis, qd hēd filio aut servo magis hēt Pri et Dno, et qnd sit Pr filio, et Dns servo obligard, sibi obligare, qd repugnat iustitiae. Videte mars ei ut ad summ de Pre, et filio n̄ emancipato, de Dno, et servo n̄ manumisso. Ds atq volu it se gerere quad plura ut cris n̄ ut mere servis aut parvulis filijs, sed ut ingenuis, et maribus qa sic manumittdo et privilegiando religns possis unde ut posis paciscti, et contrahere possint, ut supra diximus.

Videtur, ndo mars; qa Pris et Dni jure ad famq adsita, et ad ala obligand filius, et servus, n̄ minus ac alij hoes. Pr simplr et Dnus pari iure filij et servi obligand. Nq patet optime ex S Tho, ex qo in allegato loco ad eum qd filius in qtm filius ē alqd Patris, et simpl qd servus in qtm servus ē alqd Dni, utq tamen atq prout consirad ut qidq ho ē alqd sbm se sb sistens ab alijs dstum. Et ideo in qtm utq ē ho, ab eis n̄ deficit rao iustitiae, qz deficit in qtm utq ē alqd alterius. Unde constat ad regl anctis et qd in cretis sum ut

& stig n̄ ꝯcedre ꝗ Dꝫ, ꝯ filiꝫ Dnyꝫ, ē servuꝫ quā tale
ē ꝑ se qdꝫ, ꝯ abstē qꝫ ꝗr eos ut tales posit ꝯcedere
ꝑcednte gratiosa ꝯ Dni, ē Dti volte, ut dicemꝰ postea.
Adde

ꝗ etsi in cretis n̄ ē ꝑstia Dni ad servuꝫ, h̄ n̄ ꝑ ꝗd, n̄ esse
stiꝫ Di Dni ad hoꝫ servuꝫ. Ꝓ. Ꝗa opera hōis ut
servi, idē facta quā Ds ꝑcipit ut Dnus, nō sit meritoria
ꝓmiꝫ ꝯ mercedis apd Dꝫ, ꝗ n̄ hent opra servi apd
cretuꝫ Dnuꝫ, dinde ꝗuꝫ hēt servus ut talis n̄ sit sb eius
donio ꝯ Dni creti, qare ꝑ coꝫ ablaꝯ fit, ꝑ iniria
Dnō. Ꝓuꝫ atꝫ hēt hō bona a Dō sit liberalit pota
sb donio hōi, uti ꝑ iniuꝫ ablaꝯ fiere iniria. Ꝓa
re (ꝯcedo obiis ꝯ Sthe in Ꝗꝫ ꝯ stoa ꝯ aro & ad Dꝫ) n̄
ē ꝑile de servo hōi, ꝯ Di, ꝗa totꝫ qd hēt servus hōis
ita ē Dni, qd n̄ ē servi. Ꝗd atꝫ hēt servus Di ita ē
Dni, ꝗ etꝫ ē servi.

Ꝫꝫ. Ut alt alꝫ ꝑ stia ꝯmuava o=
bligat, rꝫ. ꝗ n̄ ehead ꝗ alti ꝑ stia stra bituꝫ ē, ꝯ
ꝑ hēt alqd ꝑ ꝑriꝫ ꝗ n̄ ē sb donio altius. Ꝓaoꝫ ꝗa
ꝯplet alqꝫ obloari ꝑ rigosa stia ꝑ h̄, qd sit servꝫ sui
sui stꝫ: sed ꝯplet, ꝗ ē rigosa stia obligat ꝑ h̄, qd
ei restuat ꝗ ꝑ iniriꝫ ablatuꝫ ē. Atqꝫ Crabeꝫ Dꝫ

& stra Iustitia qdqd scit Dns, & qdbet opus creat. e sb domio
Di. sre qds ad rg antequ i, & sre in re stat ac e:q.
ngt D., &c. No marg: ng si lo qd ani bitye, &
qd sb eius domio e, hd eglite cy pmio nil ghd, q po
in pacty dedit, & ee mq Iustit Imuave, ngs, slegn
ta gratuita altrius volte, & degnd a libra hui psoe
& gruita aceptase. Is Dus & obsegia, qs xgit ci Do
minus, & qs n xgitur Dnu pt asiemre, & ab ipso
asumand in mq Iustit Imuave, id sic pmiy e liberal.
te psy, i & Iustia psolvdy. Illa e maris pao, qua
sy winiut, qd citra gruitz volte ngt qu oblgari e
Iustia stra prt, qd ei servet sui stry, & restuat qd
inirig ab eo ablaty e.

Ifrad Illud La Dnus in cretis pt
paciscii & stra Iustia cy servo, & p obsegiis, qs xgit Ire
Dni, & qs Ire Domi n xgit. Nq dicas ido ita esse,
qa servus Dni creti pt n ee servus. Servus autz
Di ngt ee servus D. Contra. Lgo servus Dni creti
pt n ee servus lius h n tolit qd obligia servitu-
tis, sind Dno bita Ire domj, & ty psst ee ma Iustit
Imuave: qo qd obligia hois pa Dy sind Do bita
Ire domj n obe, id sind ma Iustit Imuave Dei

ad hoc, quoniam omnis actio negata non est Dei, ... Nullam
afferunt a Deo rationem repugnantiae.

§.

Gravis ex dictis emergens difficultas.

Causa est: quod s-
peciale sit in ea Dei voluntate, qua cum homine paciscitur, ut ei
ea resultet iustitiae, iustitiae obligatio? Difficultas haec est scienda,
cum quidem in contractibus, in quibus supponitur quod consensus voluntatum
idem sit conditione utrinque onerosa potest inducere obligationem et
mera fidelitate, at quoque etiam et stricta iustitia, cum in iis con-
tractibus stricte iustitiae potest inducere obligationem gravem, aut
levem. Difficultatis dissolutionem multas, et varias satis excogi-
tarunt Theologi, quas videre potes apud AA.

Dicendum est: vol-
tas, qua Deus se obligat ex iustitia versus hominem est eius,
quo vult traditionem rei ornari lege naturalis iustitiae commo-
do ipsius hominis. Explicatur pariter. Lex naturalis iustitiae est plena
commutativi, cum iustitia quae plena ponenda est in accipiendo
mentis, aut dare voluntatis, quo non mere imperium in arbi-
trario acceptionis, ut ratio habiti, sic postulanti: dandum
est unicuique quod suum est. Hac lege absoluta non obligat
Deus ea hominem: obligatur tamen conditione, sub conditione nimirum

3.° Despicit ab ipsa lege, et hęc ordinatio a applicatione eius
dz legis ad detractum magis. Sequitur amen quod Deus vult
traditionem rei ordinari legi naturali iustitię ad detra-
ctum magis in quemadmodum hominis persona a lumine legis ad de-
tractum magis fluxus moralis applicatione, quia iusta iustitia ex parte
Dei est obligatio ex iustitia, et ex parte hominis lumen iustitię
quia Deus.

Si dices: quod velit Deus, cum vult traditionem rei
ordinari lege naturali iustitię? Ergo dicitur: quod ve-
lit Deus, cum vult meritum per se fieri? Dicitur: nihil vult
nisi meritum, et fieri, et dicto modo vult meritum, et dicto modo
vult fieri. Dico, itaque, cum Deus vult quod lege na-
turali iustitię ordinetur rei traditio, id vult, exercere ho-
minis iustitię: et hac contentione comparatur possessor rei, quia
determinatur voluntas rei tradendi eo modo quo promissa est.
Ita possessio ex ea contentione applicat se moraliter lege na-
turali iustitię ad rei traditionem et exercitatione praestat per rei pro-
missa in sua homini, cui est reddenda.

Infer 1. Potuit
Deus promittere homini premium pro operis equalitatis
equaliter portionis, seu virtutis gloriae et meritum condig-
nitatis gratia sanctificante quia se obligaret ex iustitia.

de facto nihil ominus sic se D. obligavit ad
remunranda mrita iustory. Infer 3. Potuit D[eu]s se
ex iustitia obligare hoiab[us] Ideo ulla hoi onero=
sa, D[eu]s ib ideo op[er]is pond[er]i hentis igruity, et
donicty us re ipsa: et de fo n[on] sic D[eu]s ex iustia se
hoi obligavit. Errores utrusq[ue] ilaois p[ar]tes istand ex
imic[itia] dictis: postores ex sermony[s] scrutures, doctoris
et S.S. [...] deduind in p[ar]ase nr[a] s[unt].
Dices: hoc est Aug[ustinus]
n[on] sa: si D[eu]s n[on] suscipiat ifugientes ad se, ut in
eo ingitas. Hanc s[ententi]a pronuntiat explan[an]d[o] lect[ionem] ad Ro-
manos 3 iustificati gratis p[er] gr[ati]a[m] ip[si]us: q[uo]d D[eu]s te-
n[etu]r ex iustitia dare gr[ati]a[m] sanctificantem peccatori poe-
tenti. R[esponde]o, textu[m] alegatu[m] n[on] inveniri in locis, q[ui]b[us] Au-
gustinus aut explicat, aut adducit lect[ionem] Pauli ex sermonibus.
Q[uan]to vero cia[m] s[ententi]a Aug[ustini] a[b] alq[ui]bus respondet directe.
In D[e]o c[on]fugitas late sonat p[ro] infidelitate, si
fugientes ad se peccatores poenitentes n[on] susciperet. Quo ac-
cipitur late et n[on] stricte v[er]ba Aug[ustini] est, q[ui]a nunquam S.S.
assiuant, respon[sio] pecti est mercedem poenitenti d[ebi]tam, de mi-
sericordia p[ro]p[ri]a. Ad e[um], tenet D[eu]s ex iustitia poenitentes reci-
pere, d[ebi]to q[uo]d quo obligatus ex Xp[ist]o Redemptori n[on]

praeterita peccatorum. Hinc Paulus loco citato dicens, Justi-
ficati gratis per gratiam ipsius per redemptionem, quae est in Christo
Jesu, quem proposuit Deus propitiationem ... ad ostensionem
justitiae suae.

Dices ergo. Sermone 12 de verbis Apostoli et
multis aliis in locis docet Augustinus, Deum injustum fo-
re, si innocentem sua beatitudine privaret: quo ex justi-
tia tenetur Deus dare gloriam ut hereditatem habenti gratiam
sanctificantem. Ergo si late hic justitia accipiatur, corru-
it argumentum a nobis propositum ex merito, quo confert Deus glo-
riam ut coronam, dum hereditatem. Respondeo Deum negantem in-
nocenti gloriam injustum fore non simpliciter, sed relative.
Ratio. In hac providentia, qui non obtinet suam beatitu-
nem, non effugit aeternam miseriam: Deus autem, sine injustitia
aeternae miseriae creaturam innocentem addicere non potest, ideo
lex rei natura lex divina posse facta est nova justitia
a Deo. Dare opus est ex justitia, quod aeternam miseriam
creaturam innocentem Deus non abdicat: quod vero creaturae inno-
centi conferat gloriam opus est fidelitatis, ut ex Triden-
tino supra probavimus. Unum quod restat de justitia
Dei dubium resolvendum statim subjicio.

§. 5.

Sit ne in D° alaqt ung Istiq Strq.

Resolu
nra. In D° n ē st Istia legalis, ō vo distruva, d vin
dicuava. 3cq Inetpts Storsq pandq. Ldta. Istia ē
ilis pric dura ē pus ad tous place Sris, qo ē in toto adlis
go ē in pte, d hic dceptus Ipsseg imgtad. d igr n ē st
in D°. go in D° n ē st Istia legalis. Loro huu ē Istia
Lvidaii, qq n respit dity xqdse, d pacto a bitis qvide
my ē Lfrigto, d Iure dny Sagiq d bitatis, qq oia dsposu
it in pondre, d mesura, d xta crary nq d xog qq gu=
bernad. Lid go atruty go D° zelinad ad Lfindy craris
ralibq, qq oxy nais, d Iure Sue Sagiq d bitatis dgrun,
recte apelad Istia Lvidalis.

Ladva, qq docd y S Tha Ipte.
Lne 2f, d magno Saver opuse 6 de Istia D°. Isfert
D° hoib, glori q d w haeditq d w Corong: w corong qi
dq x Istia Imuava n x distruva: nq lt Isfendo gloriam
w corong brud n sts eglitq Aritmeca, d etq g comecq,
qats Ld drite mritory Istribuit Istis manstoes, qq mltq
in domo D° sit, x Atq Istia D° remneravua mritory
n ē distruva, cy distruva d Imuava n dferad, bydr
Lq portioq, d Soy drsq raoq biti, d Itis aliqsti respecti.
Atq: D° Isfrens glorig w corong lt, Servd portione

geometria, eo tribuit stricte bitis rigorosiis, et Jus strictum: ergo non ex Justitia commutativa, et remuneraria dat gloriam ut coronam. Praestat ergo quod gloriam ut haereditatem conferat ex Justitia commutativa quod sic ostendit.

Deus conferens gloriam ut haereditatem respicit personae dignitatem, itaque gloria tribuit gratiae dignitas, unde servat aequalitatem arithmeticam. Deinde servat etiam geometriam, quia plus tribuit personae honori. At Justitia ex qua Deus sic operatur non respicit bitis Justitiae remunerativae et stricte, et latae: quia Deus non se obligavit dare haereditatem gloriae ex stricta Justitia titulo filiationis adoptivae: gloria enim ut haereditas confertur ut gratia filiis Dei per Christum Dominum fidelibus promissa, ut dicitur ex Tridentino: ergo Deus exercet Justitiam commutativam in collatione haereditariae gloriae. Sit gloria ut haereditas confertur ut gratia, et confertur ex Justitia commutativa, quia hoc eius loco operatur: ita enim confertur ex misericordia Dei promissione, ut non tenetur Deus ex Justitia simpliciter gloriam ut haereditatem conferre, quia Justitia commutativa non est Justitia simpliciter dicta, sive rigorosa, et stricta. Sicut ergo obligatio ex fidelitate orta non tollit, ita neque obligatio ex Justitia commutativa, quia ea non est ad bitis, et Jus strictum, et latum descendens ex libera Dei promissione, qua non voluit se obligare ex stricta Justitia.

Dices. Dignitas Justi Dei non obligat ad tribuendum

hædite d sola dna ossio, 2grd hæditas dat & fideli
te, n & isti a dstruua. Di, qd sit istory merita graa
ddignifata, secluſa dna ossioe Dy n obligard ad collao
3 glorig id corone & istia, d id subst dne ossioi, ita
isti donitas, secluſa dna ossioe, Dy n obliga ad dan
dg hæditg, d id, sbe ssioi dne obliga Dy. Et qlg &
istia dstruua, e n li & fidelite; qa n sola dna ossioq
deprd a Ire ejg lato dgnites, & tentes & pte erg, d sola
dna ossio, poto ejusmi Ire lato Dy obliga ad dfren
dg glorig id hæditg = Dices rg: si dgnitas isti qq
e adoptio filius Di, Jus e ad hæditg Di; Ptis xta
lud Pli ad Romanos 8, si filij, e hæredes, jg hæ
ditas glorig id talis dfert & stra istia vel piente
Jus, stry filij & pte hoi. Di, qd Jus ad glorig inadop
tioe filij dtens eti si st vtualis Di ossio dfrendi glo
rig latg i, n stry: qd m Ds n si glorig donare hoi
in sra stri ori & libral eius ossioe, qa obliga hoi
& fidelite, n vo & istia; qa ossio Di dati gloriam
id hæditg n e voltas de eo, pd ordne collao glorig
& lege nal istig.

Quæstio. 5.

De Justitia hominis ad Deum.

Exim Dr D 15 de incarnaoe

the 5 asit, hoc posse d lege obligari ex Iustia stra ga
Dy. E 3a vo Aucris Vazqz lege d de pot. nat
in hoc eiusmi obligaoe D 7 de incarnaoe. Hos seqq
sequunt mlti. Carnalis de Lugo D 3 de incar-
naoe, d Aldrete D 15 de incarnaoe q mig
dsideunt. Docet e, hoc ex stra Iustia obligari ei ga
Dy at abstinendy ab is peccatis, qq dirte tadunt gaz
honorg, d famg, d n ab aliis. Alii vo, tert hoc ex Iustia
ga Dy ad abstinendy a mortalib, n aty a peccatis veni
alib. Stra 3o Sio pt obligari Do ex stra Iustia
d lege obliga pendeq hois ad Dy ex stra Iustia.

Pba.

Sio pt obligari de lege obliga ex stra Iustia ga Dny pro
prietis. d Ds i proprietis Dnus oiy rery, eca gai x
ceri pt huna libertas: go ho pt de lege obliga
Do ex stra Iustia. De mare dbitare n lt, qa Ius
Dni dprietis obliga alos ad n dsidy, d ad repa-
randy Ius lesy, st dvia forte. Pbat mir. Ey ea
oiy rery, gary dominiy Ds dredit hoi, De Dnus
proprietis, d hy veto dominiy, Eiy vo era De esse
subordinaty. Pbao, qa Ds dominat in eras harys

dominiu est conferendum in libris Dei Dni libro Dni. Dni. Insr. 2a dominiu proprietatis est jus libere ea. rei; quod placet atq. eius libera fac. ea. re Dico consumenda ordatq.

Dices. Dniu Dei est potestatis et excell. non proprietatis; dominiu non proprietatis prout ad finem rerum importatur utilitatem habentium; nihil atq. Deo conferre ex suis creis. Rx. Dniu proprietatis prout ad finem rerum est id, ratione cuius quod proprietat, suum proprium est, cui rebus; et in Deo est tale dominium: sic enim ait ego sum Dnus, et mea sunt oia: ergo dominium Dei est proprietatis prout ad finem rerum. Vnum quod est Deo non importare utilitatem res creatas quae ad eius felicitatem conferat. Sed in duabus partibus est res creatas afferre Deo utilitatem ex eius ordinabilitate earum ad particulares fines suae providentiae, dicente Paulo 2a ad Thimotheum 2o: si quis emundaverit se, erit vas in honorem, et sanctificatum, et utile Dno. ...arc. ... ... requirit utilitas ... ... res sua ...

Lectio ... 3o capite ... in ... pro ... Deo. De persona et injuria ... ergo non debeo ... Deo ... justitia. ... nao ... ... servo Dno est injuria ... Dominus ... ... nao

obsequiis debitis a servo Dno; quia hoc est esse servum, quod
usque libertatis obligatur Dno ex servitute, et Dnus habet jus eorum
ad obsequiorum fruitur a suis servis. Ergo etc. Adde quod u=
sus rei, Dno rationabiliter invito, est injuria contra Dnum, Ergo pec
tum est usus rei sive externae, sive internae, Deo eius Domino
rationabiliter invito: quo peccatum est injuria contra Deum, et consequenter homo ex
justitia tenetur contra Deum ad non peccandum. — Deinde ex capite ir
reverentiae, et dehonorationis Dei ostenditur. Quia subditus pec
cans coram superiore non solum est reus inobedientiae, sed etiam irreve=
rentiae, et dehonorationis, ratione huius directae non obedientiae: eo
quod est contra honorem et reverentiam debitam superiori ex justitia.
Sic atque peccator Deo praesente, et intuente, et consequenter fit reus ex
inobedientiae, irreverentiae, et dehonorationis, ac proinde injustitiae.

Dices.

Deus non praecipit ut Dnus proprietarius, sed ut superior et legis
lator, solo utens iure jurisdictionis, ideo in peccato est malitia
inobedientiae, et non injustitiae. Deinde non peccat homo non reddens Deo
obsequium, quod debet ut servus Dno, et obedientiam, quam ut subdi
tus tenetur superiori praestare. Quia non est rationabiliter invi
tus Deus ut Dnus et ut superior, cum praecepto subditus
non obtemperat, quare contra rebus Dei abutens justitiae labem non
depellat. Res ipsa illustratur exemplo. Urbis rector praecipit
a civibus ut vias sternant, et ornent: servi eius obe

dig n̄ ostend. Sti qd iniste n̄ agunt est in obedi
ant, q̃a posit, sicut regij, n̄ ut servis, et ut subditis
viarij, trata et ornatus percipiunt.

3a. Q̃a si Cives n̄
obediant pretori pallij refragando, et in suis retribu
tis servi, tu subditi regi inobediens sit rei, irreverens
et dehonoratoris. et hic Dno pecat, et posit pallij refra
gat: reus e. qo inobedientis et dehonoratoris, ignde iniste
q̃a Du. Adv. Qd pretor subditos hic, qui n̄ sit eius
servi, quare sub generale praecepta ostendens subditos ut servi
ij his bonis ut subditis. Ds ag̃ in hic, subditos qui n̄ sint
esse cives servi, ac proinde sic accipit id Dnus prietis:
proinde sic n̄ explicat se n̄ exigere obsequia sive homini
cepisse et ita postulare. Ad ut mj, qo cense Dnus
ire ut suis exigere obsequia alius servis, quo ea s
cepit, ad qo se extendit, et n̄ explicat ea n̄ petere Iure
dominij.

Accedit dictis, qo ipse declarat Ds percipe
re n̄ sit ut superiorem, et ut dominum proprietis, illegi
orj e. Sed Xpti Dni finonij Luc. 17 ut feceri
tis ea, quae praecepta sit vobis, dicite servi inutiles
sumus: qd debuimus facere, fecimus. Nec minus illud
lud Exodi 20 ego exordit Ds legis promulgationem:
ego sum Dominus Ds tuus, qd repetit Levitici

ri . Dorsus ..., ni id ostendat Legis transgressionem
... dominium, ... labi ni carere ...
S. Cirillus adduco citatum a D. Tha in Catena au-
rea ad illud Mathei ... & Deuteronomium 6: Do-
minum Deum tuum adorabis, et illi soli servies. Sic a-
it Cyrillus referente D. Tha: Deus petit a nobis fa-
mulatum suae servitutis. Deus ergo non ... suae ...
... dominus et proprietatis. Addo ...
pere suae ... proprietatis. ...
... in bono ... ditorum ...
imperium ... in bonum superioris ...
atque proprietatis ... in bonum ... suis, id & ...
doced. Atque Deus ... non ... in bono ...
et in bonum ... operari ...
... bonum: ... Deus
... pere ... suae ... pro-
... vire, ...
... proprietatis, ... proprietatis ... sit.
Tale ... non ... ab ...
... vera, et de honorare Deum: Deus ergo ... ut
legislator ... Dnus. Tota ...
... Psalmorum ... dicens ...
bor adversum me ... meus Dno; ubi agnos-
cit ... in peito malitiam ... Deum ...

nē ratio q^a 3^a Dni e.

§.

Argumenta contraria.

Ry. Peccatum non ē

contra iniuria contra Deum: ergo ho vitans peccatum non exercet
contra Deum virtute religionis. Prob. ans: 1° ex D. Thoma 1.2
q. 29 arto 3 ad 1um ubi ait, quod peccatum ei bono
opponitur cui adiungitur poena, non autem summo bono, qui ē a
tali poena pervius, at iniuria opponitur ei, cui irrogatur: ergo. 2°.
quia iniuria debet afferre aliquid incommodi nocumenti, aut damni
ei cui fit; sed Deus atque ē impossibile, quod per peccatum aliquod
huiusmodi nocumentum, aut damnum afferatur Deo: si peccaveris
quid ei nocebis, inquit Job Cap. 35. 3° quia nec in bo-
nis, neque dignitate Dei fit peccatum. Prob. quia Deus ipse non
in sua perfecte infinitus cumulus bonorum, quae infinita
sunt non minuit. 2° quia per peccatum tantum tra
hat, non minuit cumulus bonorum: ergo neque
in bonis Dei dignitatis patitur.

Resp. ans arguti cum tag
propos. D. peccatum non opponitur summo bono prout pha. 2do;
quia neque opponitur quod illata neque aliquid, neque ad Dnam Ecc.
quod impossibile. Non opponitur summo bono prout meretur
ab Deo in Angelis et Pastor 1a pte q. 19 arto 6

ergo c ai: maly vo culpæ oppo grie bono i creata

Dnao, q̃a pecty ē offensia ad alsy recty, ergo

ty rectimy Di volti, qs n ni Displica, odio, et a

bominaoe respi pecty. Vs gaos ns. Do qdp nil

ejusmodi pecta hoy cōtrad. et ng et ras aa lui

iniria ex q̃a ojg, qdogdp, in ejus rei Do Dmno r.

oblig ēuito ding ex majestu dehonorac. c lec pcrea

no qd pecty v Dgny ē noiystg Di xiy, qsbiunu

ejusmodi Do aferad q̃a hic dicdi mu velle, sibi

vidt qd Ds mine seni, ē head peccante hoc, ac

a pecto absinte = stne no alpty Dq, paris. et

ues raop Di, qd bonory umialis ostens fr, et in

raoe gsit n minuit. R. Abrasiy fiti qd hi pecty

Abtra ht minuitaty mali ē pdedi fiiy qd

Abtrahit: h vo, Abtracty iy cadat ho boni, Di Dga

Dus ejus i, pecty cōtjria g̃a Dy in boni, ejus

Dgnificava.

Dy. Pecty ē usus ding libertis; ergo p.a

qd usus libertis ē, tra injria libertendis:

go pecty ngr ē injria Di. Dt marg: ē usus

ding libertis Dminatiog, no: q̃a n ē velco, d q̃m

tioe Di, et potius ōa sus ejus, et velsoe erg

Abranti Dy, et gasi coactus ad pecty dera

xta illud Isaiae 43 servire me fecistis in peccatis vestris. Est ergo usus liberi arbitrii peccantis similis principis ordinantis ad decentissimos fines leges, quibus dominus marg. quae ordinat Deus ad praecepta, quibus praecipit ordinare, et quae nita, caute, super ordines peccati. Carentia peccati non cadit a ratione iniuriae, quia non est usus dominii liberi et electione eius, et intentione, et hoc implicat, quod sit iniuria libertate utentis eius, seu libertatis et electione eius, non vero usus qui sit peccatum, contra libertatem dominantis Dei.

3y. Si peccatum est iniuria contra Deum, homo teneretur quoque satisfacere contritione vel confessione. Ad hoc respondeo: quod non mirum, quia sit iniuria est contra Deum, quod invito contra ius eius agere, ita est non ablatio iuris, sed illata est contra ius: non minus statim auferatur iniuria illata, sed remittitur et non ablatio iniuriae. Docet Durandus in tractatu de Poenitentia non esse obligationem poenitendi quoad hoc ut peccati memoria occurrit libertas. Talis est contritio facta Deo, procedit de peccato quasi si non sit iniuria contra Deum. Item contra hanc opinionem marc. illa, pro qua Xta hic, et non marg. et quoque est sufficiens via, quod homo tenetur ad satisfactionem pro peccato tuo, sic, ut satis firmatur rebus Dei, sine ad 3y: quod sapiens, quod homo pro peccato mortali non possit satisfacere condigne. Ratio quia hinc non excusat a reddenda satisfactione, quoque possibile est, et quod

ab eo exigit. Et si n̄ aut satisfacti bead perae glitz, dū n̄ ur sre quod n̄ obligante, d quod oblioan te. Homo atq sit pere totū id, ad qd obligatur; quod m̄ spolia n̄ jubet.

Igitur n̄ oblao cuju sel ilatq e d̄ Sui, sit n̄ adv raobli ea offendi oblaonis. illi, qui altq ghonoravit, offerre sit venie petios, si ulaala d̄ dignisfao. Sire nra raoblis ea i Dī benig nitas n̄ obligntis ad satisfaciog statq. Oblgao qdq satis faidi statq maximq cōtra hoi periclq pecati cōspe ta eius fragilite. Sare credndq e benignimq Dominq uis Sugq suave e, d onus leve in eas angstias ho cō n̄ fecisse. Si Creditor ed raoblio juitus qad solaog injria quel dubo cōducere obligaog statq satisfacti. At dilq plumr pruden de dna Benignite. Dd iiqu tq e ghonoraug Dī apud hoes, ut fore difamao hoeticalq blasphemig, ho tenere statq satisfacere n̄ poetq cōstitfaug, d dūtorq revocaog ubi ed pe ricliq qd audientes male de Do sentirent: in his m, d, ilibq injriū n̄ e pruden cōsumpti, qd n̄ ugeat D ad satisfacidq statq lid gus restitui.

Lq. Si

poetq heret sptq maliq cōstiq, ho tere lq expri mre in cōfesione. Hoc atq absq e, d dc praxim

poenitentiae, et confessariorum. Resp. de[illegible] sic argumentum tica. . ur
uniusque, de qua hinc, [illegible] mutet ne speciem [illegible]
ralis e[illegible] malitiae [illegible] ignorantia de peccatis [illegible] commenden
tis in doctis, in doctis vo [illegible] graty dictamen confra
ty xta [illegible] opiniones, qd a [illegible] eiusmodi malitia ge-
neri. [illegible] hunt praxim eorum n aperiendi in confessione. Per
[illegible] dictamine [illegible] ad [illegible] opiniones pecca, ma
litiae in[illegible] contra [illegible] [illegible], qui sibi aperire in confessione,
ne confessarium [illegible] opinionem ob raonem antem.

Sy. Peccatum
veniale non est contra iustitiam contra Deum: ergo neque est pec-
catum. Rao antis. 1° quia peccatum veniale [illegible] [illegible] quod est
peccatum, et Dei offensa. [illegible] [illegible] [illegible]. 2° quia ve-
niale non est contra [illegible] Dei [illegible] contra [illegible]. Pro hac doc-
trina citantur [illegible]. 3° quia si mortale e[illegible] [illegible] et simpliciter pec-
catum, et Dei offensa. Pro hoc modo dicendi affert Dr Angelicus
[illegible] Lne 88 aro 1 ad 1um. Nota ani; peccatum [illegible] ve-
niale iniustitia est contra Deum, et sic levis: quia ad [illegible] furtum
par[illegible] quantitatis est contra homini iniuria, quamvis levis.

Ad 1um
raonem dicendum, qd [illegible] peccata venialia sint [illegible] [illegible] quam-
vis non [illegible], sufficiens [illegible] ad sacramentum poenitentiae [illegible] pec-
ta [illegible]: xta [illegible] [illegible] [illegible] quorum remiseritis peccata,
remissa sunt. Ad 2um [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible], non

mentiendi prohd etiam parva furta, et parva men
dacia, alioqui haec non essent furta, nec essent mendacia
quare haec peccata venialia sunt praecepta sunt. Nec essent
peccata, si tantum forent contra consilia: ideo non quando status vir
ginalis est consilium, cum ait Apostolus 1a ad Chorinthios
Cap. 7 quod si nupserit Virgo, non peccabit. Ad 3um, quod
etiam veniale est simpliciter peccatum; non enim de ratione
est peccati, sicut de Ethiope albus esse. Est etiam offensa, quae
dat Deo motivum rationabilis displicentiae, ut sic ad exigendum
satisfactionem, et infligendum supplicium. Ista infertur ex Ja-
cobo 3o dicente in multis offendimus omnes, quod explicat
de venialibus admissis a justis. Nec oppositum docet S.
Thomas, ubi enim id sit asserit, quod veniale, et morta
le non participant praeceptum univoce peccati, quia ab ipso
Angelico Praeceptore censetur peccatum analogum ad ve-
niale, et mortale sicut ens ad substantiam, et accidens; quia
sicut accidens dicitur in ordine ad substantiam, ita et veniale in
ordine ad mortale.

Dicimus. Dicitur, quod non est adaequale et ex-
quisite secundum quoduumque opus ponatur, non est dicitur, status po-
tentiae ad justitiam amicitiam; et dicitur Dei relate ad
creaturas non est adaequale, et exquisite secundum quodcumque opus
a creatura ponatur: ideo non est dicitur status, et ideo nec justi-
tia hominis ad Deum. Secundo maris, quia solum ex justi

a bd adegare Ius acw[?] creditoris, et debitum extin-
guere, unde deceptus iustitia, i restituere obligatus sris
pavi[?] in acwo. Rao minoris; quia quodcumque opus cum per-
nad non adeguad, neque extinguit Ius eius, cui inadequatus dei:
Dei in titulo sui domnij potest exigere n. sic aliud et a-
liud opus et idem sic rerum, rerum in conditio. Dmaiori: Ius, quod
in acu sumo n. e adeguale, Deo, n. e Ius strictum, nego
quod in acu n. e adegale, ideo maior.

Dico Ius Dei strictum
relati ad creas in acu sumo consideratum e Ius, quo
Deus a cra exigere sre domnij obsequia. Hoc autem a-
degale e cum i infinitum. Consideratum in acu et quod exigit
strata obsequia, ut additione unius sacri e adeg-
le. Et hoc sic exigit iustitia, quod Ius ab ipsa respectu
in acu et, et quod obligad, i adegale: sic m. potest
re obligatus cum sre obligante, quod intendit. Solutio ipsa
patet sris dni. Sri[?]doris, quod cum infinitum i n. e adega-
le in acu sumo et sic in acu et quod actuali praecipit, et
obligad. Istad huc ad raones maioris. Ad raones mi-
noris dicendum quod per opus taitum a Deo et potentia a creatura
extingitur Ius Dei inadequatus, hoc sum, quod satisfactum e per
ceptum, et obligatio ab ipso inductum, neque amplius potest.

id opus egere tali bitu non suti, dal. talis
Scdo ex dictis, ad rat. Iris non spectare nisi ad
gabilit arithmeticam, ut convincit ex Ire dno Ir. [illegible]
et ad sum hanc spectare ad sui rigorosam lima
tum.

Quaestio. 4.
De Justitia hois ad hom.

Ad. omnes inda
bum habet hois ad hom. posse, dum strict. Jur. non
obstet specialis ratio. Aliqua sunt ratioes, quare ra
one dubitatur: Dan. ne stricta Justitia inter Patrem, et Filium,
inter Dnum, et Servum. Affirmat sa Senior et apud Carna
lem de Lugo D. 1. Negant defendunt Caietanus Va=
lentia, et alii. [illegible] Inter Patrem, et Filium, Dnum et servum
datur stricta Justitia. Probatur Scdo de Patre, et Filio, Dno, et ser
vo id proximi et duo hoes sunt. Ea est stricta persona Patris
Filius, Lne S. I. aro ad. 2. Ey, supra allegata in re
personae stricta Justitia dari Imuatur. Probatur Io. Probabile est
adsertio personis tenent servare altr. sui, quod ut in se fa
ve, ut afam. tum ad virg. m. brory pertin. etc. offer
tum dona. Quare sic erit alti crimen filio im
pati, tum ad fam. instruo. Si filius a Dno nota=

le aliqd furet, sit Lt a filio ex bonis castrensibus, in quibus pkeny e dominiy filij, et de qbus sr pos pt ee Tactu emptionis, et venditionis ex dispoe legis. Servus a Dno furet, sit a Servo Dnus tenen ad restit.
oz. Servus m capax e peculij, ut se a servitute redimat. Item ex donatione facre suy qd ea ratione de nat ei ab alio, et fuy servi s, et n Dni: qa sed pt Luisvas suas donare, ita et ratios agere, qi nla lege phet; lex aut nla phet h ratios.

Ofrad ultius Tacta 3o.

Filius occidns Pr peccat ca justitiam, et Ius qd het Pt ad prig vitg: in Pe qo e Ius strj, qo gravius, et qo obligat contra Justia ca Pis. Ratio antis patet Pg Pts: qa in occisioe peccs a piete ca qs e enormius malia et ca Justia legali qs e etj malia respective et ala honstas: aliqi la occisio peccs ab oppoe piete, et legli Justia nla diret turptuny pud e peccata hois occisio, qd e raoi dissony. Atqi latere stiudo, qs dit occisiui occisio, ut peccsetalis e ca Justia strg et Ius strj qd Pt het ad vitg: qo filius occidens Pat &c. Ihs fit argty in Pris infamatione famae aftio: qa infamao het peccs ab oppoe ag piete, et legli Justia dit speale turptuny; aliq pud pu=

se detrahendo e famae alterius, vel involveret honesti
tandem effractionem sui argentum in furto: quia haec pro conscindi
a circumstantia filius dicit malitiam contra iustitiam distinctam alterius ne
quis quod suum alterius est ab eo fueret. Eodem modo discurre
de filio vel patris de Dno relati ad servum et de ser
vo relati ad Dnum.

Dico 2°. Probabilius est quod filius cum talis non
dari iustitia proprie, et absolute: licet dari possit procedente
gratiosa patris voluntate. Prima pars ostenditur. Pater ut talis
tenetur alere filium gubernare et educare; filius vero te
netur praestare patri reverentiam, amorem, obedientiam, et sublevationem,
si indigeat. Atqui haec debita non sunt ex iustitia stricta:
ergo probabilius est quod filius ut talis non datur stricta iustitia.
Probatur minor. Debitum non immediate oritur obligatio ad resti
tuendum non est ex iustitia stricta; sed neque debitum patris ut talis
ad filium, neque filii ut talis ad patrem immediate oriuntur
obligationem ad restituendum: si non pater quamvis bene ut pater filio non
praestet, neque patri filius, quamvis bene ut filius ad restituendum non te
neretur, et eis obligari in posterum ea praestare; ergo debita patris
ut talis quoad filium, et huius ut talis quoad patrem non sunt ex stricta
iustitia. 2a pars ostenditur. Nil prohibet, quod ex gratiosa voluntate pater
pacisceretur cum filio de condigna mercede pro obsequiis praestandis
a filio ut talis: sic atque mercede debita filio ut iusta

tus, et ignd contra iustia popribus in gerg dictiori est
condend filius a raoe filij: ob precdnie Patris gratiosa
volte pr Patz defliy ad tales pt dari, stra iustia.

Dz pati

eadsraoe de Dno relate ad servy ad taly, precdnte
gratiosa Dni volta. Vz tn seclusa Dni ad ser
vy n e stra iustia iuste, et abste, e vo servi ad talis
ad Dny. Itgc e 3a 3o ius ta pi ssili pad acta
pi lg Inis. 2a Dmus ad talis tend servy alere, et
gubrnare: qz si n fecerit n sibit enus rstueois, Deq
tend facere in postery: ac g inde oblgao Dni ad ta
lis ad servy n e estra iustia. Pad qad lg pz 3a
3o Servus ad talis pt Imire in iustig 3a Dny: ose
vi ad talis e stra iustia ad dminy. Pad ans. 1o q a
sid qi furard servy a Dno, aud fugntz ocltaret
in iustig 3a dminy Imird ita et servus fugiens. 2a
ut g agrd 3a sui dmini stry. 3o qa servus dnre-
gans domino operas pstite dminativa cadens ab pa
in iusti spli agrd pr enz raoz. 3o qa servus ad talis
ex iustia stra tend n furari a dmino res suas fam
lares; et servus pst et pseu opere res famlares Dmni
sit: go ex iustia tend stra servus ad talis n fugere, et
pseu opras Dmno n dnare.

Deduc ex dictis, qd tenem

dy de Iustitia stricta inter Maritum, et Uxorem. Mutua a iure pro ut tales rca. fidelitas Thori iugalis servandi. Circa bona famae, Corporis, et Vitae, stricta sunt in iustitia inter eos, ac sic iugi vinculo non procedunt. Item quadrem familiarem, vel omnium, l'administrao ad alterutrum privavē speccent. Quum atque sint hec bona quo quod inter Uxor, sin iniustitia dispere de bonis sub iure Mariti existentib; dabis Samorano D 4 Cap 36. Circa bona fortunae certior e obligao Mariti ad Uxorem, quam Patris ad filium Dni ad Servum: filius in diser vus sive antiquo nil poterand sibi, et Patri et Dno agrere; hoc atque de Uxore nunquam Legibus cau tum est.

§.

Opposita Argumenta.

Ius ex Atho Sº

Ethicorum Cap 6, ibi: Ius, quod est inter Patrem, et filium non est Ius, quod est inter alios Cives, sed est aliquod simile. Respondeo, Philosophus loquitur de Iusto Civili, et de filio non emancipato attento Iure antiquo. Tunc enim disponente nil erat filio non emancipato, quod non esset Patris, neque nec [illegible] ... poterat, ideo [illegible] neque inter hos procedere Ius civile quod est Ius [illegible] ... Non neque [illegible] Phus de Iusto nali ... inter alios cives, dat inter Patrem et filium, inquantum est Ius

nale ad famam ad Corpus, et vitæ bona. Atque hinc,
fad, quod non [illegible] [illegible], [illegible] Patris et Filii non eman-
cipatis, quia [illegible] Jurisconsultos novi filius familias [illegible] ca-
pax peculii, ergo [illegible] [illegible] [illegible], ut supra
dicebamus. Ad pleniorem rei istius doctrinam postulatur
expositio de Patria potestate, et peculio, unde capacitatem
filiifamilias ad hoc huius [illegible] constituet.

Patria potestas, ait [illegible] filius
familias de iure Civili est. [illegible] non semper [illegible]
fuit, nec ubique viget. Stat hoc [illegible] incapacitate ad
iura peculiorum, quam olim filii [illegible] subtrahebant, quia patria
potestas [illegible] valente non nisi filiorum morte ex-
tinguebatur, et extendebat ad libertatis, vitæ, necis atque ar=
bitrium. [illegible] iure novo [illegible] [illegible] anqui correcti-
vo, neque [illegible] [illegible] est, neque ullo casu ad necis ar-
bitrium, ad libertatis vero non nisi [illegible] certis
casibus, [illegible] filius [illegible] sacerdos, ut videre est apud Car-
nalem de Lugo [illegible]. Atque hæc [illegible] ad vertit[illegible]
[illegible] [illegible] ad Ar[illegible], et si [illegible] filium
[illegible] [illegible] docet [illegible] Thomas Sanchez [illegible]
liorum 1° dubio 13. [illegible] [illegible]
[illegible] tradit [illegible] Azorius [illegible] Cap 3 [illegible]
3a. [illegible] quia non viget in Gallia neque in Arago-
nia teste [illegible] Thoma Sanchez Consiliorum [illegible] Cap
1° dub. 11, neque [illegible] omnes filios [illegible]

nupti gruientes ex lib 1º Constituc tulo 9 § in
precte nra de filios arrogatos, ide, xta Mlaq
de Molina, ~~dicens~~ qui ig sui alnde trus cond
gruiente principis atoritate in filios adoptand.
Peculium
lig. nes capax e filius iure novo e pusilla
soria, sive pecunia a rebq Patris separata,
et filio data l promissa. Lexcipt. Castrense
de qo spectat pdgt aegrit u dato militi no
mine, sive stipendiy militare, sive redditus
u officio publico militiae deservente, aut hereditas
uhis bonis productis, et grgd pst ex belo re
vertenti donatis e lob res pulare gestas l
amicitis conflicte belo secta. Deniq ex privi
legio Constintini Imperatoris, qui in sui quis
palatio ob auxilij obsequiis, ex liberalitate
principis, pura industria, aut pecunia
filius familias acquiris ad peculi uius cas
trense pertens. Quasi castrense, nus fit bo
na qq ex publico oficio relatens ui et libe
rali peedunt, aut ex professione artis libera
lis, no mecan cary, et ex clericali tulo aut sti
ris. Donata et filio a Rege, l Regina effi intui
tu Patris ad peculi quasi castrense venict de Thos
Sanchez, lib 1 consiliorum Cap 6.

Tertium adventitium, nimirum quod neque castren-
se, neque quasi castrense, neque a patre, neque ex hac bonis, aut
contemplatione provenit. Et aliunde ex bonis materna aut pro-
pinquorum ex eadem linea, vel donatione, industria, labore, aut for-
tuna partum est. Quartum profectitium: ad quod spectant
bona, quae filius acquirit ex bonis patris vel sibi donata
patris contemplatione ab aliis quam a Rege, vel Regina: item quae
dantur patre rogante, aut merente, vel a patre, qui alioquin
cadere, quod tenebat.

Quoad peculium castrense, quasi castrense, et [illegible]
non emancipatum non est, et [illegible] proprie, et dominium
eorum, et usumfructum habet. Peculii vero adventitii dominium est
etiam filii familias, et non usufructus, qui regulariter est penes
patrem. Peculii profectitii dominium et usufructus est patris.
Quae horum est legum, sic decernentium [illegible], de quibus
videndus Dr. Molina D 232. Sic atque advertere oportet
[illegible] quod dictum est de usufructu peculii adventitii pe-
nes patrem esse regulariter, quod non est penes patrem, et penes filium
usufructus habet 1º casu. [illegible] donatum hac conditione
ut pater non usufructus, aut donatum filio ad usumfructum. 2º
casu hereditatis a filio aditae, patre dissentiente. 3º casu
bona [illegible] a patre [illegible] divortium faci-
ente, aut contrahente incestuosas nuptias. Oportet

2º notare, qd lt 9muis, d vsusfructus peculii profectitii
n. ido hoc peculiu, etsi tenuius e filio huic m
me etia qdo bona patris producent ... filius, q. pot
caoi. adducit sic filius eiusmi peculiu.
Dico item

n sit omida p ca... pts ... Alq, qd ad pe
culiu profectitiu atinet, salariu, qd de filio non
emancipato cura rei familiaris patris p cetris par
tibus haerentis prioq labore patri ... mi
nistro ... filius tantu, legit ... e
gratis, d ex pieta, et ... institutioe ... ac
extraneus eid ministeriu patri praebere. Dico q. pi
n ob tale ministeriu d labore impendit lucradi
... : unde orit, qd lt bona salariu e n ee
pertinendu contra legg ... patre mortuo, et bo
nis profectitiis adiungendu. Aliq, qd bona speciu
... lucrata a filio, lt ex pecunia patris non
sunt profectitia habenda, lt ... adventitia ... n ma
re p... ex pecunia patris, ut docent Theologi, d e
Iurisconsulti d n sine limitationibus, quas videre lt ap
...atq ... Thg Sanchez. ... dicta, lt ... ...
tari filiu ... emancipatu ... sra ... hera
etiq ica. bona extra, qd ... latuera, q. ...

rat contra contrahentis, et quod filius familias non sibi, et patri acquirebat.

Ex. Iniuria proprie est ad alterum; et filius non est omnino alter a patre et aliquid patris: ergo patris ad filium non est proprie iniuria. Ideo magis est mirum: et filium ut filius non est omnino alter a patre. Ideo: ut particularis homo est non mirum. Iustitia contra Angeli Magri [illegible] per nostra dicta.

Aliter ut [illegible] mir: et filius non est omnino alter a patre iuris altitudine filii [illegible] a bito parentis. Ideo: iuris altitudine non [illegible] [illegible] patri non mirum. Aliter omnino est filius a patre iuris altitudine, quamvis a bito parentis non esse [illegible], quia iura filii ad vitam, ad famam, et ad bona alia extra non subdunt patri liberti, [illegible] altitudinis [illegible] ad proprium iustitia: ut enim filius quoad predicta iura sibi habet ac si non esset filius, et consequenter non aliquid patris et alter omnino.

[illegible]. Filius semper est aliquid patris: ergo non res sua patris. Nemo obligatur contra iustitiam quasi iura [illegible] talia: ergo. Sed quod [illegible], quod filius ut filius semper est aliquid patris, et quod ad [illegible] ut tale non teneatur pater contra iustitiam. Filius autem ut quidem homo, [illegible] [illegible] non est semper aliquid patris, quare ad [illegible] [illegible] [illegible] est patris contra iustitiam. [illegible] [illegible] patris [illegible]

8° Ethicorum Cap 11 dicens: ad omnes homines et homines po-
se [illegible] Iustitiam, sed et Amicitiam. Et eodem lib. Cap. 12
addens: patris ad filium est amicitia ut ad alterum prorsus
distinctum. Sicut ergo haec amicitia est propria, ita et Iustitia pa-
tris ad filium ut ad alterum prorsus distinctum. Adde. Filius
non succedens iure patris non tenetur patris debitis;
quamvis filius semper sit aliquid patris: ergo saltem circa iura
filii, quae non subduntur patris libertati, tenebitur contra
Iustitiam filio, etsi hic sit aliquid patris. Sed iura
filii ad famam, ad vitam, et ad aliqua bona externa
non subduntur patris libertati: ergo.

3°. Iustitia proprie non est

nisi inter aequales. At Pater, et filius non sunt aequales: filius enim
patri debet obsequium, et obedientiam: ergo Iustitia proprie non est inter
eos. Dist. maiorem: Iustitia proprie non est nisi inter aequales iure
imperandi et coercendi, nego; iure proprietatis, et dominii
subdo; Iustitia mutua, concedo: non mutua, nego maiorem.
Minorem sic distinctam, concessa nego. Quamvis dominii superioritas, et
inaequalitas in la Regis cum Vassallis in iure impe-
randi non prohibet, quod inter eos sit vera Iustitia, quia gau-
dere possunt iure proprietatis circa propria bona, et in hoc aequales
sunt; ita quod Pater, et filius aequales non sint iure imperandi
non tollit Iustitiam inter eos, quia gaudent iure proprietatis ergo

terᵈ natus ad famã vitę, ē alia bona ecõia ē
longo pares reputandᵈ. Dixi in contione n͞r gⁱⁱ
ē sstig n͞ mutuo, q͞d pares sintᵈ pʳsonę in super-
prietis ponig sufft sicq ex pte uniq̃ ē bitę ex pte
alti, et patē ꝫ sermõ ē Dnũ q͞ā talēs.

Lz. Iniᵢᵢ,

Q͞ fit g͞a sstig n͞ peccãt filius g͞a Pietę: filiꝯ
sic longo fluctę cũmissę a filio n͞ hēt maliq ꝫ spi-
tis, nec ē ꝫ ꝫ sic longo in ꝯfessione aperire q͞dt
ꝫ ē de reb Patris: q͞o ē dic in ꝫ Q͞r ct g͞a
ꝫ, filius n͞ peccã g͞a sstig. Itaq̃ pectore filiꝯ g͞a
ꝫ corpi, ē famę Patris, fit g͞a Pietę: q͞o sstig
q͞ad hec bona n͞ ē stra ꝫ stia ꝫ r Lꝫ, ē filium.
Nō anı uelit sꝫtꝫ. Idꝯ li͞mitedᵈ ad fratꝫ, de q͞o ad
ꝫ nia pao ꝫ anti, no dasꝫ. Disparitas: sꝯ fratꝫ a
filio cũmissę de bonis Patris n͞ dehonoratᵈ, neq͞
laeditᵘ hui ꝑsona in sē sꝯ, ē in bonis ecclis. Ma-
lia cumptis in hic sita ē q͞d filius n͞ reveratᵃ
ꝑsonę Patris, aq͞ā hētē ē. Lare in stto gravissi-
lius peccans g͞a sstig, sic longo n͞ peccatᵈ g͞a
Pietę. Vꝫ ē fratꝫ tale et ut Lꝫ ꝯpiceretᵈ in
magna egestę, aut ꝫgeni detrimętꝫ, sic ꝑsonę dni-
centis, tunc n͞ excusaretᵈ a pccto ꝫ pietis ut recti

obstat eminentimus de Lugo. E contrario multa Consequentia
Dicta, pariter sunt contra justitiam, quia sunt contra suas accusationes
Contractus, ut quidque hoc est, sicut infamatio, vulneratio, et
occisio. Ideo in his peccant Clerici contra Dictum et contra
justitiam: quando autem occidentes Clericum in justitia committit,
et sacrilegium.

Sunt contra legem Dei. Dicit ex justitia stra
tenentur committere haereditas filio, et filius non hanc dicens
dantes tela stilla committere haereditatem Dicti. Ista probo ex iu
re naturae extra lud Dicti ad Galathas quod quid sic filius,
et haeres; et ex iure divino Levitico dicente Capitulo,
hic haereditario iure committetis ad posteros. Atque
hic mutua obligatio est inter Dominum et filium quatenus tales:
ergo sunt Ostia quatenus tales dantur stra justitia. Ideo maris,
et Domini: et hic mutua obligatio est inter Dominum et filium
quatenus tales sunt, et absente, non: ex iuris pariter dispositione, do
domini, etiam ideo de stra justitia sunt Ostia ut tales
sunt, et absente. Explo sententia.

Certum est legem committendi
mutuam haereditatis fuisse ex iure humano Civili,
et Canonico. Hinc sicut procedente gratiosa Dicti volte,
est Dei obligari ex stricta justitia pro filio, sic ex iuris
dispositione est obligari ex justitia stra ad committendum haereditatem filio.

At Ἀpo, ē absté, hē, obligare pestinte nso ꝫ hora

onc, nº te ꝫ ista, dꝫ piete pri fīio ꝯmire hæ=

ditꝫ: nꝗ m̄ mago obligat pri ad ꝯstudiꝫ fiiꝫ hæreds

viº gravis, qꝫ ad aliendi, ꝑlꝫ, ꝫ educandꝫ: ꝫ h

atꝫ nº ē ista, dꝫ piete tenet. Da lege nali ē

sbiectos fīlorꝫ doce Cap sicut nꝗ ꝯstoe t citato D

Isidoro: vꝫ h aciꝫ de sbcesse nº ꝯstituto, ꝫ ab iutes

tato. Rao ē, qª nlu ē pt, gi ꝫ racblitᵉ ꝯtra pris

volte bead here bona lius magis, qꝫ filius: qare

nec prnceps pt sine caᵉ filiꝫ privare hœdite pris

ab iutstato. Sꝫ, hid apli sⁱ aciꝫ, ut nali lege pi

etis nº ꝫ haedet filiu a pre, sine ca; et ꝑ lud

Levitici firmat hęc lex nalis pietis.

6ꝫ. Pri fa=

me oppstus pt vendre filiꝫ nº emancipatꝫ, etꝫ ꝯgio

novare leg l Codice de pribꝫ, gi fīos ꝯstraxe

rund. Pt etꝫ ad se reducere fugitivꝫ filiꝫ: filius

qo ꝫ ista ista ted nº ꝯpedire sui vendiosꝫ, nꝗ fuge

re a ꝑtestre pris. ꝯo anti, no dgꝫ. In ꝫtroꝗ

cæsu filius nº agit ꝯa istiꝫ, ꝫ ꝯa pietꝫ. sic

qi ꝫrea ꝯgnti nº sbuit ꝯa misericordiꝫ agit,

nº ꝯa istiꝫ, nisi violent ꝯpediat, indigentem,

ne aufiat aꝫ bonis, qꝫ tunc cæsus eent dvania

qad usq. Dscre silt in re nra.

Dy ♂ 3 Ong, et

2a lq. Phus, & ex lo Angiucci supraciatz docent
jr Dnz, & Servy n ee Splic Justy, et Justy gen
le, sive dominativy; q a servus e algd Dni, sive zstra
mnatz eius: go jr hos nla e stra Justa. Red, Phy
& i Phy n nare Jstig mutug jr Dny, & Servy
id unius sit, & alt, sive id do pxime & ncas. sit. Ps
ta ex Pho 8 Ethicorz Cap 11 docente jr hos pol
Jstig ee, jr qos Amicia, & qsirnte, qd ad servy
h pso qd servus e n e Amicia, & qb e ho.
Nam qd Jstig Dni ad Servy qa tali, q a hic ut
talis e algd Dni, & anatz eius qstrutz, Sb qua
qsirace servus n hed Jus stry ba Dny. Nonvt
nad Jstig Servi ut talis ad Dny; q a n de hac
d de Jstia Dni ad servy loquunt

Na qstz pade
eo, qd Phus, & Dr Angelicus absq ulla dstoe neni
Jstz Splice jr Dny, & Servy. Raa; q a h Justy
Splic & Splice natz e Jcesty politicy, & civile
de qa curant Judicia forensia, & qod jr cives
hd, qorz neni pria atori pt altz cogere adsti;
& diti obpintz, & thes los punire. Sb vb, qdjs servy,

et Dnus reperit economus quia Dnus proria autori-
tate potest urgere servos ad faciendas operas ab ipso vitae,
et mstrata poenarum afflictione coercere ad in ser-
vitute persistend. Loqui adhuc extra ultra servi ad Dnum
nihil acquirit quia Dnus, et D. Thom.

8us. Quod servus ac-
quirit Dno acquirit ubi ego [illegible] tat . . . tremo obj-
go nihil bonorum temporalium acquirit. Servus quod [illegible] sub
potestate Dni, et ignis [illegible] in [illegible] bonorum opera [illegible] extra
[illegible] quam Dnus et servus. Ad quod rigor [illegible]
[illegible] mitigatur [illegible] quam [illegible] servus
capax [illegible]. Sed melius [illegible] leges asserentes
tes Dnis bona acquisita a servis loquendo de bonis
[illegible] regulari [illegible] operas ordinarias, et [illegible]
non vero de acquisitis via extraordinaria: Et in leges
[illegible] servos [illegible] habere propria bona [illegible]
[illegible] eis suis Dnis. Sed [illegible]
[illegible] legib. [illegible] Molina D. 38.

9us. Servus in
bonis temporalibus [illegible] Dno, sed Monachus cum
Monasterio. [illegible] Monachus [illegible]
ti, et [illegible] dominio Monasterii: ergo. Vo maior [illegible]
ne facta quoad omnia. [illegible] Monachus non est capax dom

niam in parlari semper de dependentia a Monasterio. Ratio est quia si Monacho aliquid donetur cum conditione, videlicet dominium e ad monasterium et ad Monacum spectet, valet hic res usus habeat absque licentia Prelati, conditio quia tur gis non est. Secus vero si sub similii conditione, servo donetur aliquid, quia dominium est capax. Et hinc etiam deducitur aliud, nimirum quod servus licet, quae ex licito, vel negotiatione usu, licet, vel ex recompensatione iniuriae et famae acquirunt, dominii Monachi, quia sibi dominium capax circa aliqua bona prohibent res vel quae sub dominio eius sunt. Monachus autem est Dominus in suae famae, etiam si de licentia Prelati pecuniam quam lucro egit, ut incapax in dominium quae pecuniae, quae hic prohibentur, vel fama agrit mala recompensatione, nihilominus Monasterium sit.

Loy 3a ulmq Servis pag.

Servus id servus non est alter a Domino, et non licet potestatem, ideo constitutus ant: quod id tanquam debet Domino non debet id alter morale ab eo: quae non debet in iustitia, quae supit morale alterius. Ad 2um. Quod restituere ea alteri debita duo considerat prima libera, quod licet iuris, damnalitas alterius acceptans. Ratio; quia nemo sibi restituit, vel a se acceptat. Confirmatur; quia res, quae restitui, afferri ab

sibi cur juste e acm, atq; si sibi juste vide[illegible] cu[illegible]
[illegible] go qui servus [illegible] Dno [illegible]
[illegible] conductus, [illegible] [illegible] n̄ h[illegible] [illegible]
[illegible] d ire, ut n̄ [illegible] iris e pretiis. Ad ani ar-
[illegible] serum [illegible] alt a Dno [illegible] ire idoi
[illegible] fuo. Non [illegible] alt in [illegible] no ani, e [illegible]
[illegible] non [illegible] in [illegible] ad obliga
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] in [illegible]. Mo-
nachus [illegible] Laici n̄ e alt ir, ire ad [illegible]
[illegible] n̄ h[illegible]. [illegible] q e alt [illegible] in [illegible], [illegible]
[illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de servo
[illegible] ani. [illegible]

[illegible] ani [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fugitivo [illegible] [illegible] Dno, leges [illegible]
[illegible] ire [illegible] libro [illegible] fugg [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] d [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Dno, [illegible] rates [illegible] [illegible] [illegible]
tea ud servus [illegible], a [illegible] [illegible] servus.
[illegible] e [illegible] ud servus [illegible] hac [illegible]
[illegible] servus n̄ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ud servus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ire servitute, [illegible]

natis facda i x bonis alogn bris tulo, servi tutis
adhibx bitantulo insu[illegible] facig; et lenuae eds orans
bij: gstad bira tula servi tuti di: ro ad[illegible] n [illegible]-
tituit.

Sic iterum, qi injuste defraudavit opras
Dno bitas n gfando labors, n i z hud gfando opras
sue servitis biras, ga hs n servos, et Dnu sit: ga gr
n z stud ed servus z kstue oo, st gstd i reb luis,
kopre ultra alas, eis Dno debitas, btam gre, god
spus quomodo seru reluganad Dnus: sic dz n ed ser
uus, et id alogi liber, dudgidq ho z hud. Qz hs
n tollunt serum n cuntany opras sibi impotas
x sue dno oprari [illegible]. Sic oprarius [illegible]
[illegible] si mo dxpre bitas gstd opras, gstd [illegible]
[illegible]: gagr injuste dened ad z hug tend faciog
[illegible] q reb suis, bopria alas n [illegible]. [illegible] nem
tro mo, [illegible] [illegible] [illegible]. Ita servus [illegible]
[illegible].

Hy. Servans ed tali e ra Dni, n [illegible]
et [illegible] n cadit cum z, et in [illegible]
tali [illegible] cadit in servy, ed [illegible]
[illegible]. Ideo itahor n debt [illegible] fructas Dno q
los [illegible] in Dni [illegible] ergo [illegible]

se hd servus relatē ad suas operas: in servo m n
ē, & in bonis libertas moralis, libertas 11 [illegible]
ē in servo nil deservit ad [illegible]: ergo servus relatē
ad sua operas n̄ excedit [illegible] ad dnij. D. marg. argtū
qad [illegible]: n̄ [illegible] civilis [illegible] [illegible] civilis
ē [illegible] nemo [illegible] atorte [illegible] ad servis [illegible] cogere.
[illegible] [illegible] ē de servo [illegible] dnij [illegible]
[illegible] no ani [illegible] servus et talis qad [illegible]
operas [illegible] [illegible] servilis [illegible]
[illegible] dnij [illegible]

Hinc n̄ [illegible] servus [illegible] arbore [illegible]
[illegible]. 1° [illegible] Justitia [illegible] libertas [illegible]
[illegible] spiritualis ad [illegible] vituperij; [illegible]
Arbor [illegible] n̄ ita: ad [illegible]
[illegible]. [illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible] pretiu [illegible]
[illegible] libera [illegible] lex [illegible]
[illegible] valet. [illegible] agere valet gravat.
[illegible] arboris fructus [illegible]
[illegible] [illegible] gra [illegible] servus [illegible]
[illegible]
[illegible] servi [illegible] n̄ [illegible]. [illegible]
[illegible]

Caput 3.

De Iniustitia [illegible]

Et restitutione

Quaestio 1.

Iniustitiae Notio.

Ex dictis circa iustitiam facile est aperire iniustitiae conceptum [illegible] quot iustitia [illegible] gradus [illegible] pag. [illegible] [illegible] iniustitiae [illegible] de quibus non est sermo. [illegible] de iniustitia opposita iustitiae [illegible] Iniustitia [illegible] est voluntas [illegible] ad non tribuendum unicuique quod suum est. [illegible] [illegible] voluntaria alieni iuris laesio, seu [illegible] retentio, et [illegible] ablatio rei alienae. [illegible] quod est ablatio seu retentio contra ius alterius est [illegible] [illegible] iniustitiae [illegible] vero retentio et ablatio [illegible] malae iniustitiae [illegible] iniustitia [illegible] iniuria [illegible] [illegible] iniustitiae [illegible] voluntarium [illegible] iniuria, [illegible] iniuria [illegible] iniustus [illegible] contra ius alterius [illegible] iniuste [illegible] ad ius alterius [illegible] ad [illegible] [illegible]

Et quod [illegible] ius alienum [illegible] retentione, et deli

brave. Stat in venatore hoc occidente, qui venire ... cum ... stavit.

Porro iniustitia actualis peccatum est, et mortale ex opere suo. Peccatum, quia ... hoc sunt uni, oblonter ... ad ... ... iustitiae, sive alterius iuris violatio. Mortale, quia ... hic Lna 59 ... docent theologi in ... de ... peccatorum mortale est ... Charitati ... vita. ... nocumentum alteri illatum ... Charitati repugnat, ... movet ad voluntatem bonum alterius. Ideo iniustitia ... in nocumento alterius ... est ... opere suo peccatum mortale. ... ad ... peccati iniustitiae ... mortalis voluntarius, ... et ... docent ... Charitatem ... ... laedendo ... ad ... tenet. At ex parvitate ... deliberationis ... iniustitia ... venialis. Ex parvitate ... alterius displicea in re par va laesi ... rationabiliter ... in benevola ... Charitati laesio in parvis. Ex defectu plenae deliberationis, quia ad moralitatem ... talis est ... libertas, et deliberatio plena, ... de Peccatis, et actibus humanis ... theologi.

Obiic. nodus

latum discrimen inter pecty injustitiæ, et delectationis venereæ. Atque deliberate gesita, ladsia mortalis est, quæ non ex parvitate materiæ potest esse venialis; aliud vero pecty injustitiæ. Ratio discriminis: quia licet vitium injustitiæ majus habeat oppositio castitati, quia contrariatur excellentiori et constantiori virtuti justitiæ, injustitia tamen ut levis vero non est proximus periculi gravis sequi, nec affert se in magnum proximi nocumentum. Non sic venerea delectatio deliberate gesita, aut admissa: quamvis in parva videatur ea est periculi proximus admittendi aut quærendi delectationem gravem, et sequendi consentiendi in ea turpis consummatum. Adde ex Esparza hic Quæst. 43, se in tali delectatione esse se in delectatione proxime actum consummati lethalis peccatum, quod sub lethali prohibet.

De Injustitiæ habitu pronunciatur est difficultas hujus Quæstionis: detur ne speciale vitium, seu habitus injustitiæ particularis: et an generetur ex frequentatis quibusvis injustitiæ actibus, quia omnes nascantur ex læso jure suo. Dat eius nominatim: licet ad non orat ex quibusvis injustitiæ actibus, non omnes ta- lis actus ex habitu injustitiæ particularis nascuntur. Ita cum aliis Esparza hic Quæst. 42 sequentes ad Theologi quaedam cutj ... relationis ... Quæst. 59 art. in corpore ibi: alio modo dicitur injustitia ... æqualitatis quod ad alium... ... injustitia habet magis specialis et est particulare vitium ... ... particulari oppositum. Huic ratione ... ... prius monuj ...

habitus vitiosi contra virtutem, ibi est specialis habitus vitiosus; sed datur principium movens speciale habitus vitiosi contra iustitiam generalem: ergo datur specialis habitus vitiosus iniustitiae. Ratio maioris; quia habitus in hoc agendo quod restringendo libertatis aliquo, principium vero quod sit ad ... est principium movens speciale habitus vitiosi contra iustitiam generalem: hic non contraria pervertit principium contra suos limites libertatis coercens. Dicitur ex hoc ratio, quod non ratio mali moralis ... iniustitiae inhonestas est movens operantis ex iniustitia cum nemo in malum intendens operetur, sed perdita bonitas agens.

Ergo resolutio potest probari auctoritate in his dictis ... De 5° Ethicorum Cap. 8 ait operantes contra alios ... ira et passione, facere quidem iniuriam non tamen esse iniustos. hoc est operantibus ex alio motivo, quam ex proprio iniustitiae contra alios ... quidem laedit alterum ... iniustitiae in ... iustitiae ... habitus agendi lex ... operandi ... sic Philosophus ait. Et ad hoc ... dicti ... ait: quod non est facile cuique facere in iustitia et electione quasi aliquid ... placens, est non pro aliud: sed principium est ... habitus. ... probatio ratione. Nam ... est habitus, neque ... operandi ... quia non movens ... to ... habitus: sed non omnis ... iniustitiae movens ... habitus iniustitiae: ergo non omnis iniustitiae ... est habitus vitiosus iniustitiae, neque ... operandi. Contra ... in ...

Ɔmisso ex motivo intemperantiæ, aut vanæ gloriæ, Ɔn ex bi
te agente in h. qd ē quadrare eos libertas alias, qd
ē prius motivum injustitiæ: qa mn n̄ est h. ex li mo
vis furandi culinaos, seu facultas n̄ acquirit ad furandum
inutilia ad finem intemperantiæ, aut vanæ gloriæ; Ɔagi-
tis humilitas, Ɔtemperantiæ habitibus n̄ refert pro gelnaos
ad furandum. Prius atq. evired sit ex praedictis sentis habitus
injustitiæ agere: nam ē inutilitate ad finem intemperantiæ, Ɔ
vanæ gloriæ n̄ deficit aut ex actione virtutis temperantiæ,
Ɔ humilitas n̄ deest gelnaos ad furandum ex motivo gli
adimitur eos prius libertas, quæ ē vitium. seu habitus injus-
titiæ.

Dices 3a 1o. Absurdum sequi ex resolutione Ɔnum quaso
ne nimium pstos insignimos pdones n̄ habere injustitiæ
habitum. Namque rodditis; qa fere semper furandi ē passione, hē ex
motivo opposito virtutibus ad se, ut ē temperantia. No absurdum
ce sequos, quod admitto. Absurdum esset, asserere pstos insig-
nimos pdones n̄ habere habitum gelnantis ad malum injustitiæ ex
motivo alterius vitii. At n̄ ē absurdum qd in pluris n̄ deus spe-
cialis habitus injustitiæ, quo ex proprio eius motivo n̄ operantur. Ita,
Ɔ n̄ licet asserimus aforte, Ɔ raro gnixi n̄dum enervati.

Di-
ces 2. ad absurdo alio. Ho habitum irreligiositatis n̄ habent qui
frequentissime falso jurant: nam raro te operari ex motivo irre
verentiæ, qd ē in adducendo Deum in testem falsi. Resp. illi ab

ibq n ee nare hitq irreligiositas in solito jurare stq
et alo movo, qd irreverq. Esset atq abstq in eo nare
hitq relnante ad mq irreligiositati, qdoq hoc solum
movo altius hitus vitiose. Utq h n nad.

Dices 3. Facu
litas lædendi jus alieny e hitus injustq: et repetitis e
movo ptermtis fctis, et qbjvis injustq actibq hoc facu
litas gerad: oo e hitus injustq. Ptad mir et eo qd stilis
aliegfactus facultq, et gnatq se exercere n sq ad ptem
tig et etq ad injustq. D marg: facilitas lædendi dirte
jus alieny e hitus injustq, Ddo: qdirte, no. Oprad et hi
tu, qi et electe et n et qadq luti refite oprad. Ex electe
atq oprad, qi dirte lædit jus alieny: hic m oprad emo
vo hitis agentis in altius lætitie. Unde ita oprans
hitq injustq operad repetitis ejusmi oprarobq et et hitu
justq oprad. N, sic, qui et alo movo, puta ptemptis
lædit jus alieny: hic m n dirte et qdirte, n et electe et
et passoe, et dgn n et hitu, et qadq luti refite oprad, sive
n alit sctq placed ni ad utile in stq ptermtis. Iave sic
oprans frequet hitu injustq n gerat. Ad etq facultq oend
nisq ad ptemptq et eti ad injustq, sic concit, hitq p=
temptq gerare et sq ad mq injustq.

Questio. 2.

Utq jus acuq aufferri psi p Iniriq?

S. Sparza
Lne 46 de Stia aro l. asrit de Iceste sli sris ca.

quod auferri pariliter possit per Injuriam.

pa e eius rao. Pa n mins e de rase injurie ut d dica
dri altius, qs i de rase justie ut dforme iri altiud, et
n justia dformes uy jre altiud pregri e stg viri: go ut
injuria d dicad alno dri pregrit stg eius e dign p in
jrig auferri pr n pt jus aroy altius. 2a. Ido judex
rey spolians ob delicty bonis ei n jfert injurig e ga
vo latro: ga judex sit uy bonis aufert jus ad bona
n vo latro: go qi jus aufert eo ipo nlg injrig jfert
ac pinde jus p injrig auferri pr n pt. 3a. Ido qis pa
tit injrig, ga ei ra, qd eide dei, a ablato ire pg nec
pdig jus nec eius tius de: go injrig n patit ui jus
aufrt: jus go ngt p injrig pr auferri.

Non moveor his

raoby, ut a dni stgory su recedg. 1o. Dr stg injriam
auferri pt jus acoy prietis. Ostndr. Hoiidig qstruit
jus adoitg, ad usig mebrory e ad humas opraoes. qstare
bet hic po: ga rana sepata jus ad bos tros here n pt,
qos nemo pt li: drvare, aid qstuere. Atqi hoiidig pri
vata atorite pratg | e injria stra: go p stg injrig au
ferri pt. &c. Mire, ut ait Aunolous trac b de justia
ny 391 n disptand Ad. de supund. Banda e g 3u Bz
Esprza. 1o atorite D thg, qi B 62 aro 5 ad 8y
e dotra h spota qsrit: gravius pecari qi ocidit ino
centg, qs qi pectore ocidit. Ppu 2a rao: ga injriam
qfert ei qi e mins dignus, e ta magis qa stg agit.

2º et utroque iure iniuriam aspirantem mortem imminentem ad [illegible]re iniusto, quam propulsare, servato moderamine inculpatae tutelae. 2. iure [illegible] invasoris occisio per iura lt. Sic leg. 3. ff de iustitia et iure dicitur: iure hoc evenit ut quod quisque ob tutelam sui corporis fecerit iure fecisse existimetur. Et cum signum [illegible] de homicidio: quibus vi repellere omnia iura leges quod permiserunt non ad vindictam sumendam, sed ad iniuriam propulsandam.

3º probatur ex ratione: nulli licet propria potestate ab alio suum auferre sine iniuria est; sed per homicidium privata auctoritate patratum ita aufertur alteri vita quae sua propria est et ius ad vitam quod suum proprium est: ergo. Confirmatur. Iniustus homicida iure dicit contra vitam, et iuris ad vitam, etiam quam est ius in re: ergo iniuriam committit per homicidium, et agit contra proprium ius quo omnes obligantur alii, ne impediant usum vitae, et iuris ad vitam per consequentiam iustitiae. Confirmatur 2º. Unitas, qua ius uniuscuiusque, et terminus iuris, ita licet sit obligandi alios, ne auferant suum, et terminum; sed non sine iniusti per quod supponitur: est in impositum contra iniusti per quod sit auferant: ergo obligat ne auferant per iniustitiam sequentiam: ergo iniuriam committit qui per homicidium, contra ius ad vitam, et propria vita adimit, cum homicidium sit contra iuris obligationem. Confirmatur 3. Mutilatio aufert ius et terminum iuris, et est iniuria: ergo pariter homicidium. Aufert ius quod unicuique manet ab eius non relinquendi ius ad manum: hanc enim nemo ad [illegible] quam, aut restituere. Est iniuria, quia mutilato competit ab iniuriante contra eo ad id, quod iure nimis quod sic repararentur damna [illegible].

Rco 1o 2o vaoes contra petitos. Ad 3um dicta ma=
re 2 miry; et w. sntia conformes cum ire altius pregrue
teta juris p institi anti, 2do miry p eodem juri tutitis iti
f, no miry, et 2gns eadem dtoc tcup. o. Decla 5lio. sen=
tia n sty 3at try juris et jus plj: aaste n roj go s1a
pluga jus etem p insti sui tuitu cum ais juris s
3do jrti. 2do go 3a jus, h pslugit etens p insti an
ti et p. insti go tecd sntiq aues slor pri obloao sntis.
ubao votig g'a obloa sntig 3tit in h go jus pceferit et
n s ablaty, sive p voltariq eius cusog, sive p legg. su
poris fate, utuq ag slgr pri ad ag itig go ius 3=
sa. Eode mo 2fendy e de injria: hoc m plusptius
esty go destruit p insti anti et p insti ui tuitu ia
pit oblaaog et vity sntig. Ut bene poit go pacto;
sntia 3truwa jrts huic et 3ra insti, cn go ne
jus sive 3struit: g'a udelt in jti in go jus struat
slor go jus pceferit et n s ablaty p voltariam
cusog aut legg ptestq.
Ad 6g no calg. 1ao m Jus=
dex injrig n 3mit reg spoliand bonis, g'a pcedit
leoe, et jre jitig undi aog, sive legalis: g'a in reo n
fas lega, ha, go lege fouea ne plectat irig, et bono
ry spoliaoe. Et 2'a latro nta lega ptestq oaudet
ut agad 2'a siu altius, sive aufrndo try juris ag. pe
cunias, g'n jus aufird, l ety jus ply cum tro aufrndo

ue ptit sp ciusq. Unde n e extra injria, qd n cstra to sui ius n auferat latro, et ex eo qd talis ius s au feritis sine iris ablaoe. — Ad 3g D marg: idq qis patit injria q auferi qd ei Dd pri ad ablaoem, Jdq; et postori no marg: nq m ua manus amputad ei Dd et postori ad mutilaoq qd ig glor ipolis o Sao aud rstuo: et q pri ad ablaoq mand ius glor ad eius Jsaoq, nq ablatq sp voltariq cessoq nq p lega ptestq, idq pri glor obloao, d bity e qd p in iriq oprad qi many abscindit. Ad reab dico, n p esse raoe injstq xolaois incipre ei in bity qd e stia beba, et q bony iris ablat e irreparale.

Questio Tertia.

Qo pacto volnti n fiat injria.

Rala e dide relis sieris: scienti et qsentinti n fit injria nq doly. Et 187 eodq tit: nemo vide fraudare eos qi sciunt et qntiunt. Q tq e an vetus eiusmi relary sentis antea limitaoq, sive virgdy s ius xlga ugoe ii evada urlit vel axioma volnti n fit injria. Raao es dubitndi. Q vetis urlite sit: ta, qd injria qntiu acepta, de qa hii e voltaria alni iris lesio; ius aeq fas dory oblgava s priq volto qa qis sua qdmia sevari. Igns eo e qd scieni e volent in jria n patiad us dntia in fay male dgny e scitaq disq dory oblgaoq tollere videad e quo juri

cadre. 2a. In phis paso vj. dsenti, seu n repo
anti nla insit vidia: qo nq in mortibq sit injria
n retnti qo voltq suorq jriq spoliari. 3a. Jris req
& qbz axioma desum unle loquiti; e sli Dr Thae
2ne 59 aro 3 usi qo eius e: nlus patit injriq ni
nolens: sicut qo optq nlus infit injriq ni volens.

Explicq
da axomatis vete l excipdeq cq egoe, qa s unlit vq
varij sit casus, in qbq scienti e dntienti adhuc sit
a injria. 2q hic infra refrndi sit in paoq nre 3
nis. H: e: scienti e dsntienti n sit injria, qdo
dntit qo volte valide e efecive jris cessiq; secus
vo, qdo dntit qo voltq invalde, e ttq afecive cessi
iq jris. Sic excipdq axioma ut s unlit vq tent
plures DD, qbq cq L. Aunoldus trac 2 cap 2.
E 3a alij dfndunt axoma ee unlit vq absq excp
taoe. qr qos LL. Molna, e Lesso. 1a ps dnis p
d. Nlus supe suis, nlaq q jre pviens obligao, qdo
sciens e volens dntit volte valide e efecive jris
cessiva. d ubi nlus e suis nlaq ueo obligao n e
jria: de illo vn hus raoe hd qd s alni jris vio
lao: qo scienti e dsntienti etc. 2a ps pad. Voltas
invalde e ttq afecive jris cessiva nlius e vigoris
ad suis extingdq dortq & eo obligaoq. d sicq ai suis
perseverat, e cuis obligao sit injria ei 3 vidoigo
fit injria ecq scienti, e dntinti qdo invalde, ettq

afecive cedit Juri; ut h possiveret, et ao 3ª Abs. de
cm iuris violao. Res decla explis.

Clericus Consentiens in
sui percussione injuriam patit, qa eius Ius e valde debs
afecive cessiones iuris. Ita Jstrd & Cap. doct. consider
rabis ubi dit: qd Clerici percussio est qdo psi quo
n e viola (sup violata rego corpi ordinis clericalis)
consrosa. Rao qa clericus n pt cedre valde privile
gio Canonis, n mo resedenti in toto orne et neq re=
nuntiare pt h privilegiy fu ad Abs. 3 dus spret.
Rao qa & volre legislatoris anexy e stuendi=
dit stuitu condui et status. Unde sicut ad acquirdu
tale privilegiy nla ala rqs volas, qs qs suffrad
acqridy sty; ita neq ala voltas ad renuntiady
qs qs rqs ad renuntiady sty: qo us Clericus sty
dar, n consentit valde in sui percussione, et Ideo h
e injuria illata psi.

Ho Consentiens in sui occisione aut
mybrory mutilaoe patit injuriam: neq n nady e de Xpto
Dno e SS Martyribg. Rao qa Ius eiusmi quali=
dus e: ho m pate n het ad propria vita et ad reny
tiady mybrory proprii; sy m datus e ei ususfructus.
Ld si valde peet Ius ad vitã renuntiari pare n in
fecerunt Martyres? Certa gratissima eorum Martyr ãa
Xps et ab Carnificibus q[...] trahant, uperd ne dico
volupare ut renuntiaren iri ut mir eet elegantiy

c[on]sentientis malitia: quoque ad[d]it novo [com]modo iniuriæ ma
lia a carnificibus auferent. Et sic [tenen]dum e[ss]e loqo Cha
ritatis eius vitare, ut firmare videntur raones. ijs [pro]pa[ga]n
dicare; tom. 1. de Relig. lib. 5. Cap. 1. collocaos qua
aliquo ted. Platus dispensare in votis [castitatis].

Neq[ue] dicas cu[m]

Cardinal. de Lugo quod constituit, Martyres, suis [sup]pliciis n[on] re
nunciasse iuri, sed plus patiend[o] et dolor[em] et iniuria. Q[ui]a
m[ihi] e[st] [con]tra id[em] [pro] [com]modo patiend[o] sive ad eum [per]tineat iniuria
sive n[on]; imo plus patiend[o] iniuria cedentes. Et de dolo
re et iuris amissione. Unde n[on] addit quod [con]sentiente
in sui occisione et mutilaone et iniuria, sicut est in [con]sen
tienti in læsione sui [in]tegritatis virginalis, quæ e[st] [contra]
uestis. Neq[ue] Virgo quod [habe]t h[ab]et sua cedibile [ut] [per] nu
bere et Matrimonii [con]sumare.

Maritus [con]sentiens in adul
terium uxoris iniuria patit[ur] et voluit a se [con]sensu. Raoe
tenet De-Castillo: q[ui]a Mariti [com]plus nihil sua auferte
te [pro]pt[er] uxori [pro]stare ad adulterii [com]modum. Sed h[uius] raoe
nulla e[st] pro[pter] quod ligato Castitatis voto dispensao dictin
ge [pro]bead sit agi[t] [contra] Castitate, et qua libera voti
vinculi [si] peccarit mu[lier] [con]tra x[...] sibi [...] dispensaoi [pro]pter e[ss]e
la iuris cessio. — Ratio vera e[st]; q[ui]a ab Innocentio 11.
[con]dampnatus sic e[st] So [pro]p: copula cu[m] [con]iugata, [con]sentien
te Marito n[on] e[st] adulterii; ideo sufficit in [con]fesione dicere se
e[ss]e fornicatum: qo Marito [con]sentiente, [pro]pter malitia forni

caois adhuc e malia adltrij. Atqi n e ala malia
n injria gra Maritij: oo Maritus consentiens in adltri
ij uxoris injria patit et invaldus e eius consus. Au=
tor e Cardalis de Lugo Marito consentienti in adltrij
injria n irrogari. Currit oo nro racionando mira opta
designat alq maliq nimis gra fides bita stui conjugali. Vu
gra e qdta malia gra fides bita stui conjugali e ofa ma
ia injria gra sus Mariti.

constndr. Oblioao servadi fides
bita stui conjugali orit conmie & gra ctu matrimonali
si q conmit cniti: oo e obligao & justia ed qs conmi...
ra jri qestio. Atqi hujus n recedet in tu, d in ...
ibs, nq ni gra ctus celebratur e eij stu d ab alto uj
alto: oo malia gra obligao stui conjugali bita servo
ri fide e malia gra obligaog & justia, e gra jus Mariti
ed eqnt e injria: oo uj hus consu n amoveat malitia
gra fides bita, nq amovet injria. Ade atortgdlli ad Ro
man. 7: oia vente viro, vocab e adlta si fueri ejali
viro: si ais mortud fuerit vir eius librata e a lege
viri, uj n e adltera, si fuerit cu alo viro. Ex qbus
deprhndr 1o leog stus conjugalis, qu oblig ad uxor e Mar
to ei de aplari leog viri, q ad ei ligta stui e ei ligta
Marit ei obligata, et sb jre eius. 2o malis adltrij porq
ei in opse ad h leog viri pcinte ed legtimante sui
qestrs ... gra ctus matrimoalis, a qa libra morte Ma
... pcedente. 3o adn ... d e Marti ... uxor
... ... connivente ... adltra opra ... ...
... infert ... injria ... ... lege ...
... ...

Deinde qz Cardalis ait Suos malig
fidelibus stat siadi distan. a malia injurig. Non ideo
gintien. in adimis ejuseis valide cedit. Sri. Rao igitr
bita q. videlt ejux n. ni morte ejusd. a lege ejus, stivea
ire kpa uto libera. Aliq uqd Cardalis nd Sui tud fana
cerle, dicens ita optere ut in alqbs casibg gorg altrg
ese, altriq Mattinoltres. sucit uxor mind pecc q adr.
triq a Marito simisig qdo n. pecc lud ipetire. Dm
in apto e, qd etz mind pecare si Maritus lud o'sei
pecd tollere oblgaoz fidei big tui. Dqz n n. potest
p illis circumstiis pole h oblgaoz auferi: 20 nq lg
Srea. Sus h e cedile so pacto nadit oblgao lud
cedendi & Charite. lam n. scile n.ari t qdo
Maritus n. pecd alnde deterrere uxor ab adrio. 2o
qdo n. ni & sine infrendi Marito inirig velle uxor
adltriq petare. Ad hoc oblgao in nlluq adhuc ma
ts vit: qa Sus lud n e cedile.

Hinc qg Ma ad racoes q-
tie gotu. Ad 1g. Sus qdq e jas oblgans & volts.
stanc atq volts hed e nitens, qualde in suq dg ny. qa
lice volts lq big uxlq, d adtg, qa se sbjectt supi
ori, a qo Sus acepit. cui cedere valde n pt. Ape vol
tas, iusit: et pt ea gca, d pria nimy qa e prio ar
btrio, sbiitad supori et pt ee xca, e ipstata, sui
delt e a prio arbtrio idependen. Ad 2g. voltrs
voltas iusit nd d. pla e invica dntrem ilara et
dgnd plt ivoltaria: moralt mi solevrad, nq b dsq
ivaldq d nlq dstruit. Ad 3q. Rels Sris e dh
dotra acipiunt dtoe nrq Srnis, qs alnde paviend et

n° obscure deduximus ex his Iure Cas. Digit.

§. Instantiæ solvuntur.

1a. Injuria

dicit esse resista voluntatis; at qui sciens, et volens consentit voluntate non resistit: ergo injuriam non patitur. Marg. pat.: Injuria dicit esse quod s occasio rationabilis displicentiæ, et quod patiens possit rationabiliter conqueri de offendente. At ad hoc requiritur esse resista voluntatis. Non marg de resista voluntatis simplicis qua quis s. aun. invitus. Ratio: quia alia est voluntas retinendi Ius, alia retinendi ... Sit aliquis habere voluntatem retinendi Ius, et simul velle, ... quod ... alter ... eius ... et infamandi, ... resista voluntatis non invitus injuriam patiendi. Martis ... in Christo Dno et SS Martyribus, qui non ... et ... resista voluntatis simplicis, sustinuerunt tormenta injuriæ ... ergo dico injuriam esse ... occasio rationabilis displicentiæ, et de offendente ... posse rationabiliter conqueri. Ut ad hoc non requiritur quod cum ... injuriis ... consentiens ... displicentiæ, et generaliter cum offendente rationabiliter. Sufficit quod retractatio ... sub ... possit rationabiliter displicentiam ... conqueri quod ... Ius ... valde ... Declaratur exemplo. Minorennis prodigit propria bona. Consentit Tutor, aut Curator. ... non possit rationabiliter displicere, et conqueri de ipsa Curatoris, ... bona prodigere. Hac ... voluntate ... retracta ... rationabiliter conqueri de ipsius curatoris ... Ius ...

2a.

Injuria est mera ... ... scienti et consentienti injuria ... Non marg ...

2a ad iniuriā requiritur, ut inferat q̃s alteri iniuriā violens, sic
ut illud quod fit contra ius alterius sit inferentis, et qualiter
d̃ sit actiō derentis ad suā iniuriā. et si dicas, hinc sequitur
posse quis sibimet iniuriā facere, falleris: q̃ non sequitur quod
possit esse causa moralis propriæ iniuriæ, quod conditionem in re debet
abstrahe sibi. = R. Iniuria passio dicitur ad iniuriam et
agere non potest contra persequentem, qui volens passus est: qui vo
lens iniuriā non patitur. Vt illud maxime certissimum, qui vo=
lens iniuriā passus censetur ius ad litigandum remittere: et
si contra legem iuri cessit, jure merito ei denegatur iniuriarum actio.
3a
Ius cessivus iuris certo aliquo est iuris effectivē cessivus, et non
est unde sumatur cessio iuris ut non sit effectivē, tamen efficit ces
sus iuris, imo effective: quo ius cessivus iuris, sive effective iuris ef
fectivē cessivus, et inde consentienti nunquam fit iniuria. Sed
recta volte iuris retinendi, et sine qua actiō derentis in iu
riis damnum nunquam est ius iuris cessivus. Sic in Christo Do
mino et in Martyribus qui iniuriā passi sunt a persecutoribus
quia ius suum retinebant et qui actiō derentis in iniurias da
mni neque tormenta sustinuerunt: sed in ius, supplebat
voluntas absoluta et efficax persequutoris inferendi damnum. Sic
quod aretur non sit, cum de volte actiō effectivē, quæ talis est com
plite, aut sibi complire sub qua actiō derentis in iniurias
noxius, ut qui pravitate obtinendi suam neque, aut mutilare.
Relatio
realis ... casu et crimine. Ius effective cessivus iuris
est effectivē moraliter iuris cessivus, quod nulla aptitudinis vol
te inhabilitat, licet vero quæ habilitat. Ratio, quia quæ

admin. Ira, et alige, de volte superis, ab ea q. Avunc. de legitimant, sic q. ab ipsis de applicand. de restringend. Pro admida rela tradita coment expla supra expta. Urger rao: q. potestas Iridica n. e. ultra id, qd lege conced. de legitima. Lex atq. algorq Iriq. cesos permit. dein aliquibq circumstijs; alorq vo n. permit. de ghed. Liqd in pluribq cbq, de cesob; pupilli. aut mirennis. Invaliditq est, qs absq. licentia Tutoris, aut Curatoris fiunt, l. sibi Iudicis; qa lex fovens Ira lorq. faq leog. qs constant, ad tales Icetus pria atorite celebrdos, alitq ac plastui celebratos [illegible].

Et qdq. constuit ita fi, ut sit se leu. dispone [illegible] pria pñe de [illegible] morati. pria volte Ira acquirend. [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] tunc in fine [illegible] [illegible] ex irritans [illegible] [illegible] [illegible] devincire bona [illegible] [illegible] cons [illegible] [illegible] [illegible] bti ita fortit [illegible] determand. a danifando [illegible] vo [illegible] Intienti [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] dubo e defsicu [illegible] dilapidao [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adhuc [illegible] retine. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rela [illegible] [illegible] [illegible] n. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] e oio [illegible] cu retentio. [illegible] [illegible] [illegible] volt. [illegible] at [illegible] ra in [illegible] legislatoris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ac [illegible] [illegible] vito [illegible] ra Ira in bona [illegible] gratia abdicavit [illegible] postea acceptet [illegible] [illegible] vies hæditq. [illegible] [illegible], n. e [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] Ira, etiam [illegible] acceptaois, [illegible] [illegible] [illegible] acceptavit. [illegible] [illegible] absq. volte [illegible] [illegible] in hoc [illegible] [illegible]. [illegible] nec [illegible] mere, [illegible] [illegible].

Sa. [illegible]

de malis peccatis ... consentiens et abdicans ius suum ... et faciens ac patiens, quo infert damnum ... volenti non fit iniuria ... haec ... in actu ... non ... quod consentiens non ... iniuria ... etc. ... non est ... malis ...

... iniuria illata consentienti et ... enti ... Ratio: 1º quia ... ius ... 2º ... ne invito ... ius ... laedat. 3º quia consentienti ... iniuria, ... non laedat ... voluntariè. 3º quia consentiens non potest ... ratione ... de iniuriante. 4º quia ... Simonia ... in se non ... sacrum est ... malis ... iniuria ... restitutio ... facta, et ... aut ... retracta, ... fuit ...

Quaestio 4.

De restitutione gravioribus ... [illegible]

... de ... consentiens et ... ius ... et ... irritante ... in ... tractatione de iniuriis, ... consentiens ... ius ... cessio ... contra dolo, ... Evitandae hic ... obligationes ... ultra ... in ... de ... contra dolo, et metu. ... hanc ... instituimus.

A ... vox ... in ... non ... consentiens ... obligationes.

[illegible] [illegible] [illegible] accept[illegible], [illegible] Init[illegible] contract[illegible] alq[illegible] [illegible]
una [illegible] ex Labeone in Ulpiano leg. [illegible] de ve-
borum [illegible], ultro, citroque obligatio. [illegible] [illegible] [illegible] Imma-
[illegible] [illegible]fert [illegible] [illegible]. In melior[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] residente a
[illegible] [illegible] Cardinalis [illegible] [illegible], [illegible] titulo
[illegible] Raunoldus [illegible] [illegible] [illegible] Cap. [illegible] [illegible]:
[illegible] e pacti[illegible] inducens [illegible] [illegible] obligationes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] alteri[illegible]. [illegible] requirend[illegible] [illegible] ad [illegible] mutua
[illegible] obligatio, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ultro, et citro [illegible] mutu[illegible] [illegible] obligatio [illegible]
[illegible], [illegible] ultro, citroque [illegible], [illegible] obligatio [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opere [illegible] alio[illegible] [illegible],
sive [illegible], sive famosioribus.

[illegible] [illegible] ac pr[illegible] accep-
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad, [illegible], [illegible] accept[illegible]
[illegible]. [illegible] alius [illegible] [illegible], [illegible] lucrativus alius
[illegible] onerosus. [illegible] una [illegible] [illegible] [illegible] obliga-
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Hic [illegible] [illegible] [illegible] obligatio [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] emptio et venditio [illegible] [illegible] nomi-
nati appellantur, [illegible] [illegible] [illegible] nomen, et innominati
[illegible] [illegible] nomen [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
do ut des, facio ut facias, facio ut des, do ut facias.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Bonae fi-
dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible]. Bonae fidei [illegible] bona, [illegible] fidei et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] eius
[illegible] in his [illegible] [illegible] [illegible]. Tales sunt emptio, venditio,

Locao & ctus, seri vris, st in qbus status e foro Dom
ois lic, qts sua somiend qn ad aliud cetntes obligatio.
ciusmi e aruita, & libralis psio donao & alys. Siga
ni dsony a in psidiy smitntes libralit donanti aut
infeudanti, laty st gratiaog.

Dctres alas st sbstalia a
la acidalia, qq in gere l spe st de ea dctres eui st
sbstalia abste. Sbstalia ey dctrui st qlites, sine qbus
nlus eet valor et ey inst, ad qas jug intntios restrin
git dtrahens. Lig qts ablte sbtalia, st hy aty rao
ne intntois dtrahentis. Llites vo sine qbj valitus ee
dctres, et ad qas intntiop n restringit dhens, st aci
dalia dctres. Rao, o i sat in qbus ea st sbstaliare
i, qq tio stend ad eius esg, cetera vo qq dmiant, &
tra esg st, & aidalia dicunt. ita inmorlibj qq tio
stdunt. stend ad eg rei morlis, & sbtalia st ac
cidalia an, & extra eg, qq h dmiant, & n stendunt.
itaqu qn in gere, l in spe st de ea dctrus dalites
sine qbj dctres valdres n ee tio stdunt, & mi d
ctres, qi sine iis ee n pt: ity stdunt tio qlites, ad qas
intntios restrngit dheni, ea qt, sti, & n vult aut dhe
re: Llemi n stdunt qlites sine qbj valitus dctru et
ad qas jug intntios n rtroit dheni: pp. tnc st nobili
tas, aut paritas Sponsi n stnt qlites sine qbj n ed validus
dctres matrimoniis, ac i ad las jug intntios rstinga du
cens uxorg, ita ut nolit ni paerg, & nobilg ducere, eius
mi qlites sstiunt sbtalia dctres matrimonialis.

Sed qd. in du
bio? Rns, & qta psumdae utroq in foro exterio aut

vi[illegible] contractus. Itaq. vera gratis served. Dō dedit an
[illegible] contra [illegible] ad h[illegible] Tetres ln. [illegible] e [illegible]
[illegible] usu, [illegible] leg [illegible]. Ex [illegible] usu. [illegible] ple
rum [illegible] cumnt. [illegible] opty [illegible] stat [illegible]
[illegible] nō camo [illegible] here, plen. Ex [illegible]
[illegible] nomo [illegible] vel [illegible] here [illegible] [illegible] leo [illegible]
[illegible] ptr [illegible] ta [illegible]. In [illegible] o intraeo [illegible] contrita [illegible]
[illegible] g [illegible] ta [illegible] valorg [illegible] n
[illegible] a [illegible] cas [illegible] n actiacti [illegible]
[illegible] onerosis [illegible]. In his [illegible] contra [illegible]
[illegible] donatarii, n. vo in [illegible]. Dare si dono [illegible] su=
dam, [illegible] donao [illegible] utr. q. [illegible] dona
[illegible] paupertas [illegible] levamen donatarii. Si vendis pro
[illegible] valor [illegible] vendo ni [illegible] mery [illegible]
[illegible] q. [illegible] [illegible] ad [illegible] sbi [illegible]
[illegible] vendio. Itaq. [illegible] de [illegible]

[illegible] de ignora op [illegible] cognrn. sequunt. Ignora [illegible]
[illegible] nao [illegible] in glia. [illegible] pere [illegible] error [illegible]
[illegible] ala [illegible] ala [illegible]
te [illegible] de [illegible] acq [illegible] optis voluntario.
[illegible] e q. algomo cat [illegible] re
[illegible] qq si adeo opus impediret. Unde [illegible]
[illegible] per si [illegible] pere oprao qq [illegible]
[illegible] opta ignora. [illegible] ignora [illegible] rei morbi util.
[illegible] cō contra implare [illegible] necrens [illegible]
[illegible] in [illegible] aut experiq. cadad [illegible]
[illegible] alog. erit pro [illegible] cognitis. Eius=
[illegible] contra [illegible] ponderans volet [illegible]
[illegible] aut movy, [illegible] oprao. [illegible] Carnib.
[illegible] Veneris [illegible] q. [illegible] aly [illegible]
[illegible] talq. [illegible]. Ex movo [illegible] qi oprati

ies e ignora ante: nisi in carnes comederas, si desp. veneris, Asiuvi es. Dicunt nos qp. serg, gratia aliqui n. occiderus. Ex quo etiam deprehendi homicidum gravi, scientia ignora ante. Extra vestu judani, et servy a quo scientia fueras. Non e omnis ad homicidio, de a parricidio d et m amoris filii pa Dei operatus es e ignora ante; quoniam talis affectu praepondran. e videtur volq aversio a gravido parricidio.

Itidem ad ignora ante vari affe. aliqb praepondrante circumsta ignorata, et io ignora ans cae involtariu pove. Involtariu pove e qd sit volto suo pove aut resistit; de voltas praepondrante effectu circumsta ignorata huic resistit: io circumsta an ignorata e involtaria pove, id e non sy n voluta, de pove nolita e. Et pag n involtariu ad ignora ante cacty mo erit simplit. modo qd. Involtariu ea id erit, qdo si ignora n. esset, fra simplit voltari, et e efax a alta voltas: qdo vo fra secd involtariu simplic e. Ita potius efax circumsta ignorata erit fro voltariu simplit. Tales circumsta nempe volta esasp n. te affecus praepondrans, et avertens volt. a circumsta ignorata: io qdo ignora ans e potius efax circumsta ignorata, hae e involtaria simplit, et qdo ignora ans e p volta valida avertg a circumsta ignorata, hae n e involtaria (pove nomy) simplit i involtaria secdy qd.

Ignora comitans e, qui cu opra one gignr, haud vo n. ca. Exply ubi q ag. in ac in opto vens qd serg, iuda, et e ho inimicus eq. Ignora cu n operaoe Dinita comitans e q. n removet in opt. q i f cir. operaog impedired: quare n ca operaog. Et hinc deprehend. ignoras comitante e ante ee insinoies. ille eo m, e contrarty susps causa, e n causa operaog.

Ignorantia [illegible] quae habet circa voluntarium contrahe [illegible] sequenda. Exemplum. [illegible] in [illegible] vero [illegible] quis ho[illegible] ignorans [illegible] [illegible] advertentiam [illegible] voluntas [illegible] ne [illegible] ad [illegible] [illegible]. Quando ignorantia [illegible] aut omittens [illegible] dari ignorantia [illegible] et ante [illegible] ignorantia [illegible] et contrahe voluntas, [illegible] [illegible] [illegible] renovat [illegible] [illegible] et [illegible] dari ignorantia [illegible] concomitante, [illegible] [illegible] ignorantia [illegible] et contrahe voluntas non est [illegible], eo quod hic [illegible] adeo [illegible].

Eadem ignorantia [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] Do[illegible] [illegible] aut veri [illegible] taciturnitas [illegible] in ero[illegible] aut ignorans ab altero [illegible]. Exemplum [illegible] correptio. [illegible] taciturnitas [illegible] correptio appellatur. [illegible] [illegible] [illegible] celebrare. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] una moralis [illegible]. [illegible] aliquo [illegible] esse mali [illegible] ignorantia [illegible] ab altero in altera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] metus [illegible]

[illegible] metus [illegible] tantis periculis [illegible] mentis trepidatio. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] animi [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imminentis mali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] metus [illegible] [illegible] [illegible] metus [illegible] imminentis [illegible] [illegible] [illegible] metus [illegible] [illegible] ut est naufragium metus [illegible] merces [illegible]. Et ab hoc [illegible] [illegible] metu. [illegible] ab hoc [illegible]

[illegible] deinde alij qui de iustitia [illegible] et [illegible] [illegible] ad nomen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et redditur ad metus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inferatur [illegible] ly. [illegible] [illegible] [illegible] in gravis [illegible] viris [illegible] [illegible] [illegible] cadens in virum constantem [illegible] levis. Unde [illegible] resolvunt [illegible] et levi metu petitio [illegible] [illegible] qui petitur [illegible] metu gravi [illegible] patiens [illegible] metus [illegible] ad quod metus causa. [illegible] [illegible] patienti levis metus dare [illegible] [illegible] [illegible] iudicis [illegible] quia iudex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] qui levis metus inferri [illegible] [illegible] in lege [illegible] nec timor. ff. de eo quod metus causa.

Ad metus gravem [illegible] est [illegible] [illegible] ita ut [illegible] [illegible] metus [illegible] levis. [illegible] quod malum grave [illegible] quod [illegible]. 2a quod incutiens metum potens [illegible] exequi malum, et [illegible] [illegible] [illegible] exequuturus. 3a quod patiens metus [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] 3a [illegible] metus [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] metum incutiens potens [illegible] exequi [illegible] [illegible] [illegible] mandare malum hoc [illegible] timere [illegible], [illegible] imprudentem timere [illegible] [illegible] potens exequi. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] an qui malum minatur [illegible] minatur [illegible] exequutus, [illegible] [illegible] quod [illegible] serio minetur et potens [illegible] exequi, prudentem [illegible] exequi [illegible] [illegible] timere prudenter. [illegible] potentis [illegible] [illegible] prudentis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] confessio delicti prudentis delicti [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] malum grave [illegible] in virum constantem cadere [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] gravia mala [illegible] [illegible] plenissime declarat [illegible] Thomas Sanchez lib. 4 de Matrimonio [illegible] 5.

[illegible] [illegible] mali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tandi metus gravis [illegible] [illegible] ad [illegible] patientes. [illegible] [illegible] [illegible] virtus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad operandum

ut Philosophus docet 3 Ethicorum cap. 6. et Anguus ta q. 3 ne 64

ar. 5. Ideo quod est defectus constantiae in viro militari, potest esse non

constantiae in sene, in foemina, aut in puero: metus ergo

qui non est gravis respectu unius personae, potest esse gravis respectu alterius.

Item, quod malum non est grave uni personae, potest esse grave alteri, et quod ab

homine potest facile evitari, potest esse difficulter evitabile ab alio homine. Sic

atque metus est respectivus ad personas patientes. Ostendo ac attento

iure dixi, aetatis, sexus, conditionis, statis, et his inspectis, se metus

dicetur gravis, qui sit ordinarie in personis eiusmodi cadat. Et in

laude constantiae, sexus cum alia circumstantia, et venia etiam quae

dicitur metus gravis esse, qui cadit in virum constantem. Loquitur

loquuntur de viro ad famosius abrogatus. Et hic intelligitur mo

comprehendunt ergo metus, qui illius respectu ad patientem, quis

est metus gravis respectu ad constantiam viri.

Quo pacto metus vol

taria minuat breviter dico. Quae fiunt ex metu, sunt vol

taria simpliciter et involuntaria secundum quid. Quae ex metu

fiunt a voluntate procedunt mediante volitione absoluta et efficaci. Quia

enim metus efficit voluntas, haec eundem malis, ad ali

quod opus homini efficiat non obest, generandi voluntas absoluta et effica

citer eliciat opus, et malum vitet. Et voluntarius simpliciter est quod

a voluntate procedit mediante volitione absoluta et efficaci; ergo quae ex me

tu fiunt sunt voluntaria simpliciter. Item potest in utroque iure fir

mum est prius coacta voluntas voluntas est simpliciter loco simpliciter

et de eo, quod est metus vel ca, et Cap. Merito 15 q. 1. Ne

f. 1. quod non ... Quae ex metu fiunt, sunt contra volitionem respectu

ipsius, et respectu simpliciter, et in facie aversionis; et plerumque

quod metus non est sine ... ratione adeo idiota

voluntas non facit id quod metus adducit, sed hic non ade

sset; et quod sit contra et aversio voluntatis est voluntarius, dis

...: Ita ratio sive voluntas consentientibus et metu

...

xeta d ab Arle 3 Ethicorum Cap. 1 Aoes x metu mate
aplant e voltario, et involtario. Map. ato sit voltarium, qd
in voltarium, xta D Thom. 1a 2e q 6 aro 8.

Quaestio. 5.

De Ignorantia Concomitante in Actibus.

Resp. Dist. sed ig-
nora pre ante cca. . dtig vitiare actum, dnly vodere.
Rao e in apto. Q ignora cand ag dhendi qad dtig in
voltarium, lg dre nali anielad: actus m dedde qad dtig vol
tarius, dtig impliste. Ignora vo pre ans cca. dtig actus
cad ag dhendi qad dtig involtarium. Aus potis rao e dra
tis e q ignora pre ans cad involtarium, pove dra dz
voltarium privave dnave seu n volitum; nil n volitum qnt
contum. Ane xtdit n sty voltarium xplitum qd sugit xsg
obtiong, d etq implitum. Rto m ignora pre ans n x iderd
voltarium dug qats dard xpte oprantis afecus pponde-
rans ad circumstq ignoraqavi us ignora detecta aditio
gerd actum. Q sidard in oprante tali afecus, ig ig
nora n cd ans q comitans, cd dstat x casu xplaoe
go ignora pre ans decdt voltarium etq splitum.

Dstrn re
de firmata declad d robad opus. Indis revendere dego
dudo eg mi donari: nlq. dr vendio d donao; ad irade
si errore ante cca. qt. d dqrd cca. dtig actus. emis
ovei 2o, 3o dt. prig vendtoris, velge. dr aliens. em-
ptio e valda qt prias nla vo qad ad alienas, q em
ptio e ad mnhera, h e, ad ptes, d qad oves prias ven
ditori n fuit error qi qad alienas fuit in dra. do
tratio fora facut in oes sui ptes ved emptio fit val
ca si erore sptial qad alienas ptes, q emptio e ad
corpus, h e, ad totum. Sic, si emas Sucoa doum d ali sit

utili, justitiis tota emptio est invalida quia non volebas non

perjurus. Sed donatio facta ex motivo, et donatarius non

repeti ut idebas, pauper. Illa est donatio: quia est contra

hunc, et errore circa motivum, supponis pauperem, qui est error circa

substantiam. Tenetur ergo pauper tamen restituere tibi, ex pauperibus, si

gradiendo sumatur te fore distinctis non genere restituendi.

Ex his ignorantia, si

ve errore circa motivum ratio erunt ob quas dispensationes aliquorum

nullae sint ex gravi errore circa substantiam motivum autem finis ob

quod conceduntur. Itaque est ratio quia dispensationes contra

explicite, neque implicite sit voluntarie: cum non conceduntur, quod dispensatur

et errore circa substantiam motivi involuntarius est quod obstat nullus

agendo circa huius causam motivi. Non sic quando ex errore circa ra

os impulsivam, dispensationes conceduntur quia ratio impulsiva non

potest ad substantiam animi, aut motivi. Eo vero pacto mora ratio

impulsiva a motiva secernatur, nunc non est hic exponere.

Dubium

est de ignorantia ante mixta et concomitante, de comitante circa sub

stantiam et circa ante circa accidentalia, an quando contractus irritentur.

Dicendum R. ta. Ignorantia ante mixta et concomitante irritare nata est

contractus anullat. Ita in hoc de Voto M. Suarez lib. 1 Cap. 12,

et in sua Decisione Pater de la Croix lib. 3 parte 2 num. 615.

Probatur: quia ignorantia ante circa substantiam mixta et concomitante

sunt ea quod est voluntaria, et quod est voluntaria non sufficit ad contractus irre

nati non annullandos: quod dicatur mirum, quia per ignorantia est voluntaria

non facit quod substantia contractus sit in est voluntaria ...

... nullus. Ratio, quia his ... in ...

ejus ... partes ... voluntatis ... consentientibus, dependere

... quod eius ... in ... voluntaria ...

ignorantia voluntaria ... quod ... consequitur ...

den' decretu i ē recognosin, si obligao sed fuy facitr validy,
lgd auc i i prudent decretu ex ignora antecedente unita et
sequente, de qd recognosin n facit, qd decretu ē validu, et obli
gaor inducat. Ita hic, pa: q. pncete dhens n sbit obligaog
ex decretu ng hic validu e: q. ex imprudent et recognoscit,
vincu qi pncete vere imprudent dirigit aq, et recognoie, invalidy
sit voty obligaog ve inducat. Dq peccatu e oppus i legi, lex
aq obligat ad vincdq ignorq vincibile ne oppu dē legi pe
nat. Tened go qui ad ignora advertit, ut peccatu vinc
ligentiq pmittere ad lq vincdq. Qd si negligat et ob ig
nora oprd, pecat. Non sic dhens tened ignora vincere in
ordine ad hid ex suo auc n mead obligatus: nam ex n
tra ignora et ex auc, sb la hito obligatus n mea. Et adm
obligao decretu orit ex ipsu. Atuenc n ex hd, qi e in ignora
munita antecdnte cca subtq decretu: go qbuci imprudent
decognoscit agat ignorq n vincens, decretu obigaog n sue
bit.

Ddo ba. Ignora comitans cca subtq decre nali alt
ado anulad aligdo n anulad decretu. Anlat ado qdo sbtia
decretu mea involtaria privare eq ex plity, ty implite: n vo
anlat ado, sbtia decretu dli mead n voltaria qad eplity
quad impliy, i voltaria p algs intentio efsne seu
velleis. Itaq via fedrand DD, xory ex pfant, inanta
lia valere decretu celebraty ob ignora comitante cca. sb
tq ut vidre ē apd Cardalg de Lugo D 13 sne 7.
Ex oni d ā qa videndu M Sarez D 15 de sacrati
one ... sugit dene eq matrimonialg hitq, ...
intentionq pose ee aligdo validy et aligdo nly. Nam aug
intentionq directas, me ignora sin erore ee n pt et quibu
do hic eror, aut ignora pt ee cca. subtq, ide ignora

nora, error cca. sequitur matrimonii, ergo, vt arguitur ignorantia
comitans rei licitae contractus, eius actus celebratus sub conditione
contractus valet: hic non contractus est praevalens, quia ignorantia de qua
[illegible] venditur contractus continente: ergo ignorantia comi-
tans aliquod non anulat contractum ire nali. Resp.: nullus est valoris
actus huius, sub conditione contractibus aequalis virtutis. Ratio, quia
est eius prius, ut ovia a ca hpregrit praevalens obsi-
tenti contractio. vitque ignorantia in tali eventu est comitans.
Ratio: nam si est ans advertens scientiam depellentis errorem ce-
sare dicitur contractio valoris conditione, ac prima non soverem
qualis virtutis contractionis: ergo ignorantia comitanica scientiam
aliquid ire nali anulat contractum.

Quo ostenditur sequitur. Ad valorem
actus requiritur scientia in toto eius substantia. sive actus sit eius vol-
tarius quoad tota eius substantia. Atqui ignorantia comitans causa
aliquod involuntarium privavit seu non voluntarium: ergo ignorantia co-
mitans cca. scientia actus eius causa aliquod non voluntaria,
quod non ire nali contractum anulat. Non est dubium de mare. Maior
[illegible] neque? Nam de incepta ignorantia comitantis non est [illegible]
[illegible] ignorata in volita [illegible] voluntarios; de sit est quod non [illegible]
scientia, qua sita non gere opus, quod tunc non esset involun-
tarius. Explanatur exemplo. Emo vas vini putans esse olei
[illegible] contractio in vinum. Emptio quia involuntaria seu non volun-
taria [illegible] scientia nulla est. Et si ignorantia hic possit esse comi-
tans [illegible] aeque liber [illegible] vinum [illegible]. Ac-
[illegible] sacerdotem judans esse hos laicum. sacrilegium est [illegible]
voluntarium privavit etiam ignorantia hic sit comitans eo [illegible]
[illegible] sacerdotis adhuc [illegible] res. Ratio a priori dicitur est quia
ignorantia comitans arguit [illegible] non [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] scientia. Atque illius [illegible] est non [illegible] non [illegible]

ut obtz ipse voltariz: go ignora imiaret voltarietz privavz qd obtz ignoratu: alqdo oo Dctz anlat qdo velt Dactus, Dctu n voltaria.

Ua 2a ostendr. Ia uz ignora comitante bene ignor qd tota sbtia Dctus i voltaria pslite, et vtualit: go hqe ignora alqdo n anlat ire nalr Dactu. Pro antis: qa uz ignora comitante bene pudrat aqsta at efax ztntio Dhendi hic et nunc, qd ng dtrard a voto circumtz ignoratz, ui uespeia adest, alti ingnora n ad comitans, Dd ans. Liquet in expls. Matrimony celebraty, pto ignora ibrois, ovulis, qq ad Bnig pputad et ee valtz, si nimy uz ztntioe stat aqsta desau ducendi n psog quz zvt ia i et usfuimy ibrois, ut docet Dr Thas Sanchez lib 7 D 18 q5, cqum mlti. Jalis uz ignora ad comitans cca. bnig Dctus id & dictis patet: oo. Emptio celebrata uz larga ma ztntioe et obis, scavii rei pntis sbiecti Dctu valitzque pssvis, iuxta ignora comitans cca. sbtiz, ut uz qui larga mala ztntioz vitrz emit iudans ee gemmz. Ac uz mlti tenet Dr Stacenoldus trac 8 Cap 2.

Pro 3a. Ignora ans cca. accidalia nec ire nali nec pono anlat Dactus, puo onerosos utrinz, sive mere lucravos. Ita e apd Dhogos et iris sultos. Pd qad ius nale. Ignora ans cca. accidalia n tollit voltarietz cca. sbtialia rei; et voltarietas circa sbtialia suffit ad valorz Dctus: go oo ignora ans cca. accidalia n tollit Dctus valorz: ez oo ire nali n anulad. Mris rao; qa st voltarietas cca. accidalia nra ad nimis z rstrita ee bend ztntio Dhendi. Hocatz n ostet sut nec qdi nimis extna. Rao; qa & nimia rstrioe vdrent Dctus sepissime dubij valoris cz sepime Dtngad desceu a-

ccu circumsta, &c. qq apprehendunt. et nimia extensio hoc. ex parente seq. plurimis fraudibus, concurrendum permittere ex jure conjug.
tamq. Maris ratio q. ignora cca. accidalia n. impedit cons.
cca. sbtiq. et hanc pt. oseqi sbtia voltarietas.

Obsta. Non e con=
niens qd ads quoltarius cca. glits acidals neq. adeo voltari
y cca. sbtiq. et accessoriis legis principale. Nec conveniens e qd co
heni meat obligatus n dirte et dirte ad sbeundij defecy
glitis, in q pendet, l ad sbeundu glits q aversat. Ade
qd dispensaone erore ante cca. ca sbtiq., sive eq. qi eror
e cca. accidalia, n anlat Ire nali dispensaoq; et sic eror cca.
acidalia n anlat Ire nali votij: oo neq. ea ignora vitt...
los contes Ire nali. Rao dgg. et pariti; q qd ignora
et eror q ain cca. glits sit e qd n extre voltas dispensadi
vovendi et ohendi, et dare scia. Hoc atq n facit, qd mo
n dd., ipsius voltas dispensandi vovendi et ohendi ob ca-ina
ls, et ccq, at q fio fieri otitio.

Ea sit pd. Lqa nlly suppo
vij afert, e qo irrited dctus ob ignoraq antecedenty cca. ac-
cidalia. Imo utroq Ire povo firma dictus, licet cu ferri
ignora. Ire gdg civili leg to aliter off de ohendag
otio e dit: si aurq. qd fuerit deterius atq. qd emptor
estimaverit, tunc emptio vale. Leg lt Alogin ff de cog
tit: si ego me emere virgins putarg, uij ud sg mu-
lier, emptio valebit. Ire Canonico Caa ... tolg
hyc dotra statuit. Et Cao Cum in Apolica de sponsa-
libus expsse declar ignora cca. glies est orta e minda
cio odicante ad Matrimoni n impedire qg raity ad va-
lorq.

Raoes huius in paoq dq Inus alatq extrahunt ad
actus mre ucravos in hors et ubriorq ofraoq faciunt

pariter dispensari, et Voti, quod Pactus liberales donarent. Cca-
lat v. Bax Saroz lib 4 de Voto Cap 11. Et hinc notetur discr.
Pactus lucrativi ab oneroso. In hoc enim consum. intentio re-
stricta ad eas qualitates, ad quas pertendit voluntas, in Pactis vero
onerosis enim consum. non restricta. Discrimen ratio; quia in onero
sis datur finis quasi, et proximus sive obiectum quod promittens acquirit
ex altius recipere. Et hinc sit consum. voluntas restricta ad substantiam
rei, substantiis quod enim est in hunc commercio. At propterea gratuita
sit quod Pactus liberales sit hend movet quod ibi promittens
agit. Lare enim consum. quod non commoveat, sed intentio
quoque qualitates ad qualitates, quas ipso apprehendit.

Dedas hujus
dotre. Difficilius redit error in substantia in Pactu matrimoniali
ob hunc valde expedientem firmitatem; quia et Dni mo ... hen
di eius consum. absolute, et non restrictus ni ad condeg. ... long
unde tractis qualitatibus ad quas et dispone sui, et horum esse
sub enim restringere. Et contra in Pactis aliis onerosis facili
us redit error in substantia, quia consum. restrictus ad eas
omnes utilitas, quod propter horum esse sit notabiliter aestimabilis. Legis: ro
ta constituentia, ut religiosis emissa censent ius intentio
gla ob valde expedientem eorum firmitatem; quod vero eius
mi ... non constituerent, emissa repuant ius intentione magis
restricta. Ita discrimen de Pactis lucrativis et onerosis.
In his difficilius consum. intentionis restrictio ad qualitates;
in his facilius. Vix atque horum discr. pro male est.
na eque in ... ionora eca. aridali anulat, si
vi intentionis restricti redundat in substantiam, et eque non anulat, si
in substantiam non redundet, et hoc vers. a se.

§.

Argumenta contraria.

Pa certe dotre

znitio tradita 3x ocrit obtio ante sia ꝑdida. ta.
Emptio rei jauratę ꝓ aurea ē valida leg. 12 ff de
ɔhnda emptioe: hec atq ed ꝯ ignora ꝑre ante: oo
hec ire nali n anlat ictꝫ: detiis m ire nali nlus ne
qt eē validius ire civili. ba. si dicq me tibi bere agrꝫ
ꝯ ftgto, et tuꝫ dices tibi bere ꝯ emptioe, dꝫ ager ꝰ tibi
bitus, d ego tibi tradq agris tiei domnuꝫ leg 36 Quum
in corpus ff de aqrendo rerꝫ domnio: eror go ani cca.
obtiq deties eꝫ ire nali n anlat. ba. si vas inu
gucabat ꝗneꝫ, d ɔnia ꝑtea ꝯ ꝑte aureꝫ qi emit
n ꝑtio, nil tenet ꝑtea suppdere; et tꝫ venditio facta
ē ꝯ erore ꝑre antecdnte cca. obtiq.

Ad bꝫ raoꝫ nad gd
lex la ꝯ de ignora ꝑre ante, audetꝫ ɔmitnte, ꝗdo hec
cad ɔvoltariꝫ privave. Rao, qa nlus ē errantis ꝗlus
leg ɔ Codice de iris, d facti ignora. Insup leg 11,
ꝯ 12 ff de ɔhnda emptioe nec factꝫ ignorꝫ ciuslm
ɔvuentie n vlere. Lex ꝗo ꝯ tenead acipda ē deigno
ra ɔmiante ꝗdo hec n cad ɔvoltariꝫ ꝑlitꝫ. dcatꝫ
ɔtndat aliqs, acipdq de ignora ꝑre ante, dicdꝫ, ta
lꝫ legq latis ꝑ alas elidi. ꝑ miruꝫ n ē eꝫ in ire
civili, int iris ꝑꝫ a drsis, d ꝑ drsis temporibus
ɔpillatꝫ. sic ulpianus ꝑ, ucs ē ta lex, ꝑꝫ Marceli
correxit afrntis valare emptioꝫ plumbi ꝓ auro leg
ɔ ff de ɔhnda emptioe. — Ad bꝫ nad gd le error
ani cca. obtiq; ē m ɔmitans n cans ivoltariꝫ
privavē. ɔvenimus in ꝑtia tradendi d acipdi acorꝫ
ꝑrꝫ. ꝗdo atꝫ hec ꝰ lla ca de inali ē, frad ꝗ a bitus et
n movꝫ ꝑ titt, sive ꝯ ftgto, sive ex emptioe bead. st
bꝫ dicꝫ, ꝑ eror n ē cca. obtiq morlis, d pꝑe aceptꝫ,

deo qd sciens dni pctio n bet qtra aliqd suffdere. Error
atq hic n e in sbtia mori, qa n e in sbta qd, si habet
huno dmertio q dnii putarid gnea: res atq sgfe
emit stti qti estimad dnii sicq p emptioe. Ita tlit in
omnibq emntis.

Ariola dna dnes si actas segntia sit. hy
3a hs. Ignora afectata et n afectata, qo dolq dnead n an
nlat ire nali dctus: qo ignora alqa ens mata et dante
etq cca. bltq n annulat ire nali dctq. Ifra dd leges
passo recitid ignorq srii et n admittd excusaoq petita et
ignora facti, si crassa sit, aut supina. Atti tq
facti qd srii ignora pt ec cca. bltq: qo. Dmio arnar-
guti eno dyb. Ignora e afectata qdo e dirte volita.
Tunc vo dnid doli qdo e xlingnti temerite, sb magnis
argtis dubitandi et nla adferre nla apola e diligntia
a ad eq vindig. e to h ignorq ca antz: nq m vcu
fal de sic ignorante qd vo dhat, qa ignorad, et poti
us qdo dirte velle ignorare aut dirte us magna
temerite qa vult dhere. Lan, si ignorans pt dir-
te velle, e obligare ad id qd ignorad. Ita sdiota
casu, qo ple decipiad. Aris dmq e. qa bene et ptig
nora dhntis cu dolo qi orfres dhntis i alis eo-
bq mis se dolicad. et oim excananda e dhentis
volas in eiusmi casu, et la m tota res pended. Do-
lus spatlis cq valore aus nemini ptrocinad. ins
patlis atq us valora ptrocinad pui e ad n, bona
dq obligaoq qd oriu et aiee valido: qd patet in scite
dhente qa obligaoq n sit Vctus.

Ad sfraoq res, qd io
nora sris n pde in foro ktno i ssumi cientia.

Prodest enim ... n qa excuset a pecto qd e vinculu
d ad obligaoe, qq oritur ex ipsu. Ignora facti, qd e cta
sa, et supina vel etj in foro exne, et ira nant ao
g restituendi a pctu. Hoc atq n e qd pctus exlaris va
lidus: sit n e valdus pfecte celebratus pctus, qs vi ira
tti ohenti denent aoq restitui a pctu. Adde qd psent
ira in poena ignore crass, aut supine, rerj domnia
efferre; sit qst in poena pfectioris ohndi. Stat autq
qd pctus, sio ignora crassa et supina ante ... nlus, qs
adinq nlus e pfecte celebratus.

Cu qa ly ... . Di hic

Dnunc vult ohere uj fitia matrimoy, qs pfso suda
ce, bi psente, uj i Berta, uj h n ohit oy matrimo
y, dsi, ... hea any ohndi uj psa; et hec ignora e
dmitans, dst aliqdo pctj h anlaret maxime in casus
ob: go semp pctj anlat. Dmary: dst. ... hea any
dhndi uj Berta qi i spelaves, ... my dsidery ...
qi i gratius et ... my ... no mary. In casu ergo
ignora e comitans, & qa doluit qd si daret ... ...
hens ... intius ducendi Berta. Collig hic anus ...
inti ohndis ... ne. ... hec ... nao adinq thj hea h
afectios, ... ed Berta oheremi uj la anus e spelaves
et ... my dsidery, adq insufis ad validq pctus, adhuc
m n ... intio ... ed ... Nc Matrimoy uj
Berta ed afecve n ... calit voluntarius, qs adinq
hoidiy caatj, ... ignora comitante ... hos
tis a ... suadante ... ed afecvo foret voltarius, n a
tq calit, uj catj n ed e prava anima. inclus dno
n, & qa caret ignora, ... Et ido & tali hoide
n incurrit irregularitas impota ob hoidiy voltarius

ut colligi exg. qz docet de Censuris M. Sarez D. 42

Sec. 1. At si affectus Ihentis in casu, qm versamur

sit in h. mg.: volo ihere cu h. foemina psnte sed

ta I., aut volo cu Berta ihere, si psens tunc a

nus e pratus, et mg. intioi valet q Matrimo

q. Dr. 2o ignora comitans cca. sbtiq; qz in ad

ducto casu n anlat Matrimoniu et uoluntas error de eo

qd foemina psens n s. Berta e comitans re intioii q

hendi cu ea; et vice versa error de eo qd foemina psens n

sit ita e an. re voltis ducd. psq.

Dy 2 endo dry. 2a thy

ignora anlat ire nali dcty, vi eius de qhn tolli voltas

sufns ad valorem; et numqm tolli voltas sufficiens ad valo

re de qnti vi ignor. comitantis, cu hac in semp qn

qr voltas absta et efax ihndi hic, et nunc; 2o ignora

comitans n anlat ire nali factus. Pbo maior e nomi

re; q a aliqo ignora comitans vitii dcty in contrarium

primum qdo sbtiq ut supra fatu e et agens vi tua

auferet voltas sufns ad valorem, e hinc ro qnq adinta

efax m et absta intio ihedi hic, et nunc n e hic s [illegible]

sima la intio cca. vg qz sbtiu dcitu, sive hea sive n

hea alias qltes pr notes ihenti ut in qgli supra ilatu

ostendim. Ps u n semp cu ignora comitante cca sbtiam

deritur [illegible] ma intio cca. vg qo

Py 3a 3a. Dui 3

hic ib ignora ante cca. accidalia restringit sua intio

ne ad circumstas ignoratas qz sic redundat in sbtiq dcty;

et dctus ita celebratus e nlus vi iure nali; 2o ignora an

cca. accidalia ire nali dcty anlat. Pbo maior; ng q

ng maius sbtiu intioii restg ad circumsta ignoratam

pt excogari abs defectio, sive n. ex intentionis, s. defigeret-
seius circunste. Et in hoc, qd circunsta n. dican et cum
ignorata e rstrg ee. intiog ad leg. esse sic reddare inst.
tig ctus, ut tere vide Basilius Pontius lib. de Ma-
trimonio Cap. 61. Tria qa videndum est Salao trac. de
iramto D. 2 pnto 5. Ra. n. qualitas ignorata pt ita a-
trahere volto ad actus ut n. n. incatur defectu
dortrie qlitis, et sic ignora ee n. dimitans, da ans, ut qui
Theni, ab tali ignora pt here intiog dhend. n. rstrg
ad qlitg, et qs sine ritrioe ferat in sbtg actus et mag
lius. Ptea in Thnte cum foemina, ut fiso aginse divitis
augrand mio Matrimonio. In h. casu ignora eca qlitatis
e an, et Matrimoniu valdg. Nq. dici pt. ptg, eogi Ma-
trimoa dnte ferend. dbg valoris: in is m. dnte gcit ig-
nora eca. algs qlitg dans eg ctus.

Eadtu nda e mar

arst. an uoed eius pro ing ig la. intioe, stat pg ptio qd
intio e Thea. pio ira. dumt et qd dnte Thunt ho-
es: laoo an. ignora n. sufis ffenty ad rstrig intio-
ni. Nq. arsto faud qd sbia actus pat circumsti-
ta sui qlitis, et voitas legat seng qltus. Hoc m. eo
n dit, et vg e, nimy qd veitas n. ferat in incogt.
n vo aats ferri bd in tatg, qd coon. Lare pt voitas
sua intntioe ferri in sbtg rgtg actus, gn eg v-
tr. noa ad qlitg. etiam qlitas aghnsa pt ee ca moc
re xca, et sllva, unde n. e opus, qd dtingdg
intioi rstrg d mg movit dnus scis. Et ea h. prio
dedudi dni, et vasa x ignora, seu erore in ca
D. slva n. e valdar. dsonsaoei, et graus principiis
nec urlis ei vg, faceternitg circunst. qa cogta

Principem non dispensare, annullare eius rescriptum.

5. Vendi

Ing. Sic posuit opposite annullat Ictus celebratos ex ignorantia ante circa accidentalia. lex in l. 2ª §. 3ª ff. de edilitio edicto multas enumerat qualitates, ob quarum defectum emptori datur actio redhibitoria, hoc est, ad rescindendum contractum: ergo ignorantia antecedens circa accidentalia sive posito annullat Ictus. Non agens de ignorantia circa accidentalia quae iniustitia non redundat. Leges autem atque enumerant qualitates ad suas restringunt intentio et legum dispositione esse in his usu. Ideo non dicitur quod in venditione mancipiorum, agrorum esse quod vitium, et morbi usque sicut ipse generaliter res per accessiones aliquando emimus lege sed emptionem 32 ff. de contrahenda emptione, dubitandum non est, tenere Ictum non valere ex ignorantia ante quod intentio restringitur ad accessiones rei. Sed quod tenere ignorantia qualitatis redundat in iniustitiam contractus, atque traditur in Linea praecedente.

6. Sed contra contrahens stare Ictui, sed post celebratum advenit notabilis mutatio rerum. Atque in sive scindere est res de novo inquirere ac denuo cognitio: sicut idem est res non esse, ac ignorari lex 57 ff. de contrahenda emptione: ergo sicut ignorantia ante sic circa accidentalia, quae notabiliter mutant rerum statum contrahens non tenetur stare Ictui ita etiam de notabili mutatione accidentali quae non adversus iustitiam; quia contrahens ex vi sui consensus absolute quod constituit, tenetur subire mutationes accidentales etiam notabiles. Ratio, quia quam numerus fere sunt qualitates quae notabiliter mutare possunt rerum statum, quod vix cadere possit in usum status. Zaresi per notabiles mutationes accidentales, aut denuo advenientes aut de novo cognitas liceret contrahenti a Ictu resilire id est in Pactis firmum? Sane nil quod esse communi. Tal

tus Ipsi loquendo celebrand. ut abentive ad eas utilites quas unit hoas quaererent. Dong pertim desegend. ad fo tig Detur: hs ut ipsb intrib, qib. alia acidalis mutao non ica restitudi a Detu. In libralibus, gib unit stipu intentio rstra, ng gi sponte, et ernuto emit, ut sine injria gfari apere rtrios, gsuelt et censet ipso facta in h my: Stabo, non rerey stus notabilit mute. Lare in eiusmi psbg mutato notabilit. rery stus, aid de novo coota non e oblgao. Ut tunc casus ignora cca: audalia in sbtig reducendad.

7y.

Sponsalia gst restedi gi crore ica. quis, qa coota n invenit: go e coere Detus. Ido ans, d no Iq B. Sgrtas: ng mutao gs, ru alorum stuy e acidalis, rupt Sponsiu e Bsiali, g a e rule hoy, d de ase sris censet voltas celebrntis rstra ad circumstas notabilit muantes denuo aut adviantes, aut defectas. Et gas yory e, g ay sponsalia post se tranant matrimoy Dety, oficiny et indisolubily, gfirmat gsus rstrus, ne dhery sbi cad gra ve, e spicy plsig. Deshndes facile gs mrito gfirmat gsus rtrius ad circunstas notabilit muantes in dhndis Sponsalbus, si cas recensias. In quy aducund seqntes. Notablis sponsy deformitas, morbus diadiosus, gravis infamia, et mors Saevitia. Videa Pirrinc Decretaly tub 1 Sne ...

Jyrenus. Voty non oblgat adviente denuo, l de novo coota notabili rerum mutaoe, qs, coota a prio, ipe dedisset voty: go grit dsuedy e de Deby. Ido ans de mutaoe, Bsiali, stus rendante in sbtig. d no IqB.

ssumend in dictis mera tota substia sunt in qbus d mu
taon sit ex aialis in votis aliq res alit se hd. Constr
d ing mutao adveniens, aut tenuo cogta gg votu an
ntat tali offrd ee ut res evadat ala mortlis ab ea, qg
antea cognoscd ut qd Sanchez lib 4 Summ Cap 6.
Caplis. vovet quis peregrinaos ad limina Aplorum
d illi judans ei 70 leucarum iy reva i 200. peregr
peregrinao 70 ala mortlis a peregrinao e 200: sicut peregri
nao egstris ala mortlis e a pedestri. Atqi mutao,
vi cuius res alia e mortlis alia, est mutao substia, d in
substia rendand: go. Aliud sit votum emissum i ex ignora ante
cca. qlitu n rendante in substia, valet votum ut iy Exim
qd Sanchez lib 40 de Matrimos d d, e cstat
ex Cap Exparte 6 de Dirsoe Conjugatorum ubi valere
dernit votum uxoris de Castitate emissum ex crore qd Ma
ritus lepra ed correptus q a hec ea fluit impulsiva, d
sine qua talli ca id qlis relgois obtentu facere po
tuisset: ut iy alis Barbosa ny 3. Et hinc confirat
nra dotra.

Questio. 6.

De Dolo Contractus afficiente.

Cca dolum indu
centis errorem ante aut concomitantis qad substantia actus feren
dus sit late seq de ignora ante, d ditante qad substantia.
Questio modo expedida e de dolo ante cca. accidalia.
Varia sit Aut seq vidende apud Carnalis de Juraod
Ed the 6. iy nra afsertu s iy Dni DDij Dog Lec
sio Dninch. Castro Palao de iramto d 6 Puncto
5 ny 19. Dolus substis ans cca. accidalia injectus

ab alto & ꝑntibꝫ nec iure nali nec ꝑvo anlad̃ ꝯ-
tus utrinq onerosos. fa ps pat. 1do ꝯctus utrinq
onerosus est ꝯvaldus iure nali q dolꝫ sr ante cca.
accidalia injectꝫ ab alto & ꝑntibꝫ, q ꝯfire ꝯoi
tarietas, l q̃ dare injria ꝑ dolꝫ ilata. Neutro
& Cap e ꝯvaldur talis ꝯtres. Non & 1o, q eadꝫ e
involtarietas cuj qis a se ꝑso decipr ac qdo decir
ꝑ ab alto. At ꝯvoltrietas cca. accidalia, qdo qis
a se ꝑso decipr, n anlad iure nali ꝯctꝫ. N & 2o,
q illis injria & eodꝫ dolo n anlad ꝯctꝫ matrimo
alq, ut e certꝫ: go dolus illis ani, &c. Lꝫ 3: q
iure nale ob injriꝫ & tali dolo caatꝫ possit ꝯtrus
anlare in pœnꝫ decipntis; atqi nia raoe pat talꝫ
pœnꝫ impotꝫ ee a iure nali: go.

Ea ps asrti pat de

ꝯacbꝫ tꝫ bonꝫ fdei, ut stri iris. Q ir eorum ullꝫ
e ꝯfers in foro ꝯsciꝫ ut obsat Qr Lessius lib 2 cap
17 dub 5 nꝫ 31. & ꝗ & legibꝫ facle e ꝯfers ini-
re, ira ut alqdo ducent irritos ac ꝗi vicuent irri
tari: unde lt ꝯctus bonꝫ fdei & dolo celebratus
alqdo in ire irritꝫ ꝯnuntied n ꝗdo ꝑso facto irri
tus, et n ltꝫ iritadus censdus e. Et qꝗ & ꝑso iu
re ita ostindr ps asrti panda. 1o de ꝯacbꝫ stri
iris. At dolo ꝯdutus stiplanti ꝯitio ꝯsisti qd
n bueras amire, palꝫ e, te iure civili obligatꝫ
ee Instuoꝫ § 1 de exceptioe et leg Sigis 36
ff de ubors sgase, et leg Dolo 5 Cod. de inutli
stipulaoe. Atqi stipulao e ꝯctus stri iuris,

ai sententiae certa irrogatione et responsione conscriptis a Leone.
et de his Daibus ita fert Dnus ja. 2o de Daibus
bonę fidei. Nq siera cedunt aoz ad rescindendam ven-
ditionem, et contractum cui eq dedit dolus, leg Si dolo 5
Cod. de rescindenda venditione ibi: Si dolo adversarii deceptus
venditionem probaveris te fecisse, praeses provinciae aditus animadver-
terit sciens contrarium ee dolus bonę fidei (qd in huius-
modi rebus maxime exigitur) rescindi venditionem iubebit.
Lex faciente sinuand sive supra, venditiones qz contractus bo
nę fidei non fuisse ipso facto invalidas et valuisse.

Accedit,

qd ex emptione ipso facto anlata fuere n. Dixit Actio
ex empto ut fert Dne Sris [illegible] platis. Atqui iraq
contractu ex dolo ad emptionem rq circumsta vitiosa
Ddunt aoz ex empto id adutis Srib; ostendit Dninch
de Sacrgtis D 23 Dub 3. go. Nonad civili iui co
noius: h m̄ lege nalis equitatis, nq unqd ex defectu q̄sus
in gūig ubi ade vies esses in sbtig, fuit qd Dtrica
vead nali obligaone. Hoc e Dnis Dary ja lecta Ieba-
llos cy alis Srisosltis L 286. Nq dicta volunqd
ex dispone legis ali et ab aoes nascant exutroq edito
Dtru celebrato ex dolo deglis, ssula Laesies iiatus.
La qds vrietas aoz spetat potius ad plq in litibus p̄
cedendi, qs ad rei sbtig, et dolus ipso facto ssup, inquo
nlq ei dresitis sr editos Dtrus dolo celebratos fate
Cavarrubias apud nrq Laesio, et in h sq tradquit Can
nalis [illegible] 1o de laicis sontiobz tel. Dnq
[illegible].

Assertio 2a. Decipiens non potest iure restituere
a pactu cui dedit causam suus dolus; potest autem deceptus vel facere
se retineri a iure pro eo concessa: nam talis pactus ... quod sibi va
lidus ... ad ... irrescindibilis. Sic ... matrimonij quod ... ratione talis pactus, aut ex coniuncta ratione
... validus non potest claudicare, ... professos
... quod indissolubilis matrimonij ... Ita ... Rodrigues ... Fagundez lib. 1 de iustitia cap.
... citato ... Thomas Sanchez, cum eo et alijs docens ... potest ante ... a pactu resiliere quibus ...
dum ... civilis. Ratio prima ... Decipiens ... naturali ... ratione ...
... deceptio ... potest ... ad ... pactu, cui ...
... nec errore, nec ... dolo ... circumventus ab alto:
... non potest iure naturali a pactu resiliere. Deinde: deceptor
non habet ius ad rescindendum pactum, quod valdius ... et in
iustitia ... non ... decipientis: neque ex alio titulo;
... naturali resiliere non potest:
... neque potest iure ...: neque iura relinquent pactum ex dolo in
... decipientis ... sibi iure naturali. ...
... in favorem decepti non
in favorem decipientis: ... deceptis, non ...
toribus ... Leo 1 ff de in integrum restitutione minorum
... dolus nemini ... Leo 1 ... nec ex dolo ff
de dolo ... quod egerit Barbosa in axiomate 76 num.
5.

Ratio prima ... Leo ... si dolo
Cod. de rescindenda venditione ... venditori ... ad ...
venditionem cui dolus causam dedit. ...

velit extendi ad oes Ictus ex dolo ante reddit Lex 1 §. 1. ff de Doli mali exceptione. Ibi dicit: quod exceptionem doli mali Praetor proposuit, ne cui dolus suus per occasionem juris civilis contra naturalem aequitatem prosit: eadem ratione consonum est deceptos & alterius malitia injuriam passos damnum sustinere cogere. iure civili omni consonat nrj Castellae lex 63 tit. 5. partit. 5. Ratio est. Valor, quod de iure potuit habere Ictus ex dolo, ictus favore deceptorum: at non est, si tenerent stare contractui, neque se liberare in obligatione decipientis, & decepti: quod ex iure potuit decepti resilire. Ad hoc: quod in gratiam alicuius introductum non est in eius dispendium retorquendum, ut dicitur in lex 6 ff de Reg. iuris deceptorum & leg. 6 quod favore Cod. De legibus. At quod Ictus ex dolo ictus valeat in gratiam decepti in eius dispendium retorqueretur, si non posset ab eo resilire: ergo. Dicta conclusio assertio hoc tenda: Ictus onerosus ex dolo ante causa, incidentalia non sit absolute irritus at valide in favorem decepti. Ratio: quia si foret absolute invalidus non posset deceptus cogere decipientem ad standum Ictui at sic ad reparandum damna, si aliqua passus est ex deceptione. Atqui deceptus potest cogere deceptorem ad standum Ictui: ergo Ictus non absolute nullus, at validus est in favorem decepti.

Appendix. Ictus mere lucrativi ex dolo ante causa incidentalia, ut scilicet illato dolo alteri, qui lucratus est, sit absolute nullus, nisi decepti voluntas extendatur ad circumstantia latentis doli. Ita expresse docet auctor dominus Carda... de Lugo, dominus Arnoldo in hoc puncto. Statim ratione ex ratione horum Ictuum ab utrinque onerosis. In his ...

depend a nova contrac[tione] ... in vi h[uius] p[otes]t deceptus coge
re deceptorem ad statum contractus, q[uo]d arguit abs[olu]te valid[um]
fuisse, et in decepto jus fuisse resc[inden]di: at in lucra
tiis deceptor (utut tu[n]c darem jus retractus) in vi h[uius] contra-
ctus nequit cogere deceptum ad implendum p[ro]missum ... n[ull]um
restitu[endi] in deceptore: quo ex pa[rt]e p[ro]be acceptata n[ull]um da
te e jus ... ca fuit n[ul]la. ... s[ecun]do contractus lucra
tivus ex dolo n[on] est abs[olu]te n[u]llus est validus in favorem de
ceptoris, ... onus decepti et h[oc] ... naturalem equitatem:
repugnat q[uod] a legibus opitulantibus decepto ... decepto
ri, id[e]o q[uod] contractus onerosus e[st] validus in favorem decepti et in
odium deceptoris. ergo.

... explica[ti]onis, q[uo]d doctores p[ro]cedenti dedimus
h[ic] ... citra dubium multi sunt liberales donaciones et gra
... cessiones ex dolo ante causa[m] accidentalia q[uae] sunt validae.
Duo exempla sufficiant. ... eleemosynam ... pauperi,
... devotum fingit, eleemosyna non obstante detecta fi
ctione. Largitor vel donator donatione valida ... n[on]
tenetur ad restitu[tionem]. ... ... criminibus ... ab eo
... ... petrat ... ... Pontifex
non est decepturus ... crimina ... valide im
petrat beneficium. In his ... casibus valent contractus ...
... decepti voluntas ... ad circumstantias latentis
doli. Ergo ... voluntas ... est contractus
lucrativus ex dolo ante causam accidentalia

... an dolus
malus seu inculpabilis ... contrahentes
decipit alterum, causam rescindibilitatis contractus ad arbitrium de
cepti? ... navem, ... Car

nal. de Lugo n. 82. Rao, q[ui]a contractus rescindibilitas

in odium ... deceptionis, et in remedium decepti, qui in-

juriam passus est ut constat ex dictis. Sed hæc ratio non militat,

quando contractus est gratuitus ex dolo malo inculpabiliter ... ad al-

to ex ...: ergo dolus hic non causat rescindibilitatem ... adver-

trius decepti, quod contractus ex se omnino validus est absque obligatione

deceptoris ad liberè rescindendum ad nutum decepti. Sed nota

... quod quoties ... obligatio ... adver-

... gratuitus ex eius defectu ... contractus. quia tunc

... citra ... dolus reddat in ... in contra-

... dat ... malus dolus ... reducendum ... ad ... si

ea deceptione crevit, et decipiens est obligatus ad resarcien-

da decepti damna ... malus deceptor ... non

est passurus.

... est advertendum ... deceptum ... actionem

habere posse, quæ se ... servent. ... a jure vocata

redhibitoria, seu redditoria, qua deceptor ... deceptum

quod antea habebat et res in pristinum statum restituit ex leg.

redhibere ff. de ædilitio edicto. ... quæ a jure dicitur

quanto minoris, qua deceptus volens ... in contractu agit

adversus deceptorem, ut quanto minoris res valuit, ac ...

dedit ... reddat ex leg. ... ff. de ædi-

litio edicto. ... apellatur ... non est deceptus,

forte ... dungere ... pluris deceptor ... non est

deceptus, ... here, et tunc ...

... deceptionis in ... quod sua ... non est deceptus, et

est ad reparanda damna ex deceptione orta. Ex his ...

fienda ... in ... inculpabiliter ... Tru-

atque ... inculpabiliter deceptus ex jure ...

Resolutio 2. An taciturnitas vitii sit dolus confirmans contractum? Respondeo esse, quia est manifestatio obligationis et non esse ubi non adest talis obligatio. Constat resolutio ex sequentibus observationibus. Prima quando vitium vel est sensibile quando res venditur justo pretio non est manifestandi obligatio, nisi forte emptor oblique impetit non possit illud advertere. 2a quando vitium notabiliter gravat contra emptorem, manifestandum ... res in usu ad quos contrahens; ut si aliquis vult equum ad equitandum et ad hoc non est aptus equus, quamvis aptus sit ad onera. 3a si vitium sit leve et non videat contrahens ab emptore cognitum, non est obligatio manifestandi, si res vendatur justo pretio. 4a si interrogat emptor an vitium insit, manifestandum est, quia mentiri prorsus non licet, licet haec volens ... emendi ... vitium. 5a si vitium sit leve, et servetur qualitas potest venditor occultare emptori interroganti an sit vitium, quia tenetur se vendere bona fide et conducere ... Dicta de ... emptione et venditione aliis adaptentur contractibus servatis servandis.

Resolutio 3. An deceptor teneatur deceptum admonere de dolo dato, ut si velit contractum rescindat? Respondeo non esse obligationem deceptoris ad detegendum dolum neque ad aliquod restitutionem re non ... Ita Lessius, Molina, glossa, Castro, Palaus, de Lugo, ... neque ... non immerito ... gratis ... dicitur, licet res adhuc integra sit. Resolutio procedit ... obligatione gravi et supponit quod dolus non fuerit gravis causa, et servata fuerit qualitas, sit ... justitia decepti sintis ... contractus et ... contractus ... Respondeo ... quia ... aliquis ... aestimatur ... teneatur deceptor ad offerendum rescindendum contractus re adhuc integra, vel ad aliquod restitutionem, si res ... gravans.

Ade qd ebt ditus adhuc n.° v. positus vel traditione
ad. nil ted deceptori. Ctra evidens enim qd fingit
tantu ee luci et tot gnorum dimno s. equu bonum nu
detecta ptione ptiu ed gravit minuedu, n ted gra
vit at detegds dolu, neq ad usticos qbus emptor n
ee ptiy datus, neq persistus dicty, detecto dolo.

Rto

bus 2: ansit dolus ans eca. incidia cad ab alio
tertio d nla raoe ab alto & ohntibq, p. dctus
rscindi a decepto detecto dolo. ita Bonacina cit.
Lessio Thom. Sanchez, et Castro Palao, rd us 2 Mo
lina, et Cardal. de Lugo Dptae supra citata, dispti
n posse dissolvere dcty, alto ire Dni, ut hea aoq
3ig deceptorq. Rapsito ted casu, qo nla raoe cit. & ohn
tibq s in ca doli. 3a q 3us deceptor faciat unq mon
ipsoq us ohnte, vo it eius fut, Lucrat, ad negotiorq
ce. inde ed ac. ohens p. decepit, in decepts pot
dcty rscindre itq ipsa et aliis in lege et eleon. decto
bo doct Cardalis de Lugo citatu. 2d si alt ohn. n
faciat unq morlis ipsoq cu 3o decentore, sciat fq de
ceptioq, et taceat, porit decepts dcty dissolvere p casu
qo ea eca. qo e deceptio teat ohens restare. eius
ut si n teneat id esse doct 2r Molina cit. 3.5.
Addi in regibs alto ire Dni, ea alibi contru e ta
lis actus e rscindlis ad arbitrium decepti ut pat 2r
Thom. Sanchez & legbq Castell. leg 57 Tul. 5 part. 5.

Rati

d pao rspsius e, q ilus decepti ad rscindy dcty est
p decipnte, sientq in iniuria sdutq a ire. povo
in odiq dintiu doly in illis pactq: co qdo alt ohns

n̄ decept, nullum est Jus in decepto adversus adversus. At ius cuiq̄ ptij ad rescind. ctus ī gaita pt: qo qto alt̄ ɔhens n̄ decept, nlq̄ ē ius in decepto ad rscid. ctq. — Dices & Bonazina. Sponsalia ex dolo, et ex deceptione catis a 3° pssit rscindi pro libito decepti. R. n̄ vq̄ eā q a ɔhns sponsalia, supposito qd n̄ rstringat. ea intrīoq̄ ad qlitq̄ sbi rservad ius ad resiliēdq̄: nq̄ iq̄ sponsalibq̄ p̄ matrimoq̄ impletis locus n̄ ē resilīoi, q̄ Matrimoq̄ sāt valdē ɔssolubile ē, te Jesus ante impletioq̄ p̄ Matrimoq̄ marq̄ libertq̄ relinquit. Itq̄ Jitus ɔsoloi pt p̄ novq̄ cq̄, qq̄ si a prīo, titilet ptq̄ impedre, qd in nostris Jacobico n̄ dgit. Unde ex sponsalibq̄ ad regos Jetas nla ē partus ut docet Jbr Thas Snchez lib. 1 de Matrimonio D 62 nq̄ 8. Et oblare optd, rscindi litq̄ sponsalia in casu n̄ fuire ɔnia ex dolo ante eca. qlitq̄ D ex intntioe, ltq̄ tacita, qā ɔhens ire merito sbi reservad statq̄ resiliēdi p̄ casu doli iniecti ab alio &c.

S.

Argumenta Dria.

Arg. Decept te rstuere decepto dgna qq̄ ex dolo passus ē. Arg. q̄ qa
tus ex dolo ante eca. accidalia ire tnali valdus a in deceptore n̄ dat oblgao rstitu: qo ditus dolo iniecto celebratus n̄ ē valdus ire nq̄. Ido marq̄, dno mi nq̄. qa aliqdo ex ditu valdo ē oblgao rstitui p̄ donis ut qdo in emptioe ptq̄ excedit iusto: tunc m̄ vendit ted rstuare excesu, uq̄ tq̄ emptio ita valda ī, cd ire ü

culti dend ao au lq ysiddq.

Dq. Si eiusmi dctus contra
nali valdus pared in deceptore ius go spoliard a
ire povo dctu xta h ysuso; d ius povq n spoli
at ire qo sito p dctq valdq ire nali: go eiusmi
dctus n valet ire nq. No marq trus prie ysrpatus
q a ius civile hd sap iritadi dctus qi atto thq re
nali forend valdi, d impdd siq tslaoq qi xclis alo
a sierd. Ddo go ius civile dctus ipso facto irita,
ri n spoliat ire hito d heri ius impdit, qd aloqui
in prqs thq iris nalis herd: und ius povq ysundus
dctq celebratq x dolo impdit x pte deceptoris ius
firmq d asstq. Diq psius: da qd dctus dolo ce
lebratus cito ire nali firma utrinq oblgaoq pared,
stac n spoliat ius povq d impedit. Dadmq cltatr moq
sb dispari cultu celebratq valerd psst atto ire nali e
lq nlq atto ire povo sive huno sive dno. Nq ido ius
povq spoliat ire qd acqrexerd dhentes d facit qd dhn
tes ius n acqrant. Silu dsiro de ire irevocali in
nro calu. Ne qd mare dsa rete nd mir. q a ius
povq pt spolare ire privatus, qd alqis x ire nali he
at, uq id xpedit ad bonq one. Dstat in lega fiei
lioe qa ob bonq one ffferi rei dominiq ab eo, qui
erat dnus in psesorq.

Dq. Deptus pt tq infrmi
cuq tq ex ptno resilire a dctu x dolo celebrato qo
n med oblgatq x ptra omuava; nq obligar. eius
lia omuava e obligari irevocablit: go dctus x dolo

celebrati utriusque e nlius. Ide ans d no. gss ui
ao p' uod. Va istia imuava in h casu iure vera
illi utrinque obliga in dctu onroso, id neuti & dhntis
dat pr restitire p mero libro. Adcta celebrato p
doly, succed acepti restitire d ns p mero libito & venali
equite, l & bestiie dris posit. Ade gd in eucfmi d
ctu e eqlitas ica d, bilalis rqta d respecta a istia
imuava gsuis n i eqlitas ica, d aiidalis gad ire
voralitz. Fg atq sbi impedit & ha malia dolosus
trahens.

Lz. ius povez pserbit, ne ulus lucry de
doloso resptet, quis nalis equitas psltat, ne alius
p iniria ius d aoq acquirat: oo dctus p doly celebra
tus e ire povo nlius. Assigty d md e leg. Et
eleganr ff de dolo ubi nla declat vendio fugis in
eo gd vendrd circuventus e dolo. Aq leg. 3 ff
pro socio declat societas si dolo malo aut frauda
di ca init ita psso ire nllus ee monstr. Ido ans et
no dgss. Nq decepti n k iniria d dolo suo, d e mu-
tuo d assio utriusque dhentis g lu acqrit ius d ao
3. Aq algale lucry; e dolo atq d iniria sbit ob
lignaoq facdi restioq dctus ad arbitriy decepti. Lss
decepti nq recipiat, nq agat d deceptorq eo gd do-
iy conorare fugit, adhuc depit in foro asciq tenet
d ante sgidicis ad plenq satisfaoq, d ad restitiedq
oe dqny illaty pro doly. Ad leg. Et elegand dico
eq anlare vendioq n g a huic eq dedit dolu, d g

facta fuit a mine abs. ... cx 3 ...
pro loco societatis & dolo eu nullius momenti n. absti.
dtu decipientis, declat; q.a te hd ... dus, ...
... n. p. ... si velit eg decept. Is Societas & dolo
... dt & nullius momenti eo su, qo emptio mala ... leg.
1 Cod. de rescindda vendi... decla. irrita, h. e. infirma,
& ad arbitriu decepti iritada ut ibi docet Glosa.

Sy qu.

... dolu intlit pt ante ... resilire a
Octu. qo n. ... stare Octui. ... an; ng qd ... stare Octui si velit deceptus e. poena, ... n. ... ante ... Adde, qd dept. ... agit: obligo
me tibi ... qo tu ... mihi obligatus, & si ... resildi sibi reservat. ... dept. ... ratione injuria, ... ratione Octus ... obligatus. N. ratione injuriæ; q.a ... tulo ... ad resarciendu damnu, qd aliqdo pt ... & al. qdo tale qd ... Octui. N. ratione Octus, q.a ... dept. n. ... obligatus, ... obligatus. ... an, & ans ...; ng qd dept. ... a Octu resilire n. e. poena ... legutus ... untioe, ... resilire ... decepto. ... addr ... loco ... dept. ... addat ... pt asequi, qd ... n. abste, & ... deptus n. resiliat. ... maro doly ... aderent. Dept. ... ga deceptus ad ... ad qd ... Ohens, & ... cogrd ad stadu Octui.

... qd ... loco no.

utrumque rescindi petere quia supposita validitate contractus, injuria esset tamen, quod deceptus non possit obligare acceptantem, quem deceptus acceptavit. Contractus enim firmus donec a parte fatigata fiat destractio seu rescissio, quae tamen penes deceptum est, non penes deceptorem. Neque requiritur ad contractum utrinque onerosum quod utraque pars maneat de aequalitate obligata. Patet 2o in contractu, quem libertatis maximo celebrat pupillus usque mare, sine tutoris licentia. Alter enim manet irrevocabiliter obligatus, pupillus vero potest resilire in utroque foro, beneficio restitutionis per tutorem in integrum sibi concessae a iure positivo. Consulatur Thomas Sanchez, lib. 6 de Matrimonio D 34 num. 32 et a num. 31. Hoc posito notat Messingerus instructionibus de Auctoritate Tutorum § 1. num. 6, latiorem continuit Consiliis quibus, quae lex de obligatione ligat parte civili creatur. Ad Illustrationem etiam de obligatione in conscientia et restituendi concurrendi. Vel in alienatione rerum Ecclesiae sine solemnitate requisita a iure canonico, in hac non tenetur alter, etiam irrevocabiliter, praeter Ecclesiam resilire. Videatur Dalao tract. 4 puncto 15 § 6 num. 2. 3o in sponsalibus usque ea data sine fraude ad eorum dissolutionem. Qui fraudulenter egit nequit resilire, praeter casum gravis et cap. ex parte; Item de eo qui duxit in Matrimonium. Consulantur ibi Barbosa, et Gonzalez.

by. ius positivum an nullus contractus bona fide celebratos ex dolo ante causam. gratis contractus vero civiles ex eodem dolo celebratos non rescindit: 3o et iure positivo fatigatum restitui a contractibus non habendi deceptor.

No l. maris ptz: quod ni cuius fluitas & tribus in paog nro, sed alatis. Nota bq: nq ius canonicum legem naliz egitz, ed 2a naliz egitz, qd in Debg fori Iuris pi aliud dolus sius: unde ire canonico ptde cepti ab liti rsilire. De rigore iuris civilis n pa deceptis a Debj fori Iuris rsilire; et lis sbventum e ire ptorio. Hoc ire edit decepto iniqs Dibj & ceptio 2a deptore, si nduy Detus s tradioe fofetur, et post rei tradiog edit ao de dolo ad rsidy Detz ly, ed ad rstiog in zory ut noat Pirrinch t decreta liy tel 12 Ine 6 ny 8.

Iy. At ius povy rsindbiles facit Detus celebrtos & dolo ante cca. qlitz, quis de iritave Dc ty matrimoalz celebrty & fili dolo: sut ius povy rsin dile facit Detus alos celebrtos & metu iniste incuso, ed plane anlat matrimoy celebrty & fili metu; et alstda e segela: oo ed id, unde seqr. No segela maris. Fregntes sst doli unde & fregnte iritaoe Detus matrimoalis ob doly antz cca. qlitz gravia incomoda emrgerent; estz 2a bony proli. Eque vo gravia incomoda n ori und & fregnti alory Detuy rsindlite. Lave ius povy mvito n anlat Dety matrimoaly, ed rsiuoi rdit obno= xios Detus alos de se rsindiles, gsuis ed hi, ed le sint & dolo ante cca. qlitz. Adjnta maris pro n uod; e mi lata dsprtas zr doly ed mety. 1o qa metus rdit z voltariy totz aog. etz qad sbtig; dd. ut atz rca. aida

lia rlingit voltaries qad sltig, d sly cad voluto
rey qad glitg. 8° q metus gravis n e morali va
dilis; dolus atq e evadilis & marq vetis vestiga
og. Probo eq ius povy eque rsciudles facit in favo
re depti d metq passi caros dictus, matrimoly vog
nlad ob metq iniusti iusq, d n anlad ob dolq antq
cca. glitg.

8q. Alteq in foro osliq d ante sq sdicis
n pt deeptus rsilire; bestiq m iris povi e foro
eting d ante sdciu sq. No assptq, d parq. Rati
qoties lex ista nad aoq ad rq petndq, d sil sditq
sesori reptiog eiusdo vei toties psesori litq e in u=
trog foro rq posseq retinre: na cui sdit ao, ea
ospit aceptio, d retntio, relā qui ad aodq 84. Ex
ornad h dsiusq Thas Sanchez lib 6 de Matri
mo D38 ny 32. Ihmo; lex pova ista nad de
ceptori aoq ad petdq rq; id bitq x dictu, sil sdit
depto aoq ad lq reptdq, st dedrad: go depto liberum
e in utrog foro verio psq retinre; ac pindx pt in
foro osliq d ante sq sdicis n stare dictu, sive ā
dictu resilire.

Addo aceptiog alq ad caleq ooni. Fas
resilidi a deb sniens depto e ire povo eti e de ire nali.
Rao a ido ius povy sdit rsciudilite ne cui p eoa
ris civilis dolus suus p̄ nals eiusq io 1 § 1°
ff de doli mali aceptioe: go nalis eqitis postlat dact
x dolo celebratq ee rsciudlq: go hyc rsciudilitas in favorq

decepti e de iure nali. In ijs p̃tea in quibus resciendi- bus hoc tantū odio certū inest, qd possint resciendi ad arbitriū decepti, si dolo alterius contractus ineuntes sunt: ... tm hujusmi odiosis n̄ e contra dispoz. legis, cū aliud e valde 2fus inclinaci, qñ nulla habent contrahentes ... agend. Ideo si in quibus resciendilibus adē talis odio ... resciendilitas e de iure nali: quo deceptus pt resilire, ab iure nali. Ita Carlus de Lugo Layman, et Lirking contra bene multos.

Dices contra 1. Votum, cui dat causa dolus e validus iure nali: ergo nqt ec resciendilis ex eo de iure. Ideo am, ē no cq̃. Optime quidē hic foedrand ... qd votum iure nali valeat, ē qd eodem iure sit resciendi ... a decepto. sic tm votum cum ... a Prelato poente, ... votum relaxare ē validū, ē Prelatus pt votum suum re- laxare; qa potestas nari n̄ pt in summo Pontifice, ē ei in aliis prelatis ... docet.

Dices 2. Iu- re nali nulli decepti ao ex contractu; ē hic n̄ debilitat ra- one 2voltarietatis, aut injuria, qñ passus e decepti; sic- ... tm 2voltrietas, ad injuria n̄ debilitat graviorem aog in matrimonio, cui dat eq dolus causa. ... ergo ... to iure nali contractus ex dolo n̄ e resciendilis. Ideo marg e no mirg. ... a 2voltrietas ex dolo affert tantū ... odiog resilidi a contractu, qui ex se e resciendilis: quare ... 2voltrietas debilitat aog deceptoris. ... qa contra nalē ... e, qd dolus sucus sit deceptori: unde cum ao debilitat

vaoe injurie, quas intulit. Nam usque partes Matrimonii
qua valde oppted Dictus h ee indissolubilis, ut supra diximus:
care nec glumv in depto contractio reservari sibi res...
factis, nec injuria per dolus etc momenti e id ...
indissolubilis dicitur lex, nec vel indissolubilis consequenter gravima ...
da. Non e osculatius sui gravis, quod nale, gravis n...
dit p ... involuntarie, et injuria et dolo ante eca. quilibet ...
dile Matrimonii, & alius Dictus de se obnoxios ...
go id potest etiam efacere Sies nale.

Dices 3. Si dolus ani dat su-
re nali ... etiam in casu doli ...
tas peed depts ... tunc ... injuria ...
rela e ab dargo. No sequela ... Silvestris, et
paucos. Ad pracog. dico. Dolus Dictans n censetur inju-
ria, q ... volutis, et in casu dolo ... depto
n e ... volutis depti ... celebrandi Dictus; ... cele-
brare etiam dolo n ... Ries.: dolus ... in ... in-
juria efacit ... ; ... dolus ... influit ... ; ...
indepen... ab ... depto ad ... Dictus. ...
Si ... dolo Dictante res empta e ...
e depto ao ... mirit ... sibi ... sua.

Questio. 7.

De Metu ... in Dictibus.

...

respdo. ... Dictus ... lucrativus & metu gravi ...
... incusso ad ... & ... na ...
... Ita ... Molina tom ... D 267
et D 326, ... Vazquez in ... D 22 Capite 3.

Dr Molina tom 2, disp. 2 apd Basilij Ponze de Matrimonio lib 2 Cap 6, ... Est Salmaticen ses, et Martinus Perez. Qui, sed ..., aut dona tarius alta iure nali teri restituere, quod ex tali acceperit ... tu. Unde ... tota devolvit ad ... pro tali ... aut ... dictus suis, et domnium non transferri. ... te tulo, seu ca... ... dictus hic est ... iure nas d in dictu mere lucravo ex metu gravi iniuste ... iuso ad ... ... tulu, et ca... ... go dictus mere lucravus ... Mar ... tu lus est de ... dictus, ... de ... dictus, hic iure non est ... Et ... est de iure non, ... et bo

nunq.ß ... de aquido veru domnio ibi: ruq.ß ruda tradio transfert domnius, ni ... ista verdio, aut ala ista caa. Hoc atque declao ... logad de tradioe, quod sine ista caa non erit donao ob ... ... dictus. ... mir: quia in ... dictu non est tulus ... in ... Unde non est tulus orag: quia ubi est ca coactio, est ... opra ... ma lus iniuste ... non opra ex ca liberalitis gratuitis, aut ... ... favd ... sit tulus orag. Nunc ... nas notu ... liberalitis non donaro, ... invitus, ... bene ait Basilius Ponze in loco alegato, ubi ex Arlis ... a... toritate id ... ostendit.

Dicas. Gruito et libral non ... coactis in dictibus, et merosis. ... metu ... adhuc liberalis et gruito facit. ... le

sa D. Stirony, Ambrosy, gory ttinoria dabit iiatu
Bllum, libralitis opus n ee qd ab invito d coactofit.
Et e. D Tha Ba q Lne 83 aro 7 ad 3m docem, si
Esoisobligao p coatios tollit, h e imped r a pudens
coatio impedit spontneity, ac pinde obligaos qo aloqui
rltrd, si asio ed sontrma gruita, e libralis. Q; quia
ido onrosy opit gruito q voltas dadi qasi cogit d x
tget a sre alius, qi bd, d regsfit; d mags cogit d x
tqd voltas p coaos, d mety; d qi sic dat n dat puri q
vult: oo onrosy qatale opii gruito d libralis. Ansa
Pi: qi p bono vite pmit, aiddat, gratis n prp dat.
oo qi x metu mortis dat aut pmit, id oratis d librali
nsacit, d coacte d ogeni gruito, d librali opii craty.

Qsiv

mad Q. Lui id mety mortis inuste incusy declinds p
mit, impliete pausit in h my: promio ne morty in
feras. Nd hic Octus e sre ny nlius; q ad grime eme
re qd suy e, d dy qd suy e, qd qd n e ptio stimale,
d n x graosa volta pmire ad hendy qd suy e, d y
qd suy e: oo. Probrd a parite. Tradio lucri x mutuo
facta usvario e sre ny irita, d n tfert dominiy: oo
illi Octus lucravus p mety xtortus e sre ny iritus, d
dominiy n tfert. Ans doid a D Tha hic L 78 aro 3
d e Onis, a. as dsrdit capismud ner Molna D 326.
D oga sauent raoe, qs pante. ba a polton. L Mu
tuatarius, tradto lucro, athuc retd sua n q D. anale

contra mutuantem, et etiam ius reale in rem vendicandi: in mutuante enim est obligatio in conscientia, et ante sententiam iudicis ad restituendum rem in dubio, et omnes fructus, sed est contra. Sicut fera dominium ... sic etiam in mutuario, et obligatio in mutuante reddendi, non esse translatum dominium, ut docet Angelus. Atque similiter ... in promittente et donante ex metu, et ... obliga in metum incutiente, ut dicunt, et quoad Molina loco citato: ergo. ... Ideo ... donatio licet ex metu est iure naturae irrita, et non translata dominium, quia caret iusto titulo ... iusta, ut constat ex lege Nunquam citata. Atqui incutiens lucratus per metum iniustum, et tamen caret iusto titulo, et causa iusta: ergo. Duo tamen adverte. Primum, quod sicut in incutiente onerosum ... habere titulum iustum ad dominium transferendum, sic et in incutiente lucrativo. Secundum, quod sicut titulus usurarius est inva... ... sic et titulus ... metum iniuste incussum: nam sicut mutuum ut tale non est pretio aestimabile, sic non est pretio aestimabilis illatio mali contra ius patientis metum.

Dico 2°. Incutiens utrimque onerosus, qui rescindibilis est celebratus ex metu gravi iniuste incusso ad ... et ... iure non est validus in ... favorem patientis metum. Ita censent multi, quos citat ... Cardinalis de Lugo ... Iure ... incutiens ... esse iure non tenetur ... Soto ... teste Mastrio, Navarro, Molina, Salas, et aliis quos citatos sequitur Rebellio ... 1 L S. ... ius non nocentis non debet potius ... favere nocenti, et non favere potius innocenti et nocere nocenti,

[illegible] utriusq sirosus, si v. [illegible] [illegible] metu

[illegible] infaty ee agite nus, c n. potius valdius

favorz patientis metu: eo ipsmi Ictus eo metu &

tortus n e ire iny nhes, d valdius infavorz patientis

metu. [illegible] e [illegible] Armda la q D [illegible] 3 manu

[illegible] ptis [illegible] aß gle td. Desunt [illegible] leo 600 ire

ny ffde velis Turi. [illegible] mir. Si ius ny anlard [illegible]

no. los Ictus ido favord jnocenti, q a in h impdird o-

nus d obligaoe Ictus; d in h eque favored nocenti. [illegible]

Ictus ee oio nhus; cu neutra pte ulij ed onus o-

bligao ulla Pactus: go n favoret potius jnocenti d no

[illegible]nocenti, [illegible] talis Ictus &c.

Probad pao eius Delaone.

Sepe accidit ob subsequientes circumstas, l. denuo detectas

q hoes doleant de celebrato Ictu. Itius, sepe do

lent n celebrasse alos Ictus, qos noluerunt, e [illegible]

qos voluerunt n celebrasse: go q a magis e petilis e li

brtas magis q favorablis ad stadu, d n stadu Ictus qß

nstas ad stadu, l nstas ad n stadu Ictus. eß [illegible] Ictus

dego agit ire ny e valdius n favorz patientis metu, la

[illegible] e in jnocenti d hj nstas en nocenti d, [illegible]

e ire ny e valdius equa nstas e in utroq ad n sta-

du Ictus, go si ius ny nocenti potius nocet d favet

jnocenti Ictus, dego agit e valdius ire ny n favorz

patientis metu.

Rad 1. Si ius ny nocenti potius nocet,

et inocenti faveat; sufficit quod ita dictus firmet, ut inocens possit resilire vel cogere nocentem ad statum et etatis; hoc atque sic evidet sit eiusmodi dictus valdus in favorem inocentis: quod talis dictus valdus est nimis proditio, siquidem ius neque potius noceat nocenti, et faveat inocenti. Videlicet Nil defficit in proditio dictum, ut sit valdus infavorem inocentis. Non obstans simpliciter voltarius, quia non ex metu. Thesis non simpliciter voltarius, et atque involuntarius potest fieri, ut quod, eius metus non tollat voltarium simpliciter. Et hoc facta suppositione ad probandum ab A. A. Non tullas, et castrialis ex parte dictus ius vellet lud quod inocens agrit contra nocentem. Deinde valdus est in favorem nocentis etiam: quia hic habet ius cum resiliendi, voluntate alogi standi a iure natali ut tra injuriam illatam per metum terrendi, sumere damnum irreparabile in rebus suis: et qui metum intulit injuste liberi animo sensit in dictum, nec habet ulla rationabilem causam ab illo resiliendi.

3a Dico Dictus onerosus, qui scilicet valdus fuit in statu irefundabilitas, celebratus ex metu gravi injuste incusso ad illum exigendum est iure neque irritus. Talis dictus est Matrimonium et Professio Religiosa, quod dicitur Matrimonium spirituale. Ita Diana parte 1 tract 4 resolutione 31, cum multis aliis Doctor Gonzalez in Cap Veniens de Sponsalibus numero 5. Eiusmodi Dictum ex metu proditio celebratum esse irritum et irrectum pono docent plures alii apud eius Cardinalis de Lugo et Doctor Thomas Sanchez lib 2 de Matrimonio

D. 21. Pro Vinculo matrimonii p[ro]p[ri]e ... unde licet,
qui p[ro]priis ... tollit matrimonium. Metus atq[ue] qui ca=
dit in constantem virum ... tollit q[uia] ... consti=
tutio in ...: ... metus qui cadit in constantem virum
tollit Matrimonium; hic e[st] ... in ... ...
... aro ... ta corpore. Ergo ... ...
metu ... ... nat[ural]i ... ...
ad arbitrium patientis; ... matrimonialis ...
invalidus ... ad arbitrium patientis: ... hic ...
... metu iniuste incusso ... atto iure ...
... ... atto iure ... ... validus,
... ... iure ... ... nocere potius nocenti ... fa=
veret ... innocenti ... iure nale ... a ...
rectura, cogeret iniuriam pass[um] ultra sumere irreparabile
detrimentum.

... Iure ... hunc ... anlad ...
Matrimonium e metu ... celebratum, ... iure
supplet. ... Cap. Cum locum de Sponsalibus, et Cap.
Veniens, ... eod[em] tit., et Cap. Significavit de eo, qui duxit uxo=
rem, ... Gonzalez in Cap. ... de his ... ...
... ... 16. ... iure ... ... Matri=
monium e metu celebratum: ... irritum e iure nat[urali]. Occurris.
Non ... iure ... ... de ... ... de=
clarat irritum ... iure ... Matrimonium. Tale ... iure hunc
... ...
... iure ... hunc ... irritet Matrimonium ob impedimentum
disparis cultus; ... ...

Et in hu Eccle saeculis plurimi cum infidelibus matri=
monia fuerunt valida, et ob certis circumstantiis etiam licita;
et constat non ante Concilio saecula caruisse vlore, ut dicatur
Cardli Blarmno, Rebello, et aliis tradit Basilius
Ponzius lib 7 de Matrimonio Cap 27. Pare mani non
potest, aut extitisse iure humano antiquum Matrimonia ex dis=
pari cultu, vel tale dirimens impedimentum esse Juris divini
dine. At semper Matrimonium coactum fuit nullum, et eius
nullitas semper petit Eccle. lis, quia posi opetum pari:
ergo dictum tale nullitatis non est inductum iure Ecclesiastico,
Jure Ecclesiastico supponi Matrimonium coactum iure ali, seu
non esse nullum.

§.

Argta Da Conem.

Ly. Dicitur mox

se lucraturus & metu injusto ad Ly. & tgedi advisu
non cuitus l & Consensu voltriy, l rage injuri. Ed atque nea
tro & Cap initiis in esti. Ly, quia metus non tollitur
lutrium, solum, non sufficiens ad peccatum lethale: ergo neque
ad hoc. Ly, quia solum injuria non tolit voltriy, non istu
tuly efferendi dominium, cum non tolat tuly donari, ergo.
Accedit en ostraoz, quod sit donum plo ad evadendum malum
imminens & metu injuste incusso a gro, valida est donao
quia injuria, aut Consensus voltriy obstat. Breviter potest responden=
ndo Cg ergo, quia non Consensu voltrii, non rare gravientis
injuriae fiere initium ... Ditiis, et defectu non proprio formalis=
malis, cum alnde non fiere tulo gratuito.

Ad 1 distincte Rn. qd. li dictus sic nap
ad dictus & defen voluntarij libralis, et spontanei, d rao
ne injurie oppte libralis d gratuito; si vo & pro defen
voluntarij et rao injurie idum. Ad lus ditur ani gad
utrq, ptis, d dga nad. Ad peccatu letalis n requis
spontaneitas, sive libertas a coatione, et sufficit libertas
a necessite qs qtis, sb coaoe sive metu hed: ho m pt
d te ttu malu graure etz sb necessite, bendo malu
gdui, imminens longe minus gecto. Ad dictu autz
de go agit rgs spontaneitas, d istius tulus stricta
abstralis. Neutz atq dard: tolit m. spontaneitas p coa
tioe, d etz iustus tulus, qui uz n s dati e aceptibe
ea tulus grae. Ad lus dictu, qd p injuria tolit vo
tuz grae uz d istius tulus, tferedi domniu; l m n e
libratis gsio ra donao, et mera tradio, qs n eferet
domniu.

Dicitur qd in ofrao add Rn. qd ia donao va
lida e q n & coao, et & eleoe pri, uz metus n s sufficiens
ad ia retrdg, d sgent n s ca, et ocasio, ut qis ab altro
implorb auxiq qi auxilari n te & gstra. Unde fit
qd p donaoz n emia qd huz donantis e., et qa donao
facta & injsto metu, n & eleoe, et & coaoe fit: metus
n mera ocasio, et ca donaois e. d donani cogit gsra
uz e emre: qare invalida e. Et si metus injiste incu
tiud ut donao fieret in grg altius, d n. incutientis me
tu, donao ed invalida pt solitas raoes. Ad ofrae &
leg tt ffae co qd metus ca S in hae, et & Capte
1. 3. d 2. de his, qs vi. In qbz decla pinde u qd
ab alto & incutentibz, sive ab alo 3o metus incutiad.

N.D. ℞ hac leges qd n̄ erat, tuit ꝯ qd ire nat. statutū ā declā, ut ostendit L. Molina D. 268.

Eum.

Sᵗ nlius ed ire nq ditus gravitas & metu gravi, pariter ... ea dē rades nlius ud celebratus & metu levi ... iusto ad lq ... ire nq valdius ē ditus gravitas celebrtus & levi metu injiti ... ad lq ... gedy ... pavius n̄ ... aeq levi metu passio. go.

Nat. marq ... Ponze ... Aranda cū Salas et alīs. Ipsorū rao, q. metu levis ... nlo bē reputari ut mrito regtā ā ire & eo qd talis metus ... ptiēntiā. Pare sᵗ & lo oprat ... libito ... impediend agit ... repellendo ... movendo ... invitū voltrie patit qi eq sᵗ ... facile ... appellare: unde ... vi metu orit ... potius ... consequenter.

Vz hīs non obstantib, marq ... cū L. Molina ... alīs. ... ditus celebrtus & gravi ... levi metu ad id injste in usu ... sine tulo ... ca, ... & tulo ire nati nlo, qi talis ... n̄ ... impediend ... voltrie: hūc ... n̄ ... qd ... Lessī; metus gravis, ... levis equivalent quod effectū ... ditus, ... obligaois ... in nocente ... L. Thō. Sanchez, ... L. Lessio cū alīs. Pare n̄ ... ditus & lis? ... qd metu levi passo ... aeq ... qs admy n̄ ... qd metu inutiens ... in ... ad ... Rao, q. n̄ ... eo qd in foro externo n̄ ... levi metus ... qd motus impediend & lo. Et q. facile ... alegari metus levis, ne

absolvendi sit, ne dicas qualibet poenitens, ut docet D. Thomas Sanchez. Ex quo ex aliis utriusque iuris DD. advertunt, quod licet levis metus patienti non detur ac quod metus cadens, fu... facere offitio judicis. Ex his nad mir argumenti.

Resp. Sacramenta

Suscepta per metum gravem injuste incussum ad Sacramenta eorum ... ceptionem valida sunt, ut constat ex Cap. *Majores* de Baptismo, ubi dicitur eum qui metu coactus consentit Baptizari Sacramentum suscipere Christianitatis et absolvendi omnis multiplicis: ergo eodem modo... tus per metum, validi celebrati valide sunt. Ratio est, quia ... cramenta et etiam Baptismus, specialis induunt obligationes, quare dicit citato Cap. coacte baptizatus tenetur fidem colere, quam ... suscepit. Et itaque alto sic non est maior ratio, ut metus impediat obligationem inductam per ceteras: ergo ceterus celebratus per ... talem metum ... specialem obligationem inducit. Sic D. Gonzalez in Cap. illo *De his qui vi...* ... Baptismus ex metu levi valido, et gravi susceptus ... ut ... Per ... ergo ... licet non qui nunquam consentit et patitur, et in hoc ... baptizatus ... recipit baptizatus; qui tamen per metum consentit, ne deterius ... mi... nens patiatur, valide suscipit baptismum ut ... certum, et de ... fide ... D. Eximius ... de Sacramentis.

... ergo ante ...

Quaest. Disputatur. Ad ... ad valorem baptismi, quod ... institutor requirit. Ad non requirit omnimoda involuntarietas in ... cipiente ... ... injuria ... ... voluntarius ... quam ... metu et involuntariete ... Ad valorem vero ceterus requirit ... tales ... ne aliquis per injuriam ... ... hominis invitus, et cogatur emere qui ... sit

n alii, qui suorum amissione. In iure autem lucrativo deficiunt istius tituli, et causa obtentionalis et contractione ad hoc requisiti. Adversus hanc dicendum quod obligatio suscipiendi baptismum habet ab omnibus ex praecepto Christi, et praecipientes obligationes sunt et legibus, quibus Christus Christianus regitur et obliga in primis et actibus voluntariis, ut obligationes sufficientes, et Jacobus, ad quos celebrandos nemo tenetur et cum istius tituli deficit, qui celebrandi validi non est.

Ergo

Non requiritur major voluntarietas ad Contractum lucrativum, quam ad votum; et voluntarieti requisitae ad valorem voti non opponitur jure naturae metus gravis ad hoc extorquendum incussus injuste; ergo voluntarieti requisitae ad valorem Contractus lucrativi non opponitur ejusmodi metus. Istud minor in votis explicitis ex metu injusto ad ea extorquenda, dum implicito Castitatis intercipiente ornatus laborum et filii metu. Sed navi marius de Castro Palao tract. 15 D. 1 puncto 5 num. 5, et alii quos ipse citat. Ratio, quia voto et tali metu non deest titulus istius gratuitus, et causa obtentionalis mercedis: sit non Deo cui gratitudo debita est, et a quo est voti remuneratio: quare non obest voti valori injusta coactio. Ergo atque obest Contractus lucrativi valori, quia et hic debita voluntarietas ab eo requisita istius tituli, et causa ejus obtentionalis. Restituitur et consequenter ut Arenda supra citato, aliisque apud illum quam mare, nada est minor. Ratio, quia id opime obstat Dominus Sambrinus et recepta voti definitione hoc est deliberata et spontanea promissio facta Deo de meliori bono, et continens promissio opus praeditus metus, et coactio quo voluntati

ad votu[m] r[e]q[uiri]t[ur] op[er]i[s] cu[m]ulu[m] metus. Irritu[m] votu[m] e[st] om[n]i
invaliditu[m] et a DD, p[raeser]t[im] D. Ambros[ius] lib. 1 de Sp[ec]ieb[us]
Cap. 30, q[ue]m citat et refert Bal[ta]s[ar] Gonze, id q[uo]d no[n] int[e]ll[igitur]
t[ame]n d[i]ctu[m] reseravi et metu. Ib[i]d[em] miror q[uo]d ip[s]a postea
affirmet voti ex metu valore[m], cu[m] citatus Ambrosius s[imp]l[icite]r lo[quatur]
q[uo]d de p[ro]b[abi]le factis D[octo]r.

Ex dictis n[on] n[ego] d[ictu]m mi[ni]m[e]s q[uo]d a[uto]r u[ni]us c[ontr]a
duo s[un]t advertenda. 1[um]. D[octore]s o[mn]es c[ontr]a ex iniusto metu su[bsequentem]
c[on]c[epi]t, et metus cessante in lo[co] ministrare, censent va[lidu]m sa[lte]m
implicitu[m] Castitatis votu[m] et cui obligaco[nem] suscip[ere]. 2[um]. acc[e]-
ss[o]riu[m] seq[ui]t[ur] p[ri]n[cip]ale, q[uo]d ex na[tu]ra, et q[ue]stione principale
n[on] separale ab Accessorio: valor a[utem] ornis ob[ligatio]n[is], ubi accessoriu[m]
e[st] votu[m] Castitatis n[on] inseq[ui]tu[r] na[tu]ra d[e] co[n]stitutione a Voto:
ideo q[ui] ornis valore[m] n[on] n[on] seq[uitur] voti valor.

Instes: q[uo]d e[st] d[e] ju-
ra[men]tu[m] p[ro]p[ri]orum ex[tor]tu[m] ex co[n]s[ensu] metu erit irritu[m], n[e]q[ue] induce[re] ob-
ligatio[nem], q[uo]d e[st] a[ffir]mamus, id ostendit M. Suarez lib. 3 de Ju-
ram[en]to Cap. 10, et D. Valas in lo[co] q[uo]d trac. 3 D. 3 Sne[c]t. 1,
ubi p[ro]p[os]itis multa movi[t] q[uo]d favere n[on] v[ide]ntur ex Ire n[e]q[ue] ta-
li Juram[en]to vid[er]i peccati d[e]dit, certime v[a]lere cu[m]ulu[m]
Juramentu[m] t[ame]n q[uo]d vire irritatu[m]. Et l[ice]t funtu[m] ad h[oc] votu[m] ex
p[ro]b[abi]li[bu]s iuris dicis[ioni]b[us], n[on] satis firmu[m] videat[ur] D. Vadingo
t[ame]n ab ali[i]s Theoris et Canonistaru[m] sa[tis] d[i]c[e]ndu[m] n[ecess]e est
n[e]q[ue] audet ipse Vadinous. Insta q[uo]d mo[do]. R[espon]deo: q[uo]d a[u]c[to]r i[n]ter-
ra[ti]o e[ss]e e[st] adduc[i] D[e]i in textu votis: h[oc] a[ute]m n[on] im-
pedit[u]r p[er] metu[m], d[e] coaco[nem] iniusta. Sed e[st] in textu s[ub]li-
tis D[octo]r adduc[i], h[oc] ad[hu]c [e]ji[us] malu[m] e[st] id ex n[on] metu[m]p[er]

cohonestari. Anc eiusmi contractus inducit obligationem. Et 2a votum, d Ictus lucravus sibi gota in possibil. siue neis, quod impediend fieri coaco d istum metum. Anc valorem carend, et obligatio non inducunt.

§.

Arguta 2a contra Deluag.

... Ictus sane .... no c ... metus iniuste .... ad ... Ictus n c plus ... Ictus ... Mir ostend ex Cap. Cum locum de spon salib. ... metus ... coaco ... Inde vaoe ... opra ... iniusto metu opra ... ad evadum metum; et ad h ... formula, d n ... Ideo marg ... mirg: ubi c iniustus ... metus n c ... et relarit ... Ideo et h ... evincunt ... semper ... no mirg: ... nadus c casus ... polis ... in go ... Ictum, et potius ... dd ... valorem eiusmi Ictum ... ubi i iniusta coaco: et n c eadem presumptio ubi metus c iustus: ... tunc oprare ... ad vitadum metum, ... vo ... ... pecare: nemo atq presumitur ma lus ... metu iniuste ... n ... pecare ... eo ... circumstantijs ... coaco ... ed pre ... et similis, ut docet Car dinar, aut etiam ... ed pre ... carere malia, ut docet ... Sturdo in 9gnatas.

Et si Actus i matrimonalis, et 3tne actu n' esstia ad q
fm. coace injsta, n' stare Sacrgty, qd ed Sacrilegiy.
Rao q' la Actus, q' nlles e raoe coacis injsty n' e maa
Sacrgti, adq ado ibi n' ed simulao eca. Sacrgtaly admi
nistraos. Infs, q' la solao n' ed stis, et gre malis, ut e
gla Lr Aurdo dissertaoe 19. Actus go ijsta coace pt
adq malia mndati (de go ue i dfas) n' here q'ny ad
sity o'y, q' uba q' b ferund et vstry modq, aut sicutiem
in h sis ut mij: dntio gty pulte rgs ad evitady coao
q' injsty. Sstare ciati DD, et q' stirmda la sris glstioe
legand DD Sarez D 1 de Voto Cap 8, et Aranda supra
citatus.

Sry. Actus ed 3tnus q'u n' ligerd ad valory. Ra
o'; ng inigss e gd algis x inigite, sbi restd omody et b
injria obligd injraty. Sd ita evird, si Actus omnolis
se mety injste jucsy ed valdus, insiens n'e mety aut
pre ius, e injrz stiens, suscipred oblgaos: go. No asiry.
Ad saos ado mary d no miry. In eo ras Actu mety
cutiens n' e fuir, q' x lua sigit omody restarad, si x rei
ablaoe cra voluy Dni acgrerd rei Domniy. Omody res
tard x q'u libro stientis metu et le q'us e legus adsirte
ndy ius et domniy x fuls onienti. Hic aty tulu n'e j
iria lata et ius gyssity, aut domniy, gd is agrit q
gatis mety. Ad vo iius originy trahad x injria ad h e
lest gd injriatus, et n' gjriani a Dactu go resciro, ut
in h stat gd ius ny gnocenti saved ptius, et nocenti

nocead. Ostad hni ad faog adintg miri natq: g^a sui qd
agrit Nocens, e deble, d obligas, qs sui^u^gic Inocens
i agsilis ad eius nutq. Ad si nocens stare nolit
qtrioe Ictus cogd Inocens ad frq aog civilq adgadq
metq, d ad lloi qpensas. Vq hic qomda n^e evolere
Ictus, et e nova Nocentis malia oriren^d. Ad mq
qo cadq qoomda sbibit inocens, si post Ictq tradioe
pfectq, etq ofa eius qvalidite Nocens qstuere nollet
rq aceptq.

Bq. Sus nq stabd marq v^s ad qhabilidas
psoas in Ictq, qdo ade Ictus tulus qhabiladi qpsius
pouq: et qd p Ictq metu injsto Ictq inocens n^e
gravd, d nocens n^e licevd e Ictus tulus ad qhabilidas
psoas ad talq Ictq: qo sve nq qhblitand. Otto marem;
qa lege sius pouq qhbilitad ad Ihdq obtulq obqsq
qhbilitad, et qhblitare pmit sius nq. Datd in qpedq
to dsparis cultus, e aliis, qbq Matrimoq dirimsr. sre
canoico. D mirq: ad qhbilidas psoas ad talq Ictq u=
trinq firmq, omio pr Ictq matrimoalq, qi celebra
tus e dolo ante eca. acidlia n^e nutad, et oio firmus
e. Ad qhabilidas psoas ad talq Ictq firmq etq in fa
vorq ptientis metq, no mirq, d iqs. Ista, lutio.

Lq. Im
plad in phis, qd e vitio oriad. virtus, d in mphis qd
e esa irralis oriad ptio hois: qo d in morlibq, qd e
injria oriad sius. Ita vivd, si Ictus onvolus e ijusta

coace valeret: go. Nlr pari pt, gd Matrimoni ex dolo
ante cca. acedlia n vale. Vde gd ex vitio pt oriri
obligao virtis, ut sigis, si fne pravo voveret gd i ma ca
pax voti, votu ed valdu, dymo ma esia n ordaret
ad pravu fing xta doctrina Ptris Sarez, l de Voto la
pita S. i na gi ob movu vanu glorie voverit elemosinam
gblice dare, tebiti voti obligaoe ad elemosinam pstadam:
gpvis ni voverit male bene implere pt. Dirte: vi
tiu, et virtus dsi sit hitus, gorum alter ngt eu ca al
tius. Itq passio hois e a radice esse, et gmiu exclusa
esse irralis. Injria atq n tedit ea, et libertq sufficientq ad se
sy uy injrante, qi obligaoes i, et sstig jsuad, ga obli
ot gntieni: injsta m coao patit uy gsu libero,
dry tclo legmante, nlt uy ire psoali, aut rli, gd ac
grit gnocens.

Sy. Lui injste cogit ad Rhdy rsta ad u=
ny e dob malis, gorum minus, gd in mari; et rigp
stio e, gd ex gsu nro in malis l inl, lin mari ex=
clinale oblige algis ex sstia: go. Rao maris g injsto
metu mortis coactus ad rei tradioe cogit mortis, l
ire, l rq tradre gd iclud in mortis pgelsione. Ro
maris; g a n sy sit zeglia mala, et etq drsa raoni
indrsa orne, nq minus, gd in mari: minus m
afuit eq favorablq, sit acquioq iris, et domnis g a
alta ptq raoe Ictus onrosi, et librtq ad stadu, l non

studij debitu, qas utiliores n afferre majus malu, qd pu-
ru malu e. Alii locus e in traditione rei sine libro,
d q ca justa h q ex pte e a libra electione obligas cōtig:
malu m debitus insua se morli e cuitale d elez
glit lt, stu qd ilatu e ingr. a. Alij si hered injusta usur-
patio: hic m n gerd q sine libro obsistq cg, nec sumo
vi, aud favr specale oferrd.

6y. Alto jre nali n mi-
nus e obligao rstudi vz, d fructus post debitu onrosu, qsi post
lucravu, q e justa coatioe etitos, d hinc colligimus debitu lu-
cravu q justa coane ee jre nali nlij. go. No maxi obli-
gao m rstudi post debitu lucravu q justa coatioe etor
tu e adsta uj desiid, itus tulu, d ca ptialis ad tlaong
domnij, ideo q in coaone passio e ao dirte nlis, d vindi-
cava glis i in bluente lucru x mutuo. E gra in passo
metu q sitj x debitu utrinq lucravo, utrinq onroso n e
ao dirte nlis, d vindicava ad vz, e fructu, d ao dirta ad
rsiong debitu. Sed si nocens nolit debitu rsiong tunc in
paso coang e ao rtlis, d oglend nlis ad rsisadu se
rei vindicaoe, d fructuj, qi nakisit post debitu, d ante
illu rsiog; sed m reauctus e ad vz abrandu, ita d ad
caredu fructib ante rsiog debitu.

7y. Si debitus ex metu
fuit valdus, datu e jus a ptiente metu, d tradioe rei
domnij; d datus jre d domnio n agare, garaoe taltra

q: teneat iure naturae stare contractui dictus, si velit innocens: ergo vel
haec obligatio non datur, si dictus sit validus est, vel dictus non est validus
iure naturae. Non mirum de obligatione sola dicta. Ex quibus colligitur
omnino et quod dictus sit validus, et quod metum incutiens teneatur stare
contractui. Hoc omnino est eo quod consensus patientis metum sit liber simpliciter,
cui consensui adiungitur iustus titulus, et causa substantialis, nempe titulus
dati, et accepti cum aequalitate rogita. Ie titulus et libera volunta-
tas, sufficiunt ad dictus iure naturae valeat. Cum sufficiunt iniusta con-
ditio: nam unusquisque habet ius ne cogatur alienare sua, et ut
relinquat sua venere sponte, salvare. Huic iuri contraveniens
[illegible] contractus. Pars in metum passo ius est ad compen-
sationem quamvis si sit sine damno alterius. Haec compensatio habet
per restitutionem in integrum, et haec fit per rescissionem dictus, per quam res,
et personae redeunt in pristinum statum, quo antea erant.

Instas. Er-
go saltem dictus omnino, qui mutuus consensus et reflexione confir-
matur, sit irritus iure naturae. Ratio: quia dictus, qui traditione confir-
matur, sit validus non obstante conditione iniusta, quia habet iustum titulum.
Et hic datur in mutuus consensus, et reflexione per metum iniuste
extorta. Titulus non est reflexio infringentis metum; hic atque titulus
est nullus. 1° quia talis reflexio non est de substantialibus acceptantis.
2° quia non est datur grata metum patienti et dicendum non est valida,
sicut non est valida confessio facta Deo de re sub non grata. Acce-
dit, quod sponsalia, quae mutuus consensus et reflexione de facto dantur,
dissolvuntur casu superveniente, quo reddantur inhonesta [illegible] eo-
rum vis obligans ab eo pendet, quod non constat verum nota-
bilis mutatio, quod ab initio impedivit dictum: ergo vel ab initio sit

vid esse sm ca sponsalia cent persus invalida. Atque nla
e mar ca ut dicens i raoblie iustitu, quia ista coactio:
go ire ny iritus e ditus et ista coaone ad lis sequendis.
No

igss eius raois marg igssa no mirz, d hui raois assptum.
Ad lq raoz dico, qd la pssio e sby sc utlis aceptnti, iq
et la dus acqrad inocens, qd sibi firmit obligad nocentz.
Ad rq ad utlits, qd repssio i grata ard i n m ard vo
lumd, qeiuq nobz utlia sit, ut ptq in dicu tradioe rei psec
to, in qo trdio n e ard grata coacto, d tq ea e utlis pteen
ti coaoz, ltp atto ire vlt, qd acquit. Ad la raoz, n rq
qd repssio i de re ard grata aceptnti, ut meliq e in spon
salibz, qo pass celebrand hoes iq spois, sibi ard n gratis.
Ausit, qd repssio i utlis, d qd splie voltrie acepted. La
ritas n uqe q d n acepta psoz de re n grata sibi ad
patiens vo metu repssoz acepta splie voltrie de re si
bi ard ingrata. Nao dsprites e, q pssio d facta od
ei obsegosa d gq n e de re orata ddo ard n e d obse
qosa. Pssio atz hoi k sy rqirit, qd i de re comoda
aceptnti, d eqlis rei pssq: d hec herd etsi pssio n sit
de re ard grata aceptnti. Ad qd addr d igend: qo si
ab initio dc. sit persus invalida ob eiz rtriz, ido, a=
lit no igss. Et d mirz solpta: nla e mar ca, ob q ss
i qis raoblie iustitu, q ista coatio, d supit iuis
aestru, d splie voltrius, odo, d hic zlus n supit no m
rz, d igss. Ista solutio et dictis Bne s ad iz.

S.

Argutam 2.a 3g Ing.

Arg. Ictus Matrimonialis & metu gravi iniuste incusso ad hoc extorquendum cedere non creditur, vel ratione contrarietatis, vel ratione iniuriae, aut utriusque simul. Non ex ratione contrarietatis, quia in Matrimonio celebrato e metu gravi iniuste incusso est eadem contrarietatis diminuto, seu contrarietas [illegible] quod, et tamen supposito consensu voluntario [illegible] firmus omnino est talis ictus. Non ratione iniuriae quia in Matrimonio celebrato & metu levi iniuste incusso ad [illegible] extorquendum, [illegible] metu gravi iniuste incusso ad aliud [illegible] est iniuria, et quod [illegible] ad priorem [illegible], et tamen validum est Matrimonium, [illegible] utroque [illegible] metu. Non ratione utriusque simul, nam contrarietas, et iniuria sunt res diversae omnino, et neutra [illegible] vim irritandi [illegible] [illegible] simul, [illegible]: ergo Matrimonium, etc. Dico [illegible] [illegible] [illegible] ris; aut utriusque simul, [illegible] [illegible] contrarietatis [illegible] iniuriae gravis cogentis ad celebrandum Matrimonium. [illegible]; aliud non [illegible] maris [illegible].

Ad [illegible] [illegible]: nam [illegible] contrarietas, et iniuria sunt diversae omnino, coalescunt tamen ad [illegible] iniuriae gravis cogentis ad Matrimonium: et quia iniusta haec gravis coactio opponit [illegible] Matrimonii, inde est quod vim habeat [illegible] irritandi. Ostenditur dicta. [illegible] aliud [illegible] ictus [illegible] non [illegible] utrinque [illegible] [illegible] attenderenalis a [illegible] metu iniusto. Et hoc [illegible] aut ratione contrarietatis, aut iniuriae, aut utriusque simul. [illegible] [illegible] [illegible] horum [illegible] [illegible], dicitur esto [illegible] Matrimonii. [illegible] quia [illegible] anulat Matrimonium celebratum & metu gravi iniuste incusso ad [illegible] extorquendum, non [illegible] ratione contrarietatis, quae etiam reperitur in celebrato & metu [illegible] iniusto; nam [illegible] ratione iniuriae, quae etiam reperitur in celebrato & metu gravi incusso ad aliud [illegible]: [illegible] anulat

ratione utriusque contrahentis injuria gravi coacti ad celebrandum Matrimonium. Aliter dicendum de iure naturali, quo osculatio non est iure prohibita.

Quod attinet ad metum justè incussum ad obtinendum Matrimonium nihil evincit. Quia contrahentes et lo in consensus apponunt qui metum justo melius est subire, quam non subire, et longe distat ab injuria gravi cognita. Et Iuribus contrahentes ex metu gravi justè incusso non est consensus apud rationalis contrahentis, at tali metu melius est impositum subire quam subire, et quia in justitia cujusvis gravi cognita. Quae dicta sunt de metu justo non irritante induba sunt de metu justo contra leges incusso. De incusso ab hoc aliter sentiunt aliqui apud Coninck de Matrimonio D 28 dub 1 num 15. Metus dicitur justus ab hoc, non a lege quo justè quis juvit, et non admittunt a lege ad obligandum ad Matrimonium. Sit exemplum. Titius stuprat a Caya Caya minatur accusationem stupri, si ego non ducat in uxorem. Ob hanc rationem justè imminentem a lege obligatur Titius ad restitutionem, et non ad Matrimonium.

De Matrimonio ex metu levi haec est doctrina Iuris. Ille metus potest esse gravis injuria quod impetrantes mali non ob gradum commoveri concutiendi et contrahendi virum constantem. Ita si puer audax minatur mortem forti militi, reus in injuria gravis; et haec injuria levis non habet cogendi virum sui ad sinistram justam sibi minas pueri. Hinc concludi: qui operatur ex metu levi, potius ex sua libertate, quam ex metu incusso operatur: suam non libertate vires addit metui, quia non habebat ex sua ratione, et proprio merito, quare in actu onoroso, cujus non debet contrahens sustinere, et causa contractualis, actu iure naturali in firma utrinque obligatio, quibusvis

tus ē de jure irritabilis; nam xta advers. levem metum sufficien-
ter ad utrumq. Dicit d in dictu dissolubili iniuste cum quum
gravis metus levis iniuste incussus dederit ca. dictui. Metus
aut gravis iniuste incussus hic dicitur esse, atto sive naturalis
quæ e injuria gravis cogens ad contrahendum dictum. Hinc e adver-
sum omnis dotra: Ad ts sit astrentes, nullum esse Matrimonium etiam ex
metu levi iniuste incusso ad illud contrahendum. Ita Navarus, d. Ro-
driguez, apud D. Thomam Sanchez D. ny 1.

De metu gravi

iniuste incusso non ad Matrimonium, sed ad aliud finem directo ē. Hic me-
tus non ē prius moraliter inspirans ad unum in dolo, l malum immi-
nendo l Matrimonium. sed solum ad malum imminens, l ad aliud finem.
Unde te metus nullum vim dat ad Matrimonium, uiu ponte d
libere se offert metum passus, ut sufficiens a imminado d a
noendo se liberat. Et ido talis metus non ca. d occasio ē ad
Matrimonium. Vij. si sufficiens metus prius ad aliud finem offerat
postea Matrimonium ad metum evadendum, Matrimonium ē nullum quia metus
incussus ē ad contrahendum Matrimonium. Supra data ex Canonistis
docent Covarbias d Gonzalez in Caput Veniens de S-
ponsalibus, ex Theologis D. Thomas Sanchez citatus.

Vij. Nemo

potest cogi ad h. id statuum consentiendi in Matrimonium, d hic ad ex-
trinsecum finem. Ibidem: ergo consentiens sine libere d ex electione con-
sentiet, ac giude vi obligabitur coram Deo in Matrimonium sive re-
erit validum. Nō ans de iocane injuria, aut fere quod opera
titii ex libertate, spiritus talis: le mi qui per metum cogit ad Ma-
trimonium celebrandum eadem vi, quā cogit ad vera externa consensa,
cogit ad ac impetradi placem. Sed si sinde ad evadendum metum

hic, et nunc ei nlis ordy essy, aut n posse uti equvocae, l restrione, aut si n advertat se posse absq pecto equvocare l restringere; tunc dicta coactio ad proferenda vba externa, et ad intus proferendi c̄ contra coactio ad finy essy in dicty deus obligaoe. At qd si contra insitiad sciens ng deu, et adver tens absq pecto posse separare essy officio equvocaois, aut re strictois? Dicendu: tunc metus n ē ans, et ca dolus, et mea ra occasio. et mea dicitur se hered, ac inde dolus n suffi cit ng et ej ecclesiast ad valdy. Sic in scilic de presso ne religiosa L Sarez 3 de Relgoe lib 6 Cap 2.

3um.

Ido Eclea declat nlis Mtrimony ex metu, qui cadens in const ny decē essy ng loug n hed ubi vis, et coactio contradit ex Cap Cum locus de Sponsalbus: go ng adē contrus essus, valet Mtrimony lt gvens i metus. Rao agri, qa essu abstus, et efax vincit displiceny simplex, et ex metu ē displiceā simplex: go hec vincet p essy abstu, et efax, go itheni velit dcy, et eius obligaoz: go. Ido ans de ca sufficit et no lud de ca uca et ipsu no de essu coacto. Ista petitio ng et ire decesio declarat nlitas essus in casibus pluribus, sufficit ad esse de metu, qui iungit appd hic cautio, d ez mo n fuerit contra essus. Cuj tz in ire Canonico notissmy ē qd pē ex essus ioactus. iva, qz declarat nlitē Mtri- moy qa efficit essus peadent de defecu essus sufficit tali, l de defecu essus immunis a coatione. Ad raz adjuntz dico, qd essus abstus efax ē efecivē et ponda oia externa et afecivē efax eca obliglaog, sic p vincit ply displi ceny. Est tz efax efecivē eca. ulorg dolus, qa coactus,

Sic q vincul a simplici duplicea, raoe cuj e zultricus, secdu
qd cj alnde i xtrus p metj, d p injuria gravit cogntj.

§.

Iura declandg qq in nrg dolvg adducend.

Quie notada.

Iq. Lq Ire nq irrita sit, Ire povo n validand: etsi Iusqo
vg aog, aut xceptiog n dat, qq nasund e aum invaliditē.
Istad x dictis h dne ad lq 3a lq Ing. Iq. n Nunqs irrtand
Ire povo, qq alogi Ire nali vlerend. Istad x dictis dne 6 ad
lq. 3q. Nlla correo aut mutao Iris etj huni decda e fac
ta p aliud Ius hung ni aste svincad. Libea fertiori ni
aste svincad admiula n e correo aut mtao Iris nalis facta
p povg astj hung. Iq. Ius povg n corrgit aut immutat
Ius nale d ttj x symsioe Iris nalis sit algs sdiog raoe cuj
n xtndr Ius nale pcepug ad mq tali sdice affectg. Sic
Ius nale pcepug n xtendr ad sirmadg Mtrimoy, sb dispa
ri cultu. Iq: asrimd cca. Detius x metu Ius povg scor
dare ug nali, paris xcepti de qbg infra post suog Irig.
qq nobg obiiund x pjatas Ines.

3a lq. Leg t. ff de eo qd
metus ca ait Dtor: qd metus ca gestj erit, ratj n hebo.
Et Cap Abas de jg. qq vi: qui d metu siunt, bend
in irritj revocari. Hic sermo e urlis zfindens dictu lu
cravis. A cra, seqund, n fuisse irrita d rata n renda d
in irritj revocada, qq x metu siunt: oo Detius lucravi n
sbt irriti xca metus. Vet. Lex ait Dtor d Cap Abas

sit orgoei urles de oib; Pctib;, et q^a iure loci sit alij valde,
et rescindiles, ostuit qd ubis utrend ꝯscantib; rescindilitatis
et n̄ ꝯseqontib; valorg in oi Pctu. Ijs Pctus n̄ hebit ra-
tus. sit declarand nullus, aut sit rescindand et codem iure mo inva-
ritus revocabilis. In ꝯtris ꝯtraos ꝯtantur leges aliae, quibus
Pctus lucravi ex metu sit irriti etiam atto iure povo. Leg
Qui in Carcerem ff de eo qd metus ca declat nullius momenti
donao extta per injstam incarceraoem. Leg Le Servus, et
Leg Si privatus ff qui et a quibus declat nullius oio va-
loris libertas, brui per metum extta. Iniso nulla e renunciao
Beſfici extta per metum, ut mltis grad iris Canoicu Captibus
Barbosa in Cap Abbas de his qg vi.

Sed in iure gentiu
ex metu Ddat deceptio, et tradnti ex metu ao, n̄ supit valorem
ꝯbois, aut tradicois; et ttiz e bsuy iris, ut metum passus
possit in foro extno regressus n̄ tradere, aut traditam recuperare, et
sibi oi mlore mo ꝯsicere.

Pra Deg. Leg Metum S lt
ff de eo qd metus ca asserit re tradita per metum in bonis eius
esse qui metum passus est. Et Leg Qui in alna S Celsus ff
de acquirenda haereditate dicit, adioem haereditatis per metum n̄ facere hae-
dem: quo per Pctus onerosos ex metu n̄ afferri dominium, ac proinde
irriti sunt tales Pctus. Rndet et ta lex explat. Recte dici re
tradita ee in bonis metum passi per aoem, qua hed adrsionem
Pctus: qui m̄ aoem hed adre, re ꝯsg here videt ff de reliis
iris. Sa lex n̄ agit de adioe haereditatis ex metu gesta et

de flite aggtata: textus in ait, qi falam adierit haeditz.
Ostad explao ex leg. Si mulier. ff de eo, qd metus ca, ue
bi dit: si metu coatus adij haeditz, puto me haedz esse
ei.

3a 3g. Cap Int cæra Eta Lne 2 relatad Agsne fuit valdy firmyq Mtrimoy ipsdg Stuvaldi ex metu celebrty, et iurgto firmaty: qo Mtrimoy ex metu e ire ng nly, olg valuit ire Ecclastico. Rd. Caput n logr de Mtrimoo coato. Ostdr. Stuvaldus b ex metu cta xit Sponslia et iravit se ductry cubing, et explsry domo ultry fratresq suos. Postea liber a metu Agsny consuluit: 1o an pad zire Mtrimoy post la flagtia? 2o an jurgty de expelldo suos obligrd? Agsnus rd ad luy afave navi ad ly. Ld qa nos? Rde, qd Mtrimoy ex metu n sit valdy raoe jrgti Cap 2o de eo, qi duxit in Mtrimoy.

Cca. Ictus ire povo ivitos, qi alogi vadrent insa vrz ptientis metu alto ire ng, scire optat tales ee tradios, aud pssog rery Ecclez factg ex metu, itz pssog, aud estuog dotis. De his sit expssa ira vidda apd Pirrinch lib 1 tulo 20. De Sponsalb; metu celebratis dubyi. ire povo ee irita ted Sanchez, et Lessius nad. Alij Ictus, qi ire povo irritand metus ca, aud sit moera lucravi, aud ips [illegible] valde.

Disputatio Quarta.

De Restitutione.

Questio. 1.

De Restitutione Naa.

Expositis actibus in-
justis oppositis dilabimur ad restitutionem, sive injuriae compensationem,
qua illata injuria, et damnum reparatur. Sic tandem obtinet justitia co-
mmutativa, ad quod hic quoque ad perfectam explicationem gratia dabimus, quod
fugiendum, quod sequendum est. De restitutione quo agimus in ea materia quam
et D. Thomas hic Q. 62a art. 1. seligunt Theologi aliique Auctores, quas
in iure habent. Sic atque restitutio est, ut refert quasi vocis cortex, ite-
rata constitutio alicuius in eodem statu. Unde in hac materia restitutionis acceptio.
Alia, qua iterato statuitur aliquis in possessionem aut dominium rei suae,
quam injuste male aut aliis injuria processerit, ut fit per redditionem de-
positi, commodati aut mutui. Alia qua in possessionem rei, sive dom-
inium iterato statuitur quibus per injuriam, sive male, sive aliis defrau-
datus est. De hac tamen sermo nobis est.

Igitur circa notionem restitutionis primo
accepte sit 1º. Restitutio est debita injuriae compensatio aut justitiae commuta-
tivae, et non debitus abstinere a violatione juris stricti. Sufficienter probatur,
quod tendit quod ad legem et legem ... omnium Theologorum cum Angelico supra citato.
2ª est Doctor Vazquez, Lessius, et Cardinalis de Lugo cum
aliis contra Cayetanum, Silvestrum, Victoria, et non paucos, quibus fa-
vere videtur Angelicus Q. citata art. 1 ad 1um. Ita probatur quod Restitu-
tio est reparatio juris, sive reductio ad pristinum statum, in quo fuit ...
ante laesionem; at hic reparatio est debita injuriae compensatio: ergo restitutio
est debita injuriae compensatio. Hinc fit, si post novitatem injuste illatum
reducantur omnia ad statum pristinum, quo iure fuit esse. Fit novitas l

ausferendo rem possessam, vel non tradendo rem debitam possideri. Unde deprehensio noscitur fieri eo modo, quo fit vel injuria comprehensio vel ablatio rei possessae, aut etiam non traditio rei possidendae. Et atque compensat injuria, si reddat res, quae per injuriam ablata est unam cum fructibus, si res fructifera est; si autem atque restituere est possessoris facere de fructus reddere, secundum quod dictum est in restitutione, ff de usorum significatione.

3º si post injustam moram reddat res, licet quae habuit sicut ad rem, debet reddere fructus etiam quantum conveniat rem fuisse prius traditam habenti jus. Ad necessitatem pertinet, quod qui restitutionem reddere rem alteri, de re scilicet vel eadem in individuo, vel eiusdem speciei, vel in equivalenti quantum sufficit, debet ut qui passus est injuriam reddatur ad statum conditionis, quem habuit habere.

Dat

2a Dubitatio quaeritur. Voluntas tradendi unicuique quod suum est, cuius est justitiae commutativae: restitutio est actus, quo alicui traditur quod suum est: quo est actus justitiae commutativae. Ratio minoris: nam quod iterato statuat aliquis in possessionem, seu dominium sui rei, est quod traditur ei quod suum est, sicut vel 1º fuit in possessione et dominio sui rei et quod ab ipso non auferetur res sua sine causa. Dat 3a Dubitatio quaeritur. Secundum non est finis restitutionis non est absolute debita restitutio. Finis atque restitutionis non est post omnes finis status laesiones. Quod ostenditur addendo eiusmodi finis status laesiones quales sunt mutilatio hominis occisio, stuprum, adulterium. Dat in his injuriis in quibus possessio consistendo specifice ad aliam damna illata, et quod ad alia lucra injuste impedita, non est absolute debita restitutio. Nam finis restitutionis est reducere injuriam passum ad eum statum (quantum est in potestate restituentis) in quo fuisset citra injuriam; at hic finis non est post praedictas laesiones. Quod absque patet de rei comparatione loquendo de mutilatione hominis, cui manus est amputata.

Ho ante cujusm injuriæ hebat suam manus, nales comoditates licite, et instrumenta agendi bona externa, et vitandi damna in ijs bonis emergentia. Sed post injustam amputaonem ad præsens statum restitui non potest: manus enim negat ei restitui, quamvis restituatur ad statum, in quo hebat bona externa quæ per manus hebat et non hebat damna quæ per manus impediret, per quo quidem est restitutionis obligatio, et obligatio non per compensationem restitutionis in pecunia, et transitive ad aliam injuriam damni emergentis, et lucri cessantis: ergo si vult vel damnum emergens, et cessans lucrum reduci non potest mutilatus ad priorem integritatis statum. Porro neque in genere, neque in specie, manus, et nales eius comoditates restitui possunt. Sed neque in equivalenti: neque quidquid aliud dedit non potest esse totus pretium, aut minus, aut pretium ad habenda aliam manum, et nales eius comoditates ea ratione, quia quod datur pro equo omnibus potest esse totus pretium, aut pretium ad habendum alium equum, et eius civiles comoditates. Haec prota desumpta est ex loco Exodi 21, ubi de injuste percutienti et non occidenti altrum ita decernit: innocens erit, qui percusserit, ita tamen ut operas eius, et impensas in Medicos restituat: ergo solum obligatus est ad lucra cessantia, et damna emergentia compensanda, Ita ut nil teneatur pro gustu ista vulneratione.

Dices contra [illegible] Dnis. Restitutio est iterato aliquis in possessionem, seu dominium suæ rei statuere, et non omnis injuriæ compensatio, statuit aliquis iterato in possessionem, seu dominium suæ rei: ergo restitutio non est injuriæ compensatio. Patet minor in compensatione pro læsione iuris ad [illegible]: per quam non statuit aliquis in possessionem, seu dominium suæ rei, cuius rei non sic

non solum possessione, et dominio libet. Ideo magis dominio minus, ad
vices [illegible] [illegible] qui [illegible] habent [illegible] [illegible] habere videtur [illegible]
de rebus suis. Tunc [illegible] res non est tradita, quando iure tradi debet
et in iniuria sua, quod aliquis deturbetur a possessione rei suae, vel
quod res [illegible] sua ab [illegible] auferatur. Quare tunc compensatio [illegible]
est moraliter aequalis, quo alter [illegible] statuitur in possessione [illegible]
[illegible] suae rei.

Dices [illegible] 3a [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
pensatio: quod consistit [illegible] iure [illegible] laeso [illegible]: [illegible] non est [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] obiectum [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: et ab [illegible] differt [illegible] iure [illegible]
[illegible]: [illegible] [illegible] unius, eiusdem virtutis [illegible] [illegible] obiectum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Adhuc [illegible] obiectum [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] reddendo quod unicuique [illegible] quod suum est.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] servando [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] reparando. [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] differimus,
[illegible] servare [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
parare. [illegible] [illegible] non est [illegible] obiecti [illegible], [illegible] [illegible] eiusdem
obiecti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eodem obiecto [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], ita [illegible] [illegible] [illegible] iure [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] eodem obiecto [illegible] [illegible] uni-
cuique quod suum est.

Dices [illegible] 3a [illegible] ab auctoritate. 1o Exodi
Cap. 21 ubi dicitur [illegible] [illegible] percusserit mulierem praegnantem, et [illegible]
[illegible] fecerit [illegible] [illegible] [illegible] maritus [illegible], et
arbitri iudicaverint: quo [illegible] prolis [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] lege [illegible] [illegible] de iniuria [illegible] [illegible]

fecti atroci sedit ad Divitiis. 3° ex Angeo Dne supra cita ta aro 6 ad hy, ubi docet pro dagno consensali ad equilibrii consensaos, qui non potuit, id cui alqs abstulit alii membry, bene consensaos in pecunia, l in alqo honore. R. Ad hy ndo dissi. Lex illa erat poenalis, quae non obligat ad restituog, et ad poeng. et pret ex eo, qd excedebat ad homicidiy casuale. Insuper, ea lege precavet dagny patentis in bonum tenus, quorum spe hebat ex operis, et obsequiis Filij. Unde dato, qd ad restituog obligaret ceterum pro dagno causato in pretis bonis, non pro homicidio Filij secepta. Quo qdem pacto ad restituog tenet Dns, qui seruos eius occidit, aut mutilat.

Ad 2y. Lu injria passus est ex quo non oritur restituois obligatio, sed agre tulit, id quod aut quod satisfactio, censere iudicis pro consensaos multe pecuniaris, cuius haec poena non est pro vindicta et commodus injuriati. Hac aut satisfactio non oritur ex natura rei et ante condenaos delinquentis, et est poena delicti, aut quasi delicti. Sic constructo ob hoc de obligaobus quae quasi ex delicto, dic: ob hoc librum civilis 5o aureorum poena constuit. Ad 3y ex Dncano Banez in Dny, dar ly citatus pt reri mentem Angeli esse, qd debeat pro dagno consensabili restituo quod non potuit, hoc est cognitus debeat consensari aliqua na convenientia. Unde qui abstulit membry tenet restituere in pecunia, et ratione vulnerationis ignominiosae tenet restituere in alqo honore: nec tamen dicit Angeli esse, qd dagny honoris resarcidum est pecunia, et honore pecuniae dagny.

Dicui 2a. Non est injuria, quae non est consensalis suspendaret sub bona superioris ordinis

aut suspend. bus gelnaos prioentis, et sic cui manus ablata e tta pecunie summa pt cheri, ut potius gaudeat de mutilaoe, qs fruitur: qr n e lesio iris, & qa n oriat obgao rstuois. No ans de cpnsaoe gria iniuriae. Raao: qr sicut fris bet ee bitu, et omnstrateus iri ita iniuriae cpnsao bet ee bita et iniuriae omnstrata qd n sunt cpnsaoi, lesio bundanti, nec sufficit pbus gelnaos iniurat. Utroque mo cpnsao est impria; qr neuter reducet iniuratus lx toto lx pte ad gdenitatis statu, qs ire here buit. Per suppsitis in bonis superioris reducend iniuratus ad bus uiliors, et ad eque grauis lgratiors pbus suffnt pbus cuius gelnaos; et neuter lis bitus est, et omnstratud iniuriae, ut neuter ire here buit.

Dices S. Raaoi est dispony, qd ad rstuoe teneat, qr bredn, aut seruumaltus eccidit, n uo qi audit aut mtilat hos libros n lo alodgno cmbenre. No. Raaoi e dispony, qd n reduat iniuratus usque pt ad genitis statu, qs ire here bet. Dnus reduit pt ad statu hendi bons, et serui s occidit: qare obgao e rstituendi qualis iniurias. Iniste mtilateus reduci tit pt ad gdnitis statu, qs ire buit here: qare n e rasi dispony, qd & tt sola iniuria n oriat obgao rstuois.

Questio. 6a.

De Nsite, Suepto, et Radice Rstuois.

Certa e nstas rstuois ad salute: n m remitt pectus, ni rstuat ablatus usque pt. ut & Epistola 54 D. Agsti ad Macedoniu gd hic Angues. de 4 19 de regulis iris in 6. Hec nstas n e mis et precepti. ostat & lo Xpti Dni Luce, 11 increpantis Iudaeos de Rapinis: ucte qd sups e, date elemosyna, et ecce oia mnda sunt

vobis, gd sic illgr, sicut elemosyna extinguit pecta, et n sine gratia,
ita et n sine rstuoe ullo pt, et si det. Necessitas mij; ng
hic gratia e eius go qui pplit ofe, obteri n pt salus g=
tna, ultra dubij i de Istrioe, dfciente sacrgto, et de sa=
crgto dfciente stribe. Atqi qui uplit oia rli rstuoa, et poto
cplito de oa facida pt obteri salus: go eius nstas n e mij.
Est gdt precepti qa sciend et obligaos pta sa i impedj tij rsf
sois pecti, et novij pecty.

De Precepto dubij i an sit asfavij
aut navij? Alij asfard, alij nard. Molna Rebello et ba
y man tend eiusmi preceptij ee cplita asfavij, et vcult na=
vij. Haunldus de istia trac, Cass, et Stroa b asrit, precep
tij rstooris rlate ad casus prlavas aliqo ee asfavij, aligo
navij: Precive vo, et ut sia sptij n ee sr asfavij aut navij,
sicut preceptij in gere. Vij uj preceptij ut sic qmi dida inesf
savij et navij. et preceptij rstuois i gedg species precepti, preci=
pi n pt gd ex sa sr nij navij, nq asfavij s.

Sio. Preceptij Re
tuois, gsuis dij xtng vbonj stg asfavij i, ve pla navij e. Ide
e dire Restue, ac Ne retineas alnj: sicut idj i dire Sejuna,
ac Ne comedas bis in die. Ita Cardlis de Lugo D 8
the b nij 18, sequutus LL Molna, et Vazqz. Sio e cij D
Thj ba le Lne 6. E aro 8 ad lij dientii, gd pptij de rtuo
ne facida, gsuis, dij sig i asfavij, implat tg in se navij p
ptij, go phend vg altius detinere. Ant desum rao 2nus.
pptij e n usurpadi rg alng, nq retedi lg, vetntio ni rei alie
ne morlit e gedg 2nuao usurpaois, sive 2nuarei alnj usurpao,
et pptij n furadi, sive n usurpadi rg alng 2no raoblt qui=
to navij e: go preceptij n retndi lg navij e. et hie pptij rtu

contra Scoticos ultim, quia sicut tali usurpatio est peccatum navum
non furandi, ita et retentio, quia talis usurpatio est, ergo hec contractus est ma
lis injustis, sive contractus peccatis ipsa.

Accedit quod licet peccatum restitutionis
multorum peccata afferat, quatenus ex his peccatis ab aliqua poena nostra ad nostri re
tentum rei alienae, peccatum tamen ratione navum est, quod sit intendit non usur
pare rei alienae, quod prohibet ex tali ratione. Tali ergo huius proxima
ratio est non usurpatio et non retentio rei alienae, et quod oritur nostra reddendi
di alteri quod suum est: ergo quovis restitutionis ante poenam, tali tamen eius
obligatio oritur ex peccato navo: ideo non nostris est reddere alteri quod suum
est, quia non licet retinere rem alienam, sicut non usurpare. Ex quo
illegitimum gare ambo, quod dixerunt alii, non mihi peccatum restitutionis
proprium eius afferre et peccati navum. Sicut non peccatum audiendi sacrum die
festo licet afferat est quovis ad eius adimplendam nostra in naturam, tamen
quia talis eius obligatio est sacri audiendi: ita peccatum restitutionis remanet
in navum, quovis ad eius adimplendam nostrae alia ab poena, quia talis
eius obligatio est non usurpatio rei alienae sicut talis, ita et talis. Et ratio
tunc est, quia posterioris obligatio oritur ex priori, et nemo sedat et cum
peccatum retinere rem alienam et non restituere, messis est ut ex dictis Sunt ad
unum licet peccatum.

Dices contra 1o. Retentio rei alienae est navo: ergo peccatum
non retenti est afferre: est non peccatum navis retentionis, et sequentes navos navo
il fugit, quia poena quod quidem est peccatum proprium afferre. Antecedens probatur ex
eo quod injuste retento libro, vel ablato nihil facit, et non reddit.
Probo antecedens, quia retentio moralis et usurpare est ao: res non ablata
non reddere fidem et ac denuo usurpare et ordinem modo privando meum
usum rei, sive rei ablata in manu, sive in Area hic. Sicut
ergo agit injuste qui librum abstulit, ita moraliter agit injuste
qui retinet, ut aufferat, sive denuo aufferat, et quia peccatum
sed retentio quia habet aequalem moralis et usurpatio, et ita na
vum respectu est.

Dices 2°. Pptu naug obligat semper et
pro semper: et in h. dserjnat ab affirmo; qd n. ita obligat, dta
ta smodite ad lud adimpledy. Sic pptu naug n. scandali=
zadi pximy, dicti ssuledo pecty obligat semper abstq ula ex=
cusatione pro quiusq commodis; pptu vo affirmaty corrigedi, aut im
pedidi pecty pxmi admit jstas excusaoes, et n. semper obli
gat. qsvis utq s. ex eadm radice Charitatis erga pximy. Atqui
pptu restituois n. obligat semper et pro semper, admit mi jstas ex
cusaoes, et dilaoes alqs mpliq, ut nemo tenea qs lij
mplie, et qs lij morlit restituere: ergo n. e re pra naty. Nego
mirg. Hoc pptu semper et pro semper obligad eo mo qo a
pptu, qd rqs et sufficit ad pty naty. Non e pptu de n. re=
tedda cunqs, nq pro modiy tempus, puta pro horq, re aliena,
et de n. retta, Dno raoblit invito. Dnis aq mitus n.
e. qo ritue dserad pro horq, aut e sta ea. Unde qi ita retet
n. facit ea pptu n. retendi, esti hoc semper, et pro semper obligt
ad n. retendy Dno raoblit invito. Sic pptu n. occiddi semper et
pro semper obligad nq tsered qi fugens hostes, ut ala via n.
ps, oterit equo pueru jacente; q. utilitas ppti n. e sine li=
mitaoe hac, ni e sta ea sega oristo.

Dices 3°. Absq e apre
qd retio rei alienq gravis pro brevissimy tempus vo semiqua
drantis horq, e pecty grave novy, et distq a ta ablaoe, et hoc
sequr e nra sua, ita qs n. differt morlit retio a ta ablaone
rei alienq, et ablao in 1° fieri e ut lupit pecty grave: ergo. pa e
mar; q. qad dilaoq restudi pro brevissimy tempus nqt ei Dnis
raoblit invites ado ut fur tea, sb nova culpa gravi rs n.
retere. Mirg no: q. lt re pra retio e Tnua et ta abla=
tio, et sic morlit n. dsfera a ta ablaone adq retio pro ta
breve tempus n. thi estimad qti ta ablao: sut pluris esti=
mad ta pduo, qs ssao pro modiy tempus, qsvis ssao repsa

p. Lex giue. Rao huc [illegible] e q vete maris asserenda.

Duo...

note. ly. [illegible] aliu [illegible] retinendi [illegible] ptoe restituendi [illegible]

n peccat grave q ha ablaos q p tale ablaos n infert grave

nocumentu primo [illegible] periculo retntois. [illegible] hoc n removi-

ret, [illegible] adeo facta ablaoe [illegible] ano restitui [illegible] retntio est p breve

tempus segdo ablaos [illegible] ano restitui ee peccatu lethale [illegible]

la ablaoe. [illegible] Fuit [illegible] volit mutare [illegible] stati restituit n

[illegible] asecve, [illegible] et ej efecio, [illegible] [illegible] omisit; q

n [illegible] asecve [illegible] efecve grave [illegible] nocumentu primo: n q

grave fuerit primo p ta breve tempus carere re sua, [illegible]

[illegible] grave e carere re sua cu tto periculo retntiois, qd sequi

afert ablaoe [illegible] ano restitui, sive eo ptoe n restitui.

Dices [illegible]

Arnoldo. Hoc [illegible] qd peccatu iniustitie alqdo [illegible] peccatu re-

tiendi alqdo e nau. Rao [illegible] [illegible] q [illegible]

[illegible] n fit [illegible] pos eius, qd [illegible] e. Itaq peccatu iniustitie alqdo

e [illegible]: oo. Mir [illegible] [illegible]. Querit [illegible] me sit ne Bru, [illegible]

bong [illegible] [illegible], verax an mendax? Teneor n tacere [illegible]

a silentiu ed tacita [illegible] mendantis: silentiu go meu [illegible]

[illegible] peccatu [illegible]. [illegible] Servus l operarius conductus [illegible]

[illegible] ad [illegible] n [illegible]: peccat go peccato [illegible]. [illegible] Qui n

tradit [illegible] venditu tempore [illegible] debito peccat peccato [illegible]

[illegible]. [illegible] [illegible] altu ri honorat [illegible] depositione [illegible]

[illegible] peccat [illegible]. [illegible] atq restituere n [illegible], et [illegible] [illegible] ni

[illegible] povu.

[illegible] Nari n [illegible] alga [illegible] colligaos n [illegible]

n detrahendi et oblaos restitui [illegible], qd peccatu restitui [illegible]

ta [illegible] n [illegible] peccatu n [illegible] qa tale. Hec atq [illegible] maa

lis et n [illegible] [illegible]; [illegible] peccatu restituois [illegible] alq [illegible] po-

[illegible], q [illegible] ad [illegible], [illegible] n [illegible] alna. Nir [illegible]

n [illegible] aos [illegible] haec [illegible], et [illegible]. Itaq [illegible] qd peccatu

n restituendi [illegible] malig, et [illegible] morle [illegible], ac peccatu [illegible]

et qd i pccty potius Imbi; qs ofsoris, n minus ac peccati
fiti, ac s dani, qd pcty rstudi semps i regssa navy.

Orit ea
(qd juvat obit adnoare) rao, qare facilius excusit sr aliqs
circumsta vtntio a malia injstitia, qs la ablao, qsuis utrad
j injsta rei absq usurpao, et tz nocead Dno retntio, qs la ab
lao dn minus sit tbisegi delicty grave ex eo, qd abstrad
ad auferdo rs alna, qs ex eo, qd ablatz rstuad. Rao desu
m ex dfra ja afrta, uga pcty rstudi afert et obto maali
dfati pcti asfaoi, pt ap facilius admit excusaos, qu pec
ty moere navy n gevadi. Dfficilius sqds excusat a n ads
pleone pcti moere navi; q a uz s mavi navy pcty nilf
usad, et sui pheat ao, minui exiqr a fodito; foditur ab
exiqr s asfaviy pcepty, pt qd ultra abstntia a malo facere
bonu pcis, qare facilius excusat foditus, nec oblgat uz
tto vigore.

Jam ad argtz insta et pjacta dotra Rd Dmare: pt esto qd pcty injstitia algdo s ofsois et opere ad lig dtsy
istia oblaaos pcty rstuois algdo e navy, odo; et opoe ad
eig, et malis istia obigaos no mare: pcti m glas dsum et
tra pcti oblaave ut supra dixims in Dnis paos. Atris;
et pcty injstitia algdo e ofsois malis ofraty, odoi pt, e ofsu spe
cie morle malis, no mitis, qs et sine isitoe vecte na: pcty m
injstitia, uz semps s altra pcty pt, z tdem, qd n pa seglitas
ns oriuet in ptaida, sglite, qd e pcty istia, et rstuois, semps
Imsoi, obsois plis comitet algdo esiio alius aois povy malit
pcto s pty rstuois, qa risi atdng n usirpadi inttz a pcepto
istat ex data, et spata istoe ad exsla in mis natz paos: lii
m acomdre dehtz dobrz facile e.

Dices tndg. Pcty rstuoi, n
semps phed aos povy, qs certe phevet, si ed navy; qo n semps
navy e. Pda and. Qui abusit alteries domy, isama, lesita
trahdo, pcepto rstuoi, qo ret anla phd aoi pova. Rao qa

nla pt assignari. Ne aut de aoe pova tpli, l morlii d gr ptaoe tali, d in eods su no paog. Sut m, qi domy sbussit, d famy detraxit pa pptg navis sui aoe sbudi, ē tfamadi, ita dsacit pa navis pptg n reprado dgni ilaty, qtus dncuo psverat in aoe dgnisadi. Sic ao morlii psevrani, qa pglitas pit p injstia rejecta, phet pptg rstuois, que lt fequoi nacsdvi n pi absq aoe pova, repard dgnu qstois, d difamaois, n ido pptg rstuois n psa assavis asty hanc m aog n psr d malit suipit, qtend nlg ad sni s lity n augvedi alny, dno raoblit gvito. Sic pptg audidi savis phet aog povg, ludendi sipolg eis sacri auditione phe ingss, n psr d malit qati osio tali aois nsa ē ad sry intby p audiog sacri, ideq n desinit ei pptg sempafa vy. Recole dicta ad ly.

Dicdy rstat de Radice rstuois. Ex ē, alia res acepta, alta injsta aceptio. Speit ad lg qdgd acepty, aut n daty ē pa sies altius absq gruentu injvig slis raoe bong sdei, ē ad lg id psy injria sli gvoiente, ē culpa injstie. Nla ala ē radix rstuois in rigore sntg. Dnvus m lcoes dernand, pt al, l servicis insevrad dgny ey pa volte dni, ut sic tead ad dgny spnsady, l ad dady al, aut servy pdgno ilato, lcoes ty n oblgard in osia d honsto sne aog dand dgnisato, ē post sz ted dnus adg dity rstudi my.

Questio Tertia.

De obligatione pre acepta.

Dig Dl l rela ocra lis ē pr rsnoe sacida raoe rei acepte qntas possessois, h ē qty rei alny l in ē, l in equlenti possess rstudie. Rao ē mesti, qa si tota radix rstuois ē res acepta, recte infertique sui oblgao rstudi qati res l alqd eius in se, l in eqlnti rstad

Dra hic oblgao toto tempore, qo p legg pscriptioes n acqr rei dominiu qo agto cessat, infert & data vera, qd possessor bonæ fidei 1° tet rstuere re alng, si adhuc extat, et si n extat qtu & psa factus e ditior, id e, qtu plus in suis het bonis & re alnatg & Da. 2° tet rstuere fructus nales rei, tu ctis mixtos, scy qd nales sit, si extant, et si n extant, qtu & eoru fructib factus e locuplétior. 3° n tet rstuere fructus industrales, nq qi sequunt industriq: unde nec tet rstuere mixtos in oa pte, qa corend industriq. ... re, fructibg, et meliramtis ... aut utiles ... res ... vero in ferrd fructus aut utiles ... res ... utilior, aut voltariæ, qs ad ornatu, ... et delitias deservient. Expensas ... utiles, et voltriaru, qbs res ... e pt et deire possessor bonæ fidei in rstuoe facda. His ... ... decidda.

1ª Utq qi bona fide re ... acceperit ... teat rstuere id in qo factus e ditior? 2ª. An qi bona fide re ... emit pi eg vendtori rddre ... recuperet? 3ª. Ad qd teat Empt bonæ fidei qi re alng eade bona fide alti vendidit? Rea. ... plerig et Bañez, ... et alos docentes tenere n ee oblgaog ... ni fler & donace talis rei factus ... impoent rstuere. Rea. ... Caytan, Medina, Molina, Azor et aliy. ... ... Haunoldum trac 3 Cap 3 ... 5 ... ... argunt ... gentes ... Emptore bonæ, et malæ fidei, et ... Laesio ... facit: ... rstuoe ... n magis licebit bonæ qs malæ fidei emptori rstuere. Rea. ... ... et ... dabimus

a DD. Molina, Valentia, et Sanchez.

§.

Difficultatis huius resolutio, et defensio.

Qui bona fide rem usu consumptibilem a fure accepit, eamque consumpsit, tenetur restituere in quo factus est ditior. Dicuntur res usu consumptibiles quae mutuari possunt, ut pecunia, fructus, vinum, et cibus. Probatur: nam certum est, dominium harum rerum, distantium ut rebus propriis mutatum non est, ut conservari nequeant non esse in latronum et apud verum Dominum manere, adeoque contingant eiusmodi res consumi Domino ad vendicanda, nec potest earum possessor aestimationem invito Domino solvere, et illum quoad consumptae sunt aestimare sunt solidi: ergo fur harum rerum dominium non transfert in accipientem bona fide. Ratio quia dominium non habens dominium transferre nequit traditione, ut habet lex. Quod sit de aquirendo rerum dominio, nil amplius transferre debet, vel potest ad eum, qui accepit, quam est apud eum, qui tradit: si ergo is dominium in fundo habuit, id traditione transfert, si non habuit, ad eum, qui accepit, nil transfert. Deducitur ex hac lege: ergo qui bona fide rem usu consumptibilem a fure accepit et consumpsit tenetur restituere ratione rei acceptae id, in quo factus est ditior: non minus ac si rem non usu consumptibilem accepisset, ut vestem, aut fundum, quod omnino constat tenetur restituere, et consumptum, quatenus factus est ditior, sive fuerit in ponendo, sive imponendo ad restitutionem.

Dices contra 1. Verus Dominus habet ius petendi a fure res illas iam consumptas, et pretium illarum rerum, et dum fur est ponendus restituere sunt apud ipsum res, vel illarum pretium: ergo qui bona fide eas a fure accepit, non tenetur restituere. Respondetur, Concedo, similiter pari quia rem non usu consump-

lz bona fide a fure accepit, et hic periit v.g. Equus, eo ipso tenetur restituere id quo factus est ditior [illegible] poend' sicut ad restitutionem, quia fuit causa sine [illegible] advios. Dicit Conclusio Communis, non Consequitur. Ideo non fur tenetur restituere res locis, quia apud illum [illegible] steles, licet [illegible] et apud accipientem bona fide, et consumentem est id in quo factus est ditior: ergo eo tenetur restituere: sicut in casu suo, dicitur tenetur [illegible] eadem ratione: Fur ergo tenetur 1° loco restituere; accipiens vero bona fide tenetur 2° loco, si fur non restituat, sive quia non potest, sive quia non velit.

Dices 2. Fur potest donare aliquam pecuniam, et aliquid furtivum, quorum erat Dominus, et hic accipiens non tenetur restituere: ergo accipiens furtiva, et consumens bona fide non tenetur; quia non minus illa, quam haec erant restitutioni obnoxia. Nam hoc argumentum ratio: magis non obnoxia est restitutioni res furtiva, quam propria, ideo quod quamdiu [illegible] ta [illegible] referiri in ea quibusvis creditoribus Domini, quia propria est eius: quod secus dicit in propria latronis pecunia. Consequitur ergo Conclusio Communis, non Consequitur, quia mala est et offendo [illegible]: si fur Equum vel [illegible] vel quorum erat Dominus, donasset, accipiens non tenetur re accepta ad restitutionem, ad quam tenetur si fur donasset equum, aut vestem furtivam. Ratio utriusque: quia per donationem eius, cuius est Dominus, transfert dominium, quod transferre non potest per donationem rei furtivae, cuius non est Dominus.

Dices 3. Si fur pecuniam furtivam cum suis pecuniis miscuerit, qui illa acciperet, et consumeret, non tenetur illa restituere: ergo nec tenetur restituere qui pecuniam furtivam bona fide accepit. Ideo antecedens, quia fur per illa immutationem, [illegible] furtiva discerni non posset a propria pecunia, acquirit dominium furtivum, et consequenter hanc donando transtulit dominium in accipientem. Consequitur ergo non [illegible] [illegible] ratio. Facit in confirmationem et doctrinam explicationem curiosus consuetudinis casus, quem affert Lessius, Sanchez et Navarra, qui de loco suo testatur lib 3 de Restitutione Cap 4. Argentum

aureus restituit venditor quidquid bona fide cass, adque ign-
dictum emptori, cum suis pecuniis, consciis fuit fruti. Sit bene
Navarra, cum tenere [illegible] aureos restituere. Secus
si ignoraret emptori cum quis [illegible] fuerit. Sed cum emptio fac-
ta est, cujus Dnus, non tenetur ratione rei acceptae, utpote qui al-
ium non habet rem [illegible] & eo factus est locupletior: tunc [illegible] dedit,
quod accepit. Nec ratione injustae acceptionis, cum bona fide acce-
perit.

§.

Resolutio dubitationis de [illegible].

Qui bona fide

emit rem furtivam, potest illam reddere venditori, ut recuperet pretium, quia a-
lio non potest recuperare. Duo supponenda certa: Primum [illegible] dom-
inum [illegible] rem furtivam tenetur eam tradere domino non donatori, nec ex
[illegible] donatori restituet vero Dno. Secundum quod emptor
rei furtivae non potest pretium repetere a vero Dno, ut [illegible] rem tradat,
quia non habet [illegible] Dnum [illegible] venditorem. [illegible]
[illegible] irrita est [illegible] ad [illegible] emptionem
[illegible] ad rem [illegible], reddendo [illegible]
venditori, & cum pretium recuperando. Nam bene infert ab
[illegible] Navarro: quod [illegible] apparente vero Domino
est [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] est [illegible] rei vindicavit, quantum
[illegible] Dnus, quod [illegible] restituat [illegible] emptori: sic
[illegible] Subtelner [illegible] Bonacina [illegible] Exempli loco [illegible]
modatum [illegible] Haec [illegible] mala est [illegible]
impediat emptor, ne possit [illegible] vindicare [illegible]
[illegible] [illegible] Dnus [illegible] mutuo [illegible]

Hoc

[illegible] [illegible]. Nam [illegible] bona fide rem aliquam [illegible]

ventus dom. adferat, e contrario pat, si ista pro dicat

[illegible] contra tradere eo Dno, [illegible] servare po-
test eo eodem loco repere esset ibi [illegible]; quo [illegible] qui e-
mit bona fide rem furtivam, potest eo reddere furi ut se ser-
vet indemnem a pretio amisso, sed aliud res [illegible]. Prob. utrumque.
Nam in utroque casu res e aliena, bona [illegible] possidentis,
possidens neque aliud se indemnem servare, et Dno non [illegible]
res in apud furem non restituens, quia quod in loco est, ubi e [illegible].

Dicis contra 1°. Emptor furi non restituendo restituenda furtiva, povi co-
operaretur iniusta retentioni, quod e contra iustitiam: ergo qui bona fide emit
rem furtivam non potest [illegible]. Prob. antecedens; quia vi talis redditionis Do-
minus privatur re sua, et fur iniuste retinet. Nego antecedens; quia emptor
furi restituendo potius [illegible] adimpletur furtis obli-
gatio restituendi Dno. Sed providet fur non restituendo. Item
[illegible] iniquitatem, quod emptor praecavere non tenetur [illegible]
[illegible] non tenetur eo praecavere, sed fur [illegible] rem domi-
nator [illegible]. Emptor quo tradendo rem furi non co-
operatur povi, et [illegible] iniusta retentioni. [illegible]
[illegible] quod ea traditio [illegible] non vo ca, [illegible] Dnus re
sua privaretur: tenetur enim emptor [illegible] tradere [illegible] iniusta
[illegible] furis iniquitate.

Dices 2°. Si fur [illegible],
non potest emptor rem furtivam [illegible] retinere, aut alteri vendere, [illegible]
[illegible]: ergo [illegible] res [illegible] eodem Dno, sed alteri ven-
dere, [illegible] emptor retinere, aut [illegible] furi [illegible] tradere: go.
[illegible] Dno [illegible]. [illegible] totius [illegible] Emptoris e ad reducendum
res in [illegible], [illegible] quod neque [illegible] neque [illegible]
fieret: ad [illegible] enim habet [illegible], ut se servet indemnem et

detrim n patiat. qd fiere n' ted. n' eo 'ad illa vendriq a
et veteros, et oe bulas rei nova, et dirse alnao. Adimire
utiq res furi tradite, perire alti vendita aut si recta
ab Emptore, qd hic ad hq. Amiure cu isto tulo ad huc
pour e cand. Dexere, et Igen n' e ctra iniustiq. sed ad hq.
Dic-

eis 3. Ergo n' lj gdo n' alit det gro alit emptor [illegible]
set recuperare ptiu, pt adhi iniustia rq tradre furi, qd e
absdu. Rao: nq ex tunc iubere ire ad redcudy res in
primq. hq. Nos Dgs, et eices raos. Ius ad reducdy res in
ituq prsinq Dsimatq tulo n' patiedi detriq. in reb. sui
isin n' m' e eqiuq q' cu eo dispndio tead alqs innuare
bracq rei alnq. Tq pt alit, qs reducto res ad primq staq
recuperi ptiq, cesat assigtud tulus: go tunc casus suis n' [illegible]
Emptore e ad lq reductos. Adeo qd n' sit alit admiret
sequela et eius absditas narrat cu Carls Foledo lib 5 Sum.
Cap 23. Et hinc desendr Spera astruisse Dq Dicasilis
tilio ee oiq optq. — Infers rq absdu: go si n' alit gdr in
pdire qo fur auferat res meas, posq Area pri, ubi e eius
pecunia, aperire. Ns sequela, nq si Area aprio, et ex
traheherq alnq a posesoe Dni, lq n' reduco ad statq prsinq
in qo antea erat, a pour dero, ad rei alnaoq. In casu
ut Dnis Empt n' extraherd rq a posesoe Dni, etn' innua=
re sibraoq qs Ichoaverat, Dgs innuare n' ted cu jactura
sui ptii.
Dices 1. Inisti rq in platea, qs scis postea ee Fi
tiq. Acedit tunc ditor, et si n' solutq minat in rq quen
tq reponas eodq loco, ubi ee cg auffe. Non pt ita fa
cere, ut iminend. tbi dqnq vites, et eadq e rao in casu

Dnis: go. Omis marg: q n e oio certus gd n psit ineo
de loco rg lg repere, si n repoo ee tbi dgnosa, us nlasu
erit obligao adportadi d in tuto locadi rg junctg. Ita An
tonius Dreg, nu Cag 2. Dinde no mirg. Digrtad. Ad
in casu Dnis Dnus rg n head, aut rei ptiu de iniquite
pvit Ferii, ui Emptor rg tradend locasos, qbd rstudi dx
sua inigite n rstuet rg, sut e cadg n rstuerd ptiu eius.
At in Casu obtiois res inventa n fsit in stu, ingo fla a
ud eius ptiu, gerita erad Dno x inigite alteus; forsan m z
nired a Dno aut ab alo, gi rg Dno tradret. Loare in ca
su obto n gust cesares a ssado melorg rei stg, d rg provere
gonred in stu detiore. Ade gd in casu Dni rsend detus ad
gs rsiddg het ius Emptor; in casu vo obtiois grepog
rei in pltea nlus rsendred detus, ad ues resciog sius here
invent.

Dices 5. Istuo rei alng xtra manus Furis e valo
ris augmntu, mlorgtu, d gasi fructus rei: d bet Dno et
rei, d mlorgtu gd i gasi fructus rei: go Dno bet res gd
xtra manus Furis, d ga Istig ee lg rg shuere in furis
manu. Omis marg, e Dmirg; d Dno bet tale mlorg-
tu absq emptoris detrito, sto: detrito us emptoris, no. Se
cluso m Ictu d delicto nemo tet us prio dgndio rg dprituq
rei ssare ud Dno rstuad. Marg osi; ng mlor stes, absrei
hed xtra manus Furis n e rei fructud d zdstrig emptoris,
d ptig dati, ut bene advertit Di-Castillo.

Instas ab xglo.
Extraxi vestes ab zcendio, n possis rg lg in ptiu shuere
velut x zcendio xtrahg vestes meas, lut ad ab dg nome
zmune servg: go Ssltt. Reddo drg ritg, gd si rg vestes in

gendiug spiterg, quia in ea pove, q^d eg. gonis ab^s merit
et n̄ pugē cesare a gsado mlorg ighus sty. Non sic tra
dendo rg fluri ud gtiug reuupereg: tradō m̄ ud Dno restuat
et lt anij gfuetī fur n̄ heat n̄ teor eg suplere meo dff
gndio: gare exisito tulo pugē cesso a gsado mlorg rei gtrio
sty, gn pove caq injstq rei rettiog, q^s sty gmio. Dns
gritas parite gtmat. Si alies gteret rg meq, cy vef
te teo creptq et incendio et n̄ dimitq meq gsare na
gueo, posy demire eby relapsrq in gcendi, hac pla ra
og, q^d tuen n̄ eg pove ca sostoli vestr̄ extraity, et
pugē cesarent a gsado mlorg eius sty, et ahoq tu gmirent.
Di=

ces 6. In foro extno Judex cogit Emptorq ad tradeq rg gtriva
Dno et n̄ furi: g^o ad hic ter in foro geig. Ido ans et no Dqs.
L^o ita n̄ nant Emptori, q^d eoe rstiva Detur fuiat aog vendi
cavq Dmnig, et nant posessori aog rstituq, q^do gttad a Dnoa
tio vendicava. Ade q^d ad mlta pt gplli q^i Judiq ob
gne bony ad gq in gtia n̄ tet ante spulliq, id ad hesitgiedy
offciy Futoris, et tesui in Judio. Infers: g^o si Dnus rg e=
gat ab Emptore, te^d hic tradre. Ido Dqs. Sbinfors: g^o eg
si n̄ egad q^a staty rei ignorad: hoc m̄ ghiem^r volta^d Dni,
q^d li, et n̄ furi rddat, et^a qua facrd empt^r. ulō Sbilarq d
q^s. Nec ugd rao; Dnus m̄ egre ferre n̄ bed, nec raobl^r
ter gviter eē pt in h, q^d Empt^r ug prio dispndio n̄ Inues
l^i braog rei lius. Jus hēt Dnus, ne plu accipntq, aud co=
nanty auipre rg sug Empt^r ghead. So jus n̄ hetidangl e
gat, Empt^r n̄ rddat furi, ud se servet gdgng. Et hic nota e
dotra Carlus de Lugo Emptorg posse dffte ab^st injstitia
gtuog, ud agat ug flure de vempado gtio, p^t idtempus domi

nus ꝑ qd sine grav. injstia differre, etc. si terd ad dir=
te rstudiq. Rao, qa ndq censet ꝑ tale tempus Dnq impe
dire povi ab usu rei, qlit censret si diu rateret. Pr bre
ve tempus res retta ed in via ad Dnq, a qa suste ped
dstitre Empt reddndo rq venditori.

Dices 7. Qui mala fide
rq ftivq emit, n pt eq latroni rddre, ut ptiq recupret:
go nec qi emit bona fide. Dicent mlti nrq, ꝑ defensores
and. uq Navarro, Lesio, d Friano. Nant aliq qos rsfert
Carlis de Lugo, d seqs. His accedo. Rao: qa empt mali
fidei nq rade rei accepti, nq injste acceptiois ted rq stite
re Dno. N sq, qa silit terd empt bonq fdei, uq tulus
rei accepte n dpndeat a bona, l mala fide. N sq; qa res
cisa emptioe, hic n rsevrad, d sqnd n e ca injstq rettionis,
in qs nlo pacto istluit, d Dnid e injsta acceptioe. Empto=
ris nlq jq patit dqnq, ad qd teat mali fdei empt. Et
hnc seqs, qd fieri n cooprard pove, uq nil cad emptio rscisa,
d ftq navi, qats fiere n impdit ab injsta rei rettioe, ad
qd n tet ptrio dispndio. Mli fdei empt sq e ca brevitre
tntiois apd se ꝑ qasi alqd Dnc ottq idqnq ad mnsrq
tebit ad rstudq Dno. Unq rstad advrtre, qd st apd Em=
ptorq mali fdei res pereat, tet ad pqrei rstudiq Dno, qa
nqt repere rq in statu pri, no abs novo dqno, qd porad, re
n sequente, ꝑ emptiois rsciod.

§.

Relutio d desensio 3q dstatis.

Empt bonq fdei
qi rq alnq eadq bona fde alti vendidit, rsvat in bii nati
one, alta ad rq Dnq rei, qs bona fde emit, d vendidit.

alta ad Emptorem, cui rem vendidit. De hac sit emptore, et venditore rei alienæ, in qua vera Doctrina est, quod pretium rei venditæ nihil penitus tenetur restituere vero Domino. Quia tenetur pretium restituere, si periculum subit, quod res eius a vero Domino evincatur, ad quod ab Emptore sciat, rem esse alienam; si vero nullum in tale periculum, non tenetur pretium restituere suo emptori. Doctrina est hæc sancta, quam sequitur Di Castillo. et Alij cum Navarro excusant eiusmodi Emptorem a restitutione, etiamsi res a Domino evincatur. Alij, cum quibus Navarra illum obligant absolute ad restitutionem dictam.

Ratio primæ partis. Non tenetur ex iniusta acceptione, neque totum emendi et vendendi negotium bona fide factum est. Rursus neque quia factus est ditior ex re aliena; non enim habet in suo patrimonio augmentum, neque illud quod accepit vendendo, quam prius emendo expendit. Denique non tenetur ex re aliena, quæ possideat; quoniam pretium rei sic venditæ fuit in dominium venditoris. Nam venditio rei alienæ est valida, sicut quoad aliquos effectus, quatenus ea est quod in manente venditore obligato quoad emptorem ad securitatem rei, et ad omnia damna compensanda, si res ab alio evincatur, emptor transfert in venditorem pretium rei. Ita expresse deducitur ex lege Si ex pecunia Cod. de rei Vindicatione et lege 1, et penultima Cod. si quis alteri, vel sibi, et ex aliis legibus, quas ponderant citatus Sanchez; quod in casu proposito talis venditor nihil tenetur restituere vero Domino rei.

Ratio secundæ partis. Alias evictionis ex lege Ubi 16, ff de minoribus, et ex lege Si rem ff de Evictione, qua a Venditore restitutionem in pretium, si res vendita est aliena, et vindicetur a Domino, est iuris naturalis. Rursus quia ex natura contractus dicitur, sicut emptor dat pretium securum, sic venditor debet facere Emptori rem securam, vel pretium illi reddere. At

in casu dnis, sit periculum, quod res a Dno evincatur, venditor non tenetur emptori rem securam: quo si tale periculum, venditor tenetur contractum rescindere et reddere pretium suo emptori. Deinde, si sit periculum, quod ab emptore sciatur rem esse alienam, te tenebit eam restituere, ac proinde damnum pateretur, si ipsi suum pretium non restituatur: quo in casu dnis, si sit periculum quod ab emptore sciatur rem esse alienam, venditor tenetur contractum rescindere, et pretium Emptori reddere, id quod est, si credat, quod Emptor non sit restiturus, ratio, quia etiam in casu, quo ita credatur adhuc Emptor patitur damnum obligationis restituendi quae in eo manet et transit ad haeredes. Unde venditor sub obligatur Emptori ad servandum eum securum a damno imminenti ex re aliena vendita. Et in casu dnis, similiter si sit periculum, quod res vindicetur a Dno, aut quod ab Emptore sciatur esse alienam, tunc nullum damnum imminet Emptori ex re aliena: quo.

D.

pius dicta lex dicit. In casu etiam Emptor non transit dominium pretii in venditorem: quo venditor tenetur vero Dno restituere pretium. Ratio autem, quia Emptor non vult transferre dominium, nisi acquirat dominium rei quod non acquirit. Vero autem est eadem ratio. Nam contra voluntatem praesumitur in Emptore, hic non praesumitur quod vult [illegible] quod leges disponunt, leges autem disponunt quod transferat dominium in tali casu etsi res vendita sit aliena, ut [illegible] Lex Qui rem alienam emit, et bona fide commutavit tempore errore detecto commutationem rescindere, dummodo vero Dno restituat et si non potest tenetur rem quam per commutationem accepit, reddere vero Dno: quo in casu dnis venditor tenetur rescindere contractum, aut pretium vero Dno restituere. Vero disp., quia res pretii transit in dominium venditoris, non vero res permutata omnis quae ita, ut ipse [illegible] de rerum permutatione. Hinc loco rei alienae permutatae succedit res alia cuius non acquisit dominium.

ac pretio promutando tenetur nec rei acceptae quamvis non sit tam locupletior.

Instas. Ad pretium succedit loco rei venditae lege tertia ... quia ex ... petione haereditatis, ibi ... mari in locum haereditarium rei venditae pretium eius successit: ergo venditor tenetur restituere vero Domino, et in rei defectum pretium. Non acceptum vendit accepti. Neg. Si sit ... rei venditae loco succedit pretium eius, ... est universale, hoc est, cum omnino petio ... res multae peterentur, ut accidit ... petitione haereditatis, ... universale ... Sic & ... notat ... Sanchez. At ... est particulare, quando petit res singulares aut & singulari ... tunc non succedit pretium in locum rei venditae, neque ... pretium dominium, ut ... & ... ductum. Lex ... nihil ... neque & ... procedit ... petitione haereditatis, ... est ... universale.

Ad quaestionem si Emptor ... & venditor ... casus ... vendidit maiori pretio? ... debet obligari ad reddendum excessum vero Domino: quia hic est fructus civilis rei ... in eo excessu venditor factus est ditior. ... si rem venditam redimat minori pretio? debet ... esse obligatum ad restituendum rem Domino ... excessum pretium reddendum ... venditore: nam ... excessus est fructus ... rei, quae valere ... latitudinem iusti totum illud pretium, quo vendita fuit. Sapimus vero ... lina ... docet in ... casibus non esse obligatos restituere excessum pretii, quando est fructus industriae, ... negotiationis.

Opinio ... In casu Dominus vendit nec habet rem alienam, neque factus est ditior, ... vendiderit, quam emerit: ergo nihil tenetur restituere vero Emptori ... rem alienam bona fide ...

q. ē n° c factus ditior. Ido aūt, ē no. Igß: ng in casu
dnis ted Vndit° & ptu ad ꝯcurredg rs vendtg, suo Em=
ptori: unde obligat° rstituere ptiū ꝯdouyg emptori ꝯmind
dgnu & re alna. Nec, qtis ē qd vndtor aoꝫ ꝯfesat
Emptorg, qß hebat ꝯa ꝑrs Vendtorg; ng Empt° n adm
vice sui ptij aoꝫ ꝯa anteorg Vendtorg, ug go pjo n Dxit,
d ꝯmi̇dē, ē ꝯ duinuit Vndtorg suiꝫ.

Opiū 2. Nemo ted° r
tuere nī & re accepta l & injsta aceptioē; d in casū
nī Ǝditor nec hēt rs alna, ng ē reus injsta aceptionū:
go nil ted° rstituere suo Emptori. Ido marg de r tuoq sū
tiūs accepta sponte injrig ꝯlij mals, ē gla mire, no Igß
de rstioe mind, tra ꝑta ꝑ redditione rei ad qug alter
het Ius. Sic gsiuis in casu nro Venditr ꝯgrat dominium
ptij, et sic n obliget & re alna, et gsiuis n acceperit injsta
ptiꝫ, et sic n obliget & injsta acceptione adhuc mnd obligas
& ptu et pacto ad servandg ꝯmunḡ suꝫ Emptorg a dg
no ꝯminento & re alna:

Opiū 3. Credit, qui bona fide acce
pit rs alng in pignus, et ꝑtea lg ꝑ suo credito vendidit,
cu pignus a vo Dno euincat, ad nil aliud tet, nī ad cedendg
suo Emptori aoꝫ, qß hebat ꝯa suug ditorg: ea parit in
casu Dnis Vendtor ad nil tend° nī sui Emptoris, nī adce
dndg aoꝫ ꝯa ꝑrs Vndtorg. Ans docet ꝯle leg In Credi
tore 28. ff de evictiobg. Ido aūt de re vendita n ꝯgria
ꝑ id accepta in pignus, facta empti innatioē. Porter &
Sanchez: Qui tulo domini rs vndidit, tet facere Emptori
rs secuerg, qd n ꝑstat, ꝑ ꝑcul effecat aoꝫ ꝯa antiorem
vndtorg. At qi rs vndidit id accepta in pignus, et sic ꝯgat

Emptori non vendidit rem ut prius, nec etiam de restitutione
[illegible] facit offerendo in emptorem aeque [illegible] numerationem
[illegible] tamen aeque acceptatio, quia sciendo et volendo emit
rem venditam titulo pignoris. Et hic est casus de quo lex
In creditore, non vero casus, in quo absque insinuatione, et
[illegible] pignus venderet.

Ad vales duo adverte. Primo, quod si
in casu [illegible] emptor rem venditam bona fide possidet, [illegible]
venditor ad nihil tenetur respectu sui emptoris. Quia emptor
[illegible] [illegible] damnum, quod vendit tenetur restituere:
[illegible] in emptor tenetur vero domino aliquid restituere pro re accepta,
[illegible] bona fide possidet, [illegible] [illegible] factus est ditior ex [illegible]
[illegible] ex emerit. Secundo quod si in praedicto casu Ven
ditor non [illegible] tempore [illegible] ab antiore Venditore, non
tenetur [illegible] habuerit rem ex aliqua [illegible] domini rei a
[illegible] Emptorem. Quia tunc ille Venditor neque habet rem
aliquam neque aliud est ea iniusta acceptione unde non obligatur
ad [illegible] [illegible] iactura sui [illegible]. Si vero [illegible] Ven
ditor [illegible] tempore tenetur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] vero domino rei [illegible]. [illegible] tenetur damnum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tenetur restituere, quia
[illegible] [illegible] rei acceptae, neque iniusta acceptione. Sic do
cent [illegible], et Sanchez. [illegible] restitutio [illegible]
[illegible] [illegible] tradit Cardinalis de Lugo [illegible] 17 [illegible] 2.

Quaestio. 4.

De Obligatione restitutionis ex iniusta acceptione.

Contra dogi ulni i mentra

restituois facdy ex injsta acceptioe. Atq oo restitdy e qtu do
ni laesu est passus ex injsta dgnifaoe, et tu pari a
ut nil emolumti laedeiv acceperit. Est vela gerali, et
zsusa DD. ja. Cum rao, q a prju inigss e idalgs su
is rebq carea, d suis iribq ex iniqte altius; d ni q
tuo sliat ugente tulo injste acceptiois, sdy qntz dgz
ni, gi laesus e, carend re sua algo ve ire ex iniquite
altius: qntas go dgni ilati e mensa restituois facdy
ex injsta acceptioe. Infert. 1o. Ex injsta acceptione
restitui bet res accepta, aut n data, si extat: si n extat
bet restitui in specie, aut in qqnti. 2o. Restitui bent fruct
nales, d mixti, sdy qnales, et eqdq in integrum, d n pi
sit qats accept factus i ditior: n vo industriale, qa non
rei accepte injste, d inju corresd, nec expensq ness, dur
tiles, e pali sing nq voltre, sdy eq sp, in qa reua
liena facta e pciosior, e estimatior. Qd ats ad dgna
convenientia, supit oblgao oia ppnti restituen, qat lucra
vo scientia supit n et oblgaog restitdi totq valorem,
qss lucra herent qdo eurd ge sita. Qa lucra cri specie
minus vlent pt pericla e iqdzta u esse evare: qt loq
bet in fructibq nalibq, tq etq mixtis, d maxime inq
industrialibq. Legat Ds Thas Lne 62 aro 1.

Ovit u de

licto oblgao restitudi ex injsta acceptioe. In jre pt dgny accep
tq 3a ovit ao ptienti. ta apllat ao de pauperie. Ovit ga

Dnij Bruti, qd sine culpa Dni intulit damnij. Ca dicitur co-
nexalis. Dicitur 3a Dnij servi, qui sine culpa Dni alicui
nocuit. 3a vocatur ab legis Aquiliae. Dicitur damnificatio qua
ey qui sua culpa damnij intulit. De hac, discurrenti obli-
gatio, qua qui omittit damnificato, restitutio constituit. Ad cuius resolutionem
oportet explicare, culpas apud Theologos aliter, aliter accipi apud Ju-
ristas. Inde orta est divisio culpae in juridicam et Theolog-
icam. Illa est actus peccati sive mortalis, sive venialis contra
conscientiam. Ista vero illa est actio, sive omissio diligentiae, sive negligentia, ex qua
oritur aliquod incommodum. Haec culpa juridica, sub tres gradus di-
stinguitur, nempe latissima, latior, et levis. Culpa latissima censetur, cum omnis actum
doli; ut cum aliquis ita neglegenter se gerit, ac si ex animo
proposito vellet nocere. Latior est quae non omnino abest dolo, sed
conjungitur cum justa praesumptione doli. Lata est quae omittit diligentia
omnibus, sive quae omittitur sub adhiberi ab hominibus in aliquo negotio, ut cum
aliquis librum commodatum relinquit extra cubiculum. Levis est omissio dili-
gentiae, quam homines prudentiores et accuratiores adhibere consueverunt, ut
cum aliquis librum commodatum in cubiculo conduxit, et egressus ostium
non clausit. Levissima culpa est qua omittitur diligentia exacta, quae ad
hiberi accuratissimi et prudentissimi, ut cum aliquis commodatum librum po-
suit in cubiculo, ostium clausit, et non tentavit an vere clausum esset.

Quae-
ritur in hac Sententia. Quaeritur. Utrum requiratur culpa Theologica ad obligatio-
nem restitutionis ex injusta acceptione? Ca. Utrum requiratur culpa Theologica
gravis, sive mortalis ad obligationem restitutionis damnij gravis illati in-
juste? Dicitur. Ex dictis patet sit Theologi docentes absque culpa The-
ologica esse obligationem restitutionis ex culpa quidem juridica saltem lata.
Ita Angelus de Clavasio, aliique. Theologorum plurimi autem oriri obligationem

restitui civile ex culpa Iuridica, etiam latima, non autem culpa Theo
logica. Ita Molina, Vazquez, Azor, Lessius, quibus etiam Car
dinalis de Lugo D. 8. Sec. 8. Circa. Ergo disfatis paucis ut Vaz
quez, et Trriano docent absque culpa Theologica gravi esse gra
vem obligationem restituendi totius damni gravi illatis injuste. Et Alij ut
Molina et De Castillo tenent, obligationem esse gravem non quidem re
pandi totius damni, sed ex portione ad mare, vel minor culpa veni
alis, quam damnum illatum est. Communis Theologorum sententia nullam obligationem
in conscientia restituendi damni gravis ex culpa venali per defectum
advertentiae plenae. Citatis Auctoribus et legis Cardinalis de Lugo D.
8. sive S.

§.

Disfatis Theologorum reiblico, et defensio.

Seorsim ab obli
gatione officii, et pactus ex nulla culpa Iuridica, non Theologica quae oritur
obligatio restituendi ex injusta acceptione in conscientia, et ante sententiam Iudicis.
Ratio. Nam qui damnum intulit non tenetur restituere ex re accepta; neque enim
aliquid possidet. Nec ex officio aut ex pactu; quia non ex his tantu
lis oritur obligatio, eadem sapit. Nec ex injusta acceptione, siquidem non
est pactus absque culpa Theologica, et ubi non est pactus non est injustitia. Ergo
damnificans absque culpa Theologica non tenetur ad restitutionem in conscientia ante
Iudicis sententiam, quamvis intersit culpa Iuridicas quae etiam lata sit.

Dices et 1o
ex Cap. ultimo de Injurijs. Non est excusandus ille, cujus imperitia
vel negligentia damnum est datum, et is, si scivit, qui id non crederet de con
gnitione nihil obsit. Ita Gregorius 9. Item ex Cap. consuluisti 3a Dic.
2: mandamus, et consultum Parentes, ne tenellos filios secum in uno
lecto collocent, ne negligentia gabd guiente suffocant, opprimantur:

unde ipso Rei homicidii iniuri. Ita Stephanus S. Jo. ex ipso ore diligentis, sive ex minima negligentia quae culpa est levissima, praeterquam culpa theologica, oritur homicidii reatus, ac proinde constat obligatio restitutionis.

Respondetur nihilominus textum ex citatis textibus. 1o quia illi loquuntur de culpa lata, quae solet ex imperitia et negligentia aliquorum omnino de omnibus contingentibus. Aliquid in casu, quo Parentes, saepius infantulos eorum locant lecto: parentes enim et diligentes non ita faciunt in re tam momenti et plena periculi. 2o quia in citatis textibus non est sermo de obligatione in conscientia, et ante sententiam iudicis et post sententiam. Ibi quoque declaratur lege Aquilia iniustum non esse, et obligare in conscientia ad id, quod praecipit, solet ad compensationem damni per latam sententiam. Constat ex his, canonicos textus, ubi superare theologicam culpam relationem annexa culpae latae iuridicae, aut illis agere de obligatione compensationis post latam sententiam, sicut extendant ad culpam iuridicam levem, etiam latam separatam a theologica.

Dices 2. Lex Aquilia obligat ad compensationem damni illati ex culpa pure iuridica etiam levissima. Haec lex facta est a Romanis postulante Aquiliae Tribuno plebis dicto, et de ipsa est totus titulus ff. ad legem Aquiliam, et instituendis titulus de lege Aquilia. Respondetur, sic: lex haec Aquilia, et leges eam explantes non sunt praesumptivae nec poenales, hoc est, non imponunt poenam quin praesumant culpam voluntariam imputabilem, et Theologicam. Sunt tales leges ex motivo boni communis ad hoc statutae, ut homines fiant cautiores, ne ex negligentia etiam minima alium noceant: quo ex culpa pure iuridica etiam levissima ante sententiam iudicis et in conscientia est obligatio restitutionis.

Respondetur. In his namque potest quod eae leges non sint praesumptivae et poena

nali illac. Hic casus ista extendr a Ire canonico. Ire
ots Canonico nulli iuvatt Cae ubis de injuriis qd in ots
ne dilig. ng ignora te Cuulat istius huius. Ita...
re. n. buisth, ni accesert alqa actio, suspicava obsta
ta, qd posses ulties ingrere et ignora Allisare, dicere;
eere; stre hmi procedente cone n porass ignorg vincere, et
agere illic n debas. ut nemo dat qd n pt: qo leges ho
assumunt ignorg vincibilis et culpabilis, agnd culpa theologica,
et ob hanc alietg impunt poena, qd facit casus iustitia.

Veri
etiam est qd communiter leges agant de Culpa levi, aut levissima;
cahr ni oes qos Inerit afferunt culpa lata, ut bene ob
lant Carlos de Lugo. Unu in exemplis produco. Mager in
ordate, ac immoderate discipulis castigand, . digny et offerat,
tebit ad dang et expensas. Sequuta leg . Si ex, et da
bo, legendis. ff ad leg. Aqlia. Ubi e qd leg. E. in lege Aqui
lia, ff eod. tit. dit qd in lege Aqlia culpa levima ...
mutat. Et veri pt procedre de nigliga levi, aut levima
alioqi dg ee gravis i raoe detrata mag, aut circumstant.
Sic negliga qs fore levis, si de bonis fortunæ ageret, gra
vis ee si agat de bono vitæ; adde, qd si lex la ad culpa
leve, aut levima extendat, n e ubi recepta, et agn n obligat.
Consulat Molina D 698.

Sed demum totg antis acceptg. Adhuc
... na, qa leges Aqlia, et eg explantes, si obligant in foro
externo, et post. g sntia. Hac data doniciant tit in q.a ad
agny expendady; ng qi resistit ptestati, Di ordaoni resistit:
ad Rom 13. Sic discurrit de aob. de paupie, noxali;

d gest. ex delicto. Sed hi, leges n. obligent in coscientia ante Sent. sic ostenditur. 1o q.a satis provisus e bono comuni per obligatioem post Sent. et esset nimis dura haec obligatio ante Sent. absq. culpa Theologica. 2o q.a tales n. sunt alio modo in praxi; nemo n. solvit pro damno involuntarie illato ante Sent. Judicis. 3o q.a n. e certum qd legislatores voluerint obligare ante Sent.; in dubio aute melior e conditio possidentis. Haec ex hisce rationib. continent obligatioes tam ex iure positivo, qm ex iure nae. Dare na debere aud post rerum divisioes, et appropriatioes, aud ante Sent. fuisse in unoquoq. Jus naturale reparandi damnum sibi datum, sine culpa Theologica.

Demum addere libet, posse pacto dari obligatioes n. esse in coscientia compensadi damnum illatum absq. culpa Theologica etiam post Sent. Judicis et condemnatum eum qui post Sent. adactus e ad Judicem, posse uti contra compensatioem defensione. Ita docent aliqui, qos inter Rebellus, et Haunoldus tract. 2 num. 108. Eorum ratio; q.a lex Anglica, et aliae similes fundant in praesumptione culpae commissae; at lex poenalis qae fundatur in praesumptione falsa nec ante, nec post Sent. Judicis obligat in coscientia: nam praesumptio facta cedit veritati: ergo. Confirmatur: q.a damnum, qtenus debetur ex lege Anglica, ab eadem vocatur damnum iniuria datum; nempe at iniuria accipitur culpa Theologica. Hoc ostenditur ex § 3 institutionum de lege Anglica, ubi: culpa comprehenditur casui fortuito; et ex deficiente culpa Theologica, quodquod fit e casus fortuitus: ergo.

§.

Resolutio et defensio Propositionis.

Culpa Theologica

ca Justitiae, potest esse venialis, aud ex parvitate materiae, aud ex semi plena deliberatioe. Supponitur ex culpa venialis plene deliberata

eē oblgaōẽ leve ɔstitu. Certū ē culpā ẽga inferĩ gra
ue malū n̄ posse eē venalẽ, nĩ ᵽ defectu plenæ adverten
tiæ. Itaque dbiat̃ ᵽ eiusmõi culpā n̄ oriri oblgaoẽ leve
ɔstitũ alqd grave. Ibao; gᵃ qntas bitĩ, seu iris ſavi ē
mensura oblgaois reddendi: at fieri n̄ pt eē oblgao levis
reddendi alqd grave: n̄ oblgao, ē qntas oblgaoĩs dependeat
alunde ab arbitrio ei ~~ut~~ an volũ̃ liceũ, qi se oblgat. Ergo
go 3º. Theoricẽ ab oblgaoe offiij, e Ditius ᵽ iniusta acce p
tioẽ, q. a mortli culpa excuser ᵽ defectũ plenæ adver
tntiæ n̄ orit̃ in ɔscia oblgao ɔstuoĩs. Dat. Lui ᵽ semi
plena advrtntia pecandũ venaliter grave dānũ ɔstulit n̄
teᵈ ad ɔstuoẽ titulo rei acceptæ, ut ſupit. Neq̃ tuli offĩ
ĩ Octui, qi ᵽ culpā ſst. Supſe, ut teaᵈ titulo iniustæ accepti
onis. Sᵈ neq hteᵈ. Nā dānũ grave ᵽ semiplena advrtntia
ilatū morliẽ ē ſtuito ilatũ; ſplna n̄ requaᵈ tertiis
advrtntia ɔpata ad oblgaoẽ ɔstuti dānũ grave, et
nemo teᵈ ɔstuere titulo dāni ſtuito ilati: go.

Ipraᵈ t. O

blgao ɔstiũ ᵽ delicto ē qasĩ poena a iure nali imposita, ut
hoẽs ab infrido dāno abstead; et hęc poena ɔepta ē ad
nrũ casũ: nemo n̄ ad abstideũ ab ɔfrido dāno moveᵈ hu
no me. sufn a poena, qß n̄ plene, e ſfete advrtit: go O
blgao ɔstiũ ᵽ delicto n̄ extdᵈ ad casũ, qo grave dānũ ilatũ
ē ᵽ semiplna advrtntia. E. Culpa venalis ᵽ semplena ad
vrtntiā ē malū morliẽ ɔevitale: go nemo prdenᵈ vele ᵽ lo
fuisẽ malo eē gravit oblgatū ga altũ: go neq pot pru
denᵈ velle, qd alterodl ᵽ eiſe malo, ſbi gravit oblgaveᵈ: qi
m̃ tibi n̄ vis, alti ne feceris. Sᵈ ius neq n̄ impit oblga
oẽ, ingß hoẽs n̄ eent prdenᵈ ɔsuriĩ, si eorū ɔsu eeᵈ ɔducidā: go.

3° a parite voti surgit et Actus, qd tria sit deliberao ne et emiplena advertea n̄ inducunt obligao. Et qd qa bonu e libera, et ideo emiplena advertentia n̄ sit possit libera. Et ideo obligao gravis ut inducat obligaoq ystuois de e libera, et sic adortentia emiplena n̄ e possit libera. ergo.

Dices 2a.

Exonicao mir e poena gravis, et n iruit ob delictu leve. Insti poena purgatorij e ati gravi qm qd ostligit ob peccu leve: ergo parit poterit qurri obligao gravis ystudi ex dgno gravi stato sit culpa levi. Resp. cy Sacroix exonicaoq mir e levi poena in raoe poena si qualis. Et qd nam n̄ pt e levis in raoe exonicaois. Unde levi, culpa por tionat. N. sic obligao ystudi dgnu grave, qd gravis e in raoe obligaois ystuois, et dgnu ex portiore delicto levi. Resp. cy Carlo de Luoo exonicaoq n̄ e maera poena, et Mdiing ogruq delinqnti ideo qd etsi gravis im pt ob delictu leve. Sic portioq n̄ het obligao gravis ystudi cy delicto levi. Ad 2g. Purgatorij poena gravis e relate ad Rempblicq nrq et p foro nro, cy ories farcand sdiq huny n̄ pole p uno mndacio tq aer bq pnq dernre. Relate vo ad Repblica gliq, et pcius foro ladis e la poena. Ideo qt infligir portionat culpa levi, levis mi pnit in Repblica glria. Saria vo ystudi ex culpa levi dgnu grave n̄ portiore delicto levi, cy gravis e cy mndre requiri.

Dices 3. Ex delicto orit obligao gravis ystudi dgnu sty leve: ergo et porito rivi ex delicto levi obligao ystudi dgnu grave. Ostendr ans in eo qi furatur e 1 regalia ex supoe qe ma hei

ta gravis, id la mir gravis n consecta. Ac Fur gra
vit ter ad restitutionem sub uno reccato: q sit tota gravi
ad id; go restituo n e gravis oblgao residuy restitui; et
unio sty regali restituto n e gravis oblgao residuy restitu
di, sut n eadem agrio restiduy sty surripuisset: go. No
ando, gaos e marg raois, cui ssitas sic retorsoe osten
dr. Sty e qntas gravis bita a gito Furo, ga re
stituta ja n me qntas gravis bita; et restuta pte levi
n me qntas gravis bita: go, sty e qntas gravis bi
ta a Fure ps levis. Sut go argto n convincit gd sit
ps levis e qntas gravis bita, ita nq gd gravis o=
blgao si restitui sty pte levis. Ld go obligao gravis
restitui, go post levis restuos n assecurat gravis e g cons
q obliga donec dgny grave n assecuret.

Dices 3. Velit
Drus, gd si Alius equus suy surret peccet sty venialit;
et gd gravit teat ad restuos etsi Equus casu pereat. Atqi
tunc culpa sty levis Alius severet obligaog grave restituis:
go. Ret. Aud. la Dni volitas nota e furi aut n: si n
e nota, injusta aceptio n e levis et gravis. Si vi nota
e, gruit Detus, sty tantum et, si obligao restitui n e ex levi
secus ab obligaoe Dctus. Sic atq culpa n culpa et ei ob
ligao ex Dctu impleito. Ostrid. Vis aog xcere, et suspecaris
gd ex ea alt dgny eviet. Si gredent judas, gd le ibe n
ingdret se obligaos reserandi dgny, tunc, si aog xcea, et
dgny eviat, absq culpa teris e Dctu tacito.

Dices 4. Ini=
quy e gd alqs ex alterius culpa carea re sua, qs, e dannum
grave patiat. Hoc atq seqret ex nra sa. Resp. Ld cgtas

postiare videt qd si levis sit culpa, et damnum grave, obligao sit levis ad totum, vel omnis ad partem damni compensandam. Affirmare cum nonnullis de culpa, quae tenet libera, et non excul pa, sed tenui advertentia, ratione cuius casus censetur constitutus. Adversarii vero non constituunt, dependent in voto juramento et actione, ac semiplena advertentia accepta, nullo modo obligandi. Sed est gravis obligao ad partem compensandam; quae si est levis, ad leve damnum restituendum non est obligao gravis, et atque si est gravis, non est potius culpae venialis cum obligao gravi restituendi partem gravem, sed non esse potius, sed quod la esse totum damnum ... per culpam levem.

Dices 5. Gravis est obligao restituendi pro damno gravi illato per plures actus veniales deliberatos; sic atque ... gravis obligao per culpam venialem: ergo ... ratione advertentiae semiplenae ... Hanc est certa ... quam ... Sanchez, Carius de Lugo, Esparza, Haunoldus et Cardenas in ... damnata assertione 63 ad damnaeg ... 38, ... proscriptas ab Innocentio XI, quae sic se habet: non tenetur quis sub poena peccati mortalis restituere quod ablatum est per parvas furta quantumcumque sit magna summa totalis. Sed quo mare nomine ... acceptum ex culpa veniali ... gratuli nascatur gravis obligao restituendi. Hoc non accidit in casu argumenti ita ostendo cum Illsione. Habet dicit Haunoldus. Non ex culpa levi injustiae, et ex iunctione ... firmat sicut male, et ad quod obligat, nascitur obligao gravis restituendi.

Expedit hic solutio. Lingua damnum inferre volitive vult implere vel resarcire. In vi talis impleretur generalis ... potest

hy leve dgny aiid infert oblgad ad solvendum una vez 5°
rlaridy ejte dineps. Ssi te gd in una laesone sglenta dg
hy grave esst ae e veniali sntiad in toty grave dgny rgai
cidy. Ad rlaridy atq gravedgny n e ni oblgao gravis.
Alit: gquis laesio e implite d vtulit pdio ytud dgny ilaty;
hec m dgni gonsao e pena gedg gasi sventialis, gs dumne
stat & Ire ng te e dt impere. Gd & pbg levibg psiobg orit
oblgao gravis: go & pbg levibg laedb non ga pesc talibus.
d ga hentibg raog plrig psioy levig orit oblgao gravisrl
tudi. Dices: gravitas dgni ilati n e voltria in casu ar=
guti n m supit gcoote. Re gd ut psois soiotg oblgao rd
dat abita n rgs gd e voltria sdio. Sliit n rgs, gd gravi
tas dgni voltria s, gdo unaqq levis dgnijao e psio vel
tudi dgny una vz alo, ut voltrio ilaty s, d satis e gd illa
dgna sint voltrie ilata.

Suos lg firmad Cardenas. Si una
aid mlplex venialis culpa e sunty primy talis gravis
oblgaois, d gplexy plrig levig oblgaoy gary solg & solis
cupis levibg gumulatur: & pbg oblgaob levibg cumulatis or=
nis rsltad una gravis oblgao, ptri ggend ung mg gravg.
Sd gslis sadet. Si gis hodie ung pang credita aciipad,
cras aly, d sic pr mltos dies solis auptiob, scit obli=
gaog levg solvedi, d & eib sil sflat una gravis oblgao
solvedi magng gntg. Si gis hodie voveat recitare salluta
ong Angeg, cras alg, e sic pr mltos dies & mltis levibg
oblgaobg rsltat una gravis oblgao recitadi g sacta e gra
vis ma d gssa, ueis, solg ptes us plena librte pssg st.
Di=

ry qd simile plra pecta vialia 2ponent uny pecty mortle, ut certi sig a. Et qd mlta pecta vialia n 2punt portoos d ad ony certy sine qa n dat pecty mortle. At plres oblgaoes leves sit oblgaoes rstudi qnty grave et a gravite qntis gravitas oblgaois desum. Ex his sic nat argti 2ga. Loties m damnifao e venialis ob le misplng oblgaog toties n rslta gravis oblgao x 2flato plu y leviy oblgaoy ejusdg ornis, ng x tacita 2untioe in oblgaog graog. Ad xplat d 2vincit xple Voti. Siqis m absq plna dlibraoe et pfecta advertntia, sertu mariany voverit recitare, is ng ad toty ng ad pte tenet gravi oblgaoe. Simile in re nra.

Dices 6. Si aliqs gemg in mare pjicit, judans 2vincibilr sig ei, aut valere uny regale, cy to va i d pts 100 aureos vlead, gravi oblgad ad rstudy: d n m. e Culpa viali 2 sliq: qo x tali culpa orit oblgao gravis rstudi: q ety si s culpa levis ob semiplng dlibraog. Mar ostndr ab absdo. Lra alit in cods casu 2vincibilr judans valere 100 gemg qi pjicit, cy re va vlead mille aureos, n oblgrd ad rstudy toti pty, qd dici n pt. Nomare ey Carli de Lugo 2ra Carly Slaviuny. Culpe ngs levi 2portiota poena e gravis oblgao, si n sit taucita 2untio: hc atq n e qdo x dgno, qi 2culpalir regnad leve rslta dgny grave pr 2intiog.

Instas. Si plu 2culpali xistimaoe pjicit gemg voluit volte pequiva pjicere qd heba in manu, qdusq lud ei, ae qinde buit oblgave se ad rstudy qdusq lud eet. Dra 1º: ng simile g=

jiciend. qemq. judqnd. eq ee ultrq illius qtq volunt. sequoe ajicere, qd hebat in manu, et ee nec veniali pecdo, stiret orace obbgaoz rstudi, qddui n pt. 2o, qa sit zuincilit judare qemq rupta ee, sieq et nupre alienq tere totq valorq rstueere, si re va tota qemq alna i: qqnd atq e valde duruq. 3o qa parit tere ex culpa levi rstuere n sq valore jiq, et eti dqnum ejq, qa volte qsequva n sq vult pere aoq noriq et eti ee lud, uq qd oa snetit. Segelq atq n admit Caer lis Slavicino. Dicte resp. In casu argti qemq aji iiend. velet qdl ajicere, qd in manu het, qdcuq lud i, qa zuincilit judat qdcuq lud ee qd leve. Ad si vel led qemq ajicere volte extrsa ad casq qd eed, et qsti= mret magni vloris, jq culpa ed mortlis. Tunc sit: aut dqnq lq esqtq eed calit voltriq, et ita tere ad rstuoz ex gravi injstia n sq obve et eti calit voltria: aut tale dqnq eed asevi ttq voltriq, et sic n tere rs tuere, etsi gravit pecare, sed qi gadet de malo gra vi Proximi.

Maris pao sedi pt cuq Bob Esparza, et Haunoldo, nado ee abstq. Rao, qa n e unde pateq, qd ex dqno dato rstuito et pr ztntioz rstred ire nq o= bloao xstudi, ni jruiat paitq, aut sentio. Ad dqnq qd zuincilit ignorad, jsert rstuito, et pr ztntioz, nec e paitq aut sentio rstudi: go nec oblgao jre nali. Incrit poe na qdl, qz n e extraordvia, et enormis, qn cognat. dn, si n cognad malia obva delicti, et sine qntes, a qs zcrit poena. At poena rstudi totq dqnq n e qr de lictq gravis lestis, et qr delictq toniq dqni injste ilati:

oo. Cy Carli de Lugo nari pt pbao; ng q judand
100 aureos vlere gemā sjicit, re va volui graviter
nocre: meruit oo h gasi poenā jre ng taxatq, ut gemā
vlorē solvat. giusq le s. Melor e, d ignitior hā solutio.

Quaestio 5.

Doctrina praecedens impletur , sectariis.

Ry. Raoe offi-
cij nemo ted ad rstucq, ni x culpa lata voltria, et imputali.
Rat 1. La unsqsq suo officio satisfacit, si diligen et prud
in luis administrae se gerat; at qui culpā latā n omit,
ita se gerit: go rane ofij sq ted ad rstucq x culpa lata,
qq voltria, et imputalis ee debet, ne x casu fortuito oboriat
oblgao aut x n delicto poena delicti. 2o. Ido ted qui
se officio q vult aut tet se oblgre: et nemo (seorsū abse
xli actu) aut ted aut vult se oblgre ni ad eg diligg,
gs alij prudentes et diligentes adhent in suo officio: oe
ad hanc sq unsqsq tet x officio. Quitq diligg bent ad
hbre in suis respcve officijs Judex, Advocat Procurator,
Medicus, Artifex, Custos, Defensarius, Consiliarius. Nisi
raro separata erit culpa lata omissa in officio a voltria
te et imputalite. Ita Carlis de Lugo D 2 Sne 8

Rz.
Rao dictus unsqsq tet eg culpā cavere, gs ee cavēg
leges praescribunt. Lo si talis culpa excusē a peccato ra
one inspiraois, aut inadvertē n e oblgao in consia res
tuēdi ante sq judicis. Rao h patis; q leges alty Dhen
tq gravant ad cavēg altrāq culpā in favore alterius:
go in alto e oblgao talq culpā cavēdi et in alto e
Jus, ne omiat talis culpa, ni forte alit eventq

... gr ꝯtrahentes. Rao est, q^a ꝯtrahentes noluerunt se obligare de casu fortuito, et sic ad non omnia ea diligentia, quas leges prescribunt, advertenter et deliberate, nisi aliter per pacta sint, supradictum ꝯtractum assecurationis ꝯtractus fuerit: eo culpa iuridica ... tu obligao restitui in ꝯsciam, et ante sententiam iudicis. Leges ... ad ... culpa voluntaria ... obligant post sententiam iudicis ad restuendum, ut supradiximus.

Nota

1°. In ꝯtractibus cedentibus in utilitatem utriusque ꝯtrahentis, ut est emptio, et venditio, unusquisque tenetur ad cavendam culpam levem, et ad ꝯpensandum damnum ex lata sequutum. In ꝯtractibus cedentibus in utilitatem dantis, qui obligat alium, ut est commodatum, qui obligat tenetur ad culpam cavendam etiam levissimam. In ꝯtractibus cedentibus in utilitatem dantis solius, cui alter obligat, ut est depositum, qui obligat, tenetur solum ad cavendam culpam latam. Prima pars patitur exceptionem. 1° in mandatario, qui obligatur e culpa levissima, licet ꝯtractus cedat in utilitatem dantis solius, cui obligat. 2° in commodatario detinente precario rem ultra tempus ꝯstitutum, qui tenetur ex culpa levi, licet qui precario possidet teneatur solum ex culpa lata. Nota 2. Decursum ab speciali assecuratione ꝯtractu numquam est obligao gravis restituendi ex ꝯtractu ... ni ex culpa gravi lata, et theologica. Rao, q^a est obligao gravis ex ꝯsciam vitandi ... culpam, quas leges vitandam prescribunt: primo non ... ꝯtractus est gravis, si ea culpa non ... advertenter, et deliberate, ... culpa lata est gravis, et lata theologica. Atqui solum est culpa iuridica omissa advertenter et deliberate, ... gravis obligao restitui: eo numquam erit obligao gravis restituendi ex ꝯtractu ... ni ex culpa gravi la-

ta Phgica.

3y. Ex dgnosis aobj, gq vitadq nsst xo=
blgaone istie n orit oblgao rstudi, dsi dgny v dirte
volitu et ittq. Explat. Dosiq xtinguere zcendiq et
tq alunde et n xtinguo; qruis x ktsne n xtingug ut
alt dgny ptiat n teor ad rstuoq, qa x istia n obli
gor ad xtintione. Sic de aobj dgnosis dsuidq est.
In eplis sent. hq. N teor x istia ad n dsulendq xro,
ut n istuad Lly. Suy haedq: qruis k osleq x direta
ztntiae ut xcord Antoniud, qi sbuedre ab ztestate
n oblgor ad rstuoq. Dq. Mercat x ztntiae qd aliu
rias merces n vendat, vilius vendit suas: n tedadr
tuoq. Dotra pat. Ex aoe n zducente zeglitq qa Sus
altius n orit rstuti oblgao. et x dgnosis aobj ad quas
cuitadat istiq oblgao n uget, n zducit zegltas qa Sus
altius: qo. Ebao miris, qa tales aoes sit nave istq. Ade
qd oblgaoes in dsiia sine ugnti, et dsiculti solubli suntq
n sit admidq, maxme uq n uget atortas, aut onis, sus;
et in re pnti n e eiusmi suntq: na qdbd retorsonq
patit tq in n xtnjente zcendq x sne ut alt dgny
ptiat, tq in Judice dgnante reuq x sne privatq virtic
tq: n onis sus aut atortas coolt; nam in tales oblgae
oes Navaro, Bazgz, Lassio, Sanchez, et aliq.

Lq. Ex
injsta aceptioe rstuere te n sq qi dgny infert, et oui,
qi injstq dgnisaoi coopra. Mi cooprati injstq dgnisa
oni sphend versibq lis decantati, qos Dt. Thas x
plat Lne 62 aro 7.

Jussio, dsiliq, dsus, salpo, recursus

Participans, Mutus, non obstans, non manifestans.

Priores 6 sunt positivi, tres posteriores negativi. Mutus est qui non impedit lingua damnum. Non obstans qui non impedit manu. Non manifestans qui non declarat damni factum, aut damnificatorem, aut obligationem restituendi. Licet sic negativi dicantur obligantur ad restitutionem, si ratione officii, stipendii, aut pacti tenerentur ex iustitia impedire, aut declarare. Non autem tenentur impedire, quando non adest spes, quod corum conatus esset utilis ad repellendum damni impedimentum.

Ex his positivis modis ad damnum tertium est iussio, sive Mandatum. Haec est coactio alteri data ut inferat nomine committentis damnum in eius gratiam, et ad gerendum negotium illius. Quartus est consilium, et est modus commovendi alium ad damnificandum, licet rogando movet, hortando persuadet, instruendo et urgendo impellit. Quintus est consensus, et est placitum, quo aliquis concurrit ut causa effective influens in damnum: ad mensuram quo princeps acceptans consensu dependente suam validitatem annuendo concurrit, et quando electores consentiunt in electione iniusta influunt in damnum. Quintus est adulatio, qua aliquis damnificator quod solet suis blanditiis alium animat ad committendum ad damnificandum. Et modo simili concurrit qui opprobriis, irrisione, aut vituperiis alium inducit ad damnificandum. Sextus est recursus, quo solet receptatores furis, aut praestiti favore res restituendas absconditas tutella praestita advertit furem moveri ad reptenda furta, quod simile dicendum est de recursu dato aliis damnificatoribus. Sextus est quo concurrit participans, quo nomine hic non accipitur ad quod pars furti pervenit, et qui sua cooperatione est causa tendens damni, ut cum aliquis subministrat instrumenta ad aperiendas Januas, applicat Scalas, aut agit excubias ut alii furentur.

Altera notanda sunt. 4.º

Vt tead ꝯstuere qi ad dany ꝯcurrit recurrit qd ve, ed acta lit ꝯcurad, qa n sufficit qd alqd ꝯstiterit, qo ꝓed ꝯcurrere.

Explis. Mandand revocat suy mandatu, et n ꝯ faat suy revocatiōe. Mandatario serio ab ipso factu: si n tet ꝯstuere, q̄ sq uice n ꝯflait indany, cuy h n sta eius nene, in grā suu, et ut eius negotiy. Et ꝯo ꝯsulend, et si revoce datu ꝯsily adhuc tet ad ꝯstuoq; qa ꝯsily e n mandantis, et eius uni dat, et hic re va movet & accepto ꝯsilio. Qd si ꝯsily revocand vades adat et mova qbs onerose ꝯsilij vi quale e qui ad ꝯstuoq n tead, et ꝯsily n influad.

2o ꝯcurrend etq se n ꝯ ca, sine qa n, ty si ressa ꝯflu. et in dany, ted ad ꝯstuoq. Laie qi suq opra, e ꝯstrig ꝯstad alti, qi sine lo dany ꝯferred se solo, aud altiu ꝯbi trantis opera tet ad ꝯstuoq totu si adtoty, l ꝓti, sia dpty ꝯcrd, ut si furanti equy ꝯsla, ut fuere ꝯ cingita. Qd si ita cooprad dānificatori, ut dānificato potius grata cao ꝯbeat ꝯ cooprao, nec pecad, nec ad ꝯstuoq ted, ut si sadeat minus ꝯfulty, ut maius ꝯsiderad: sic m dānificati negotiᵒ ꝯ utile.

3o. Ex ꝓbs ꝯcurrentibq malit tty ad dānificaoq, unusq teꝰ ad tty qty e dāni illatq ab ꝓso, et n ꝓ aliq: qa f cisset tralit ꝯcurrendo n ꝯcrit morli, ny n eius culpa alyd dānifend. Sic ꝯcrit, qi ꝯstius h e, qd dānificet alus: ꝯgi etq si ꝯsily sind, n ꝯily ꝯstituend ꝓ coopiaoe, qa se juvand se excitend aius fores, et securores fiand in dāno ꝯferd. Qd si se mutuo juvantes, et ꝯsentientes ꝯcrand oes qomoe teꝰ ꝯstuere, unusqsq ante dāni ql ꝯtulit et toty dany in solidu, si n ꝯstuand aly. Si vo unid

tum suo, tum aliorum nomine damnum fecerit, cei eque communiter obligati sunt unusquisque ad suam portionem absolute, et in solidum, si deficiant caeteri. 4. Causa physica principalis, quae suo et non alterius nomine damnum infert, primo loco tenetur ante causam moralem saltem aut precibus suadentem: quia occisor causa moralis non operatur nisi in illis, causa vero principalis in sui ipsius negotiis gerendis. Si autem consulendo aut suadens fraude seducat causam physicam principalem, tunc ratione injuriae propter fraudem illatam causae principali tenetur primo loco restituere causa moralis. Si aliquis ex culpabili ignorantia consulat damnum, et causa physica licet exsequatur bona fide tunc titulo injustae acceptionis tenetur restituere non ex physica, et moralis.

5. Causa instrumentalis, sive physica, sive moralis tenetur 2° loco ad restitutionem post causam principalem moralem. Mandans, cogens minis, et authoritate compellens censetur causa principalis moralis, sicut vero alia existat aliqua causa instrumentalis, aut haec sit facta locupletior, aut res ablata pervenit ex suo libito, tunc quoad hoc tenetur eque 1° et communiter ac causa principalis. Dicere similiter de causis navis serentibus: nam mutuo aliud tenentur nisi quia impedire tenebantur: ideo nec tenentur restituere nisi cum a causa prima non fuerit compensatum. Quare ex his communiter causas navas esse obligatas 2° loco post causam damnificantem. Causa navis serentes ad damnificationem causae tenentur ad restitutionem nisi alia via satisfactione causae instrumentalis ad principalem recurrat; tunc nihil de his dicendum est ac de causis primis. 6°. Causa principalis ita exsequendo, ut sine ea effectus peragi ab aliis non tenetur ad totum damnum resarciendum in defectum aliarum causarum. Hoc asserit ut probabile, et ita suadet. Quia ideo alii in &

secu alorq obligari videntq q̃a ita constituerunt, ut si uelit; clus n̄ perdet, sive dignus n̄ est datus; et sic q̃s uis sol. sol. n̄ carerint, uni illis q̃ constituisset impedire dignus. Atq; abq; ratio cessat in casu qmisso.

Inde; ad nil tenetur 2° loco obligati restituente obligato 1° loco. tebant m̄ ttq in defectu principalis obligati: restituente vo ca 2° loco obligata huic te refarcire ca ta, sed debtor principalis sodeijussori. Sed si dignitas, sdonet restituo principali obligato, ceteri ab eodq onere librant; q̃a hi tebant solq q̃n principalis n̄ peet, aut noled restituere. E q̃a si hic qui 2° loco tenet restituo sdonet adhuc met obligat. qui 1° loco tebat: q̃a huius obligatio independens e ab alorq obligatione. Si atq oes cooperatores teant q̃mie, et uni dignitatu sdonet, librant ceteri ab onere restituendi huius portioq, et soli tent sol. ad suas portioes restituendas.

Pars. Secunda.

De Iure, et Spectantibus ad ipsq.

Cq de iustitia h̄ nimis iota brevitate, et forte satis disseruerim; de iure acturq breviloqq jq me tempus ipsq facit. Sed q̃a brevilogntia n̄ jejunatiuncula, opus et vitiq huius partis quor partibus [illegible] tradq. 1° disserq de Dominio, 2° de ipsi, quae sub ipsq cadunt, 3° de Ptolicu, 4° de modis dominiq agrendi.

Disputatio Prima.

De Natura, et proprietatibus Dominij.

Quaestio V.
De Iuris Speciebus.

De Iure in genere egimus Dissertatione 2a. supra, ubi eius esse multiplex ostendimus. Modo est sermo de Iuris divisione, et speciebus, quae Iuris Consulti et Theologi constituunt. Haec enumerantur: usus, ususfructus, habitatio, possessio, servitus, pignus, hypotheca, decoctus, emphyteusis, pheudum, census, et dominium. Enumatur usus non est bene usus facti, quo aliquis utitur re, ut equitatio est usus facti equa. Sed est usus Iuris, sive rectius Ius ad usum, et definitur Ius aequum utendi re aliena integrum ... salva eius substantia. Ususfructus est Ius utendi re aliena ... in ... commodum, sive ut aiunt Iurisconsulti, Ius utendi fruendi re aliena salva eius substantia. Utraque explicata Iuris species in eo convenit, quod neuter habeat Ius rei ... substantiae, quae mutari ... neque ... sine iniuria usuarius, et usufructuarius non possunt ... vendere, aut alienare. Differunt quod utraque ... moraliter utendi re aliena, ... eo quod commodum ex usu non possit in alium transferri, possit atque commodum ex usufructu, et hic ... Ius fruendi.

Habitatio scholastice loquendo censetur species quaedam ususfructus ut patet ex Iure ... Molina, et est Ius utendi fruendi aedibus alienis salva earum substantia, quod sola morte finit. Alii ususfructus ... finiuntur aliis modis. Usus obtinuit ut habitatio dicatur, et non ususfructus, relicto ... ad alios ususfructus ..., quare ususfructus non ... ratio ... ad Habitationem.

Possessio est ius

insistedi viii n. gtiue possideri & possessione facti acquirend.
Facti possessio definit emptio rei vera l. ficta corporis, et ani.
iuris adminiculo facta. Emptio rei appellat quo res possider
dicit tet. Emptio haec debet fieri Corpore, et animo; qui enim rem vult su
m facere, et aut extno n. apprehendit, n. possidet, et qui apprehendit
sine animo sibi faciendi vig. w. port. eodem, rem n. possidet. Em-
ptio vera erit, si res ipsa pedibus, l. manibus tead, ficta vo
si alio aut tead & fictione iuris sufficiente ad capiendam possessionem,
qualis est possessio clavium, domuum, l. Arcis, visio agri demostra
ti, tradio instrum. ab aliq. possessore. Ut retinetur i possessio
ssio req. iuris adminiculum, hoc est, quod iure n. invalidetur acquisitio
possessionis; n. atq. req. quod res ex scientia ve i bita possidere
dicta in capente feram anno faciendi sua, et ide eg. gr. edente,
eg. te fera n. est bita possideri. 2.o in possidenta rem, quia bo
na fide l. titulo suo iudat; huic in aliis in ea posse
nis lex n. resistit; neq. in eiusmodi possessione fundat prescrip
tio, quia dominium acquir. quia leges agand n. agatur, nisi
possessio est valida in ea possonis. E contra emptio rei sacr.
facta a Laico n. e possessio, quia iure invalida eiusmi
tentioe in ea possonis, l. in foro externo n. invalide tenti
ts rei per furtum ablatae.
Possessio dividit in naturalem tantum, tantum
vilem, et nalem simul, et civilem. De 1.a possessio datur penes duos
quo scilt. unus e re sua discedit Corpore retinendo habitualem a-
nimum possidendi rem l. aliq. suo et alius interim rem occupat &
animo eam retinendi ut suam. In hoc casu antiquus
possessor amittit possessionem nalem, et retinet civilem; novus vero pos
sessor caret civili, e acquirit nalem. Si antiquus possessor statim
reversus ano, et Corpore rem suam recuperet, nalem etiam re
cupat possessionem, a qua deturbat novum: Si atq. desistat

a delbado amit posseonẽ civilẽ, d agrit novũ, qi bbẽ hebat nalẽ. Hnĩ possessio nalis, d civilis dat qdo alqs corpe, d ano actalit, l'hitualẽ insistit reĩ n pẽhitẽ psideri, qq ab alto stl n psidet.

Servitus hic n acciẽ pro servite mancipiorẽ, d pro iure, qo sbi alqs rẽ alnã sbi cit. Definit a Haunoldo ius in re altĩ pstutẽ iust Domini minuend altius ca, ut cogat Dnũ aut qd n face re in suo, aut altẽ faceñte pati, qas utentis pmodare grund. Servitus ala verẽ, ala psoarẽ ẽ, d utraq ex rebq. Reales sunt servitutes pdiorẽ urbanorẽ, d rsticorẽ, qq pmiẽ a pdio bend pdio altius prio, d de qbq toto lib 8 Digestorẽ. Unde de pfund ad servitutẽ rq duas res regri, ut duo pdia, altẽ cui bd, altẽ qd bet. Psoles sunt servitutes cũ psois pnexe, d earẽ morte spirantes leg t ff de servitutibq, qq a re alna pmiẽ bend psoq, a qa, d in cuĩ utilitẽ Dnus reĩ cogit alqd pati. Plres sunt spes servitutẽ tũ rilẽ, tũ psoaliẽ, qas videre potes apd Lessiũ, d Haunoldẽ.

Pignus ẽ ius orsrgns in Creditore ad servadg rẽ sive mobilẽ, sive pmobilẽ sbi tradtẽ a bitore, ut ex re sla sbi suos petre, et hiro, si n solvat. Hippotheca sile ẽ ius crditoriĩ petedi, d hendi suoq ex re pmobli crdtoriĩ, qq n tradr sicut pignus, d sola suntioe obligata ẽ crdtori. Depostũ est ius resltans in hente apd se rẽ alnã mere in custodiã, ut pi lq servare, d psrdre, porq pro rddre Dno tempre statuto. In h iure fere nil ẽ utilitis, mltũ atq oneris.

Emphyteusis ẽ ius in eo, cuĩ Dit res pmo=

mobilis in translatione Dominii utilis, recto dicto, sub onere certæ pensionis realis proprietario solvendæ. Concessio potest esse perpetua, vel totius stirpis, vel ad plures vitas, vel ad unam tantum emphyteutæ, vel ad certum tempus, quod non minus decennio: si enim decennium non attingat, non censetur translatum dominium utile, quod in emphiteusi, sed locatio dicitur. Pheudum est ius simile, sed sub onere solvendi pensionem non quidem realis, sed personalis fidelitatis, et obsequii Domino proprietatis. Huic adjacet libellus, quo res concessionis ab emphiteuta, aut pheudotarius rem acceptam in alium transfert, sub onere pensionis realis solvendæ, sed libellus in emphiteusi, potius in pheudi. Emphyteusis, et pheudum species quidem sunt ususfructus generice accepti. Ab hoc tamen specifice differunt, quia ususfructus restringitur ad concessiones Dominii utilis pro tempore minori decennio, nec transferibiles ab usufructuario alijs: pheudi atque emphiteusis concessiones sunt alijs transferibiles a pheudotario et emphiteuta, et pro tempore non minori decennio.

Census est ius in eo, quod rem aliquis dedit alteri sub onere reddendi pensionem realem pecuniæ, vel fructus. Res data potest esse mobilis, et dominium et quandoque dominium directum, ut patet in pecunia ad censum collata. Et hinc census differt a pheudo, et emphiteusi: differt etiam quia eius pensio non est realis, sed census. Inde dominium a Iurisperitis ex Bartholo definitur in lege, Si quis vi, § 1 ff. de acquirenda possessione, ius perfecte disponendi de re corporali nisi lege prohibeatur. Res corporales dicuntur quæ in se subjectæ sunt, ut vestis pecunia. Incorporales sunt iura ut census, servitus, et similia. Atque Dominii explicatione claudendam postea in tota parte De iustitia, et iure instituendum in expositione et tractatione Dominii, ingo

in qo clusmi emicad vlictis Sriby minuoribz [illegible] supra bre vime expeditis.

Questio. 2

De perfecta Dominij notione.

Alij Dominij acceptiones exposui, quy non sit hic loci, recta vidy e ad nostri Dominij proctis, et Sitas facile dicti, cui gdas d'g rima [illegible] gerit. Dimissa [illegible] cu [illegible] quas agerit nemo sho [illegible] de [illegible] supra tracta tenea, a [illegible] in his uba [illegible] de re corpori resecari a defne: ime= rito nam rao dominij artati ad res corporas, uy del dominiy etij rery incorporearum, h e non tro Angelorum, quos dno [illegible] mine [illegible] certy e, d etij [illegible] incorpa [illegible] Ergo nec hoi ana dominiy infitiy adsig, famq in Scia [illegible] e bonij mentis [illegible] oia spualia, [illegible] in qbz pt. [illegible] injuriam pati, si bony [illegible] timeo, gb alij de [illegible] detrahat, d [illegible] vene no, alo vr capud [illegible] ipse mentis, d Scia privet.

Dinde id lauinia h exonerata Dominij [illegible] vo, [illegible] e dominiy aliud [illegible] d adeq [illegible] aliud. Adeqb go [illegible] e [illegible] dispodi de re [illegible] d [illegible] altius [illegible]. Inadeqb vo [illegible] e dispodi de re [illegible] nec sine altiu [illegible]. [illegible] hactas [illegible] divisio [illegible] in eg. Dominij inadeqb [illegible] nemo [illegible] re altius [illegible] de la dispere, sed [illegible] hae= res. [illegible] divio bene [illegible] ad divisiony cap in adeqb d [illegible]. [illegible] Dominy aliud [illegible]

perfectum, et imperfectum aliud. Aliud, quod consistit in directo, quod est dominium circa substantiam rei, et utile, quod est dominium circa rei fructus. Unde dominium perfectum illud est, ac plenum. Imperfectum, sive non plenum, in dominium est tantum directum, vel tantum utile. Et hinc differt a dominio naturali, quod pertingit semper ad rei substantiam, quod non semper pertingit imperfectum. Deducitur hinc, quod sicut quis, ex mente scientium, et non plene, sed tamen voluntaria possidet, ita qui habet tantum dominium directum quamvis dicatur possidere dominium rei, non tamen est plene dominus, quia ei deficit dominium utile, sive potestas ad disponendum de rei fructibus citra alterius injuriam. Plenitudo atque dominii posita est in rei proprietate, et usufructu, in quibus posita est potestas de re, et de eius fructibus disponendi. Qui tantum dominium utile habet, quamvis dicatur possidere dominium relative ad fructus, plene tamen non est dominus, quia potest eatenus disponere de re. Unde deducitur ulterius, quod qui stipulatus est de plene rei dominio alteri transferendo, non plene liberatur a sua obligatione, si tantum dominium directum, aut utile tantum transferat, ut utrumque habeat Lex stipulationis: Si stipulatus fuero, 76 ff. de Verborum Obligatione.

Ex his colligitur sua definitio. Dominium plenum quod sit jus perfecte disponendi de re: hoc est jus in omnem rei usum, possibilem separatum ab usu rei non proprio. Ratio est: quia dominium est jus in aliquem rei usum: ergo dominium plenum est plenum jus in rei usum. Atqui si jus non est in omnem rei usum, non est plenum, deficiente et admiscente defectu alicuius usus rei, ut patet: ergo plenum jus est in omnem rei usum, et consequenter plenum dominium est jus in omnem usum rei. Dicitur ut destructio rei est usus dominii praecipuus, hoc est directum. Alienatio vero et translatio dominii, neque est de ratione dominii in genere, neque talis rationis obest. Nam licet quis dicatur esse plenius dominus, imo et solus dominus, nequit dominium esse potest a se abdicare, quia de ratione dominii pleni non est potestas ad usum sibi impossibilem.

glis ē Dº alnao, et tflao Dmij. N ℓzj; q alogi nlbs
ed cretū dmij plnū, qd ē 9ª ong, et Thgorū, et istis
sltorū sūsū. Rao segele; qª S se loquedo dmij ee hu=
nū abdicale et rnutiale ē. Imo de rao dmij plni in
cretis ē ptas alnadi; nq quia et imiatiud rq aiinoit
ptas venddi, omucadi, donadi rq, qß alij usus. Ado
mio plno quid dienti utile ussit li usu, ad qß res ē ap=
ta, ut usus equi ad equitadū, usus domū ad habitadū, usus
agri S ulterq ad fructū pucedos.

Usus dmij plni ditur
ē sepatus ab usu rei n̄ prię, h. ē, ad uu dstruoq sui n̄
extndr. Rao limitais; qª qd usus rei s sepatus ab usu
rei n prię n afert dseuj plni dmij supra rq prię, et
qd dmij n̄ extndat ad alq n prię. Sic n̄ minuit do
mij supra gladiū & h, qd nemo pi ati gladio ad occi=
dū pria atorte hoz: nq usus hic occisiois n ē sepatus ab
usu rei n prię, nimij uitę hois, ad qß dstrudq Dnus gla
dij sui n het. Inde usus reguı a Dmio dit lege S
missus: parla m la ni lege pheat de phitioe pcedit ca
dente n supra sui, et supra eius obtū usū. Unde S lam
parlg sui n minsuu, diminuit tbū, legg alqdo impdre pofs
dspoq rea. qß ē sic, n auferedo ptstg dspodi de re citra
injrię altius, et rddo litę dspoq, l apodo in favre Dmij
prq, sb qa valda ē eius dspoo. Iter in hæde, qi dus par
vulus ē, nq ē Dnus oiū xta Aplū ad Galatas 4 nq di
fert a servo quad dspeq, et usū hæditi; qª S legg ei n
relinqs lbra oio qq hd de suis rebq dspoo, qn tq dmi
ij vadale ab eo aufrad. Istad qª Sr rq dstrued, nllucdo
mio utli sbtq, nem injrię facied. Integer qo ouii de
fors sic hic ē: ptstas dspodi de re in oquilj lite eg, et

inimpedibili, ni lege prohibeat.

§.

Diluuntur Opposita.

Oppo 1. Rescinda

Sic a oni Dmij defone vba la, ni lege phea, si ad nor
ma Dialeg defio i sfrada: impetrd ngq e ad dmiu, gdua
dispoo a lege phea, l n phea: n obstnte m edicto lecu
usy domij vetante, cet domiy sine iniuria, qsuin
absq culpa ea alg viri. Absqy sdo: sid m xta rekor cum
dfinitiog rete dfinitae ca, si dicat priy dand ee limita
ty altri, gn adda, ni algd ag impedid, ita d dmiy sid
qnia jus fasti dispodi de re, gri la parla addad. Accr
ty ab oibs, si Caramuely euipad in marg rei explacg e=
nuntiad go silite dfny e cca. dmij ag. Insted alg 2
Caramle. Vbi dat phitio, ne dmiy: go vba la potius
emplant, gs explant, stimg dmij sbuo. Fiy e ardxta
dicta; go nla raoe firmad. Insted alus. Vbi lis a dfio
ne rettii, de qobd vrissat ee Dmy oiy rery, uy qpd hia
ptelty dispodi de re gabd, ni lege phea. Intly absdy
n rete deduit, uy sermo sin dfioe n i de lege istrente
iu, d suponte, d usy turis relante. In qobd ag, dem.
ry qsbd sus n sicpit.

Oppo 2. Dfio dmij sie d explacone
a nobj tsita n sphndit Dmiy irisdoii. d, h cadit sb
dcepte dmij plni. No dmiy irisdoii ie plny dmiy
Explie dicty; siry q: ty m a laty, n ssten ptsty dispod
de re in og eius usy, og sjado aud destruedo: ng m su
priores d Principes psund p arbitrio grassari, deseuire
in sbditos. Instas. h n tollit, go Supiory dspoo de sb

dictis, quia est perfecta in suo ordine: quia perfecta dispositio de quibusvis rebus non est una de eadem, et vis quarundam rerum dispositio perfecta fe-rat, quod possint alienari, vendi, ac destrui, ideo quando ad plenum talium rerum dominium spectat, perfecta tamen de hominibus liberis dispositio a-liud fert: ideo ad plenum in eos dominium nihil tale exigitur. Ideo totum potest quibus. Dominium species quaedam est iuris non late et stricte accepti, sive subiectionis et proprietatis. Ius atque iurisdictionis non strictum et latum est, ac proinde latum dominium. Neque enim subditos facit suos soli superio-ri dominium strictum quod de quo ad regimen, bonum quod subditorum mediante disciplina magisterio. Ius atque strictum dominium facit res suas sibi sub-iicit, quae uti possint ad nutum proprii libitus et in proprium com-modum. Unde est ordinarie, quod plenum dominium strictum sibi dictum conferat potestatem utendi re ad omnes usus; quia vis non conferat dominium iuris dominii, non est plenum dominium.

Oppono 3. Debitor est plenum dominus, et perfectus dominus pignoris, de quo non potest perfecte disponere; creditor neque habet ius dominii: ideo ad plenum dominium non requiritur potestas disponendi pro libi-to de re. Assumptum antiquis probat consultum Cayus lege 22 ff. quibus et a quibus manumissi, ibi: generaliter pignori datus servus si-ne dubio pleno iure debitoris est, et iuxta libertatem ab eo consequi potest. Primo haec argumenta defensioni dominii addidit Pater Azor aut conventio obsistat, et aliquis iuris. Respondetur tamen, quod dominium est dominium stric-tum, et stricte acceptum et ante dominium de dominio stricto, de quo lex procedit, dominium est de dominio strictissimo, de quo non est lex. Sed dominium strictum est, quod reddit ius quoddam extra alium, et hoc non habet debitor ad disponendum de pignore. Dominium strictum est, quod reddit extra alium dominium etiam imperfectum cuiusque rei: hoc habet debitor, in pignoris, in quo creditor neque imperfectum dominium agit. Ius enim creditoris potest facile extingui, neque per se stabile est. Non se habet hoc ius, sed ius usufructuarii quod per se stabile est,

nec facile pt extingui, et sic e imperfectus dominus; et comodatarius, qui hed comodatum in Regni, sibi comodatum, qd n tollit Dno comodanti plenudinis dmij in Regni. Sic nec Ius Creditoris in pignus tolit Debitoris dmiu plenu in suu pignus.

Oppes 4.

Ado qui rei suae possesseonem amit atque e plenus liur Domind, d n pt de re sua dispore, ng imped a possesore, qui sit bone fidei c hed ius utendi re possesa; si vo mala fidei, ius hed fundatum in lege ne privata autoritate, et p vim li res eripiat: oo manca e dfio, n ci sic fadat aut vindicari, vel fundat h dmius, qo carent possescone, ius hed rem suae vindicari, vel sapaderunt Mincyn gerus et alij Iuriste. Probat. Ius possesoris n obstat pleno dominio, qa fundat in ignorantia sive Dni, sive possesoris, et ideo Ius n e stabile, et detecta ignora extinguit. Mala fidei possesor n hed ius retiedi rem, pt q Dnus rem vindicado suae sbiicere dispoi, nec h Dni vindicaoe pt stabilitar, et firmit impedire possesor mala fidei, p hed Ius, qd hed, ne p vim, et pvata autorite res li eripiat. Solvet oo Dnus. Ius plenum radicale, non proximum, sed impeditum, sicut qui pcul distat a suo fundo plenu cuius dmius het, q vis proxime n possit p aiend de eo dispire.

Oppes 5. Qui possidet

Maioratus, fidei comissus, ala ve bona, qs vinclata sit, da licenti n possit e plne, et pfecte Dnus: qo ad plenum dmium n rqr Ius possete dispodi de re. Ideo antii, q dmius maioratu n e penes erectorem, qi iaj n e, et obiit, n penes futuros successores, qi forte n dum extunt: oo penes presentes posseorem; alioqn penes nllum erit, et in aere. Ita Molina

de 10 igeneis lib 1 Cap 19, ut ptat eund. No ard, qsoiu
ru n pose rg alnare & impditnto lgis jualontu alnaos,
sine bita fra n derogat plno domio radali, ut ptdin Su
pillo; ad impoa alnadi, l ostruedi rg citra altius injrig,
sive & defem jris droga plno dmio. No poseores Ma=
joratus, alory g bonory, qe sit vinclata n sit eory Dni ple
ni, q nec alnare, nec ostruere pst la bona, sine injria da
ius stable Sucesory in talbg bonis; ng de ijs dispere etig
Sdicis zrventie; sed pupilus pt id valde facre de licentia
sdicis, huig zruntu. St qds Supm Prnceps & dmio alto
facre poseori Maioratud ptstg alnadi, d n ni & palegta
ca eventis utilitis in tali alnaoe, int ptado voltg electo
ris Maioratud d sng & lg jtto ...piciedo adg sucesory
iri. Nonsic sdicis licea ad valdg alnaog bonory Spilli
...icit alory, d pupili jribg, ne bona dlapidet.

Adraogan
tis dico, dmiy eory bonory penes posorg ee, d totg famli
g subeedntg, qe lt n xtad, e pspa sicta a ire, qd sufit,
ne i dmiy in aere. Sic hadtas vacand ante nativitg,
d forte ante foetus anaong e pspa ficta repstnd dfenc
tg, d in ea censet pseure dmiy bonory. Dic snd Do
nus Majoratud posessor lius, q p ceris &tntibg potiora
jra hd. Demy noa, qd Sprams ferm 11 in lg ad Thi
moth dicad, hog n potiri dmig veru, suary, d ee dysta=
xad ususfrtariy, sij sue e heiny dmiy, sbordari dno cu
e ptcao, d p eo pose videri n dmiy, ug i fluctuy, et
itopere validabile. Sd n repoad ug vete dmiy ereati.
Sic ee cvety p dno censet n ee, sive dspared, salva
vete ee creti.

Quaestio Tertia.

De Usu sive Dominio.

Istud usus facti separabilis est a dominio in rebus quae non consumuntur uno usu. Sic commodatarius usus habet libri, manere commodati et non Dominus. Istud insuper in rebus uno usu consumptibilibus illicitus factum usus separatus est a Dominio, ut in sure liquet cibos alnos comedentes. Controversia hic est de licito rerum usu, quae uno primo quae plerumque consumuntur expenduntve qualis sunt cibi et pecuniis. Quaeritur an ita separabilis sit harum rerum usus a dominio, ut penes unum sit tum usus et penes alterum dominium. Quaestio est inter plures Pontifices olim agitata, nante Ioanne 22, affirmante Nicolao III, et aliis. Franciscani, quorum observantia paupertatis excitatae, sunt affirmantes omnes contendentes ne quoque in communi habere ullius rei dominium, et sibi usum eorum quae absumuntur, dominium penes Pontificem, aut donatores remanente. Sed peculiare est esse, observandum Zacarias Melosius paupertatis professus, quorum licet nemini in particulari sit dominium, et usus ex licentia superioris revocabili, non minus ac Franciscanis, dominium tamen est omnibus in communi rerum Monasterii, aut Conventus. Franciscanis suffragantur Dominicani plerique, et Iesuitae omnes. Refragantur Ill. vestri Turrecremata, Fumus Aragnius, et alii non pauci cum Ioanne 22.

Usquo usus iuris sunt, distinguitur ab usu iuris lati, et improprie. Quod apelo ius absolutum, firmum, ac independens a absoluto Domini, quia cessit irrevocabiliter. Hoc atque dico ius utendi adeo firmum, et debile, ut semper dependeat a libera volunte Domini, sic, ut quolibet momento absque iniuria possit revocari, et impediri posse usus utendi.

De h ive revocabili, qd st abusive dicty & timid poris gpe-
lare satg utedi, i 3o. Usus Iris Sepalis e, d de so Sepal in
Francanis a Dnio. Dat + a ostuoe Nicolai III exit quo
semina S ne quis gsqug v. gsentosi de Uborg, Sgae in b ubi
dit: Fratres Minores nil pose acgre, lbi in prlari, l ordni
in dni, d dmiy very gsti donatary, lretere a 3dnibg ulg,
ltsserri in Dmsliz. Nec pt h. ingit Nicolaus, qd prietg
usus, e rei usg dmiy absa adicase vidd, Splici usu oi
rei rnuntiase svincit: qu, ingB usus h sri, et facti tha
mo non hbend, qd facti e thg in utedo gbedutnibg, nihil
iris.

Et inferius gpit, ug h i apd Francanos, apd gsi
Dmiy cary very, gas ase abdicare psfecte, d qd h alyts
sese expieru ofrentes gr Dg. Ibi: ne talig very, sbgcer
to videa ae Dmig... oig utnsilig... in nos, d Romna
Eclea plane, d lbre ptere... sancimd. Ase citad Nicolad
Inocentiy IV, Alexndry IV, Gregoriy IX. Idsstuci Cle
mend V, d hed in Clemtina Exivi de paradyso, de U-
borg Sgaone. Dic g doelatg & titit (ingit Clemens) ps h
nlli gdcesores nrii Romnos Donsfices, hanc gpriaony
3loi bere tq in Sleali, gB ati in Dni, pr qd d very oiyo
cesary oblatary, d donatary prietg, d dmiy in se, d Ro
mang Eclez receprund, d Bo gsti statibg in eis thg usu fac
ti Splicis.

Ex his dsphnd r penes gl i Dmiy very, gbi utend
Fratres Minores. Temprbg Nicolai III ostad & eius gstuo
ne exigt gcunary dmiy penes dantem mnsise doma
expribant: morte vo huis gcedente ad Sedg Aplicg spec
tabad ksiduary gcunary dmiz, sed d regorg utnslig bo

norum mobilium. Hoc a Sede Aplica abdicavit Joannes Papa
XXII quo tempore unum e duobus dicitur cessisse, aut saltem
et Franciscanos Dnij in omni capaces, omnis juris constitutione, atque ab
utraque non licuisse fieri, quod fundatur in sua constitutione, quod vult Cayd.
Id ergo revocavit Alexander VI, vel in prisinum statum a Nicolao
statutum restituit. Inde Martinus V, et Pius III decreverunt,
quod modo eiusdem nimirum rerum omnium, quarum usus Fratribus Minoribus
competit dominium esse apud Romanum Pontificem.
Ratio ostenditur breviter. quia
Dnium est jus stabile disponendi de re ab alterius volunte independens, qui
pro mero libito reddat usum rei illitum, cum sit dominativa potestas loquendo
sic leve impediri potest quod licitum rei usum. Atqui potest aliqui reddi
a Dno usus rei per usurpatione conservatis absque facte disponendi de
ea independent a Dnij volunte: sive potest reddi facultas utendi revocabilis
ad nutum domini: ergo usus potest separari a Dnio in iis, quae usu
consumuntur. Minor patet a ratione; quia potest quis acceptare
usum, et non dominium, relinquendo sibi facultatem utendi revocabiliter
dominium quod non acceptat et in altero relinquet. Probatur ab exemplis
primo servi, cui potest Dnus usum sibi apoti... Secundo, alio
rum Religiosorum, qui habent usum eorum, quae comedunt, non tamen
dominium, quod est penes communitatem. 3o. Cui usus dat ciborum apposi
torum, et non dominium. Deinde non conviviis Rector, et ciborum Dnus
cibos privilegiis omnibus committendo, Conviviis subtrahere. Ipsa ci
borum in os ingestio quae est Ciborum consumptio, et hic eorum u
sus, usus dependet a volunte alterius, non est perfecta de cibis dispo
sitio, et moerui, et nudus eorum usus. Inde apparet. Si separari
non facultas utendi fruendi cum accipiente, facile apparet prorsus non
possessorem esse Dnij. Alio modo Dnus, in cuius potestate est reddere
alteri illicitum usum rei, sibi vero licitum esse. Atqui talis est reddens alteri
facultatem revocabilem, non vero accipiens: hic non potest revocare, et illicitum

vdere alii usy.

Opes b. Joanes XXII in extravaganti

bj ad conditorz, et cuz inter nullos, et quia quorundz de Verbi signifi
one Ordiz domuit. R., qd loquitur è ut privator D., nut
Pontifex definivit, et e Cathedra summi Magisterii; est ma
it extravagante quia quorundz, n ee ido hendz haereticz, qui
Ordiz censuerit. Unde constitutiones Joanis, et Nicolai Ordiz n
sit in ma Fidei, et Morz, ut ostendunt Blrmind, et Magnus
Sarez Lo in 3 ptz D. 68. Ad dissensio, siqua ē inter ulatos
Pontifices devolvit ad punctz mere speculativz. Alius tz di
cat, lgd siz voluit Joanes usz iuris stre in rebz uconsu
mptilibz ē inseparabile a Dmio, qd fatemur, lgd simplex usus
vel absque iure utendi n pt ee, ut constitues, qd verimz ē de Jre pro
prietate utendi, lt revocabili. Sic usus iuris separalis ē a Jre
stabili, et condependenti, qd a nobz assit, et n a dmio latz spto
prietate utendi, qd asstruit Joanes, et n oppit constitutionibz Nicolai.

Opes b.

Si usus pecunię ē a dmio separalis, odi possessio pecunię re-
vocali pro pretio, retto dmio, et postea transferre dmiz pro qua
li quantitate solvenda, sic qz Mutuans ratione mutui poterit al
qd supra sortem accipere; h atq iniquz rae usurę. Contra ē
dostra D. Thę 2a 2ę Que 78 aro 1 asstntibz vini usz
vendi n posse seorsum a dmio; quia le usus computari n bet
seorsum a vino. Unde infert Angelus, vendenz vinum, et seorsum
usz eius bis vendere eandz rez, lidqd n ē. Itz, qui istz fo
re, qui mutuaret vinz exigend duas recompensaes alteram rei
equalis, alterz pretiz usus.

Ad Lessius, et Thas Sanchez 2o in
Decalogo Cap 18 nro argto, usurz n fore pretiz accipere pro usu
pecunię revocabiliter cesso, mund tz valore pecunię. Rao, quia sic

n habet lucrum ratione mutui, quod est usura, ut si mutuum esset ad dominium pecuniae, quod non esset, si usus revocari. Ad dicit Sanchez, pactum initum non posse reddi licitum in omnibus con tractibus, quod Dominus faciat, si forte non extet quod usurarium, si extet quo voluerit Dominus usum revocare, videat pecunia ad alium. Ratio responsionis quia hoc mutuans cum periculo periculo [illegible] sortis amissae, et ideo aliquid supra sortem accipere, ut [illegible] gravius [illegible] docet Ubadingus [illegible] de usu ris Cap. 2: quod pretio aestimabile est [illegible] periculum amissionis: quod dente ratione Dominus [illegible] revocabiliter usum pecuniae periculo se exponit amissionis dominii, et pecuniae, potest pretium [illegible] accipere. Ratio [illegible]. Quia nec certum periculum in esse, nec mor [illegible] Usurarii [illegible], anquam revocet usura Domino, minus [illegible] pretium accipiens [illegible] pecuniae revocabili. Sic usurarius volens suum [illegible], et usus alii vendere suis pretio facere [illegible] minori pretio. Sunt [illegible] minori pretio, quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] liberali [illegible], aut venditioni [illegible], quae [illegible] si valet syngrapha de [illegible] satisfacere debita [illegible].

Si extet pecunia ad usum [illegible] revocabiliter, et modo dic to pretio data, velitque Dominus eam mutuare. Respondeo [illegible] minus [illegible] mutuare, [illegible] dempto pretio, quod [illegible] usu pecuniae acceperat, ut sic nihil [illegible] supra sortem accipiat. Severa videtur haec responsio, omni dolo [illegible]: at [illegible] exposita fraudibus. Ideo [illegible] praxi non admittenda, [illegible] obligatum ad non revocandum usum, et accipiens ad non utendum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contractibus. Sic periculum a missionis pecuniae non est Domino omnino liberum, et servatur aequalitas. Si nec usus est omnino liber, nec omnino revocabilis, [illegible] fraudis periculum [illegible]. [illegible] in praxi [illegible] Carlus de Lugo, et Haunoldo trac. 3 Cap. 2 § 8 quae [illegible].

No and. Rao: q^a vendtor usus pinij revocabilit^r gratis potired ptio, qd e inigss; retto m^u pcuniq dmio, nil a se abdicare, us pcung statj reassumedo pced pri culy amidi cvadre, d nlz suscipad in se oblgae n reassumendi: oo us ita vendend ad nil se & istia obligare gratis potire ptio. Eiussmi usus zcessio e utiqz beficiy, d ma gravy aois, vendi tz n pr: q^a virtt gratunis reprendit pre accepta gratis data, nec rgrit iris tslaonj; hanc vo rgrit emptio, d vendio. Nq in sleoq saut, qd usuarius moerus ps usq pung alti vendre. Ani m n infert qd Dnus usq revocab zdend ps ey vendre; reong, usuarius alti vendit irrevocalit, d suscipit oblgag n revocadi, gs n suscipit Dnus, qui zdit usq revocalit. Ex plo robat. At quis lez vendre, gs hed accepedi algd liberalit ab alto, d qui lez dat donadi lbralit n pt lg. vendre, q^a iste pt datz lez revocare. Ani no qd p vendi usus pung retto dmio, d ad istag & D Thoma dico qd rei usu usu zsumptlis valor n e alius, q utilitas ad usq: qare usus separatus a dmio vendi npt. ita ut accipat pre qtis psa vat, d ultrius algd p usu. Ins Bi, cuiq zdit usus rei zsptilis zdit domiy. qdo dicitus e mutui; h m dcitu zdit ius stabb, d irevocale.

Opes B. Usus facti e actalis rery usus; d actalis rery usus, qary utilitas in abiisse zdit e lary dstruo, e hec, el pota n e revocalit, nec dmiy rei dstrute, pt in algo remere: oo litus usus talis rery sine domio ee npt. Ade, qd usus litus o algd ius, ad usq; oblgad m alos ad n zpediy, qd si zpedien in irig omitend, d ad rstarez tent: sed qi zpedit zuiro ab usu ciborz, d in ca e, ne Dnis alos cibos apinat: ero usus litus usu iris, d dmiy, us ptingad ad rei, zsptig.

In oppositum quod usus est revocabilis, quia ipse usus juris revocabilis
est, id concedit res ad usum absque duratione temporis. Dominium ergo usus
facti et ... mali in actualis rerum usus, ... : ... ille non ...
ille est ... cessio, ... , et sic ... ad ... quod
... in ... irrevocabile, ... revocabile in ... ,
quod posteriori tempore potest Dominus revocare, ... potest ... superior quod
... .

Ad ... ... rei usum et aliquod jus
non ... , ... quod non ... potestate: sic jus ... al
quod liberalit ... potestate est obligandi alios ad non impediendum
... , non vero ... rei, quod ... non ...
... dictum ... hoc ... res ...
tentis irrevocabilis: et est usus juris impropriè dictum, quia ...
... est rei usus, licitus quidem ... quod ... afferat, ... utendi
etsi revocabilis. Nam usus juris ... et ... dicti ... est,
revocabilis, ... rei usus sine temporis duratione ...
... est ... prudentis arbitrio ... , et ante tem-
pus prudentis taxatum injustum fore usus revocare. Sic in
mutuo non ... tempore solutioni, ... quod in utroque casu
potest ... redditio ... usque ad tempus ... prius ... ,
usuarium, aut mutuatarium reddere.

Opinio 2. Usus juris

... est jus utendi re salva ... ; et in rebus quae
usu consumuntur usu, usus ... plus quam ius utendi salva
rei ... : hanc non destruit rei usus ... dominium. ...
... , mare ... non esse de usu facti et de usu juris irre-
vocabili et ... res, quae usu non consumuntur, quarum usus est

Sed salva eius substantia. Quod non habent res usu consumptibiles, circa quas ius ad usum irrevocabile est ius ad earum destructionem, consequenter dominium. Ad minorem dico, usum Facti in rebus usu consumptibilibus esse separatum ad plus, quam usum Iuris: hic enim non extenditur ad consumptionem, destructionem, ad quam extenditur ille. Usus licet extensus ad plus minor est in se, cum sit facultas revocabilis pro libito concedentis, quod non habet usus Iuris.

Opponitur 5 lege 6 de Usufructu rerum, quae usu consumuntur. Ibi dicitur, quod usufructu earum rerum legato proprietas transeat ad Legatarium. Atqui in ipsis rebus idem sentiendum est de Usufructu, ac de usu ex ta lege 5. Hoc Senatusconsultum § finali eodem tit: quod legato, concesso vel alio modo [illegible] bus rerum usu consumit dominium. Ad quod lege 6 probatur eodem tit, quod usus fructus sint superflui, ne dominia sint inutilia, et inutile maneret dominium rei consumptibilis usu usu, si concesso usu non concederet dominium; usus enim esset superfluus, cum esset usus ad consumptionem rei: quia ignotum fuisse legislatoribus utpote gentilibus Ethnicis usum revocabilem a concedente, qui postea innotuit viris in paupertatis Evangelicae studio, et opere contendentibus. Hinc in suis legibus loquuntur de usu, sit concedenti in conferri, et irrevocabili a concedente. Ad [illegible] loquendo legato earum rerum usu, dominium transferri in subiectum dominii capax: quod si non sit capax dominii, et usus tantum, huic transferri, ne legatum vacuum fiat. Ad minorem addit igitur dico, hunc dominium non fore inutile Domino, qui vi eius poterit rem vendicare; usum autem earum rerum non esse superfluum, quia ante consumptionem est revocabilis a concedente.

Arguës non, quod licet concessiones illi non revoca-
bilis fuerit concessa, non tamen agunt contra illius iuris irrevocabile
esse. Ratio: quia in tali casu non provenit irrevocabilitas a
iure, quod non ligat alterius libertatem, sed provenit ex impotentia vo-
lentis et nolentis, sed revocare. 2°. quod Franciscani respecti-
bi concessas alienantes non destruunt dominium, quod in se habeant,
sed quod in domino est: sunt enim agentes ut Domini instrumenta,
et ex concessa sibi facultate. 3°. quod res illa constituta sit ab Apostolica
lata; talis enim assumentur Pontificiis voluntas. Nec constituo
fierent Pontificiis rerum Franciscanorum Domino, nisi prius mo-
nito, res fuerat ei a Franciscanis, quorum ei aliter
non judicaret.

Quaestio. 2.

De Dominio sine Usu.

Cum certum habeat pro-
prietatis dominium posse separari ab omni usu, etsi non ita ut nullas utilitas
nudae proprietatis, ut constat ex lege 8 ff. de Usu et Usufru-
ctu legato; constare etiam habet, quod neque in aquisitione, neque in conservatione
dominii proprietatis licet esse potestate exposita ad utendum re. Pa-
tet in Religiosis Societatis, qui possunt emissis votis simpli-
cia Bienni, dominium retinent bonorum, quod habebant, et de
novo acquirunt haereditatem, aut legitimam eis contingentem.
Hoc tamen dominium est impeditum Voto Paupertatis, ne possint
de rebus suis disponere sine Superiorum licentia, ut certum
est ex Bullis Pontificiis apud Exim tom. 2 lib. 2 de Re-
ligione cap. 7. Ita ab Apostolorum tempore alii Religio-

sor huius [illegible] ad Gregorium Magnum Basilius Ponce multis [illegible] lib. 7 de Matrimonio Cap. [illegible] Quaerit hic de Dominio utili ad usum, an comparatur cum obligatione ad non usum. Itaque quaestio enodata est [illegible] principia incora et [illegible] lora, quibus explicatur valor Matrimonii B. V. Mariae cum SS. Patriarcha Josepho, quae gravida sunt, rationibus confirmanda ut via sternatur resolutioni.

Dico 3. Ad debitum Matrimoniale requiritur consensus in dominium et potestatem Corporum ad usum conjugalem, et obligationem solvendi radicaliter reddendi debitum petenti: non vero requiritur consensus in potestatem, et obligationem proximam. Prima pars est contra Basilium Ponce, qui astruit, ad talem debitum sufficere consensum in mutuum vinculum dilectionis, et obsequiorum. Immerito quidem: nam hic consensus potest dari inter duos fratres, inter quos reperitur tale debitum. Ratio ergo a priori est. Quia natura cujusbet debitum requirit consensum in substantialem, et congruentem in [illegible], ad dominium, quod talis debitum confert, et in obligationem, quae est de substantia talis debitum: dominium autem et obligatio substantialis debitum debet esse voluntaria ad differentiam aliarum obligationum, quae lege naturali conveniunt; at de substantia debitum Matrimonialis est dominium, et potestas Corporum, et obligatio solvendi radicalis tali dominio, et potestati conveniendi quoad usum conjugalem: ergo ad debitum Matrimoniale requiritur consensus in dominium, et potestatem Corporum ad usum conjugalem, et obligationem solvendi radicaliter reddendi debitum petenti. Minor patet lucide ex Apostolo 1.a ad Corinth. 7 Mulier sui Corporis potestatem non habet, sed vir: similiter vir sui Corporis potestatem non habet, sed mulier. Praeterea Matrimonium est mutua Corporum traditio quoad potestatem suapte natura ordinatam

ad prolis procreaonem: nuptiæ m, ait Aug lib de
bono conjugali Cap 1, sunt in omnibus gentibus procreando
rum filiorum ca institutæ. Insuper Matrimonium definitur conjun
ctio maritalis Viri et Fæminæ, individuam vitæ Societatem
retinens inter omnis DD suis. Unde non de mali ... de
fili diversitas sexuum, et ex igne natura sua te ... est or
datus ad usum conjugalem.

Ratio est quia, quia sine dominio po
teste, et obligatione proximis ad usum conjugalem stat verus ...
Matrimonialis. Valide ... Matrimonium voto simplici
Castitatis ligati; et in iis non est proxima potestas, et domi
nium, neque obligatio ad usum conjugalem: neuter m ... ob impedi
mentum sui voti petere: ergo. Similiter si post Matri=
monium conjuges ex mutuo consensu voveant Castitatem, Matri
monium manet vinculum sine proxima potestate, et obligatione
... ad usum. Item si conjuges post consumatum Matri
monium Religiosi fiant pari consensu.

Inter B V Mariam,
et S Patriarcham Josephum fuit verum, et validum Matrimonium, et
non tantum Sponsalia de futuro. Ratio; quia Lucæ 2 Beata
Virgo appellatur Uxor, et conjux Josephi, et Joseph Vir
eius. Hæ atque appellaones non Sponsis de futuro, et
de præsenti conveniunt. Item Math 1 dicitur Josephus voluit
se dimittere Mariam: ergo in conjugem acceperat: quia m
nemo accepit nemo dimittit, et ideo qui volebat dimitti
re fatebatur acceptam, inquit Ambros lib 2 in Lucam
cap 1. Ad hæc: DD supponunt verum Matrimonium,
... quæ asignant, ne putaret ... filius ...

tus ex pecto Mtris, et h infamia pterea si nasceret ex sola vinculo singali. Atq deghnd Gratiani error nlg dicentis Mtrimoy vy n osumaty. Eugnius IV in scilo Flortino talg errorg dgnat dfiniend: mutuo osu phntig obis ex poffici Mtrimoy. Damnat et Frieny Sesse 2 dsquens Mtrimoy Ratg a Consumato, et a Sponsalbg de futuro. Deghndr etg error Mchaelis de Medina asentis ad vy Mtrimoy reqri ex Dsly olis in osumag: qi m phit Mtrimoy ug ano ogveddi Relgog ante osumag phit valdy Mtrimoy absq ano oi osumadi, gd hd ex Cap Cmissum de Sponsalbg.

3y. Beata Virgo emisit Voty Virginitis, et pstme Castatis prius gs desponsaret. Voty h absty ante Mtrimoy nat D Thai, gd dit post Mtrimoy. Ita 3 pte Lne 28 aro 1. D Thg sequtus Sotu ids asruisse oes DD pr Sotg dxit. Pergerag ty, ut evincit D Vazgz in 3 pty D 121. Rao e DD atortas. Vnus p uintis Agsnd lib de Sancta Virginite Cap 2 supon Mriany h voty addit: et gd h israelitary mores adhuc recusabant desponsata e viro justo n violent allaturo, et pa violent custoditro, gd sa jg vovera. Acdit a rao e pao: don ed emisty eiusmi voty absty a B Vrgne ante Octg Mtrimoy, lg vgebat adhuc gcepty oes obligand nubendi, et ppagadi Iudaicy poplg, ex gd oritrus erad Messias, ut e sa D Thy, in lege veteri; lg ag ty tali voto n rect fedrad Mtrimoy, sbsegnd valdy, et licty. Neutra

atq rao suincit. N la, qq nitit͡r pcepto, qd plures narr Thoi, d ofsy n uoe. qa n e uir nec speali revelaoe, aid ilustrae Viros didicisse acceptu fore d. luy votu: sut xta D Thq n obstnte lo pcepto dsi= rio huit B. Virgo Astu votu ante Mtrimou, d post Mtrimou emissu. N 2a: qa ex eiusmi voto bene fa drat asu in omnis pstg, e oblgat, siue ad sbtiam Mtrimoii sptant, e vgs ad valore, ut supra diceba= mq, d sic valde a Jbsegnd Mtrimou voto pcednte. Et qdz absq asu omoto in usu, qs admit Scotus, ide, absq asu in usu sb stione qd petat alt: sui m asu, zdecorus e ttg Vrgni ut Be pdicatur Vazqz D 125, d absq oblgaoe pxima d expdita, so la radali d zqdta hie vlor Mtrimoii, ut stad 4 su pradicis de ligatis Castitis Voto ante, d post Mtri monium.

Jg: sitg suit tale Mtrimou, voto eh pcedn te. 2a lite Dhit Mtrimou voto Castitis ligatu, qi absq asu, d voto ete implito, priclo q ssumadi Dhit. Hai m rae Vazqz, Reballo, Ponze, Gonza lez, e aly xcusan apecto, d zmunq, fdanda asu, d priclo ssumadi ligatu Castitis voto Dhntq Mtri= mou ig ano n ssumadi d sseudi statq ad Religioz. Lory ultior e rao, qa eiusmi votu impdit dhere Mtrimou ire nali, qdo selt ade ludgotz, aut peri clu, qd p se loqdo ade. Vroq atq dficente, n e uir impdiat e ilitu reddat Mtrimou: pt ni Sui, nale phend nllu e. alud, nempe Caleastu, ut astu

ut Sotus: Capita neq Juris Canonici, qq de Voto im
pedienti Mrimoy loqunt, n impedunt exceptu povy de
asty, et lud Juris nalis declarat. Atq B V Mria
absq ofu dicto voto ety impleto, et citra oe periclu ofu
madi Mrimoy dixit: ao voto pcednte, subsequens
Mrimoy fuit licity. Abao miris qad lq ety q nn
possumy nefas Virgi nared, qd alis cris pt seedi.
Lad eg. Lra Do specialit inspirante, et in certy spe
speciali illustrae oducta castu ducedi vitq in ojugio,
consensit in Mrimoy absq ullo periclo ofumadi. Cuy
m in oiby regebat specialr spus sti direoe, potuo
n vre in re tti momenti, qq ad sty totu vity specta
bat et qa ospebat ad incarnatis mystiy, ut ex Mre Vir-
gine Filius Di ho factus nasceret.

Ade qd Beata
Virgo dna revelae certa facta e de Virginite spua
servada in ojugio, et expsa h sdroe, sponsoq sncata
Mrimoy dixit. Hec asseredi fanty desumr ex lib de
Nativita S Mrie, q het inr opra S Hieronimi,
a qo ex Graeco versus e h liber in latiny, et oraone
D Gregorij Nyzaeni in die Natalis Dni. Citatis
m locis dit B Virgo etate jq nubili ug scivisset sa
cerdotes vele eq in Mrimoo colcare, hos admonuisse
sui votq; Sacerdotes vo re Do omendata dna re-
velaoe edoctos viry elegisse cui nuberet et qui custodi-
ret qd ipsa jq voverat, castimy scilt Josephy. Exqui
by constat expsse revelao edita et deduit ex Votime
faone, et eleoe sponsi a Do revelata, n nascerua

dn voti 9dioz, qd ꝑscrad voluisse 9trahere, et ita Josa
pho fuisse 9timatu, ut custodiret qd ipsa jā voverad.
Et q̄s obstebad Josephū n̄ latere tal Matrimony qst
ta, ut sine eius errore 9trahere, & sic; saltē tacitē 9=
sentired in ligamen Juris Matrimony agrendi.
Imo prudent credv idq votū emisisse virgine hortan
te. Sedv qd lt vy s lud voventibz castitē nsyna
bere, & etij velle nubre 9gnable e qd het Cap
Voventibz 27a Qne t disptū n e D Hieronymi
qs spera ibi cūd Gratianu, & ꝑ D Agno deho
rio Vindiciis Cap 9, rōne ꝑoti, aut pericli veniendi
ad 9sumaoz; id n obstad Matrimoo B Virgis us B
Sponso ꝑst votū ꝑsitē Castitis etij ab utroz emis
sū; qa citra ꝑotū, et periclū veniendi ad 9sumaoz
celebratū e.

Hiis ꝑsis Qsa resolveda e: an vlead 9e
tus Matrimoalis sb pacto servandi Castitē dedu
cto in 9diōz? Hic tn dubis resioe decidv Qstio ur
lis, sive ingere inio ꝑota. 9o. Valet Matrimoy sub
9dioe celebratū servandi ꝑpuē Castitē in pactū de
ducta oblgaviū ꝑ Justia; vlet vo 9dioe deducta in
pactū oblgaviū ꝑ Relgoe, fidelite, ala ve virtute.
1a ꝑs e 9mis, sa a qa pau recedunt. 2a defendit
apbz us Vazqz, et Meratio. Deduit ꝑ rōne qd do
miū utile qad usū n 9git us oblgae ꝑ rigosa Ju=
stia ad n usū; bene to us oblgaoe ad n usū ꝑ alia
virte. Dat 1a ps. Follit sbiē Matrimoy pactū ser

vadi Corpus Castitatis, et n. utendi Matrimo obligavit &
Justitia: go. Rat. ant. Paritas, quo aufert translao do=
minij utilis in Corpa tolit subtiq Matrimonij; et paritas obli
gavit & Justitia ad n. utendi Matrimo aufert translaoem
dominij utilis in Corpa: oo. Ostendr. min. Paritas quo globo
& Ohntibus tet, & Justitia ad n. utendi Matrimo aufert
ab unoquoque Jus utendi, ac proinde translao dominij utilis.
Rao hui: neg. implat in uno eodq; subto obligao Justitia
ad n. utendi, et subl utile dominij ad eundq usum: lam o=
bligao afert, quod res n. alna gad usum, et h dominij afert
quod res n. n. alna gad usum. Alii: obligao & Justitia ad n.
usum facit, quod usus ee n. pi absq altius injuria, et do
minij utile ad usum facit, quod pi ee usu sine altius
injuria.

Compar. Sutio. Ido paritas obligavit & Justitia ad
n. usum Matrimonij, subtiq n. laederet, quia in Matrimo posset
ee dominij directi proprietas sine dominio utili in Corpa;
h atq e fy: qua n. e majus dominij uniuscujusque in
corpus alterius, qua dominij dominij in Corps servi et h
n. e directum, et proprietas et directum et utile, ut ex omnibus fa:
gao Jitu Matrimoli n. transferri dominij directum in corpora.
Infts: nemo pt plus juris transferre, qua sibi competere
dignoscat, l. eo Nemo ff de regulis juris, et & regula
juris 76 in 6o. Atqui conjux n. het dominij directum et
proprietatis, et directum et utile in suum corpus ut e certa
Sca uj D Tha lo q. Qne 95 aro 5 ad 3um: oo.

Rat.

ra ps Dnii. La pactu hic oblgavit & alia virtu, q̃
istia n oppit ulori Mtrimoij, qa n obstat tslaoni do
mij utlis, & sic reddit impditu dmiu utile. Atq. atem
be fædrant, ut ptet exeplo jnio aduto de Relgosoru So=
cietis paupte. Infs Mtrimoy detu iy voto Castitis
Sppug mente retto n in pactu deducto a Dntibus
valdu e: go dy iy eiusmi voto extne onicato, acato
d in pactu deducto. Rao: qa neutu votu impeditu
Srsy rgitu ad ulorg Mtrimoij, dido hã, qa neutu
oblgat & istia adq ado n tollit istiu oblgaz.

Opes 1

3a lq Dnu ptq. Dic n fit 3a esq Mtrimoij iq celebra
ti nq fit 3a eius esq, dq celebrat; eadq m e reicha
in sit, d in sbee; & pactu oblgavit & istia serva
di in Sppug Castitu subsequiend Mtrimoo celebrato n e
3a eius esq: go nq adjectu, dq celebrat Mtrimoij.
Resder ndo marq, ues flicitas ostnd in impditi
dirimtibq. qq st subsequiant Mtrimoo, id n dstruunt,
qa supit tslatu dmiu in Corpa: qi vo qudandan
nland Mtrimoy, qa dmij tslaoq impdiunt. Sed
mlius ret osa mare, ndo miruq. Pactu oblgavit &
istia ad nusq Mtrimoij, si ed valdu, Mtrimoij
dstruered: qd iy dstruere n vlead, pactu hid ednul
lu. Explat. Dispense Ds iy sjugibq, ut pcindveh
ely Mtrimoij dsolove, d reasumre jus tslatu. Ab
h dispsae pactu servadi Sppug Castitu & oblgae
istiu, potu dsolvere Mtrimoij: qa vi talis pactivre
vocavet jus tslatu: h m erad ad usq Mtrimoij
sine altius injria, dig vi eiusmi pacti esses listre

altrius injuria cu non pot. Conjuges post Matrimonium contractum possunt pacisci de servanda castitate et alia quod virtute et non ex justitia: sed quod habent alia obligatio per quam subservient non utendi conjugio, non ex justitia, sed ex alia virtute erit.

Oppositio 2.

Obligatio ex justitia servandi mutuo castitatem sic impedit dominium utile non proprietatis in Corpora: quod non obstat valori Matrimonii. Probatio antecedentis a pari: namque quando abdicat a se dominium proprietatis in Mancipium, cum Dominium utile abdicat Dominus locans alteri omnes Mancipii operas. Non antecedens, et suppositum: non enim dominium directum et proprietatis, divisibile tantum in Corpora potest transferri in Matrimonio, et habendo ad usum conjugalem, ut supra patet habes. Addo namque non antecedens. Quamvis Dominus abdicant a se dominium utile Mancipii nihilominus retinet dominium proprietatis; hic enim dominium e prius propriis rebus, sive eius substantiam destruere per arbitrio, ut est omnis sua, idcirco dominium utile, sive ad usum, seu usumfructus, continuit cum disponendi de re sua cum substantia. Hoc jure, et non aliud habet Dominus in servum. Et quod dominium utile Domini in servum per quem est et virtute eius potest disponere de servo locando eius operas alteri ad tempus et sic retinere sibi dominium utile vae iuri recuperandi servum tempore locationis finito. Negatur vero Dominum in per quem operas servi alteri locare, quando amittat dominium quod in servum habet, sive amittat per pactum venditionis, sive per aliud contractum; quia amittit dominium utile et directum, et non habet aliud nisi dominium directum, et proprietatis, cum non possit per arbitrio servum destruere, quod sic cadit sub dominio potestatis, ut est certa doctrina cum D. Thoma supra citato.

Oppositio 3 contra lege potestatis Divinae.

N. gt tsfferi dmiu rei utile ita impditu, ut nunqß
qi l nus lite uti re: qznz m dmij utiltas, quod
n absq pacto gt in aius reduci? Atqi et pacto ser
vadi 9nug castitz obligavo et ala verte qß ititia
n gsit 9juges lite uti 9jugio: go uz h pacto n
tsfferi rgtu dmiu. No marz; qª lud dmiu dservit
n ut absti xceat usus Facti, d sriote ut ab cousu
tollat malia frnicationis, qª alogi inficerd, si
n e tslatu tale dmiu. Sd qniq n e uuus frutus
Mtrimoij usus 9jugij, d etz vita socialis, dmiu
lud ado impdtz n ed grsus zutile: nq m e omno
frustra ca pora, qz ad alqß az dtratu n gt reduci,
dy gi reduci ad alz. Nq in gtu fauit, go nali
impdimto ggio impditus ab usua jugij Mtrimo
uz znire n ulet. Rao: qª jus nale ad tslaz do=
mij postlat gsoas ab zco capaces usnalis usus 9=
jugij, d n postlat go n apponant vota, aut gsioi,
qb; sblatis gr Voti dispnsaz, aut gr revocaonem
mutuz gsois gsoz nalis capaces peand lite uti
9jugio.

Opes 2. Ex Cap final. de 9dioibj apotis 9
dco vitadi prolz deducta in pactz vitiat, d anlat
Mtrimoz; d 9dio servadi gpug castitz e 9dio vi
tadi prolz: go 9dio servadi gpug Castitz anlat Ma
trimoz. D marz: 9dio vitadi pove glz anlat Mtri
moz, 9do: 9dio vitadi nava, no marz, d dsta, sicli
mire, no 9gß. Tria gt Mtrimoij bona. Bonum
Fdei, sive fdelitis, h e, n adulterada. Bonz h

ita ē affixū Mtrimoo, ed officere n̄ valeat, ꝯ valorē
Mtrimonij & h̄ ordīe apostata ꝯª Ass bonū fidei: duco
te, sī pro quaestu ad adulterandū te tradas. Bo
nū Sacramti, qd ē ꝯdux vitæ, societas, sive vinculi
perpetuitas: hoc officere n̄ pt post ꝯsumaꝯ; pt vō ante
ꝯsumaꝯ per ingressū in Relgoꝯ, ꝯ Professoꝯ, sive unius, si
ve utriusq ꝯjugis. Ex ordīe apostata ꝯ h̄ bonū Sacram=
ti Mtrimonij ed valorē, si ita ꝯheret, duco te, do
nec aliq dignioꝯ ꝯnig. Qd attet ad bonū prolis, e obli
gao n̄ impediendi prove, ꝯ iujusmi bonū n̄ cadit sb obligaꝯ
proximo Mtrimonij. Bonū prolis perirendꝯ prove dicit bo
nū prolis malit ꝯ phē tale; bonū atꝯ prolis n̄ ꝯ perim
dꝯ provi dicit bonū prolis fit ꝯ morlit tale, ꝯ hoc qd
cadit sb oblgae Mtrimonij. Quatenus ergo caput finali n̄
dguit ꝯr vitaꝯ provꝯ, ꝯ navꝯ. Ilor tꝯ de vitae prova
n̄ de nava; qª lex hūna, sive Canonica, sive Civi=
lis recte perlas explat, ꝯ cap Aliquid 33ª qne 3
ꝯ Cap Solet vbo n̄ vitarint ꝯ Cª ꝯ qne ꝯstad, prae
tū vitadi plꝯ, qd Mtrimonij vitiat ee de vitaoe prolis
prova, qali fit per potionꝯ veneni sterilizantis,
ꝯ per abortū foetus anati, ne nasciat, effusꝯ prolis,
ne vivad: ergo.

Hnc partū sivadū prius Castitꝯ oblga
vij ē Relgoe, fidelitate vē n̄ anlat Mtrimonij, quiam
h̄ ē de vitae prova, ꝯ ꝯª bonū prolis fit ꝯ mo
ralit proptꝯ, qd cadit sb oblgaꝯ Mtrimonij. Nq hnc
infrt valorꝯ ee Mtrimonij sb pacto oblgatio & ꝯstia
ad perditꝯ Castitꝯ; nꝯ lt h̄ partꝯ n̄ ē de vitae prova

prius, obest tamen valori quatenus fragilitas dominii utilis in corpora impediret. Ad finem nota, quod partes ad non usus conjugii obligatae ex aliqua virtute post istius sunt eo, ditando consentientes obligatae etiam ex ista ad non usus vigente illa obligatione ex alia virtute, sive in suo proposito talis obligationis. Sic conjux qui violat, vel coacte, ex iugando usus conjugii non solum peccaret contra obligationem ex alia virtute, sed etiam contra istam. Verum quod conjux post Matrimonium consummatum professionem solemnem emittendo, sed non dissolvendo Matrimonii vinculum, ita renuntiaret suis quoad debitum, et quoad eius exigendi obligatio. Sic jus petendi debitum tolli posse dicitur in professione, salva Matrimonii essentia: haec potest impediri, at sic dissolveret quoad suum esse radicale.

Disputatio 2.

De iis, quae cadunt sub dominio.

Quaestio 1.

De Bonis extrinsecis.

Materia quaestionis, sive obiectum dominii, de quo hoc loco agere proposui, potest commode in duas classes distribui. Prima earum rerum, quae extrinsecae sunt, ut sunt omnia exteriora, sive animata, sive inanimata, adhaec et honor, et fama, quae externa, et externa bona sunt eius, cuius sunt. 2a earum rerum, quae sunt hominis internae, ut vita, membra, sanitas, regimen, item tum Corporis, tum animi dotes. Coelestia corpora non subiiciuntur hominis dispositioni ad hoc ado dominio, licet non hoc extra, constat. Quaestio sunt cadunt in usus propios visibiles, quae non sunt facere propria de suo obito, vel deest omnis tulius. Carent

Subcelestia adstringit hunc dominium; nam Coelum Coeli Domino, Terra autem ad hoc sensus trahamus Socratis pronuntiatum, quae supra nos nihil ad nos. Huius enim Nazaenus oratione contra Usurarium hominis imperio, et dominio Coelum subtraxit, late dominium accepit pro Ancela in rerum ad usum addictarum. Pro subcelestia extra, quod ab hoc ac hostilia sit, eius subsint dominio, prout habetur Genesis 1: faciamus hominem ad imaginem, et similitudinem nostram, et praesit piscibus maris, et volatilibus Coeli et Bestijs universae terrae, omnique reptili quod movetur super terram. Omnia unde alibi, et plantis inferiora, sive electa, sive mota, inanata ut fossilia et metalica, sit idoneum huius dominij obiectum, et similiter animata praeter inferiora.

Nec laboradum est et haerendum in dominio Maris, et Aeris, utrorumque namque homo est Dominus. Sicut enim dominium terrae nanciscimur, quia fundum occupamus et ad nostrum commodum fruimur, ita et Aerem occupare, et Mare certa spatia nobis propria facere possumus. De Aeris dominio vide Buteo tract. de divisione fructuum arboris, et de dominio Maris optatus vide Selden toto lib. 1 de Mari clauso, et ad stipulam Bartolum, Baldum, et Angelum ad tit. ff de rerum divisione, et ad leg. Sane ff de injurijs. Et quidem licet omnia haec non absolute condita sint, quod ut homini commodarent, quae absque subjectione condita fieri non poterant, congruum a ratione est, quod sub hominis dominium cadant. Legatur D. Thomas 3° de Regimine Principum cap. 9. Praefatum dominium non simplex, et absolutum est, et omni

otq. nimy pt stas sdita oia sbi vendicadi, si ab alo prius vendeatq n fuerint.

Hodq. dq tanda k loco in fama, d honore. Caytan. D Antoni nd, Sivest, d Major narunt hoi famq dmiq, gi regi DD adsibunt. Et qd ado vq e, hoq in suq famq dominari, qd pt, d ladabllr eadi alqdo iri suo ad famq, ut sntime fi in nra Societe siman diplomata Donsilia pantia velq, qa aeqtar mefae criminq n pmonito delnqnti supiori facda. Ados tnsoq hus vetis secernenda sbt Fama, d Honor. La e sudiq qd de alqo ab alis fert, sive onis aestimatio de pria alteris excela. Hic vo extna tsticas in tsmoq excelq altius. Honor n dit revera qa hyc afert pbmissoq, qb honor n dit, ido psupiores sb ditis, Ds q Santis suis reverq n deferunt pstantq honorq. Nq dit honor altius laus, qa lt hyc sortiat vaq honoris, uq dat sbtr pstiti in recogniq eius excelq, sitq ordat ad dfusionq bonor alqo notiq, d qd aqd mltos, d qad obtq instqone e Sloa xta vulgatq Sloq dfioq: cla alus cq laude notia. Vnde collqr laudq, d Sloq afines famq, et honori qr xca bona numadas dmio hois sbta.

Iq 3°

e. Ho e Dnus sq Famq, d Honoris. Nqa Dn i notiq, qb alis de pso stant laus altius quo testifai alna bitas, d qa Dnus e lius dqnitus

morlis, qua e idoneus in alorum mentibus bonam de ejus
so sceptio gerali, l sltz zmunitz here, ne alius
pi malo de pro sceptione frare. Rao Dnii. qa
ho prio labore, d zostria famz, d honrz sbi ac
grit n mins ac divitias: go sld harz, d lorz e Do
mind. Igndr e, gd sld absq altius injria pt pria
divitias pdigre, ita d prig famz. Rao pfava.
Ag qi Dnus e rei frugifre, pse loquedo Dnus
a frutuz: oo cz fama d honor sind frutus indsriz,
cus ho e Dnus, hic o Dnus famz, d honoris. Ade
qd Jus ad famz, d honrz ob majus bonz humilts,
d dspiciertiz sui juste abicii. Nemo m ignorat
ita pstitz a Ks Viris, Magnis Eclaz hemnibz p=
rna uz laude. Inpp, alij eclea anuente, ad bonz
societis vivu supra zduimd, sri famz rnuntiard.
Indz: homo n modo sine culpla zrdz famz ne
glgit, d tet eg dwelcare, d pscindre: ad sic p injriz
violarit altius n admz dsparis famz, oio debz
pbro suo altz zdgnz pstare, si alit n pi gsre
tractaoe se psz maculante. Hoc atz facere n poed
ni ed famz Dnus.

Dices 3a l. Dr ait Eclasti 41, curgha
be de bono nene: oo n lt famz negligre. R, utiq n
licere sine ista ca: neglectus m famz sine ca ista
infarert malia pdigaltis, qz n 3a istiz, d 3a lbralit
tez: sut neglectus pcunz absq istaca. Ad qs admz
h n impat divitiarz dmiz, ita nec lud pstruit dmiz

Famę. Supplet ergo D[eu]s famā n[on] prodigere, quomodo nec renere si
ne justo tulo, et sic cerrā modrate hēre de bono nene.
Jare, ē posiz infamare pectus e totas ægere suo q[ua]li Li
bralitā, sive prodigalitā. Licere atq[ue] & justa ca[usa] peant
supra aleata. Ins[uper], ad vitada gravia tormnta, tortu
rā vel, ut in judicio fateri crimen oculty, etiā si Capi
tis dgnao usesor criminis obsegra i. Imolt, qui
n[on] zmiead grave tormtz, et sne vindta, prorsus sce
leris, exempli publici, et ut abrumpat osuetudo peccati
qui alit n[on] pt vincere. Lita ē & movis assrtis sui
disfamao, dum mo & aliis circumstijs n[on] vitiet.

Nec propter,
letus fore sibi ipsi crimen impere ad vitadu tor
mntū valde grave, etiā si il dgnao ad mortē sequda
i. Mndaciū mi nunquā licet et lud est mndciū:
n[on] quoq q[ua] oblgaz servadi vitē, et Charitē, sibi bitē,
ut illi q[ua] veracitē, ut agnit pectus leve ut uz Carli
Toleto, Soto, et aliis docet Lessius Cap 11 dub 21
oio cca. hęc legendus. Rao quare q[ua] oblgaz ser
vadi vitē aut & justa, aut & Charite n[on] i lud men
dacium ē, q[ua] & nla hanc virtutē dat cuiusmo obligao
ny tto onere, ut ad vitē ofaos quis teat tale su=
bire tormtū cui mrito poptad mori. Sic n[on] obli
gant pdite vires ad absciog Brachij, aut Tibię,
ne vita pereat, q[ua] n[on] ē tto dgna dolore scelus.

Dices
2o & D Agsno lib de bono Viduitatis Cap 26,
ubi famā otemptis, n[on] mo imprdntē, deēz cru

delz vocant infectad. Qui atz (custodit) etz fa
mz et in alo misericorsoe. Nobz m nsa e vita
nra, aliis fama nra. Is loqr D Agsnz deijs,
qui famz suz, et honorz speali vinclo aliis obs
trictz hent, ut sst Supiores, Pr familias, et ez Bli
gosi, gorz in honre, et fama honor gorz alorz im=
plat. De his dxit D Grecorius Cap 9 in Ezechi
elz hi, gorz vita in explo imitoiis e pota, bent, si psst,
detrahintiz sbi uba spescere. Sir Supior, qi stro ive
tel sbditorz bono ssulere, abiiciend famz, qa assa,
munus n adimpleret, qa istiz stz pecaret, n minus
ac qi abjectis in mare pecunijs impoentz se redderat
ad solveda dita et istia. Pr fmlias, qi et piete tel
bono florz ssulere oblgat etz et piete curz here de
bono nene, qa infamia eius in flios rednderet. Re
ligiosus et istia legali bet suz famz smeniti, useiz
et infmia Relgosi. Indz uiu nsa e fama ad offia
Charitis qz bet pximo, ex Charitetel famz servare.
Hec e Agsnana dotra, qz n dstruit omniz hois in fa
mz, et smendat qtz i bonz eius, ut ptiositas bet
ad honestz famz studiz stimulare. Et qz Dnatus
tnte Dubonz bb: melius e nen bonz, qs divitiz mel
tz. Sups aurz, et argntz qra bona. Et eo mar
e Famz ptiositas, qo diuturnior e eius frutus;
Nane asstamus uz e vita nudi qles venimd, egre=
dimr: ea m etz post mortz supse; et vita func
tis comes e pdua. Ri domuit Plato Epist 2 in
fine addito monito: minime futz e, ut uz mortu

fuerimus, homines de nobis obticescant: ac proinde minime omnium est, ut curemus, quid de nobis dicturi sint posteri, cum abierimus.

Questio. 2.

De Bonis internis.

Ad aliam bonorum classem venio, quae sunt hominis interna, substantialia, ut vita, et membra, accidentalia, ut facultates adventitiae, artes, et scientiae, aliaque hujusmodi animae, et corporis, si quae sint, aptitudo. Quaeritur. Homo non habet dominium directum, et proprietatis, sed tamen directum, et utile in suam vitam, et membra, a quibus vita pendet. Ita Doctor Thomas 2. 2. quaestio 65 articulo 5 ad 3um, quem omnes sequuntur Theologi. Ratio horum est, quia homo non est dominus, quia in eius gratiam condita sit, et ut ad propriam eius foelicitatem deserviant: homo autem non gratia sui, sed Dei conditus est, ut mancipatus eius obsequio Deum agnoscat Dominum, tandiuque in eius famulatu perseveret quandiu vivat. Hinc Sapientiae 16 de Deo dicitur: tu es Domine qui vitae, et mortis habes potestatem. Ex his patet quaeritur. Quod dicta potestas vitae, et mortis est Dei propria tituli creationis aliis in numeris quibus Deus sibi reservavit nemini, et vitae propriae. Et ex hoc non stat quod homo habeat dominium directum, et proprietatis vitae, et membrorum, a quibus illa pendet; sed sibi directum, et utile, sit usufructum quasi habet Dominus rei servi in creatis: ergo. Ratio numeris quando habet potestatem, quia nullus poterit pro titulis, donec in creationis sibi dominium. Quod ergo quia homo habet jus in reddendum studendi sua vita, sive eius substantia, et non ad obrutam temporis, ergo classe careat eiusmodi jure: haec autem est dominium

utile, et iucundum in sua vita.

Observat: quod homo habet dominium suarum actionum, quia est dominus earum. Quod est subdari in arbitrio libertate: relictus enim in manu consilii sui, ut possit uti, frui, liberius quam actibus suis potentiis, et commovere: et hoc est dominium tum iucundum et utile. In acida la non habet dominium homo, quia necessaria sunt ad intelligendum corpus, in eoque fovendum anima. Unde quilites et temperatus vitae possentes a dominio hominis eximuntur, et naturales potestates hominis naturales sunt, sicut quod tales sunt a scientia eius dicitur. Aues vero liberi artes, et scientiae, sive omnes habitus acquisiti cadunt sub hunc dominium.

Dices 1. Aristoteles 5 Ethicorum cap. ultimo asserit: quod seipsum occidit, iniuriam non sibi facere, et civitati: ergo non est proprius dominus in nostra vita. Respondeo, quod Respublica sive quod habet ne pessimum vitae exemplum oraretur hominibus, etiam sub ulla poena barbaria legem prohiberi. Ad Ethicus non est hoc Reipublicae sive est dominium in vita, nec dicitur quod proprius sit aliud dominium in sua vita, et necesse arbitrio. Dicunt ergo et Philosophus quod sui occisio habet iniuriam quam Reipublicae infert contra legem vargam, sive quod ultra malitiam iniustitiae advenit dominium dominium afferunt homicidium suum malitia contra bonum omne et iustitiam legalem. Haec est doctrina D. Thomae, quia D. 5 q. ar. ad 3um, ut iniustitiam, de qua agimus, petit et violare dominium, et publicationis.

Dices 2. Sive hunc utendi fruendi vita, ergo sub superiore

possidendi facultas tribuit homini exponendi vitam periculo aliorum: quo hominis dominium in vitam directum est et proprietatis. Non obstat: quia anima suum est usum, quo necessitas circa propria disponendi privat. Tale est bonum commune in suis casibus pro civibus republica, ingruente necessitate vitam exponere, et mortem ipsam oppetere. Imo tenetur ex iustitia legali, quia Respublica potest cives urgere ad subeundum vitae pericula.

Dico 3. Et homo sibi membrum abscindere. Verum est, si ab eo vita non pendeat, et necessitas conservationis totius postulet, et non aliter. Sic asseritur frater, non aliter quam necessitate postulante ne tota arbor pereat amputat ramos. Et in casu naufragii mari mali vitandi causa potest se homo mutilare, id est si alogi ab alto sed occiduus. Ita cum Toleto, et Lessio tenet Layman. Hinc atque mutilare nunquam licet ob spiritualem sanitatem aliter assequendam, sedandi usque aestus venereos, ad sollicitationes quia ad hoc finem non est medium necessarium spirituale. Refert inde ex S. Ambrosio lib. de Viduis sic finem dixit, castos non firmos esse noscunt. Nec carnis stimuli sic devitandi, ut doctissime ait S. Augustinus 6 in Iulianum Cap. 5. Imo ex S. Hieronymo lib. 1 in Iovinianum, spadones plerumque in longum securique libidinem efficiebant.

Sed quid de Origene, qui ad communitatem carnis dura spirituale ferventis se truncasse fertur. Et de Marco quodam Anacorita, qui pollicem secuit, ne Sacerdotium susciperet. Quod certum est ab Amone factum, describit Dominus Pallesenius

Epistola 83? Dicendum 1°, quod Origenius factum laudaverit Dominus Alensis in Origene defensio Cap. 6 Vitae. 2°
quod vel inspiratione divina ea sit facta, vel ex invincibili ignorantia: Alii respondent dignam in ea mysterio electio, dignam
laude fuisse intentio. Legatur D. Epiphanius haeresi 58
contra stultum haeresis Valentinii crudenimium, et extra litteram
accidentes corticem lege Math 19 sunt eunuchi qui
se castraverunt propter regnum Caelorum, et 18: si manus
tua, vel pes tuus scandalizat te abscinde eum. Duo
hic notenda. Primum contra Salomonem. Illicita est puerorum curatio, ut Ecclesiae cantui deserviant: quia non est minus ad propagationem, et lege est extra Layman usque ad periculo
juncta. Dare patres, qui ex proposito fine salvi et consentientes evirant, gravissime peccant. 2um. Membrorum
truncatio citra mortis periculum licita est superveniente extraordinario divino instinctu, qualis Sanctas Virgines movit ad
esse proprias destruendas, ut Castitatem in tuto ponerent. Legatur
Baronius 870. Talis fuit laudabilis actio S Luciae
in Siracusanum, et Monialis, quae instituto S Dnici (?)
fecisse fert saeculis posterioribus laudanda. Ex proposito constituto conflictus
est ille quem scribit S Hieronimus inter lilia candentia
et rubentes rosas, propter aquae rivum suspensum, strictum plumis lectum, blandis serico nexibus irretitum, ad orsa
cum eo impura lupa, caelestis afflatus ad praecisam
morsu linguam in osculantis se faciem gerosae expuendum incitavit.

Ut pacis longe late fusum absolvam

sti studiis ē cum S. Augno de Civite lo cap 26.
hoc dicimus, hoc asserimus, hoc mis oibus agbamus, ne-
minem spontaneam mortem sibi inferre debere, vel fuge-
do molestias temporales: ne incidat in perpetuas. Ne-
minem propter aliena peccata: ne hoc ipso incipiat habere gra-
vissimum proprium, quod non polluebat alienum. Neminem propter sua
peccata preterita; propter quae magis hac vita opus ē, ut possint
poenitendo sanari. Neminem velut desiderio vitae melioris, quae
post mortem speratur: quia reos suae mortis melior post
mortem vita non suscipit. Vea Dei sigtione. l specialis in-
spiratione et instinctu cohnestri ut sibimet mortis illas,
quod hoc non sit ex simili et inculpabili ignora, aut conscientia
inculpabiliter erronea, ut tot Dns Thas L 62 aros 5, et
Concilium Carthagnense sig Canon 2. Ex hac cu glos. for
S. Savinori. Et adeptus quod. S. Virgines, quae concurrina
omnem violem quenerunt morte voltria, nec sine laudem
ē apud S. Ambros 3o de Virgibus. Ita dicendum ē de
facto S. Apoloniae in ignem sibi paratum assilienti, et
de fo Sansonis perimentis cum hostibus, veresse auli
domus ruina. Adverte libet de Sansone etc. Le-
sio, et Layman, eum specialiter mortem posse procursse
suum non perfisse, et procul esse fortis: eo quod pacto, quo nec
valeo miltes, ne magno rei publicae incommodo navium
et in hostium potestatem, in tormentorum pluvem lite quis
incendant ignem, et igua, aut nullam spe assignte incolumi-
tis corporis et igne, et fluctibus.
Sed. Seclusso dno imperio,

l peculiari instinctu Dei ad id hoc solicitantis fas i
nemini sibi inferre mortem: illis m[odo] his m[odo]
sepositis, nulla proferri pot ca[usa] legit[im]a et valida. Non gra
vitas dolorum, et aerumnarum, ut impie censuerunt Se
neca 3° de Ira Cap 15, et Stoici aliique plures Pla
tonici et Arist. ... digni, quod impatientia
malorum urgentium mortem sibi consciscebant tan
tum ... veluti in angustijs facile
contemnere vitam. Non timor amissi amici, vel conju
jugis amittendi. Non corpore ingruentis tutela, de qua a
lias quandoque dubitatum est. Sed ipsius Augustini regula agit ...
cretiae se ... quae foedata fuerat; nec licere,
demonstrat idem Doctor eiusdem lib 1 de Civitate Dei Cap 18.
... quidem ... foedatio; ut absente assensu, ea ...
gessio ... vacet. ... quod S. Hieronymus dixerit: in
persequutionibus non licet propria nos perimere manu (absque eo
ubi castitas periclitetur) sed percutienti colla submittere.
Non ... ca, ut ... haeretici Donatistarum, et cir
cumcellionum, contra quos S. Augustinus haeresi 69. Non servandae
civilis libertatis ca: ... non licet inferre mortem servitu
ti, ut mors pro libertate juste pugnanti inferri. Non huius
potestatis jussio, ut ob ... juste mors irrogatur, ut
in praxi fuit olim apud Rom., et ... mor
tis constituti ... salva ... fuerit.

Unde ad
mortem damnatus potatione veneni, ... ut ... co
geret, vivere non potest, quum reus certo alioqui occidendus

qui licite non effugere carcerem: et fame timendum est deg̃nare qui non admittere cibos eius oblatos; quia lud. est sibi ponere mortem esse, et atque deprimire et ex ista causa. Neque sit contra dicta lex quinque rei § Papi- nianum ff de bonis eorum, qui ante sententiam latam mortem sibi consciverunt, et lex Si quis aliquid § Miles ff de poenis, in quibus ea tantum mors voluntaria vitio vertitur, et plec- titur quia quis, sibi stulerit, sceleris conscientia reus jam postulatus, et poena victus: et hoc ideo, quia facti sceleritas non est cum obnoxia crimini. Hoc non obstante ira, quia tantum dissimu- lant et faciunt in quibus, quod dubium est, sui nec satis compo- tes fuerint, cum alterarent alii, quos urgente sceleris conscientia, et timore supplicii. Propterea non dixit facti sceleritatem, de fac- ti sceleritate eo loquimo, quo leg. § ff quod metus causa malitiae et malitia dicitur ex Labeone.

Lectio. 3.

De Servitute hominis ruralium.

Jta praesentem quidem dominium rerum hominis in hoc Mundo Dei imperium, et commu- nicatum est. Quo enim reges, et judices sunt in malefac- tores animadvertere non enim ex praesente dominio dicti; quia in jus- tis non est facies disponendi de hominis vita ex libito, et in prium commodum. Agunt quidem licet ut Deo instructa, cum nec gla- dium portant ita Apostolus ad Rom. 13. Sed enim ad Deo est potestas gubernandi humana ita et potestas ad plectenda crimina, decernenda poena criminibus proportionem. Dubium est de dominio directo, et utili. Quod Ex jure humano jure est hoc alterius servus, et cadit sub hunc dominium. Parat arte e servum

afantis h. servite, domus Exod 21. Levitici 25, 1a ad Corinth 7o et 1a D. Pri 2o. Ratione. Quia ho hec omnis utile vite, et membrorum: et Anil vetat in altum transferri: ergo ius a natura non sit translatum hoc m. nascuntur liberi, iure povo potest transferri. Et hunc gradum introductum in ea dediis constabit.

Oppos 1. Ho iure natali e liber: ergo iure hunc non potest esse servus altius hois. R. quod ho retrotractus ad hunc statum, ergo ulterius eiciens non addiceba alteri hoi in servum, iure nali libere, quia non posset cadere servitus in hunc nisi, sit labis et peri adhuc adeo oio ingenua permansisse. His atque ceteris tenus peccatis ultra variatis, potest ho liberte singolari: idque optime offerit S. Augustinus de Civitate lib 19 Cap 15 et S. Basil lib de Spiritu Sto Cap 20. Affirmat Augustinus: quia nusquam legitur in Scriptura servus, ante servitus usque Noe iustus peccatum filij vindicavit. Unde concludunt: nemo ius tuo ulterius meruit, non natura.

Oppos 2. dicitur. Quae sunt de iure nali, sunt invariabilia: sed m. natura sunt sit idem, et invariabile, atque in hoc discernuntur a povo, quod variabile est, sed ea, quae sunt de iure povo. Atqui libertas competit hoi ex iure nali: ergo semper ei competit, et competit, neque servus fieri. Ho mare ualet. Sicut est D. Tha Line 51 aro 2 ad hunc. Nego etiam, et alia de iure nali variari. Nunquam e morlis variale mendatium, quia semper e male unum morlis. Reddito vo ensis vo depoti illicite reddi posita D.no, morlis variat, et illicita fit, in D.nus

frijs acceptis credend timead esse hoc iustum. Vg
m qq de iure nali sit sb circumstijs, sbqbs resp
und a tali iure n sit variabilia: et extracta ab
illis circumstiis varian. Sed n hend qq sit de iure
novo: variari m psit et eadz adhuc manentia sb
ijsdq circumstiis n respi a iure novo racoe voluti le-
gislavq variatq. Ita observand ius nale, et novq
et in pdito sui, sed goviale, h atq variale dic. Unde
vi, qd ius novq addi pi circumsta nova, rao
ne cus bitq alogi iure nali jq n i bitq, quin
iri nali opat novq aud i variao, qa sbla circumsta
ta dnuo adveniente ius nale n respiebat suq obtq.
Ita Rex iure nali alnat sit gria sb pscriptioq
raoe tempris elapsi ad pstriog vgti.

Opes 3. Xta

instituta de iure Personarq § Servitus, et leg
libertas ff de stu hoq servitus n sq i gang, et eq
qa ius nale: go e ilita. Rn, in su absto et sociolo
gats si mnfisd na ygra, qlis fuit sdita, servituced
qang. Lapsae e na Dd culpq, ex qa bella sit orta,
et introdta e iure gntiq servitus, qb lt ed qa nag
ygrq, n e qa lapsq. Res explai exelo divisois re-
rq aprio Dniq. Hec divio, istii de cais post pec
tq gvecta n e qa ius nale abste, et sociote, qati
mente na in 1o statu, stu, in go res ois sbla res
hoe infiores oibq sit cõste a Do colate, qa ius
nale flord qiggqq ab cavq usu phere ad potes

niy. Legat^r Sapijs m^o d Molna 1° D 2, d 2° D 20, d 32.

Jstas dmninava, sive iur geribe ursat eca. oblga servo morliu polia eca fructus eius, ut Ancille partus, d eca. oia emolumenta, qq ex operis servi pt Dnus agrere. Extend^r ad puniog modratu delictory; d n ad atroy, ut est excisio d mutilao. Nq xtd^r ad impdidu li singiy, chus usu modraty, fregntigq faergtory prdnti arbitrios pdienty. Qd si Dnus saeve nimis servu tractet, aut hec ilint sessia ipdiad, dat servo ao go g^a Dny iorg idice gi x legy purico pr iogre Dny xta dr= sas cos, ut servu vendat, aut ja liberu declaret. Lare si injria g^a gravima n ni liberte pt ipsfa= ri Dnus det servu manumire. Qd si Dnus servu oidat, g^a eu agit n alij, ac si altius servu oiudr= set. Legat^r Dr Molna trac 6 D 38.

Qi ja servus est

cadre sb altius dmiy iji mii, gb; res alq. Mi az, gi bq 1° fit servus ad duos reducunt nempe lbrg volty, d sstz nsitz. Ad tuly lbertis stet, go liber sessu ven dit, ut sstad x locis supra algatis, d Levici. Sicq ven dio ret valdai, regrit go xcesserit boy gtatis anny gi se vendit, d s pty, pticeps x leg 1 ff gb, ad li brtz. Itz go empt^r ignorad se lbry hoz emre x leg liberis ff de libra L caa, d dmy go venditor sciad se lbry ee x na dicus gi alogn n ee voltriu

se vendentium. Nemo sine gravi necessitate potest seipsum vendere, aut in sui vindicem constituere, ut neque bene notum illud non bene pro toto libertas venditur auro. At iure naturali licere videtur, quod se donet alicui insuper vit. Ita P. Suarez libro 3 de Legibus cap. 6.

Ad titulos necessitatis spectant 1o titulus nativitatis; quia qui nascitur ex serva servus est, sive is liber pater, sive alius; quia partus sequitur ventrem, dummodo Mater neque ante filii nativitatem, neque tempore conceptionis fuerit libera. 2us titulus habet iure patrio, pater in casibus extremae necessitatis potest filium non emancipatum vendere: quod extenditur pariter ad Matrem, licet non gaudeat iure patriae potestatis. 3o iure vindictae; quia sicut iudex potest Capite, aut mutilatione reum plectere, ita et servitute, quae est poena mitior, et in casibus a lege praescriptis. 4us iure belli; iuste namque bellantes possunt hostes non occidere, et servare, in suaque potestate redigere. Consuetudine tamen introductum est, ut Christiani capti a Christianis iuste bellantibus non fiant servi: Christiani autem capti ab infidelibus servi fiunt: iure in gentibus omnibus est.

Servus fit liber duobus modis, scilicet voluntate Domini, et potestate superioris. Ad primum spectant non solum expressa manumissio, sed etiam implicita, ut si servum constituat haeredem bonorum omnium Domini, aut adoptet in filium. Item si serva de scientia, et consensu Domini nubat cum libero, aut si eam ducat Dominus. Ad secundum spectant aliqui utriusque iuris di=

Poen, ut qb hd. 1°, si Dnus ppetrantes servos, aut linquidus domo expellat, et estne aliqua neget, ipso facto eius dominiu amit. 2°, si Dnus ancillas ad obscæna cogat, ea pt implorare auxiliu Episcopi, et hic pt. se eas a servitute liberare. 3°, servi Christiani, Dno in hæresim labente, ipso iure omni fiunt liberi. De his, et alijs legat Rebellus 1 pte lib. 1 qne 13.

De servitute iure belli, et speciale status obligat. Cuiusmi servitute adstrictus licite pt eas evadere fuga, et reversu ad suos e iure postliminij. Ita appellat h privilegiu servus concessu a iure Leg. Mil. 26 ff. de captivis, et postliminio reversis. Sic PP. Lessio Cap 5 dub 5, et Rebello 1 pte lib 1 qne 16 contra Dez Molina D 37. Rao, q. alegatu privilegiu est utile, et nociuu, si le reversus, et fuga n liceret servis: aut n illecebra ad peccatu. 2°, qa hui servitus consuetune inducta n plus arctat quo consuetune recepta est: recepta atq e consuetune, ut sive servi alio servi fugiant ad suos reversuri. Qd vo n pmitt vi resistere Dno persequenti, nec ad poena adigant, q. alegi dare vis, et belli utrinq esse. Sic pad: qd privilegiu reversus, et fugæ cu onere, ut persequenti Dno vi n resistant servi, et captivi punioni subjaceant a Dno decernendi. Sic xta paling, reg Reus damnatus ad mortem pt licite fugere: h te privilegiu cu onere

n° restituendi vi monstris istius Scognti, et Stuidino va pæna. Si capiat. Ergo legi, q̄ resistunt vi= dent refragari, videbis apud ciaty Bessio, regas atq; omnes huic privilegii servorq apud ciaty Roe= bello.

Disputatio. 3.
De Objecto Dominij.
Sectio. 1.
Certis questiis proponit et certis resolvendis.

De Objecto Dominij significata constant. Leg. Ds O.M. Dnus u= niversorq ē, ut sera pelmat, et rao vinciet. Ng domin. pt a se abdicare - q a lt ab actuali tra rarq servite, carq ḡ effectione, aut esse, pi se absol ure, et si ñ here actale exitq dominij, abdicao tq afert esse. qd usui povue ab alquo qa ly, qi domi q abdicavit ñ i iniria: impla atq q̄ usui tray, qa Di volt ñ i injria Di. Lg. Xpti Dnus huic & celeni, et gasi dirty dominij in oes Cras raoe unoi hypostq. La Xptus ut ho unctus ē oleo dnitati. id i Rex Regum, et Dnus dominantium. Math Cap ulmo pe de se ita testar: data ē mi oi potes tas in Cœlo et in terra. Et Aplus 1 ad Chorinth Cap 16 de Xpto ut hoc explat lud Psalm 8 oia sub jecisti sub pedibs eius, et istituisti eq super opra manuq tuarq. Hoc Xpti dominij dirty ñ obe dominio

hoy civili, d hieno, gati lt pcario posidentes
tlatē ad Xptū sine injria alorū hoy psit dēsa
is pfetē dspore.

De dmio Xpti quo aferenti
usq lberū verū, qq corpi nsa sit dicdy ē. Jd Xpts
Dnus atempre Baptsmi suscepti usq ad mortē hu
it sltē in sni ut Aplis rerū algarū dmiū. Ita de
finit Joanes 22 in extravagnti ad cōnulos. Jsta
& Scrē locus, in qbs dic Xptū discipulos emise cibos
d Magri pcepto dedise turbis manducare sol=
visse tributū, d Judē huise loculos. Lēs qd alqa vitē
pte caruit tali dmio d in prlari d in sni. Sic docuit
Nicolaus 3 extraganti Exijt, qi seminat de Vbor sig=
natione in 6° astrens Xptū Dnū dedise nobis pfsimum
paupsts exemplū tū in sni, tū in prlari. Jd psy col
ligit & scitisimo lo prlius hois n hedibi Caput
reclinet. Et Luce 8 Mleres sequebant eū mstrantes
ei & fatis suis. Eluxit pertē hc paupstas ejus in Cruce.
Legat M Sarez tom 2 in 3 ptē D 38 Sne 2.

Dy.

Angi lt n heant dmiū in res corpeas, qa n ē unde
istē psit ē here, qa Vis pt dt Dnus universorū dere.
Hent dmiū verū spualiū, suorū aiūs lbrorū, fa
mē, d secreti cordis in qbs psit pati injriā ab quis=
qz, d ab hoibs ut ostndimus D 2 Q . Qy. Homes
hent verū dnarū dmiū, d qbs fuiūt in arbitri li

borte, et constat ex lo Pesti: flauam hoc ad imar
gis, et filium nrg, et grg sijt psiids marii, Bc.
lcg, qd e arbtrij lbrtas, quntq o ad lcq, ingo x=
prim domij. Hinc pueri, et psuo amente, qa
pditi zlta, et volte dmij prictis herd, lt impd
tq ab usu ppsos xcendo, gbs sbuit p tutorem.
Rectores, ac etq insdls dmij herd prieti, ad vitq
ad famq, ad suas fortunas, gbs sine injria spolari ii
pst. Vnde fdes, et grg stus n rgs ad dmij prieti;
alogi sidremo pt certo pare grg sty, ita nq certy
dmij, cgnt p tia eend incerti dmy, qd e absdmy.
Np

ta rgrunt ad dmij Sriidoii, et dfity e Ioa Vbiclef
et Joanq Jus in Dcilo cstaiense, et cstat Scriura.
Isaig 45. Danielis. 2: In Cyro, Nabucodonoso
re, Etnicis, aliisq hobs pravis, gbs ex Di donaoe,
et csu bitq e rerq tempralij dmij, gi vi princi
pes diuine honoradi, et colendi obsego, et obedia ex
Plo ad Rom 13, 1a Pri 2. Et pse Xpts Dnus Ma
thei 26 Scribis, et Pharisaeis viris selaratissmis do
cuit obedire. Hinc mrito dxit S. Agsnus de Ci=
vite 5 Cap 21: h zre gr Regnq Coelorq, et terrenq,
qd h equi piis, et impiis, lud sq piis det.
Ex gbs cstat
Gerson de vita spuali cstrade 5 pperq dxisse, grag

Initiantur eum novum jus ad bona temporalia; terre
terrena in eglie jure data sunt pijs, et impijs; et iusti
Separarent bonis temporalibus, quin Deus, aut hoc de-
nendum, quod ... beat ... istia, et iure meritorio. Item
decepti fuisse Ostiensis asserentes propter eo fuerunt domini,
quinde ... infideles nullum habere dominium. Cap 2a suspectus
extravaganti de Voto. Ad conseq. ... dico, quod regna-
verint aliqui divino Deo, sive est quod iurisdictione abusi sunt.
et illus Regum, ubi dicitur, Saulus propter peccatum eiectus est
a Deo, ut regnaret super Israel. Sanctius est,
non quod ablata sit a Saule potestas regia
regia, sed quod transferenda esset a domo eius in domum David.
Lege ... Molina Trac ... D ...

Quaestio. ...

De Religiosis.

Post ad ... conjectarum,
de dominio ... familias, servorum, et Majoratus possesso-
rum dicta sint, suis respective locis. Sed, superest de dominio Re-
ligiosorum agro, et Clericorum. Hic de Religiosorum dominio circa
res incorporeas, et spirituales non dubitari: voto enim paupertatis
fiunt incapaces proprii dominii. Pare ... plurali habere ... do-
minium Beneficii, iuris patronatus praesentandi, eligendi: et Superiores
Religiosorum etiam Francarum iure proprietatis habent suam iurisdictionem.
In Religiosis quaerenda est capacitas dominii circa temporalia, nimirum
pecuniae, et similia bona sive mobilia, sive immobilia. ...

1°. Relgosi voto slemni paupertis ligati capaces sit
dmij in cni. Ita DD apd Lessio lib 2 Cap 4 dubi
tatione 5 Vª Navarro, et Majores adserentes sig adminis
tratione Relgosis dmij Xpto; quia bona relgiosa pasti
vocant in ire Dominos Xpti. Pao Inus & Trientino
Sessione 25 Cap 3; Vi: oibj Monastrijs et domibus tam virorum
quam mulierum etiam mendicantium, exceptis Franciscanis, nem=
pe Capuccinis, et Minoribus de observantia, ut deinceps bo
na immobilia eis possidere liceat concedit. Atque proinde est
privilegium administrare, sive est dominij here: ergo. Accedit Cle
mentis 3 extravagante Exijt.

Duo status notanda. Primus, pri
vilegij desitione Trienti renuntiasse Societas sese quoad
Domos professas. [illegible] 2us. Dominij a Trieno concessi est
duo aspectus independens et oio plenus, ac Secularius. 1°
quia annexus habet onus, ut alienari non possit, itaque quoad bona im
mobilia, et mobilia pretiosa, quae servando servari possunt,
nisi in commodum ipsius Religionis. Sic ut eorum conventui do
natum est, et a iuris Canonibus statutis. 2°. quia ob leges
ca. pt. ipsi animi et alio- efferri possunt, relictis tamen
ad vitam necessarijs.

Dico 2°. Religiosi ligati voto solemni pau
pertatis sit in particulari incapaces dominij rerum tempralium,
et iuris possessionis, usus independentis quoad aliquid ut pro
prium habeant. Certa est 2° quia constat ex Trientino Se=
ssione 25 Cap 2 dicente: nemini regularium, tam virorum, quam
mulierum liceat bona immobilia, vel mobilia cuiuscumque qualitatis
fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut

etiā nene ¿ventui possre, l teneri, ad statū ea
Supori tradant, ventuiq incorporent. Ita & Cap.
Monachi in 5º de statu Monachorum. Et Cap.
Cum ad Monasteriū, ubi dr, qd abdicao propriti, sicut
custodia Castitatis ita e anexa regl Monachali,
ut contra ea nec summus Pontifex possit licentiā indul-
gere. — 3ª pº. Religiosi ligati voto solemni pauper-
tis. non eo ipso sunt incapaces dominij, etiā in particulari,
ac capacis. Utrumq autem e in Religiosis Societatis & aliis
Pontificijs Constitutionibus affirmantibus, prout Gregorij 13 in Const.
Quanto fructuosius, et alia Ascendente Dno, in qua Excomu=
nicatione latae sentiae ipso facto quida Papae reservata, prohibet
post dominij, alas ad proprietatem Constitutionis Supstantia govis praetextu di-
recti l indirecte impugnare.

1ª Infertur pº Stand ad Religiosos Scho=
lares, et Coadjutores non formatos, qui dominij bonorum retinere possit,
et dependent a voluntate Superiorum tum quoad usum, tum quoad usus, ideo
qui vi eiusmodi dominij non mod proprio Religiosi paupertatis opposita. Spec-
tata 6ª ad Coadjutores formatos tum spirituales, tum temporales, qui
licet non ligati voto solemni, et simplici paupertatis, sint tamen incapaces
dominij ex adminiculo Ecclesiae accedente eorum formatione. Sicut
eadem ratione sunt incapaces Matrimonij contrahendi, qui post biē-
nium emissum in Societate votum simplex Castitatis, quod privatim
emissum non dirimit Matrimonium ex defectu talis adminiculi.

Infertur
2ª, qd Religiosi Societatis Jesu non dum professi, nec Coadjutores
formati, dum sui non renuntiarint bonis, possit de novo acquire-
re de Superiorum licentia, quae obveniunt ipsis ex sua haereditate

3ª vo Professi, et Coadjutores formati, qui non sunt capaces agendi dominij bonorum, quae aliqui obvenerint ex hereditate, paterna, vel materna legitima, aut successionum ab intestato descendentium. Neque haec bona, quae dominus audit in plerisque Collegiis (quando non sunt, et bonorum non obstat) ad Collegia, vel domos Societatis spectant, et ad proximum consanguineum: quia Societas non est capax succedendi suis, nisi ex spontanea eorum in tempore renuntiatione in favorem Societatis. Legatur Magnus Suarez 3 de Religione libro 8 Cap 5, et 7.

Oritur vero, unde votum solemne paupertatis afferat vim reddendi subjectum incapax dominij. Nimirum ex ordinatione Ecclesiae talem efficaciam tribuente voto paupertatis emisso in Religione approbata, et juxta Ceremonias ab Ecclesia praescriptas ac simplici non sit ex parte voventis, licet ex ordinatione Ecclesiae ex parte acceptantis, adhuc indissolubili jure ordinario. Ratio; quia aliunde ea vis non affert perditum votum. Nam na voti, ut patet in simplici. Nec ratione voventis et perpetuitate ex parte ipsius; quia si in Religione non approbata a Sede Apostolica emittatur incapacitatem non inducit, quod pro arbitratu non invehitur. Nec perpetuitate ex parte acceptantis sine qua efficacia sit vel inhabilitandi ad dominium, propter solemnitas ab Ecclesia introducta, ut docet Eximius 3 de Religione libro 6 Cap 13) quia quod acceptans nequeat jure ordinario votum dissolvere non arguit ex natura rei perditum incapacitatem, sicut non arguit perpetuitas Voti ex parte Voventis. Accedunt pariter ex Voto simplici Castitatis emisso in Societate, quod dirimit Matrimonium, non factum, et ratum, et Theologum.

Ita votum Castitatis solemne post Matrimonium ratum h. dirimit, quia habilitat ad aliud Statum. Et hoc quidem non ex eorum natura, sed iure Canonico. Ultra apud Haunoldo trac. 2 Cap. 1 Controversia 1.

Quaestio 3.
De Clericis et Religiosis.

Negavit de bonis patrimonialibus. Talia dicuntur, quae titulo civili possidet Clericus, nempe successione, contractu, l. industria. Quia per clericatum non fiat incapax dominii, sicut haec bona acquirere potest ut mos, quo Laicus, si aliquos accipiat clericus iure suo, ut est ea, et propria negotiatione. Non est dubium, quod Clericus eorumdem bonorum dominium habeat. Negavit de bonis quasi patrimonialibus. Talia sunt, quae clericus acquirit ut Clericus, dum beneficiatus, hoc est, quae non sunt fructus beneficii, sed praemium, l. stipendium ratione sacri, ministerii, aut administrationis sacrarum. Quia ut haec bona dentur l. per modum eleemosynae, l. stipendii pro labore, sic donata cadunt sub dominium Clerici. Ad haec reducuntur, quae vocantur quotidianae distributiones quae dantur Clericis ut merces, et praemium ratione praesentiae, aut propter assistentiam in Choro. Ita communis, contra Navarro. Ratio ex Cap. Unico de Clericis non residentibus in 6°, ubi Bonifacius 8 de his distributionibus decernit, receptarum dominium non acquirere, nec facere eas suas non praesentes ac si ratiocinia praesentes quo suas faciunt, et dominium earum acquirunt. Idque sequitur Tridentinum Sessione 22 de Reformatione Cap. 3.

Ad bona quasi patrimonia reducuntur etiam officii fructus, qua faciunt congruentes sui sustentationem. Ita Theologorum communis, contra aliquos Canonistas

apd Lessio lib 2 Cap 2 dub 6. Rao, q hc pars
ē ista merces eorq, qi Eccle sruiunt; qi nō servit E-
cclē, ire pt ex bonis Ecclasticis vivere. Ad h sustn-
taog spirand nō sug ql, ad vitq st nca, dz qq ad de
centq Clrici stq, ac alendq sug famlig, ad sumptu
ē dnaones pr Amicos Regionis more, ē advivendq
honorabili xptano, ē Eclcastico mo. Unde cadq pnibq
ggrua taxari nō pt, mar ℓ pr Episcops, qs pr pria
tis psoēs rgs: prudnti qo arbitrio xta qlitq psoq, eta
lcs circumstas dtrari ostd. Itq sut istq ptiq revq
nō stit in gdili, ē latudinq admiti; dai m gssimq, me
diq, ē summq: ita congrua nsa sustntao hd simles
gradus.

Jota dsas ursat eca. lq frutuq ptq, qq nlisu
tntaois gqruq grui nsa, ē superflua ē. Aliis dmiq nō
agre Clriq, ē adnystraoq here, sb oblgaoe istiq eq ex
gendi in usus pios celebris ē sea Canonistarq ē plu
riq Theorq, qs acrit sequs nec Comitolus respoq mo
ralq lib 1 que 10. Dit opta sa, pditq ftruq ptq
ex pddq a Clricis in usus pios, ē nō ex istia: qare ads
cribit lis dmiq in ptq superflug. Ad h sa sut ptres Ca
nnistq, qs dabit Barbosa lib 3 iris Ecclesci Cap 13, et
Theq, qs dabit pso, ē Azor pte 2 lib 7 Cap 8. Ist et
nostres fere oes qotqot de hc scripserunt. Alias opiones
sedrare ltud P. Laymann, qs imat Inunc ℓ 3 de Cha
rite dub 11.

3°. Clrici hent dmiq ptis supflug, qor gre

dituq; ac ꝓinde n° tend' ex ꝯstio eg expndere in usus pi
os, aut rsteere alit expensa. Ite e ps 2nis. 1a ꝓat a
torite Trient. Sessione 21 Cap 12, ubi statuit de Canonicis
l Bnficiario uerq. amaverq. ladgrits hente, qi intra duos
menses ab adepta possessione ꝓfessos fidei n° fecerint suos
n° facere redditus, nec eos lucrari. Idq alii in locis
variis q in cassbq decidr a Jure Canonico. Legat Carlus
de Lugo D. 2 Jure s. A ratione ꝓat 2o, q supponit bo
na Ecclesiae 3q stiq fuisse. ... in go Clrici erant
Religiosi, q sq in coi hebant dmiq. Hic stus durauit ab
initio Ecclesiae usq ad Simplicium Papa. ... in go diui
debant bona in 4 ptes, ꝓ Episcopo, ꝓ Clero, ꝓ Fabri
ca, ꝓ Pauperibq. ... in go erecta sunt Bnficia ... certis
ꝓventibq applicatis Bnficiario absq mentione pauperis. Hic
mo viget, q vigebat tempre D. Tho. ... habet ex ...
tis a Barbosa loco alegato. ... in 1o enumera
tis stu, qi tota Clrico sua lices erat, q hebat dmiq. cum
& in 3o stu fructus, sive rditus bnficiorq sit Clrico applicati
sut erat depuata ... in 2o. go in 3o. stu, qi mo vi
get Bnficij fructus sint Clrici, eorq dmiq hent.

... Ex Gelatio
Papa, qs expendit Carlus de Lugo gnitiante ... ptq
... Clricorq firmat mar. Mir ꝓat ex D. Tho. qs
ꝓtra sea affert P. Molina ... Dsptae 141, ꝯsequenter duo
bonorq gena, alia sio ꝯpuata Clricis, alia sio pauperibus.
Docet atq. Clrios hq. n° ꝯstruentes pauperibus peccare ...
... onus ex stuois; ... n° ... la n° ꝯstruentes, qs-

vis pecat. Atqui bona Bficiorum sunt fructus hio statu
Clricis: go sit hic Clricus non ostribuat pauperibus peccat
[illegible], et ad restituz non ted: go hic bona mo sunt applicata
Clrico, sicut olim erat applicata per lis ostiata.

Ostat pom

pado ad viorum suoz. Ideo Clrici non herend omniz ptisfu
sptibus, reditus, q^a hic fuit extracta ex cumulo, qui per
bebat pauperibus. Hic atqui rao non prod. Qa id exdalao
tstat Raunoldus trac 2 Cap 2 Otroa 2, non ostat, talz
fuitz pauperibus bitz [illegible] fuisse in fructibus Bficiorum. Ig
notz e mi ad quz ea ps pvenerit: fuerit ne ostusa
ig portioe Episcopi, l Clrici, an per erecta Bficia, an
ad Saeclares prniiges dvenerit. Et Clricis go qui possidet
statz e, nec dnio sunt spoliati, indubio. Adde ex Bar
bosa. Divisio bonorum, gz erant communia, potuit e da
re dniz eis, qui gos sit, sic liue, sunt capaces; et Clerici
sunt dnij capaces: divisio go bonorum antea cniz stu
lit lis dniz. Et gdz lud cat, dz aliud non ovincit.

Va Inii

Dr. Sr e ga SBDaysman, et dnine, fluit ex dictis q^a
supoto dnio jg acepto non e unde pcet talis oblgao. Ostendz
rea non ee unde trahat orgnz. Nr ex mo donacis, go bona
la donata sunt Eclez: non mi ostat donata fuisse cz lo sstitiz
onore. Insupera bona l sunt Decimz, et hic non dant cz eo
mere, dant mi id bic a fidelibus ex sstia ad sustntao
nz suorz Minstrorz, et dnis sea ted: l sunt alia gdia, au
census, et hic donata sunt a fidelibus lid specalr pticaret

oraob., et sacrificijs Eccl., sive augmentum divini cultus, qui eiusmodi onus imponeret. Nec dominium ex praecepto Ecclesiae, aut dispositione ullibi mihi expressa sit: in re atque tali momenti non silvisset Ecclesia. Igitur dicendum est ad dicta, quod sit clericus non expendendo superfluos usus, fructus redditusque beneficiorum ad restitutionem non teneatur, cum ad legem expensorum ex iustitia non obligetur.

Quaestio

tertia. Circa bona divinitus spectantia ad Ecclesias, Hospitalia, alia vero loca Ecclesiastica dominium est penes Ecclesiam, aliis vero Ecclesiasticis locis, ubi donata sunt. Hoc est: tale dominium habet à suprema potestate, quod talis Ecclesia vel constituendi non aliter ac penes Monasterium est dominium bonorum, licet matrum quod non solo plenum, et absolutum. Ex hoc dicta Navarro bene infert D. Raynaldus cum L. Molina D. 142 [illegible] bona unius Ecclesiae alteri transferentis absque rationabili causa obligatum ad restitutionem: Pontifex enim est caput unius Ecclesiae in particulari, sed habet ius administrandi non pro libito disponendi absque rationabili causa de bonis datis a fidelibus Ecclesiae determinatae.

Ad quod Navarrus obiicit contra proprietarium, quod dicta bona Ecclesiae, ut et Monasterij vocari iure canonico res Dni, et patrimonium Xpti non quod eorum dominium sit sed penes Xptum eiusque Vicarium Papam. Ad id respondet Raynaldus dicuntur enim res Ecclesiarum, et ab eis possideri. Et quod ea bona appellantur patrimonium Xpti, quia eo animo dicata sunt a fidelibus, ut cultui divino serviant, et usibus piis in Xpti obsequium.

S.

Navarri Argumenta.

ly. Ex quibus, cum LL. hec bo=
na Clericorum superflua esse pauperum, omnino [?], et sa
crilegium, si expendant in usus non pios, episcopos, et Cle
ricos esse administratores, et dispensatores talium bonorum: quia
clerici non habent dominium eiusmodi bonorum = Rñ. [?] ideo [?]
LL. [?] ante non ordin. Quae; quia LL. loquuntur de omnibus
Clericorum ante facta divisione; aut post facta divisione, [?]
loquuntur de ea parte destinata pauperibus, vel de bonis quae
dicto spectant ad Ecclesias, quorum omnium administratio est
penes Clericum. Et si loquantur de redditibus Clericorum
ut modo sunt, loquuntur cum quadam exageratione. Rñ. quia
[?] loquuntur de Laicis divitibus, quos vocant administratores,
et dispensatores divitiarum, homicidas indigentium, si ele
emosinas ex superfluis non faciant. At nihil omnibus Laicis sunt
veri Domini divitiarum quoad partem superfluam, nec vel in ex
trema parte tenentur ex iustitia, sed ex charitate iuvare indi
gentes, ut Navarrus fatetur Manual. Cap. 22 num. 2.
Instit. LL. apud Raynaldum trac. 1 Cap. 3 [?] 3 num. 15
asserunt Clericos habentes patrimonia aequiparandos sacrilegis,
si non omnino aliena pauperum bona [?], si de Ecclesi
asticis bonis sustentent. Navarrus vero dicit, tales cleri
cos dignos esse redditibus Ecclesiarum quoad partem correspondentem congruae
sustentationi. Et quia ita dictum est ex Cap. Episcopus de
Praebendis cum: non credimus quod qui habet [?] vivere debe
at de Patrimonio, et de Altari. Eo quo pacto has loquutio
nes contra praeditos Clericos, et Laicos explicaverit Navarrus

nobis obtas ex ipsem. Videat citatus Haunoldus de L. Card. de Lo Crists Cap 3 aro 2.

Ry. Dividio n. po tuit mutare n. eorum bonorum, aut tollere ditionem q. a do rata, st Eccles. aut Eccla Clericis aplicat; et ita bona sit expendenda in pios usus ex ditione donantium, et officio pauperum, pi. superflua aplicada Eccles. Statuto: quo = do nare et no mire. La bona vel sit Decimae, qs a fi delibus dent ex justitia, vel sit liberaliter donata, ut Eccla de his dispat quod expedire judicarit, sby temporum raoe, et Clericorum odioe, ac proinde ex ditione fidelis ex Relgoe, et liberaliter donantium n. e obligao ex justitia expendendi in pi os usus. Nec hic obligao e ex ditioe Eccles, nam si olim fuit hec ditio, ut pi. superflua n. eed sed dnio Ecle aliorum, ea potuit Eccla revocare, et Clericis tribuere plus superfluum dnium eius omne distribuendi exacte in pauperes. Ita vo fecisse ostad ex nris probo.

Ry. Ds bonorum destina ta pauperibus lapsu temporis evanuit, praliter dictum fuisse isfusum in pte Episcoporum, et Clericorum: quo hius dnium adhuc e penes pauperes, pui hi bent ex justitia = Deci, n. ee unde pbet ba pi antis. Est praliter structura, que ex pte destinata pauperibus erecta sunt hospitalia, et illeru e ifusa in pte Episcoporum, et Clericorum, nec evanuit. Est pale, quod ex pte ba erecta sunt nova bficia, et sic fruc tus correntes igrue, bstitutao tfati sit ad dnium Cle=

ricorum, ut prius in tota eorum ostata paupertibus.
Quod si hanc, cur non igitur potest potuit Ecclesia in dominium
Clericis transferre? Respondeo: Ecclesia videndo abunde necessariae pauperibus
provisum, potuit ea posterius facere Clericorum, ut ex
perceptis redditibus personae magis idoneae, et illustres ad
Clericatum allicerentur. Unde non constat, quod omnes redditus hi
superflui cedant in partem pauperibus ostatam: quo usque
hic sunt dubia non est concedenda contraria istius obligatio,
sed potius censendus redditus hos esse sub possidentium dominio.
Dico.
Iure communi prohibetur Clericus testamentum condere de redditibus
Beneficiis: quod non sit eorum Dominus. Adde: quod si essent, sequeretur re-
ligiosos factos Episcopos acquirere dominium Ecclesiasticorum bo-
norum, quod est falsum. = Respondeo negando consequentiam; quia etiam furiosus, et im-
puberes non possunt testari, et realiter sunt Domini suorum bo-
norum: Clericis prohibetur testari etiam in causas pias, ut ex hac
ratione moveantur ad eleemosynas inter vivos faciendas.
Adde, quod ex Constitutione Pauli V incipientis In eminenti
licet Clericis incolis, et civibus Romae, eius que districtus
ultra decem millia testamentum facere etiam in causas non
pias de fructibus Beneficii, eius que ab intestato succedentibus
succedunt haeredes. Item: Hispaniarum consuetudine introductum
est, ut Clericos de superfluis testari, quin de nullitate appellet
testamentum. Haec atque omnia sine dominio esse non possunt. Ad additum
tum respondeo esse contra veritatem status. Nam aliter Episcopus
solui voto paupertatis nada est facilitas sequelae, sequela
est contra naturam. Legatur Dicastillo de (?) de Cha

pite dubio 11.

Quaestio 9.

De dubiis accidentibus.

Obligatio expendendi in pios usus beneficii reditus superfluos certa hec unanimi DD. opinione. Ex Tridento sess. 25 cap. 1: quod ... de bonis divitum ac Eccles. pertinentibus, quorum illa administratio est penes Clericos ... de beneficii reditibus ut notavit Haunold tract. 1 cap. 2 disp. 2 num. 84. Dubium est, an hec obligatio sit ex iure naturali, et divino; an ex positivo humano? Prima est opinio, citato Haunold, et aliis 2a negat: obligatio predicta est ex iure positivo humano. Ratio: quia aliter nulo privilegio talis reditus expensio in prophanos usus esset licita, est autem licita, ut constat ex allegata constitutione Pii V. Accedit quod in Hispania, Gallia, Germania recepta est consuetudo ut Clericos testari de omnibus reditibus in causas non pias, sciente, et non contradicente Episcopo, et ipso Papa. Hac atque consuetudine supposita valde sunt ea ... et ita valde, ut ... aliquid ... in ... scrupulo ... valeant, etiam ... quod Clericum peccaverint in ... istis ... Sic ex aliis doctus Haunold tract. 6 num. 251. Ratio, quia multa facta ... quod ex multorum ... quod vix ... est neque Clerico ... ab intestato ... haeres in omnibus ... bonis, ... scrupulo ... retinere, quibus ... Clericus ... et retentis ... bonis de ... graviter. Ita Molina disp. 197 num. 28.

Canonistis omnes tenent hanc conclusionem here
vim privilegii ad contractus in usus non pios non sit valde,
et etiam licita, ubi recepta est. Non dubito, talem consuetudinem
esse veram esse here, quae fugat obligationem deinde de redditibus
ecclesiasticis superfluis in pios usus erogare
pono. Ut credo cum Domino Thoma communissimam conclusionem here
re non asserta moveor hac ratione: quia contra licent Clericis
disponere inter vivos, quomodo mortis causa, ut patet de Burrinck
in suis decretalibus tulo 33 a n. 30; et nulla lege consue-
tudine autem est licitum disponere de superfluis donationibus inter vivos
de stilibus usibus in causas non pias, sive profanas: ergo multo
minus id licebit causa mortis.

Dices contra 1. Ex contractione siliqua
bona sunt donata ut expendantur in usus pios: ergo Cleri-
ci expendentes ista superflua in usus profanos gravius
et contravenient fideles, et fraudarent sua contractione. Et iure naturali tenentur
non ita decipere: ergo omnes iure obligantur bona illa expendere
in pios usus = Respondeo ante de contractione, quae vi spei, et obedi-
entiae, et non de sola ratione in pacto deducta. Fideles spe, et
desiderio, quod bona expendantur in pios usus ea donant ec-
clesiis, quae non obligant ex iustitia, cum in pacto ea ratio
non deducatur. Ex obedientia obligare non potest, et nec ex fi-
delitate: Ecclesia enim non requirit ea bona in pios usus ex-
pendere: ad hoc ergo nulla iure naturali tenetur. Sunt donantes al-
teri spe, et desiderio, vel donatarii cum non obligati ex iustitia,
obedientia, aut fidelitate, si donatarius non requiratur, nec
decipit, fraudat vel privat graviter iure naturali: ita nec quum

donat Ecclẽ cæteris supra exposito. Bona quæ Ecclẽ
donat, ut ea de his disponat prout expedire judicavit.
Unde non conseq., et constat ad regressum.

Dices 2. Clericus ratione
perfectionis sui status habet majorem obligationem donandi elee-
mosinas, quam laicus: sunt enim Patres pauperum: ergo ex officio
et statu et quod ipse nati sunt, tenentur superflua bona expendere in
pios usus. R. Conc. anteced., neg. conseq. Clericus superat Laicum ex mo-
tivo Charitatis, aut etiam Religionis, et ob majorem perfectionem sui status
quod pie expendant reditus superfluos. Et quoad hoc non
tenentur perfecte attenta lege Charitatis, et obligatione officii os-
tenditur: quia aliter ex officio habent congruam sustentationem, et a-
linde pingue patrimonium ex lege Charitatis, et officio tenentur
superflua patrimonii pauperibus erogare, quod nemo di-
xerit. Insuper: si prædicta obligatio esset ex officio, et lege
Charitatis, argum. pariter ad summum quod Clericus tenetur pie
expendere dimidium superfluorum pariter: sic enim magis obli-
gatur, quam Laicus, qui tenetur totum patrimonium superfluum mo-
raliter pie expendere: ergo ex præcepto Ecclẽ Clerici
sunt Patres pauperum in spiritualibus: et si etiam ex hoc titulo
tenentur expendere de bonis temporalibus, quatenus requiritur ad
servitium spiritualis status eorum.

Anim. dignoscitur differentia Cleri-
cis inter, et laicum, quoad obligationem dandi eleemosinam, aut
expendendi in alios pios usus: quia uterque ad id te-
neantur in extrema, et gravi proximorum necessitate: in
omnibus tamen laicus tenetur ex superfluis eleemosinas facere,

et nō superflua oīa elargiri: hg nī ptē esse superfluiis
sit eiuiis, ludibg, ossilibg usibg expendre; clericus
atq tota ptē superflug ter in pia opera expendera,
qn notab, sive gravig qnezq pfanos usus distri
buad. Ubi notadq osstuniō nō sufire, ad pectq loc=
tale eg qntq a Clrico expensq, pp. ced expendi in ma
teriā; qa ug oblgao ī gravis expendendi ptē super
flug, ea nō erit qntas gravis, qb ī maa par
va ru tota summe: unde si suma sit 100 repu
at maa parva snit ps decima. Si ad mille ascen=
cendat; modiug censet quinq pro centenario qo=
libet.

Dicis 3. Reditus Bnficorq sit res Dei sacra: sit
nī bona Deo oblata, et credita Eclez ut Thesaurā
rig. Ptat ex Tridno phente eos expendi pfane,
qa res Dei sit. Atqi ivenali ē oblgao nō expen
di pfane res Dei sacras, ut sicē oblgao nō expen=
dendi vasa aurea, qb aliu Eclez oferend, et Deo
qsecrand. = Dein marg: reditus Bnficorq sit res Dei sacre
qq nō pfanand ab Eclia, ado: sit 4 isto modo auto
rite Eclez pfanend, no marg. Et atq id pūit Ecle
sia qstad 4 ciata qsbuo e Pauli 5 Eclea distribuens
Clericis reditus pie expendit: hi atq poti in manu
clericorq amplius nō sit res sacra, qb expendi pfa
na nō vleand ex nali oblgaoe: ja nī qōdq mō pse
cularibg, ut pfanis heri qsueverend id qstad ex

istuae Julij 3 apd ciatij Staunold. Nec obstij
emnii allegatij Fridny. sic qdq res Di Beficio=
rij redditus, et no in sua orgine, sive in sua ra
dice, ad qq ipsoij raoi e, qd eos no expendant Clerici
in profanos usus no correntes orani traditii ido
oblgat Eclea suo precepto, et Deilij prohibet ne profane
expendant.

Miris illud: e sic valet e oblgao no e
xpendendi profane res Dei sacras, dij sacras, sit sdexadij
desinunt ee sacra, no mirij, et [illegible] relic uge paritas.
Qa e nulo Jsto sit Eclea vasa aurea Dio sacra explare
aliud prlari, qud paperibq aut fabricij servirent: qa
tunc ja vasa sa desinunt ee sacra: go imo. Dicta
xpand es eo qd Eclea pie expendit qd Cantorbij et
filibq expendit, bona aq hei facta distribuoe desinunt
ee sacra. 2. Go pt presbij distribunt Clericis pie
expendunt ab Eclea, et desinunt ee sacra: ita qd sit
xta palg seq, nec precepto Eclesiae teant Clerici pie ex
pendere sic lucrata. 3o. Pensioes pie impendat ab
Eclea in favore pensionarij, qi tq no med obliga
tus pie expendre ptq sufficiluq xta palorq seq.
Jut go facta pie ab Eclea filiq bonorq distribuoe de
sinunt ee sacra Deo ita et facta redituj distribuoe: h
sij decrire qd pi sufficua Beficiorq expenda i pie
Ecleo precepto.

Ad asirtij e de distribuoibq expcepto E

Ecclae n. expendus in pios usus tenedy e ut Bar
bosa, et Card.l de Lugo Sne 3 nu 85 et a plures,
contra Thom. Sanchez lib 6 consiliorum Cap. 6. dub.
26. Rao: qa tales distribuoes extraite, et redditibus Bfi
cij qui expendunt in premium laboris, et assistentiae in Cho
ro, nec prie, et late fructus dicend. beneficij: namine
in redditus beneficij n. veniunt distribuoes ut notat Cardnlis
citatus ex Rotae decisione, et Cardlis Toletus cap. 50.
Ideo, qd pensio praeta super redditus Bfii, n. censet
praeta super distribuoes. Vis qdd e, qd hend Bficium, cujus
redditus n. sint congrua sustentao, sive qa tenues ad re
citandum n. obligant, sufficiunt tamen adjunctis distribuoibus ad ho
nestam sustentaoem, obligant ad recitandum. Ad hoc dico e;
qa obligao recitandi sequitur Bficium, unde qui positive
re, et per aliqua n. sunt prie fructus bficij, sed quaedam inf
miis, et stipendium laboris personalis interessentiae. Obli
gao atque expendendi in pios usus sequitur fructus, sive red
ditus Bficii prie, et abste dictos, qui n. in stipendium la
boris personalis, et tulo Bficii donant. Et hinc n. e ssum
discrimen distribuoum a redditibus, qd hi quotannis, hae vero
quotidie dantur; et insuper qd communius tales distribuoes e ass
sistentia, supponendo qdd bficium, tulus atque redditum e Bficii
constitutae, et obligaoe assistentiae. Amittuntur qdd redditus defectu
assistentiae ultra tres menses, et n. defectu tuli, et in poe=
nam. Et qui absentiae n. acquiruntur distribuoes ex defectu
tuli, et n. in merg poenae. Vi, qui het dux bficia

ut assistea in eadem Eclea ultra alia cosuetum, et pri-
vilegiis, etc unum lucrum distributionum. Aliqui vo redditus;
quia licet tribus ad fructum bficii, non vo ad distributiones.

De

redditibus Capellaniae colativae aliud est dicendum dubium. Quod
redditus Capellaniae amobilis sint liberi ab onere co-
mprehendi priti statu, quia non sit bficii fructus, et laboris
+ conditionaliter   compensativi huius ~~conditionis~~ aliquo excedant. Idem tenendum de fru-
ctibus Capellaniae colativae, ut Navarro, Vazquez, et San-
chez. contra Suarez et quosdam alios admittit Cardinalis Lugo. Ratio;
quia cuiusmodi redditus sint a Fundatoribus, ut Capellanis
tribuant tamquam stipendium, et praemium laborum prite ab
ipsis exhibendi quotannis, singulis mensibus, et hebdoma-
dis, ut sic haec perceptio sit ...., sicut videntur prite ex
pensis, quia pertinet obligatio eius exponendi prite. fructus ergo
Capellaniae colativae bonis quasi patrimonialibus ~~aequi-~~
~~ca...~~ sint anumerandi. Non obstat 1, quod tales redditus
excedant aliquo condignitatem laborum, hoc enim sit probat
quod fundatores magnifice donarint: probandum dicendum
de fructibus Capellaniae colativae. Vo. Sed Capellania
sit colativa; quia hoc sic arguit eius spiritualitatem. 3, quod
Eclesia obligat cuiusmodi Capellanus ad officium; quia
hoc facit impertiens a voluntate fundatorum et huius ratio
est quod bona la sint quasi secularia, neque a bonorum
Ecclesiae non mutant. Sed in oppositum affert Bonaci-
na, quod redditus Capellaniae colativae sint fructus, et redditus

Pfiij. de qbs loquunt textus Tridni; dicdy, n lo
quo scily de bonis iis qs sit qasi prlaria, si
cut ob eandz raoz n logr de distrbuobg, nq dbo
nis Caplnis n colatis.

Disputao. 1.

De Iulis agredi Dmniis.

Qstio 1.

De tulis prefatis in comuni.

Pria universus
q e ng dignite unicuiq omnium sre ng. Sic vita,
mybrorg integritas, pog ty spuales, ty males. In
stu ng innocentis, d integrg, inqo sig observed ius
nale ug dno sinty, de sic nali eend univs usq,
qs, sbi hered aplicata unusqisq, id dmiy Ptris in
fliy, Mriti in Vxorg; etna ag oia dmio hois
sbta forend, omia sglis, eo stu pserrante: ois
rd usus oig, ait Clemend Romnus Cap Dlectisimi
12 Sne ta qug sunt in h mundo onis ee buit,
d p iniqitz alius dixit h ee sug, alus hud, d
sic oins mortlig facta e divio. Vz p iniqi
tz, d ng lapsy iduta e very divio. Inducta
qds ubiq omo hog isu, d cius te ocasog pbu
it vitig primaevg, d eius supor facta e divio.
Rao; qa alis mlta mala osegrend, qa si oia eent
omia, passim wird, ea ad endz rg sbi, sbiedg

ouurere, unde rixg Regnd ̄ oriend, qus ſ̄ very di vios euitend. Inſſ, mir diliga ɔſerend, augrend, mlorarend ni a rectimus, boniq̃ ɔnis amanti ſimus. Novit Arles h vetz t politic. Cap t ɔbad q̃ Angeus hic Qne 6ɔ aro b ɔſatz divios litz ee de ſide dicente Xpto Dno Math 11: rdite qs ſit Cesaris Caesari, e quz ſit Dd, alii q̃ in locis Scra ɔpbante.

P. Rebellus ut alii mul tis docet, very divios ee de ire gentiy ɔtruc tz ire nali ɔmentz. Rao; qa ius nale ɔmit miy aptz ad euitada mala, qs & very dni tate naſcerend: d ad tale ſhz e miy aptz very divio: go hec e a ire nali ɔmitente, n ɔcipiente; qa ad euitada la mala ſplit n obligat ius nale ad ɔfatz miy; qa hoc n e ſplit nſy ad aſequedy euitaois malory, qs ſ acend ſegnd y very ɔnite. Unde very divio n e ſplir de ire nali, et a ire povo, n dino, qa nlibi ɔ-tat: go huno. Ld ut facilme e rao e nali deducd, d oiy ɔſu, aut fere oiy apd dirsos nationes ɔſtet, ius gentiy e. Su epoto Instit. de very Divione § dit: qd antea nlius ſiut, nali rao e id ɔ oupanti ɔdit. Et in id zcidit ſea Caij iuris-ɔſulti, gb ladat Angeus hic Qne 6ɔ aro 2: qdna

lti vao jr oes hoes stuit, id apd Gentes custodit. vocatq sive Gentiq.

At qomo pacto veru divio serva vit nalis equitis obriq arit. 1°, i oia jr hoes fue rint dtbuta cuilib portiob, nemo juste sqrevi le sbducta igalitate p negotiaoz, laborq, et indstriq, juste facta ea dstrbuoe. 2°. In divio fieret, scesa nimy ptiste cuiq succendi suu, qdqd citrauj, et staidq occupaset. Hoc qdq mo nemo pret de succe cione igalite vaoblit squqri, cu agredi tulus orbus eet equalis. Po fata veru divioe, qs fons, et origo e, aqa sit tuli agredi, cu res agribles in duo sireret dispa, alq, qs, sb nlius ptestatis dmio hent, alq quq et anius in altrius dmiq viunt, in duo sit gere tuli agredi. Primaevi sit, p qos prietas agl veru, qs sb nlius sit ptstate. Non primaevi, p qos agl dmiq earq, qs sb altrius ptestate grtebant.

Ve nao, Piscao, Lignao atq Inventio primaevi sit tuli, qbj adjngi bet veru earu aphensio, occupao, l possesio. Ad h atq posscone rqs Iris adminiclis, h i, qa n det lex zualdans acq in ee posscons. Dio res n qstant, dmiq agl p earq efectioq. Sic efector domus, et Statuq, atq Vinaq plantator earq veru dmiq agrit. N vo si mala fide edifica, l plante in alno, solo, S cj in suo, et S sitielus

Instit. De rerum Divis. Vid. quia Dnus solus non debet ex aliena jactura lucrum facere lege Planè 38. ff. de petitione Hæreditatis, quod sive ex rigore juris, & benignitate, et æquitate judicis ius ad expensas, et meloramina ei, qui mala fide seruit, plantauit, ædificauit. Quod si in aliena tabula pinxerat, aut scripserat in Charta aliena jure antiquo non faciebat suam picturam, aut scriptionem: quia necesse est rei cedere id, quod sine illa esse non potest. Postea receptum est, quod pingendo suam faciat picturam: ridiculum enim est picturam Apellis, vel Parrasij vilissimæ tabulæ cedere Instit. § 39 de rerum divisione. Itaque ante vero ius generaliter militat pro eo satisfacto, quæstio tamen nostra receptum est, quod materia aliena cedat artifici, et hic obligatur ad compensationem domino. Legatur Haunold. trac. 5, et Card. de Lugo D. 6.

Juli ius primævi

alius sit voluntarius, involuntarius alius. Voluntarius sit factum omnibus enim voluntarie ab alio in alium transfert dominium. Involuntarius sit, quibus per leges præscriptis ab uno non consentiente, licet repugnante transfert in alium dominium. Et contingit 1° in poenam delicti, aut quasi delicti. 2° citra delictum, aut quasi delictum. Hoc fit usucapione, aut præscriptione. Modis acquirendi dominia correspondent modi ea amittendi: ut tamen omnia sint deambulatoria eius modi unus amittit, quibus alter per translationem dominij acquirit, vel translatio est voluntaria per contractus, sive voluntaria per præscriptionem, aut in poenam delicti, aut quasi

delicti. Obsius alii de amissione, et derelictione, sequen
tia jubet adnotare.

Cum dominus obscuret se nolle, quam quis
vult res suas esse sui dispositione potius gravato libertas
aliqua: et rerum derelictio est ~~contra~~ contraria voluntas, de
relictione amittit tuli dominium. Sic missilia habentur pro dere
licto, ut cum Princeps mittit pecunias populo. Nega
quam rigor ipsa volitas, quod hic in casu aposito, et
supposita sufficit aliquando. Sane, orto dubio, decidendum est prudentis
dentis arbitrio. Quum, ingente tempestate, vel naufragio a
Dominis abjiciuntur ex domo, vel navi, non habentur pro derelictis
§ final. Instit. de rerum divisione. Nam quod secundo per
iuria essent non custodisses projecta, aut extraxisses, vel tamen
laboris posses ~~[struck]~~ mercedem recipere. Neque quod abjiciunt
absque spe recuperandi, quando ad id necessitas cogit: animus
non projicientis non est non recuperandi sua, si forte salventur,
neque habendae pro lege ista, si alicubi vigeat quod bona
naufragantium, aut (?) sibi inservientium potentium fiunt sic
occupantis; hoc non est afflictis afflictionem addere, quod ideo
in Bulla Caenae excommunicatione prohibetur.

Dominus, uti DD de a
missione dominii rerum per amissionem aliquibus modificationibus e
suspendasset. Certum est quod inventor rei amissae tenetur ad
examen gerendi vice Domini, expectandi quamdiu donec tempus
sit quod locum esse appareat, quod si Dominus non inveniat, non appareat,
inventor rei potest ea uti usque ad consumationem. Si post bi
tum expectationis tempus res, aut pretium exstat, Dominus quam appa

read e obligat restituere, et Dnus het acc rei vin dicandae, ni alicubi lex vigeat, qd inventoris sit res post facta debita Dni inquisitione, et expectatione praemissa, et lapsu temporis sufficiente ad praescriptionem.

Obligatio expendendi res inventas in pios usus, ex quibus spualis utilitas redundat in Dnum, non e de jure nali, et tantum de jure posito, atta consuetudine vigente inter fideles. qui enim legitime posuit hec, id e omnis, et prius ADD sui contra ali quos, quorum sca censet gali. Ratio hic est, qui Leo ticus est de jure nali, qd invent rei potuit beret solvere Dno, quousque hic appareret. Aliqui alia obligatio non admittitur. Neque tenet aliquis jacturam bonorum temporalium pro spualibus compensare jure gratis rum. Ratio est quia est nota consuetudo. Sciendum tamen e, ex Pontificum privilegio, bona inventa perdita piis operibus esse applata, ut belo contra fideles, et captivorum redemptioni. Et possunt inventores eorum cogere, et compellere excommunicatione, tali bonorum detentores ad vehenda sibi perdita bona in fines praecessu expendenda.

Quaestio. 5.

De Praescriptione.

Post alios titulos trac tatione praecedentis inquirere claudit nra de Jsta, et jure dominii. Praescriptio extra Canonistas, teste Covarrubias, acceptio p aquisitione dominii, et juris alicuius per exemptione, et o=

tinuatae possessionis per tempus a lege praescriptum. Hac usucaptione non discriminatur ab usucapione, quae definitur: adeptio, si- ve adeptio dominii, sive iuris alicuius per continuationem temporis a lege definiti leg. 3 ff. de Usucapione. De Usucapione et praescriptione, per dati observatione, et definitione loquuntur quia admittuntur ab aliis Juristis, quod praescriptio circa res imobiles, Usucapio circa mobiles versetur. Ag. leg. 33 ff. de Usuca- pione: usucapio fundum, et praedium, quae sunt res imobiles. De finis praescriptionis quod est a praescriptione Domino ius auferri, et alteri adiudicare ob bonum publicum, recta Reipublicae administratione, inspicitur et ea constitutis est. 1o ne diu, et semper, dominia essent incerta, et obscura rerum dominia. 2o Ut finis fierent lites, quae forent perpetuales, si post diuturnum rerum possessionem liceret eas repetere a possessore bonae fidei. 3o Ne possessores bonae fidei in perpetuo essent terrore amittendi quae possident, si possent ab alio vindica- ri. 4o Ut homines in curandis suis iuribus, personas non sint et neglegentes, et moveantur ad prosequenda in iudicio sua iura, dum cernunt, quod etiam possessis non cogitantibus praescriptione amittuntur dominia.

Ex his causis bonum commune servientibus praescriptio iure civili inducta a iure Canonico approbatur: et ideo colli- gitur haec regula: Per leges praescriptionis acquiritur dominium non solum in foro externo sed etiam in interno. Ita fert omnis, sed per rationes et huius. Vi- deatur Salas Disputatione Via, puncto 62 § 2. Praescriptio renunti- ari posse docet cum Autore Bartholus, quando ea renun- tiari potest, quae pertinent privatorum commodum, et non bonum pu-

Bius, ut tradit Glosa recepta ab omnibus in cap. De causis de offi. cio delegati. Et ratio praescriptio est, quae est in odium neglentium introducta sit, et etiam in favorem bitorum, ac qui inde praescriptio renuar. praesent.

Ad legalem praescriptionem requiruntur sequentia, videlicet, quod res sit apta, seu non vitiosa, quod possessio habeatur per tempus statutum, quod detur titulus, seu causa, et tandem bona fides, quae est veluti anima praescriptionis. Usucapiones quatuor non talia requirunt, quae quinque sunt, fides, justus titulus, res non vitiosa, tempore praescripto possessionem. Desectu rationis non praescribuntur res Deo consecratae, ut calices, publicae ut fontes, neque limites Episcopatuum, et Parochiarum. Res furto, aut vi ablata etiam longo tempore possessa non praescribitur Instit. § 2 de Usucapione, nisi vitium furti purgetur, ut si vendentem rem furtivam potestate a hoeres Domini, a quo res furatus est.

Possessio ad praescriptionem requisita debet esse innata per tempus statutum. Et non sufficit naturalis sine civili: et ideo laici non possunt praescribere jus decimarum, quia hi non possunt eas civiliter possidere, ut jure eiusmodi possessioni resistat, et signum earum tentio absque juris adminiculo habeatur. Sufficit possessio civilis, ratione quia nemo facile innuat possessionem naturalem per integrum tempus ad praescriptionem requisitum. Pariter non sufficeret civilis possessio, nam nemo umquam facile praescriberet. Regi quod innata sit per ... quaeque. Triennio praescribuntur res mobiles, etiam pretiosae privatorum cum titulo et bona fide: sine titulo spatio illius 30 annorum. Idem decimae, non solum jure civili, et etiam, illo canonico, de rebusmo

Civilib. Ecclesiarum, Ecclesiae inferiorum. De Eccla Romana speciali dicta dubium est inter AA. Res immobiles cum titulo praescribuntur decennio inter praesentes, inter absentes 20 annis. Sine titulo res immobiles privatorum praescribuntur 30 annis, Ecclesiae autem quadraginta.

Duobus modis interrumpitur civilis possessio pariter interrumpitur praescriptio, ut per litis contestationem infra spatium 10 vel 20 annorum cum titulo. Praescriptionis dormitio et interruptio dat, quod sistit cursus praescriptionis; ita tamen ut elapsa priora tempora cum posterioribus jungantur, tempore dormitionis subducto. Sic dormit praescriptio 3a Ecclesiae tempore vacantis Ecclesiae, aut schismatis Cap. 2 de Praescriptione. Dormit et tempore pestis grassantis, saevientis belli, et hostilitatis Cap. 10 de Praescriptione. Praescriptio ordinaria dicitur triennalis, et 10 annorum. Longi temporis praescriptio apelatur a 10 ad 30. Longissimi temporis est triginta, 40, et 100 annorum. Praescriptio temporis immemorialis est cujus initii memoria non exstat nec verbo scripto in contrarium.

Titulus ad praescriptionem requiritur hic non est aliud, quam causa de se habilis ad transferendum dominium, ut donatio, emptio, permutatio, et similes. Titulus potest esse [illegible] 3x: coloratus, apparens, et praesumptus. Coloratus datur, quando re vera invenitur, et tamen in se nulla, ut donatio, et invalida ex causa latente, ut emptio infra dimidium justi. Apparens quando non est

trata ca; prdend' ts cersat adee, ut ns ita q'is ju-
dat rs a se possess empta fuisse a Dne. Presumptio,
qdo ob temporis diuturnitate, 30 vg annoz a Sure
Assum' tulus pessise, lt posesor speciz tuli n' psit
alegare, q' amplius n' recordat', an pdonato em
pto vé siva tulo alo possideat.

Bona fides ad pscriois
requita é scilt bona, djudicy pratz de eo qd ree
alna n' s, d sua. Ex Stoe Inocenty 3 Cap ult.
de pscrionibz, nla é pscrio ns mala fide, dero
gad g ois stuo, l ssuetudo sdend pscrioz in mala fi
de fundatz. Rao; q' oe, qd n' é x fide peetsé; fi
des atz solit dicta é bona fides. Ade reg. 3 Iris in 6.
Poses mali fidei n' pscribit. Obstad bonij fidei reqitz ad
pscrioz dubiz ob intio, n' vi sufficiend. Lz ptis rao
é; q' possd inique q' supit posseoz rei qua dubi
tad eé sua: obsted atz qd pali judd rs eé sua, l
nlius eé, fic q's poss pocmpaoz sua fi: alit n' é mlior
psus sdio, qs altrius. Rao lz ptis; q' melor é s-
dio possidentis, qs sus hentis. Vnde post exitu
dubiz lite sgit in rei posseo, si adhita diliga n' re
perit rs eé altrius. Facto tempre pscrioni reqitr
flsitas defensa bonij fidei, d eotio va de eo, qd res alna
erat, n' obé; q' ia é dmniz acquitz p pscrioz. d n'
possd dgn' mala fide. Vtz ad legg pscrionz regrad

bona fides non solum theologice, et etiam juridice tali dubitandi
Ad, nante Carlo de Lugo, assentientibus aliis. Videatur
citatus Cardenas, Salas loco supra allegato, et Azo
unoldus tract. 5 a Cap. 2 usque ad 34.

Nec plura de Mo
do Dominium acquirendi, eorum fontes indicasse sufficiat. Nec de Justitia, et Jure; imo nec de reliquis Virtutibus ut erat in votis, plura licet adnectere. Majorum enim sapienti dispositio decernit
ut a morum doctrina expeditis sane, et ardue
o tractationis genere ad Theologiam
Speculativam iterum tradendo progrediamur.
Dicta cedant
in
Majorem Dei Gloriam.
Granatae Mense Junio anni Domini 1734.
Scripsit
D. Hieronymus Leonardus Mantilla
et Monsalve,
Dictante eruditissimo Patre
Magistro Joanne Blazquez Theologiae
Moralis
Dignissimo Professore
In almo Granatensi Collegio Societatis Jesu.

Index eorum quae hoc continentur tractatu.

Qstio. 4. De Jstia hsus ad hoc

§. Ignota Argta.

Disputao. 3. De Injstia, ac Qstio Pria.

Qstio. 1. Injstiæ Notio.

Qstio. 2. Utz Jus acq auferri possit per injriam.

Qstio. 3. De pacto volenti non fiat injria.

§. Instantiæ solvunt.

Qstio. 4. Eludit gravoribus dfatibus.

Qstio. 5. De Ingra proveniente in Pactis.

§. Argta Pria.

Qstio. 6. De dolo Dante afficiente.

§. Argta Pria.

Qstio. 7. De Metu proveniente in Pactis.

§. Argta pa 1a Pnem.

§. Argta pa 2a Pnem.

§. Argta pa 3a Pnem.

§. Jura declant qq in utrq dctrz aducunt.

Disputatio. 4. De Restitutione.

Qstio. 1. De Rstuois Na.

Quæstio. 2. De Mite, Scopo, et Radice Rstuois.

Qstio. 3. De Oblgaoe ex re accepta.

§. Dfatio 1a resuo, et dfnsio.

§. Resuo 2a dfatio, et dfnsio.

§. Resuo et defnsio 3a dfatio.

Qstio. 4. De Oblgaoe Rstuois ex injsta acceptione.

§. Dfatio 1a Resuo, et dfnsio.

§. Resuo, et dfnsio 2a dfatio.

Qstio. 5. Dotra procedd. pluo spectarijs.

Pars. 2. De Jure, et Spectantibus ad Nz.

Disputao. 1. De Na, et prietibus Dominij.

zquez
D
Iustitia
Et
Iure

